

E U S K E R A

Euskaltzaindiaren lan eta agiriak
Trabajos y actas de la Real Academia de la Lengua Vasca
Travaux et actes de l'Académie de la Langue Basque

EUSKALTZAINDIA

REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

HIZTEGI BATUA

2000, 2
45. Liburukia
BILBO

EUSKALTZAINDIA

Plaza Barria, 15. 48005 Bilbo

Telefona: 94 415 81 55

Faxa: 94 415 81 44

e.posta: info@euskaltzaindia.net

web gunea: www.euskaltzaindia.net

Argitalpen batzordea / Comisión de publicaciones:

Burua:	Jean Haritschelhar
Kideak:	Henrike Knörr Patxi Goenaga Jose Antonio Arana Martija Miren Azkarate Beñat Oihartzabal Patxi Altuna
Eragile eta idazkaria:	Ricardo Badiola Uriarte

© Euskaltzaindia

ISSN. 0210-1564

Euskera

ISBN. 85479

Legezko Gordailua BI-1.244-58

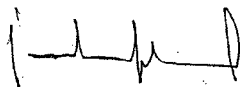
Fotokonposizioa: Rali. Particular de Costa, 8-10, 48010 BILBO

Publmail 2000. Bilbo-Galdakao errepidea, 18, Arzubi etxea, 4. solairua,
48004 BILBO

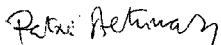
Aldizkari hau beste agerkariekin trukutzen da. Otoi, idatz Zuzendariari.
Esta **Revista** admite el intercambio con otras publicaciones.
Rogamos dirigirse al Director.

HIZTEGI BATUA

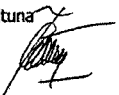
Ondoren agertzen diren euskaltzainek, hilero-hilero aztertu eta erabaki diren Hiztegi Batuaren hitz-zerrendak onartzen dituztela egiaztatzeko sinatzen dute agiri hau, Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitzan, 2000.eko martxoaren 31n.

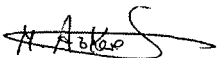
J. Haritschelhar, euskaltzainburua

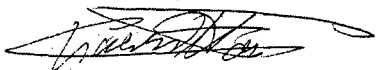
P. Altuna

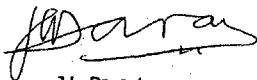
J.A. Arana Martija

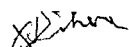
M. Azkarate

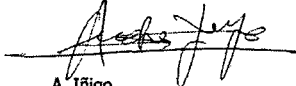
P. Charritton

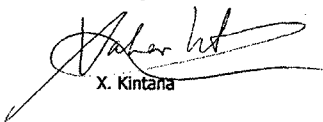
J.L. Davant

X. Diharce

A. Iñigo

X. Kintana

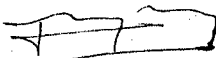
H. Knörr

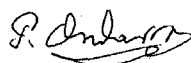
E. Larre

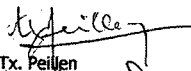
J.M. Lekuona

B. Oihartzabal

F. Ondarra

Tx. Peillen

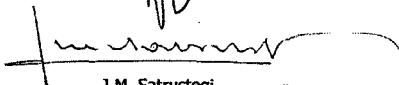
P. Salaburu

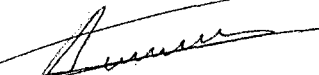
J. San Martín

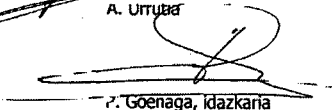
I. Sarasola

J.M. Satrustegi

A. Urrutia

P. Goenaga, idazkaria

ARGIBIDEAK

Esku artean duzun Hiztegi honek, Euskaltzaindiak, sortu zenetik orain arte, hiztegi alorrean hartu dituen erabaki eta gomendio guztiak hartzen ditu bere mende; hots, aurreko erabaki edo gomendioen bat ados ez badator Hiztegi honetan esaten denarekin, honi jarraitu behar zaio eta ez hari. Hortaz, Hiztegi Batu hau da, Euskaltzaindiarentzat, euskal hitzen, aldaeren eta horien guztien erabileren zuzentasuna edo egokitasuna erabakitzeko irizpidea. Hurrengo lerroetan, Hiztegi Batu honen edukiaren zenbait alde argitzen saiatuko gara.

Euskaltzaindia konturatzen da irakurleak ez duela, agian, Hiztegi Batuaren lehen idatzaldi honetan argibiderik aurkituko eguneroko lanean behar dituen hainbat hitzez, eta era berean, alferrikakoak irudituko zaizkiola beste zenbait hitzi buruzkoak, inoiz erabiliko ez dituelakoan. Metodo kontu bategatik jokatu dugu horrela. Hiztegi Batua ontzen hasteko orduan, Euskaltzaindiak, lehenbizi, orain artean bere izenaren pean argitaratu dituen hitz zerrenda eta hiztegiak aztertu behar zituen, eta horietako hitzek Hiztegi Batuan izan behar zuten forma eta edukia erabaki. Nolanahi ere, hitz horiekin batera, orobat bildu ditugu Hiztegi Batuaren lehen idatzaldi honetara gure literatura tradizioan ongi finkaturiko hitzak, eta baita azken hogeita hamar urteotako testuetan agertzen direnak ere, osaera zuzenekoak izanik premia bati erantzuteko egokitzen jo direnean.

Forma bat edo beste aukeratzeko orduan, irizpide nagusiak bi hauek izan dira:

a) tradizio idatziko eta egungo erabilera; gaur egun, orain arte ez bezala, Hiztegi Batuari berme sendoarekin ekiteko moduan ezagutzen ditugu erabilera horiek *Orotari-ko Euskal Hiztegi*-ri eta *Egungo Euskararen Bilketa-lan Sistematikoa*-ri eskerrak.

b) alde bateko eta besteko euskaldunak batzen gaituzten formak hobestea; mai-legu berrietan, esaterako, nazioarteko formen alde egin dugu, eta horrelakorik ez da goen kasuetan, Iparraldeko eta Hegoaldekoentzat onargarri gertatzen direnei eman zaie lehentasuna. Forma bakarrera iristeko oinarririk edo indarrik ikusi ez denean, forma lehiakideak eskaini dira, kasuan kasuko argibideak emanez, beherago adieraziko den eran.

Hiztegian jasotzen ez diren hitzei buruz esan behar da, bestalde, Euskaltzaindiak ez dituela oraingoz onartzen, baina ezta gaitzesten ere. Nahiago izan dugu alderdiren

batetik eragozpenen bat agertzen duten hitzak bigarren ekinaldiko azterketa zehatza-goaren ondoren onartzeko utzi, euskaldunen egungo premia larriek hertsaturik arinkeri-az jokatu baino. Erraza da forma bat proposatzea; ez hain erraza, askotan, alde guz-
tici begiraturik etorkizunerako egokiena gerta daitekeena eskaintzea. Euskaltzaindiak
bigarren era honetan aritu behar du ezinbestean.

Jakina denez, euskal hitz askok hainbat aldaera agertzen dituzte tradizioiko testue-
tan. Horrelakoetan, jakina, aldaera bat onartu du Euskaltzaindiak, eta besteak baztertu,
oro har. Aldaera baztertuekin bitara jokatu dugu: batetik, gaur egun zalantzaren bat sor-
tzen dutenak berariak baztertu ditugu, aldaera baztertuari izartxo bat erantsiz eta *e.*
[= erabil] ikurraren ondoan forma hobetsia adieraziz: “erropa* *e. arropa*”, adibidez;
bestetik, batasunak hogeita hamar urteko bidea egin ondoren gehiengo zabalak dialek-
taltzat jotzen dituen aldaerak —*barri* edo *izandu* bezalakoa, esaterako— ez ditugu ain-
tztat hartu hiztegian. Beste batzuetan, hitza bera baztertu da, haren ordezkio bat erabili
behar dela adieraziz. Dena dela, esan behar da *e.* ikurra daramaten hitzok adierarik arrun-
tenetan soilik gaitzesten direla: esaterako, “*kartera** *e. diru(-)zorro, paper(-)zorro*” sa-
rre-*rak* adierazten du adiera horretan, eta ez bestetan, gaitzesten dela *kartera*-ren erabile-
ra; *kartera* hitzak izan ditzakeen beste adierez ez da lehen idatzaldi honetan ezer esaten.

Hainbat hitzen formaren ondoan *Bizk.*, *Gip.*, *Ipar.* eta *Naf.*... ikurrak ematen di-
tugu. Euskalki markaren bat azaltzen duten hitz horiei buruz esan behar da ez dela
inondik ere Euskaltzaindiaren asmoa, marka horiek eranstean, horrelako hitzak bazter-
tzea; aitzitik, euskalki hitzok Hiztegi Batuan sartzeak adierazten du Euskaltzaindiak
bultzatu egin nahi dituela idazleak hitz horiek erabiltzera —jakinaren gainean eta nori
bere senak agintzen dion eran, jakina— horrela euskaldun guztien ondare komuna
bihurtuz joan daitezten.

Heg. ikurraren esanahia bestelakoa da, eta bitarikoa. Batzuetan, *Heg.* ikurraren
bidez adierazi nahi dugu, delako hitza berria dela eta gaztelaniaz ez dakitenentzat ezin
ulertuzkoa —*aleazio*, esaterako—; horrelako hitz askok bikotea osatzen dute *Ipar.* mar-
ka daramaten hitzekin —*Heg.* ikurra duen *alfonbra*-k *Ipar.* duen *tapiz*-ekin adibidez—.
Kasu hauetan Euskaltzaindia ez da gauza izan euskaldun guztioi batu gaitzakeen for-
ma bakar bat eskaintzeko, eta, oraingoz, horrelako bikoteekin etsi behar izan du. Bes-
te kasu batzuetan, *Heg.* ikurrak —*aspertu*-ren lehen adieran, esaterako— adierazten du
delako erabilera Hegoaldekoa soilik dela, eta horrelakoetan, noski, ez zaio horiek era-
biltzeari inolako oztoporik jarri nahi. Ez dugu uste inongo irakurlek arazorik izango
duenik batzuk eta besteak bereizten.

Beste hitz mota batek ere argibide berezia behar du: “*h.*” [= hobe] ikurra eran-
tsi zaienak, hain zuzen. Horietan ere bi multzo bereizten ditugu. Lehen multzoa eus-
kalki marka daramaten hitzek osatzen dute. Horrelakoetan, “hobe” hori Euskal Herri
osoari begira idazten diren testuetako erabilerari soilik dagokio, eta hitz edo aldaera
horiek egokiak dirateke beste kasu batzuetan, *Herria* astekarian, *Bizkaia* gehigarrian
edo herri aldizkarietan idazterakoan, adibidez. Bigarren multzoa bestelakoei —hots,
“*zigarro* [...] 2 *Heg.* ‘zigarro txikia’ h. *zigarreta*” edo “*partidu* *Heg.* 1 h. *partida* [...]”
bezalakoei— dagokie. Hauetaz buruz Euskaltzaindiak esan nahi du ohartzen dela ez di-
rela denak idazle guztiek egoera guztietan eta berehala onartzekoak, eta agian bide
zuhurrena pausokakoa dela, testu jaso eta formalenetatik hasiz, eta bigarren urrats ba-
terako utziz ahozko erabilerei lotuenak. Hemen ere, senak eta egoerak erakutsiko dio
idazle edo esatari bakoitzari nola joka arauok betetzeko erantzukizunean.

Euskal hiztegegintzan aspaldi honetan ohi denez, izenak eta izenondoak artikulugabe ematen ditugu. Aditzei dagokienez, era burutuaz gain aditzoinaren eta era burutugabearen formak ere adierazi ditugu. Zenbaitetan aditzoinarentzat ageri diren aukera bikotzak —*ahuldu*, *ahul(du)*, *ahultzen* edo *belztu*, *beltz/belztu*, *belzten* bezalakoak— Euskaltzaindiak dagokion arauan agintzen duenaren ondorio dira: alegia, parentesi arteko *du* horrekin adierazi nahi da izen, izenondo nahiz aditzondoetatik eratorritako aditzetan, *ez dadin ahuldu* eta *ez dadin ahul*, esaterako, onartu direla.

Sarrera nagusien ondoan, tradizioan lekukotasun sendoa duten elkarketazko eratorriak eta esapideak jaso dira azpisarrerara gisa. Hauetan ere, eratorri edo esapide jakin bat ez agertzeak ez du esan nahi hura baztertzen denik —berariaz arbuiztzen ez bada, bederen—, baina ezta zernahi eratorri edo esapide onartzen denik ere.

Argi dago Euskaltzaindiaren Hiztegi Batua, lehen idatzaldi honetan, ortografia hiztegia dela batez ere, hau da, hitzen *forma* egokiaz ari dena. Ez da hori harritzekoa, arautze bidean gertatzen diren hizkuntza guztiek urrats hori egiten baitute lehenik. Dena dela, aski da Hiztegiari gaingiroki begiratzea besterik ere eskaintzen duela ikusteko. Argibide osagarri horien zer-nolakoak azalduko ditugu hurrengo lerroetan.

Gramatika kategoria aditz guztietan adierazi da, egungo euskal hiztegietan erabili ohi diren klase eta laburduren bidez; gainerako hitzetan, joserako arazoetan argigarria eta zehazgarria gerta zitekeenean soilik adierazi da.

Hainbat sarreratan hitzaren maila adierazi da, behe mailakoak —lagunartekoak eta herrikoiak— eta goi mailakoak edo jasoak —literarioak etab.— bereiziz; ildo beretik, forma adierazgarriak ere hiztegitatu dira. Erabileraren aldetik, hitz zaharkituak —*zah.*—, gutxi erabili direnak —*g. er.*— eta gaur egun gutxi erabiltzen direnak —*g. g. er.*— ere markatu dira. Orobat, teknika eta zientzia hitzei dagokienez, bakoitzaren alorra mugatu da, *Mat.*, *Admin.* eta kideko laburduren bidez. Animalia eta landare izen nagusi guztiei zientzia izena erantsi zaie. Ahalik eta informazio osagarri gehiena emateko eginahal horretan, ahalegina egin da sinonimoak eta antonimoak ematen. Sinonimoei buruz esan behar da batzuk sinonimo beteak direla eta beste batzuk ez. Esaterako, euskarazko *bela* guztiak *haize-oihal* dira, eta orobat *haize-oihal* guztiak *bela*; hortaz, “*bela Sin. haize(-)oihal*” eta “*haize(-)oihal Sin. bela*” eman ditugu; baina, aldiz, nahiz *azote* guztiak *zigor* diren, *zigor* guztiak *azote* ez direnez gero, “*azote Sin. zigor*” eman dugu, baina ez alderantzizkoa.

Sarrera ez gutxitan, gure ustez beharrezkoen gertatzen ziren kasuetan, hitzaren adierak eman ditugu, zenbakien bidez. Adiera bakoitza ezaugarritzeko, definizio xumez eta hitz adierazkorrez baliatu gara: definizioak komatxo artean eta adierazgarriak parentesi artean eman ditugu. Orobat erabili ditugu komatxoak hainbat hitzen esanahia argitzeko eta bide batez hitz erabiliago bat aipatzeko: esaterako, “**betortz** letagina” ematen dugunean, *betortz* hitza argitu nahi diogu ezagutzen ez duenari, eta bide batez adierazi *betortz* baino erabilera zabalagokoa —eta hortaz, egokiagoa askotan— dela.

Adierak ezaugarritzeko, adibideak erabili ditugu beste kasu batzuetan. Esan behar da adibide horietan —eta gorago aipatu diren definizio eta adierazgarrietan—, marraztxoa, Euskaltzaindiaren arauaren arabera aukerakoa denean, batzuetan ipini dugula eta besteetan ez, aukerako izate hori errespetatzeko eta adibideok marraztxo parentesidunez ez betetzeko. Sarreretan, aldiz, marraztxoaren erabileraren arauak zilegitzat jotzen

dituen idazkera guztiak eman ditugu. Kontuan izan behar du irakurleak *haize(-)oihal-*ek *haize oihal* eta *haize-oihal* idazkerak biltzen dituela.

Orobat, beharrezko ikusi denean, hitzen erabilera zuzenaz ere egin dira oharrak, zuzenean nahiz zeharka. Esaterako, *akabatu*-ri 'hil' adiera ezarri zaionean, uste dugu irakurle zuhurrak horrenbestez 'amaitu' adieran ez dela onartzen ulertuko duela. Hiztegi honek, arau kontu guztiak bezala, letra eta espiritua du. Esan gabe doa Hiztegi Batu hau ontzean erabili dugun filosofia dela, batez ere, euskaldunek aintzat hartzea nahi genukeena.

LABURDURA-ZEINUAK

ad.	Aditza	g.g.er.	Gaur gutxi erabilia
adb.	Adberbioa	Gaztel.	Gaztelania
adib.	Adibidez	Geogr.	Geografia
Adkor.	Adierazkorra	Geol.	Geologia
adlag.	Adizlaguna	Geom.	Geometria
Admin.	Administrazioa	Gip.	Gipuzkera
Akus.	Akustika	Goi.	Goi-mailakoa
Anat.	Anatomia	Gram.	Gramatika
Anton.	Antonimoa	h.	Hobe (forma hobetsia ondo- koa da)
Ark.	Arkeologia	Haur.	Haur-hizkera
Arrunk.	Arrunkeria	Heg.	Hegoaldea
Arkit.	Arkitektura	Herr.	Herri-mailakoa
Astron.	Astronomia	Hist.	Historia
Beh.	Behe-mailakoa	Hizkl.	Hizkuntzalaritza
Biokim.	Biokimika	ik.	Ikus
Biol.	Biologia	interj.	Interjekzioa
Bizk.	Bizkaiera	Ipar.	Iparraldea
BNaf.	Behe-nafarrera	Irud.	Irudizkoa
Bot.	Botanika	iz.	Izena
Cl.	Klasea (taxonomian)	izlag.	Izenlaguna
e.	Erabil (erabili beharreko for- ma ondokoa da)	izond.	Izenondoa
edo	(bi grafia onartzen dituzten formen artean ageri da)	izord.	Izenordaina
Ekon.	Ekonomia	Jas.	Jasoa
Elek.	Elektrizitatea	junt.	Juntagailua
Erl.	Erljioa	Kim.	Kimika
Fam.	Familia (taxonomian)	Kirol.	Kirolak
Fil.	Filosofia	L	Lapurdi
Finantz.	Finantzak	Lap.	Lapurtera
Fis.	Fisika	Lgart.	Lagunartekoa
G-B	Gipuzkoa eta Bizkaia	Liter.	Literatura
g.er.	Gutxi erabilia	Log.	Logika
		lok.	Lokailua
		Mat.	Matematika

Med.	Medikuntza	Subfam.	Subfamilia (taxonomian)
Meteorol.	Meteorologia	Subkl.	Subclassis (taxonomian)
mug.	Mugatua	Subord.	Subordo (taxonomian)
Mus.	Musika	Superfam.	Superfamilia (taxonomian)
Naf.	Nafarrera (batez ere, goi-nafarrera; "Lap. eta Naf."ekoak nafarrera osoa adierazten du)	Tekn.	Hitz teknikoa
		Teknol.	Teknologia
onomat.	Onomatopeia	Zah.	Zaharkitua
Opt.	Optika	zenb.	Zenbakia
Ord.	Ordena (taxonomian)	zenbtz.	Zenbatzailea
ord.	Ordinala	Zientz.	Zientzia
partiz.	Partizipioa	Zin.	Zinema
Pei.	Peioratiboa	Zool.	Zoologia
pl.	Plurala	Zub.	Zuberera
postpos.	Postposizioa	Zuz.	Zuzenbidea
pred.	Predikatua	*	Forma okerra edo euskara baituan saihestekoa
Sin.	Sinonimoa	(-)	Marratxo loturik zein marra txorik gabe, bi hitzetan, idatz daiteke
sing.	Singularra		
sp.	E ^o pezia (taxonomian)		

A

a 1 “a” letraren izena

a 2 interj. *a!*

ababor iz.

abade 1 ‘monasterioko burua’. 2 *Bizk.* ‘apaiza’

abadesa

abadetu, *abade(tu)*, *abadetzen*. *da/du* ad.

abadia

abagune

abaildu, *abail*, *abailtzen*. *da/du* ad.

abakando *Homarus gammarus*

abako

abandonatu, *abandona*, *abandonatzen*.

du ad. h. **utzi**; **alde batera utzi**, **bertan behera utzi**

abangoardia

abantaila

abantaila eraman *Zah.* ‘aldea atera’

abao *Sin.* **abaraska**

abar ‘adar txikia’

eta abar (*eta abar luze bat* joskera de-segokia *da*)

abaraska *Sin.* **abao**

abaritz *Quercus coccifera*

abarka

abarkadun ‘baserritarra’

abarketa ‘espartina’

abaro

abaro egin

abaroan egon

abarrakitu, *abarraki*, *abarrakitzen*. *da/du*

ad. ‘suntsitu’

abarrots* e. **harrabots**

abatx

abdikatu, *abdika*, *abdikatzen*. *du* ad.

abdomen

abegi

*abel xehe** e. **abere xehe**

abelazkuntza

abelera *Gip.* ‘egoera’

abeletxe

abelgorri

abeltegi

abeltzain

abeltzaintza

abemaria: *hiru abemaria errezatu zituen; abemarietan geratu dadila danbolina. Sin. agurmaria*

abemarietako: *dorreko kanpaiak abemarietakoa jo zuenean.*

abendu

abeniko

abenka

abentura

aberasbide

aberasgarri

aberasutasun

aberastu, *aberas/aberastu*, *aberassten*. *da/du* ad.

aberats

abere

abere xehe

abere-hiltzaile iz.

aberia 1 h. **matxura**. 2 ‘kalte handia’

aberri

aberrigabe izond.

aberriratu, *aberrira*, *aberriratzten*. *da/du* ad.

abertzale
abertzaletasun
abesbatza
abeslari
abestalde
abesti
abestu, abes, abesten. *du* ad.
abiaburu
abiada
 abiadore* e. **pilotu, hegazkinlari**
abiadura 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'hastapena'. 2
Heg. 'lastertasuna'
abiagune
abian: *lan hau abian jarri zen eguna; jo-
 ateko abian da.*
abiapuntu
abiarazi, abiaraz, abiarazten. *du* ad.
abiatu, abia, abiatzen. *da/du* ad.
abiatze
abiazio
abidjandar (herritarra)
abil
abilezia
abilki
abio
abioi h. **hegazkin, aireko**
abisatu, abisa, abisatzen. *du* (*Ipar.*) edo
dio (*Heg.*) ad.
abisu
abitu
abizari
abizen 'pertsonek deitura'
ablatibo
abokatu
abonamendu
abortatu, aborta, abortatzen. *du* ad.
abortatze
abortu
abortza
 abots* e. **ahots**
absente
absentzia
abside
absolbitu, absolbi, absolbitzen. *du* ad.
absolutismo
absolutista
absolutu
absoluzio
abstraktu

abstrakzio
absurdo
abudhabiar (herritarra)
abujar (herritarra)
aburu
aburumenka 'iritzira'
abusatu 1, abusa, abusatzen. *du* ad.
abusatu 2, abusa, abusatzen. *Ipar.* *da* ad.
 'jostatu, dibertitu'
abuzabiar (herritarra)
abuztu
abzisa
adabaki
adabatu, adaba, adabatzen. *du* ad.
adabegi
adaburu
adagio *Mus.*
adaje
adaki
adar 1 'animalien hezur luzakina': *ake-
 rrak adarrak okerrak ditu.* 2 'zuhai-
 tzen enborretik ateratzen den besoa':
pagoaren adarrak moztu. 3 'musika-
 -tresna': *adar-hotsa entzun.* 4 'bidea-
 ren, zientzien, etab.en zatia'
adarra *jo*: *niri behintzat ez didazu
 adarrik joko!*
adarbakar
 adardun
adareta (golde-mota)
adargabe izond.
adarka adlag.
adarkada
adarkadura
adarkatu, adarka(tu), adarkatzen. 1 *du*
ad.: *zekenak adarkatu zuenean.* 2 *da*
ad.: *bidea adarkatzen den gunean.*
adartsu
adasdun
adats
adausi
adaxka
adberbio
addisabebear (herritarra)
adei
adeitasun
adeitsu
adelatu, adela, adelatzen. *Batez ere Zub.*
da/du. ad. 'prestatu, apailatu'

adendar (herritarra)
adi egon
adia
adiaka adlag.
adiakatu, **adiaka(tu)**, **adiakatzen**. *da* ad.
adibide
adibidez
adiera
adierazgarri 1 iz.: *besoan zeraman taldearen adierazgarria*. 2 izond.: *adibide adierazgarriak aipatu ditu*.
adierazi, **adieraz**, **adierazten**. *du* ad.
adierazkor: *hitz adierazkorren ortografia*.
adierazle
adierazpen
adierazpide
adierraz
adigai
adigaitz
adikatu, **adika**, **adikatzen**. *da* ad. 'nekatu'
adimen
adimendu h. **adimen**
adin 1 'edadea'. 2 *Bizk. Zah.* 'adimena'
adina
adinako
adinbat 'adina, beste'
adindun. *Anton.* **adingabe**
adineko
adingabe izond. *Anton.* **adindun**
adingabeko
adinon
adintsu
adio
adiskidantza
adiskide
adiskidetasun
adiskidetu, **adiskide(tu)**, **adiskidetzen**. *da/du* ad.
aditu 1, **adi**, **aditzen**. *du* ad. 1 'entzun'. 2 'ulertu'. 3 'usaimenaz sumatu'
elkar aditu
ez aditu(arena) **egir**
aditu 2 izond. *eta* iz.: *lege kontuetan adituek diotenez*.
aditz
aditzaille: *aditzaille onari, hitz gutxi*.

aditze
 (zerbaiten) **aditzea izan**: *badut horren aditzea*.
aditzera eman (*jakitera eman* baino ego-kiagoa *da*)
aditzoin
aditzondo
adizkera
adizki
adizlagun
adjektibo
adjudikatu, **adjudika**, **adjudikatzen**. *du* ad.
administrari 'administrazioko langilea': *administrariak, administrari laguntzaileak*.
administratu, **administra**, **administrazio**
adonatu, **adon**, **adonatzeko**. *du* ad.
adore
adoretsu
ados
ados egon
ados etorri *Sin. bat etorri*
ados izan
ados jarri
adreilu
adrenalina
adriatikoko izond.: *Itsaso Adriatikoa*.
aduan
aduanazain
adur 1 *Sin. lerde*
adur 2 'zoria'
aerodinamika *Fis.*
aerodromo
aeronautika
aeronautiko
aerostato
afaldu, **afal**, **afaltzen**. *du (Heg.) edo da (Ipar)* ad.
afari
afera
afganiar (herritarra)
afganistandar (herritarra)
afixa *Sin. kartel*
afrikaans (hizkuntza)
afrikaerditar (herritarra)

afrikar

afrodisiako

agata (harribitxia)

ageri izond.: *leku ageria*.

agerian

ageri-agerian (eduki, egon, jarri)

agerian (eduki, egon, jarri)

ageri izan, ageri, ageriko. *da* eta *du* ad.: *garbi ageri da horren bihotz ona; ageri duzu ez zarela hemengoa*.

ageriko: politikarien ageriko bizitza; ageriko aurrezkia. *Sin. jendaurreko, publiko*

agerkari

agerpen

agerraldi

agerrarazi, agerraraz, agerrarazten. *du* ad.

agertu, ager, agertzen. *da/du* ad.

agertze

agian 1 'beharbada, apika'. 2 *Ipar*. 'oxala': *agian luzaz biziko dira elkarrekin*.

agindu 1 iz.

agindu 2, agin, agintzen. *du* ad.

aginpide

agintarazi, agintaraz, agintarazten. *dio* ad.

agintari

agintaritza

aginte

agintza h. agintzari, promes

agintzari

agiraka

agiraka egin

agiri iz. 'dokumentua, izkribua, adierazpena'

agiriko* e. **ageriko**

aglutinatu, aglutina, aglutinatzen. *du* ad.

agonia

agor

agorraldi *Sin. agorte*

agorri h. abuztu

agorte *Sin. agorraldi*

agortu, agor(tu), agortzen. *da/du* ad.

agotz* e. **ahotz**

agronomia

agudo 1 *Heg*. adlag. 'laster'. 2 *Ipar*. izond. 'trebea'

agur 1 (diosal hitza): *entzuleok, agur! 2 'agurtzea': bere agurra helarazi digu errektoreak*.

agur egin

agure (hitz markatua da, gutxiespen baltioa du eskuarki, eta ezin erabil daiteke *adineko*-ren sinonimo oso baltiz bezala)

agurgarri

agurmaria *Sin. abemaria*

agurtu, agur(tu), agurtzen. *du* ad.

ahabia *Vaccinium myrtillus*

ahago *Rumex patientia*

ahaide

ahaidego 'ahaidetasuna'

ahaidetasun

ahaire *Zub*. 'doinua'

ahakar *Sin. aharra*

ahal

ahalaz *Lap*. eta *BNaf*. 'ahal den neurrian': *euskara ahalaz garbia darabil; saiatzen dira ahalaz gordetzen lehen-go ohiturak*.

ahal adina

ahal adinako

ahal bezain

ahal bezainbat

ahal bezala

ahala: iritsi *ahala eseri dira; esan ahalak esan dizkiote elkarri*.

ahalbait* e. **albait**

ahalbide

ahaldun

ahaldundi* e. **aldundi, diputazio**

ahalegin *Sin. eginahal*

ahalegindu, ahalegin(du), ahalegintzen. *da* ad.: *esaten (bukatzen, etab.) ahalegindu*.

ahalge* e. **ahalke**

ahalguztidun

ahalik 1 adlag.ekin: *ahalik maizen, sarrien*, etab. baino hobeto *ahalik maizena*, *ahalik sarriena*, etab. 2 izond.ekin: *ahalik garbiena, osoena, ederrena*, etab.

ahal izan, ahal izaten, ahalko / ahal izango: *ekarri ahal izateko; etortzen ahal da; ahal dela; ahal den sailik handiena; ezin konta ahal*.

ahal izate

ahalke
ahalkeizun
ahalten
ahaltzu
ahamen
ahantzarazi, ahantzaraz, ahantzarazten. *dio* ad.
ahantzi, ahantz, ahanzten. *da/du* ad.
ahanzkor
ahanzte
ahapaldi
ahardi
ahari
aharra *Sin.* **ahakar**
aharrausi
ahate
ahats *Zah.* 'zikina'
ahazkor
ahazte
ahaztu, ahatz, ahazten. *da/du* ad. eta *zaio* ad.: *euskaraz hitz egiten ahaztu zaio; bigarren galderari erantzutea ahaztu zaio.*
ahi
ahiarazi, ahiaiaz, ahiaiazten. *du* ad.
ahitu, ahi(tu), ahitzen. *da/du* ad. 'agortu, bukatu'
ahizpa
aho
aho-artatzaile
aho batez
aho betean
ahotan
ahotik ahora
aho zabalik
aho zabalka
ahoz
ahoz aho
ahoz behera
ahoz gora
ahozko
ahogozatu, ahogoza, ahogozatzen. *du* ad.
ahogozo
aholegar
aholkatu, aholka, aholkatzen. *du* ad.: *norbaitek norbait zerbait egitera aholkatu; aholkatu zuen Adan hark ere har zezan sagar hartatik.* *Sin.* **aholku**
eman

aholku
aholku eman
aholkularitza
ahoskarazi, ahoskaraz, ahoskarazten. *dio* ad.
ahoskatu, ahoska, ahoskatzen. *du* ad.
ahots
ahotz
ahuku
ahul
ahularazi, ahularaz, ahularazten. *du* ad.
ahuldade *Gip.*
ahuldu, ahul(du), ahultzen. *da/du* ad.
ahuleria 'indar falta'
ahulezia
ahulkeria 'kemen falta'
ahultasun
ahuntz
 ahuña* e. **antxume**, **ahuñe**
ahuñe *Zub.* 'antxumea'
ahur 1 iz. 'eskuaren barrualdea'. 2 izond. *Mat.* eta *Fis. Sin.* **konkabo**: *poligono ahurra.*
ahuspez
ahutz
ai *Sin.* **aiei**
aiduru
aiduru egon
aiduru gelditu
aiei *Sin.* **ai**
aienatu, aiena, aienatzen. *du* ad.
aiene
aieru
aihen
aiher
aiher izan
aiherkunde
aihertu, aiher(tu), aihertzen. 1 *da* ad. 'makurtu'. 2 *zaio* ad. 'kontra egin'
aihotz
ailegatu, ailega, ailegatzen. *Batez ere Gip.* eta *Naf.* *da* ad. *Herr.* 'iritzi, hel-du'
aimara (hizkuntza)
 aina* e. **adina**
ainara h. **enara**
ainbat* e. **adinbat**, **hainbat**
aingeru
aingira *Anguilla anguilla*

aingura
ainitz* e. **anitz**
aintza
aintzakotzat 'aintzat'
aintzat
 aintzat eduki
 aintzat eman
 aintzat hartu
aintzin* e. **aitzin**
aintzira
aio
aipagarri
aipamen
aiparazi, aiparaz, aiparazten. *dio* ad.
aipatu, aipa, aipatzen. *du* ad.
aipu
airatu, aira, airatzen. *da/du* ad.
aire 1: *itsasoko arrainak eta aireko txo-riak*. 2 *Ipar*. 'doinua'. 3 'antza, itxura'.
 aire girotu: *aire girotua jarri dute*.
aireberritu, aireberri, aireberritzen.
 da/du ad.
aireberritze
airebide
aireko *Ipar*. 'hegazkina'
aireontzi
aireplano *Zah*. 'hegazkina, airekoa'
aireportu
aireratu, airera, aireratzen. *da/du* ad.
aisa h. **aise**
aise
aita
 aita ponteko
aitabitxi
aitaginarreba
aitaita
aitajaun 1 'aitona'. 2 'aita pontekoa'
aitaorde
aitaren
 aitaren egin
 aitaren batean
aitarenka
aitatu 1, aita(tu), aitatzen. *da/du* ad. 'aita egin'
aitatu 2, aita, aitatzen. *du* ad. h. **aipatu**
aitatxi
aitona
aitor
 aitor egin

aitor eman
aitor-entzule
aitor izan. *du* ad.
aitoren alaba
aitoren seme
aitorle
aitorleku
aitormen
aitorpen
aitorrazazi, aitorraraz, aitorrarazten. *dio* ad.
aitortu, aitor, aitortzen. 1 *du* ad. 2 *da* ad.
 '(bekatuen) aitortza egin'
aitortza
aitzakia
aitziko 'aurkakoa'
aitzin
 aitzina
 aitzinean
 aitzineko
 aitzinetik
aitzinalde
aitzinarazi, aitzinaraz, aitzinarazten. *du* ad.
aitzinatu, aitzina(tu), aitzinatzen. *da/du* ad. 'aurreratu'
aitzindari
aitzindu, aitzin(du), aitzintzen. *zaio* ad.
 'aurrea hartu'
aitzineko iz. 'arbasoa'; 'aitzindaria'
aitzitik
aitzur
aitzurdin* e. **haitzurdin**
aiurri
aiuta
aiutu *Bizk*. izond.
aizkolari
aizkora
aizpa* e. **ahizpa**
aizto
aiztur pl. *Sin*. guraize, artazi
akabantza
akabatu, akaba, akabatzen. *du* ad. 'hil'
akabera
akabo interj.
akabu *Bizk*. 'amaiera'
akademia
akadiera (hizkuntza)
akain *Ixodoidea*

akara *Valeriana celtica*. *Sin.* **nardo**
akastun
akats
akazia *Acacia sp.*
akeita g.g.er. 'kafea'
akelarre
aker
aketz
akitaniara (hizkuntza)
akitu, **aki**, **akitzen**. *da/du* ad. 'asko ne-
 katu'
akkratar (herritarra)
akorazatu* e. **korazatu**
akorde
akordeoi *Sin.* **eskusoinu**
akordio
akort
 akort izan. *da* ad.
akrobata
akrobazia
akromatiko
akta
aktibo
akto
aktore
akuarela *Sin.* **urmargo**
akuario
akueduktu
akuilatu, **akuila**, **akuilatzen**. *du* ad.
akuilu
akupuntura
akura
akuratu, **akura(tu)**, **akuratzen**. *du* ad.
akuri *Cavia porcellus*
akusatu, **akusa**, **akusatzen**. *du* ad.
akusatzaille
akusazio
akustika *Fis.*
akustiko *Fis.*
akzio *Ekon.*
al 'galde partikula'
ala 1: *txantxetan ari zara, ala?*
ala 2: *ala Tutatis!, ala Zeus!* (Baina ik.
 alafede!, alajainkoa!)
ala 3 (gabarra mota)
ala 4* e. **alha**
alaba
alabaina 1 'hala ere'. 2 'izan ere'
alabastro 'harzuria'

alafede
alai
alaitasun
alaitu, **alai(tu)**, **alaitzen**. *da/du* ad.
alajaina
alajainkoa
alanbre *Sin.* **burdin hari**
alargun
alarma
alatu, **ala(tu)**, **alatzten**. *Bizk. du* ad. 'su-
 fritu'
albaindu, **albain**, **albaintzen**. *du* ad.
albait: *ukaldia albait zuzentzen dute be-
 gira eta sudurrera; albait merkeen ipi-
 ni dituzte salgai beren uztak; albait
 lasterren etortzeko eskatu digu.*
albaitari
albaitero h. **albaitari**
albaniar (herritarra)
albaniera (hizkuntza)
albatros *Fam. Diomedidae*
alberjinia *Solanum melongena*
albiriste
albistari
albiste
albo 1: *atearen burua eta alboak.*
albo 2 *Platanus hybrida*. *Sin.* **platan** 1
alboratu, **albora(tu)**, **alboratzen**. *da/du*
 ad.
alborengo
albm
aldaera
aldagai
aldagailu *Ipar.* 1 'aldagarria'. 2 'aldake-
 ta'
aldagela
aldaka
aldaketa
aldaki 'kopia'
aldakor
aldakuntza
aldamen
aldamio
aldapa
aldaratu, **aldara**, **aldaratzen**. *da/du* ad.
 'urrundu': *aldara hadi ene bidetik;
 maiz aldara zaitez zeure bihotzaren
 bakartokira. Anton.* **alderatu**
aldarazi, **aldaraz**, **aldarazten**. *du* ad.

aldare

aldarrikatu, aldarrika, aldarrikatzen. *du* ad.

aldats

aldatu, alda, aldatzen. *da/du* ad.

aldatze

aldaxka *Sin.* kimu

alde 1 iz.: *alde handia dago batetik bestera.*

alde 2: *mendiaren alde honetan.*

alde!

aldean beste

aldean eduki

aldean eraman

alde bat

alde batera

alde batera utzi

alde bat utzi

alde egin

alde guztiz

alde hemendik!

alderen alde *Sin.* alderik alde

aldetik

-en alde egin '(norbaiten) alde atera, jokatu, mintzatu, etab.'

alde 3 'alde' *taldea*

aldea atera

aldehydo *Kim.*

alkeo

aldendu, alden, aldentzen. *da/du* ad.

aldera: *karitatea behar da guztien aldera; bere hartzekoaren aldera izan dituen ehun libera; adibide batzuk jarriko ditugu, lana errazte aldera.*

alderako izlag.

alderantziz

alderantzizko

alderatu, aldera(tu), alderatzen. 1 *zaio* ad. 'hurbildu' *Anton.* **aldaratu**. 2 *du* ad. 'erkatu'

alderdi

aldez

aldez alde

aldez aurreko

aldez aurretik

aldez beste

aldez besteko

aldez edo moldez

aldeztu, aldeztu(tu), aldeztzen. *du* ad.

aldi

aldian aldiko

aldian behin

aldiri: *Bartzelonako aldirietan.*

aldiriko tren

alditxartu, alditxar(tu), alditxartzen. *da* ad.

aldiz lok. 'berriz, ostera': *gutxi hiltzen ditu goseak; anitz, aldiz, aseak.*

aldizka

aldizkako

aldizkari

aldrebes 1 izond.: *ume aldrebesa, arrazoi aldrebesak.* 2 adlag.: *dena aldrebes, dena atzekoz aurrera.*

aldundi

ale *Sin.* bihi, garau: 1 'bihia, garaua': *arto-alea, gari-alea; ez da ikaslerik agertu, ezta alerik ere.* 2 'batekoa, unitatea': *liburu berriaren ale bana eskaini digu.* 3 (hitz-elkarketaren bigarren osagai gisa) 'handia, ezustekoa': *hura gizon-alea!*

aleazio *Heg.*

alegera *Ipar.* 'alaia'

alegia 1 (partikula). 2 'ipuina'

aleluia

aleman 1 (herritarra) *Sin.* alemaniar. 2 (hizkuntza)

alemaniar (herritarra) *Sin.* aleman

alergia

alfabetatu, alfabetatzen. *da/du* ad.

alfabetatze

alfabeto

alfer

alferkeria

alferlan

alferrik

alferrik galdu

alferrikako

alfonbra *Heg.* 'lurreko tapiza'

algara

algoritmo

alha: *ordenagailua alhan dut.*

alhapide

alharazi, alharaz, alharazten. *du* ad.

alhatu, alha(tu), alhatzen. 1 *da* ad. 'bazkatu, larratu': *behiak eta behorrak han*

alhatzen dira. 2 *du* ad. 'alharazi': *baz-ka gurietan alhatuko ditut neure ardiak.*

alikota

alimale izond.: *mutil alimale traste bat.*

alimaleko: *alimaleko liburua; bizar alimaleko batekin.*

algebra

aljeriar (herritarra)

aljertar (herritarra)

alkalino *Kin.*

alkandora

alkar* e. **elkar**

alkate

alkateorde

alki* e. **aulki**

alkohol

alleluia* e. **aleluia**

almendra *Heg.* 'arbendola'

almendrondo *Heg.* 'arbendolondoa'

almirante

almute

aloe *Aloe sp.*

aloger

alokairu

alor

alpapa *Medicago sativa. Sin. luzerna*

alper iz. 'nekazaritzako tresna'

alpinismo

alpinista

alta *Ipar. lok.* 'hala ere; beraz; izan ere'

alternadore *Teknol.*

alterno

altu 'garaia, gora'

altuera *Heg.* 'goratasuna, garaiera'

alturako arrantza *Heg.*

altxagarri 1 'legamia'. 2 'zerbait altxatzeko, jasotzeko gauza'

altxarazi, **altxaraz**, **altxarazten.** *du* ad.

altxatu, **altxa**, **altxatzen.** *da/du* ad.

altxor

altzairu

altzari

altzari(-)denda

altzo

alu

aluminio

ama

Ama Birjina

ama(-)hizkuntza

ama ponteko

amabitxi

amaginarreba

amai

amaiarazi, **amaiaraz**, **amaiarazten.** *du* ad.

amaiera

amaigabe izond.

amaigabeko

amaitu, **amai(tu)**, **amaitzen.** *da/du* ad.

amama

amanda *Ipar. h. isun*

amandre

amankomun* e. **komun**

amaorde

amaraun

amarra 1 'karramarroa'. 2 'lotura'

amarru

amateur

amatxi

ameba

amen

amen **batean**

amen **egin**

amen **esan**

amerikano 'Ameriketarik (aberasturik) itzuli den euskal herritarra'

amerikar

amestu, **amets/amestu**, **amesten.** *du* ad.

ametrailadora* e. **metrailandore**

amets

amets **egin**

ametsetan

amets **izan:** *askatasuna dute amets.*

ametz *Quercus sp.*

amharera (hizkuntza)

amiamoko *Ciconia sp. Sin. zikoina*

amianto *Sin. asbesto*

amilarazi, **amilaraz**, **amilarazten.** *du* ad.

amildegi

amildu, **amil**, **amiltzen.** *da/du* ad.

amiral 'almirantea'

ammandar (herritarra)

amnesia

amnistia

amodio

amona

amona **mantangorri** *Coccinellidae.*

Sin. katalingorri, marigorringo

amore eman

amorio* e. **amodio**

amorrargarriamorraⁱ* e. **amuarrain****amorrarazi**, amorraraz, amorrarazten.*du* ad.**amorratu**, amorra, amorratzen. *da/du* ad.**amorrazio** *Heg.***amorru****amortizatu**, amortiza, amortizatzen. *du* ad.**amortizazio****amsterdamdar** (herritarra)**amu****amuarrain****amultsu**amuts* e. **kamuts****anagrama****anaia****anaiarte****anaidi****anaitasun****anakoreta****anakroniko****anakronismo****analisi****analitiko****analizatu**, analiza, analizatzen. *du* ad.**analogia****anarkia****anarkismo****anarkista****anatomia****anatomiko****anbulantzia****andana****andare** *Heg.* 'panpina'**andere** *Ipar.* 'andrea'**andereño****andorratar** (herritarra)**andrakila** *Sin.* **panpina****andrazko** *batez ere Bizk.***andre****andregai****andura** *Sambucus ebulus***anemia****anestesia****anfíbio** *Sin.* **urlehortar****anfiteatro****anfotero** *Kim.***angelu****angeluar** *Mat.***angeluberdin** *Mat.***angeluzuzen** *Mat.***angina** *Med.***angular** (herritarra)**angula** *Sin.* **txitxardin****angurri** *Citrullus lanatus***anhidrido** *Kim.***animalia****animatu**, anima, animatzen. *da/du* ad.**animismo****anitz** 1 zenbzt. *jende anitz etorri da.*2 **industria anitza e. askotariko industria***anizkoitz****anizkun****aniztasun****ankarar** (herritarra)**anker****ankerkeria****anonimo****anpere****anperemetro****anpulu****antananarivoar** (herritarra)**antartiko** izond.: *Ozeano Antartikoa.***antena****antibiotiko****antidoto****antifona** *Erl.***antigoaleko** *Heg. Lgart.***antiguar** (herritarra)**antilope** *Antilope sp.***antisemita****antiseptiko****antitesi****antolaketa****antolakunde** 'organizazioa'**antolakuntza****antolamendu****antolarazi**, antolaraz, antolarazten. *dio* ad.**antolatu**, antola, antolatzen. 1 *du* ad.2 *Ipar. da* ad. 'bat etorri'**antolatzaile****antonimo****antropofagia****antropofago** 'gizajalea'**antropologia**

antsia ‘ardura, kezka, arreta’

antsia izan

antsiatu, antsia(tu), antsiatzen. *da* ad.

antsika

antxeta *Larus sp.* eta *Rissa sp.*

antxume

antz

antza denez

antzean: *gaixo antzean dabil.*

antzeko: *norbaiten antzekoa izan; ipuin antzekoak.*

antzera ‘gisara’: *egin dezagun gizona geure antzera*

antza ‘dirudienez’: *asmoren bat bururatu zitzaion, antza, eta zirt-zart bururatu eta egin.*

antzaldarazi, antzaldaraz, antzaldarazten. *du* ad.

antzaldatu, antzalda, antzaldatzen. *da/du* ad.

antzaldatze

antzara *Anser sp.*

antze ‘trebetasuna’

antzekotasun

antzeman, antzematen. *dio* ad. *antzeman diot ez dela hemengoa (ezezkoetan, ez diot antzik eman eta ez diot antzeman, biak onartzen ditu).*

antzera* e. **antzara**

antzerki

antzerki(-)lan

antzetsu

antzezte

antzeztu, antzezt, antzezten. *du* ad.

antzina ‘aspaldi’

antzinako

antzinaro

antzinatasun: *euskararen antzinatasuna; lanpostuko antzinatasuna.*

antzinate

antzo: *gazteak gazte antzo behar du bizi; basakatu zauritua (edo zaurituaren) antzo.*

antzoki ‘teatroa (tokia)’

antzu

antzutu, antzu(tu), antzutzen. *da/du* ad.

aorta

apailatu, apaila, apailatzen. *du* ad.

apain

apainarazi, apainaraz, apainarazten. *du* ad.

apaindu, apain(du), apaintzen. *da/du* ad.

apaindura

apaingarri

apaintzaile

apaintze

apaiz

apaizgai

apaizgaitegi

apaiztu, apaiz(tu), apaizten. *da/du* ad.

apal 1 izond.: *pertsona apala; boz apala.*

apal 2 iz.: *apal berriak jarri ditugu parretan.*

apalarazi, apalaraz, apalarazten. *du* ad.

apaldu, apal(du), apaltzen. *da/du* ad.

apalki

apaltasun

aparailu 1 ‘arrantza tresneria’. 2 ‘zamarrien tresneria’

aparatu: *arnas aparatua.*

aparkaleku

apart* e. **aparte**

aparta: *trebetasun aparta du neska horrek.*

apartamentu

apartatu, aparta, apartatzen. *du* ad.

Lgart. 1 *Gip.* eta *Bizk.* ‘aukeratu’.

2 ‘bereizi’

aparte h. **bereiz**, **urruti**

aparteko

apenas ‘ez dirudi’: *apenas entzun zeakeen hitz hori Azkuek Lekunberrin.*

apendizitis

apeta

apez h. **apaiz**

apezpiku

apiar (herritarra)

apika

apiril

aplikarazi, aplikaraz, aplikarazten. *dio* ad.

aplikatu, aplik, aplikatzen. *du* ad.

aplikazio

apo *Ipar.* eta *Naf.* ‘(lehorreko) zapoa’

apoarmatu ‘dortoka’

apozizio *Gram.*

apostasia

apostata

apostolu
 apostu* e. **apustu**
apostura h. **apustu**
apote
apotema
aprendiz *batez ere Ipar.*
aprobetxatu, aprobetxa, aprobetxatzen.
Heg. du ad. ‘baliatu’
apropos 1 adlag. ‘berariaz’. 2 izond.
 ‘egokia’
apuko ‘aitzakia, estakurua’
apuntatu, apunta, apuntatzen. *Heg. du* ad.
apur
apurka
apurkeria
apurkor
apurtu, apur(tu), apurtzen. *da/du* ad.
apustu
 aquarium* e. **akuario**
ar izond. eta iz. *arrak eta emeak.*
arabar
arabera
 araberako
arabiar (herritarra)
arabiera (hizkuntza)
arakatu, araka, arakatzen. *du* ad.
aran *Prunus domestica*
arantza
ararteko
arasa
aratxe
aratxeburu ‘zapaburua’
aratz
arau 1 iz. 2 postpos. a) ‘ahala’: *sartu*
arau hiltzen zituen; b) ‘-en arabera’:
leku arau sortzen dira landareak.
araudi
araupetu, araupe, araupetzen. *du* ad.
arautegi
arautu, arau(tu), arautzen. *du* ad.
arazle
arazo iz.
araztasun
araztegi
araztu, aratz/araztu, arazten. *da/du* ad.
arbaso
arbel
arbendol *Prunus dulcis*
arbendolondo

arbi 1 *Brassica napus*. 2 ‘arraba’
arbitrario
arbola
arbolazaintza
arbuigarri
arbuirazi, arbuiraz, arbuirazten. *dio*
 ad.
arbuia, arbuia, arbuiazen. *du* ad.
arbuio
ardagai
ardandegi
ardangela
ardantze ‘mahastia’
ardatz
ardazketa
ardazle
ardi 1 (abere xhecha). 2 *Bizk.* ‘arkakusoa,
 kukusoa’
 ardi(-)esne
 ardi(-)gazta
 ardi(-)larru
 ardi(-)txakur
ardit
ardo
ardura 1 iz. ‘axola, arreta’. 2 *Ipar.* ad-
 lag. ‘maiz’
 ardura izan ‘axola izan’
arduradun
arduragabe izond.
arduraldi
ardurape
arduratsu
arduratu, ardura(tu), arduratzen. *da/du*
 ad.
are 1
 are ...-ago
 are gehiago
 are ere
 are gutxiago
are 2 ‘laborantza tresna’
area ‘neurria’
areago
areagotu, areago(tu), areagotzen. *da/du*
 ad.
arean
 arean bai ‘zerbait’
 arean ez ‘deus ez’
arerio
arestian

areto: *areto girotua.*

areto(-)futbol

aretze* e. **aratxe**

argal

argazki

argazkilari

argazkilaritza

argentinar (herritarra)

argi

argi(-)txinta 'argi-izpia'

argiarazi, **argiaraz**, **argiarazten.** *du ad.*

argibide

argiketari

argiontzi

argiro

argitaletxe

argitalpen

argitara eman

argitaraldi

argitararazi, **argitararaz**, **argitararazten.**
dio ad.

argitaratu, **argitara(tu)**, **argitaratzen.** *du ad.*

argitaratzaile

argitasun

argiteria

argitsu

argitu, **argi(tu)**, **argitzen.** I ad. 1 *du ad.*

'argi egin': *eguzkiak argitzen du mundua.* 2 *da eta du ad.* 'eguna zabaldu'.

3 *da/du ad.* 'argiago bihurtu'. 4 *du ad.*

'ikusmena bihurtu'. II izond. '(pertsona) aditu, ikasia'

argizagi *Sin. astro*

argizari

argudiatu, **argudia**, **argudiatzen.** *du ad.*

argudio

argumentu

argurio* e. **argudio**

arhe* e. **are** 2

ari izan, **ari**, **ariko.** 1 *da ad.:* *labeari su ematen ari zirenak.* 2 *eguraldiaz eta, du ad.:* *euria, haizea, elurra ari du.*

ariketa

arima

arin

erre-arin

jan-arin(ean)

arinarazi, **arinaraz**, **arinarazten.** *du ad.*

arin-arin

arindu, **arin(du)**, **arintzen.** *da/du ad.*

arineketan adlag.

aringarri iz. eta izond.

arinka

arin-arinka

arinkeria

arinki

arintasun

aristokrata

aristokrazia

arimetika

arimetiko

aritu, **ari**, **aritzen**, **ari(tu)ko.** *da ad.*

arizale *Zub.* 'aktorea (pastoraletan)'

arka

arkabuz

arkaiko

arkaismo

arkakuso *Sin. kukuso*

arkanjelu

arkatz *Sin. lapitz*

arkeologia

arketipo

arkitekto

arkitektura

arkitu* e. **aurkitu**

arku

arkume

arkupe

arlo

arlote

arma

arma(-)denda

armada: *itsas armada, aire armada. Sin.*

gudaroste

armadura

armagin

armagintza

armairu

armarri

armategi

armatu, **arma(tu)**, **armatzen.** *da/du ad.*

armeniar (herritarra)

armeniera (hizkuntza)

armiarma

armiarma(-)sare

arnasa (*arnas* forman erabiltzen da hitz-elkarketako lehen osagai denean: *arnas aparatua*). *Sin. hats*

arnasa hartu

arnasbide
arnasbotatze
arnasestu
arnasestuka
arnegarazi, arnegaraz, arnegarazten. *dio* ad.
arnegari
arnegatu, arnega, arnegatzen. *du* ad. 'uko egin': *fedeaz arnegatu zuen*.
arnegu
arno *Ipar*: h. ardo
aro 1 'garaia, sasoi'
aro 2 'eguraldia'
arotz
arotzeria *Sin.* zurgintza
aroztegi
arpoi
arra
 arra bete
arraba
arrabio *Salamandra sp.*
arrabita 'biolin mota'
arrabota
arrabots* e. harrabots
arrada 1 adlag. 'betea, baina ez gainez-ka': *ez daki lakaria arrada ala muku-ru izango duen*.
arrada 2 iz. 'badia, portu naturala'
arragoa
arra *Lap.* eta *BNaf.* 'alaia'
arraiki *Lap.* eta *BNaf.*
arraildu, arrail, arrailtzen. *da/du* ad.
 ogi arraila
arraileria
arrain
 arrain(-)saltzaile
arraindun
arraingorri *Fam. Triglidae. Sin.* perloi
arraio
arraitasun *Lap.* eta *BNaf.*
arraitu, arrai(tu), arraitzen. *Lap.* eta *BNaf. da/du* ad.
arrakala *Bizk.*
arrakalatu, arrakala(tu), arrakalatzen. *Bizk. da/du* ad.
arrakasta
arrandegi
arrandia
arranditsu

arrangura
arrangurarazi, arranguraraz, arrangurazten. *du* ad.
arranguratu, arrangura(tu), arrangurazten. *da* ad.
arrano *Aquila sp.* etab.
arranpa *Sin.* **karranpa**
arrantza 1 'arrain harrapatzea'
arrantza 2 (astoarena)
arrantzale
arrantzari *Ipar.* eta *Naf. Sin.* **arrantzale**
arrantzu
arrapaladan adlag.
arrapo
arrapostu *Ipar.* iz. 'erantzuna, ihardes-pena'
arraro
arras
arraspa
arrastada
arrastaka
arrastegi
arrastelu
arrasti *Bizk.* 'arrastiria, ilunabarra'
arrastiri *Ipar.*
arrasto
arratoi *Rattus sp.*
arrats
arratsalde
arraun
 arraunean (ari, ibili,...)
arraunketa
arraunlari
arrautza
arrautzopil
arraxin *Ipar. Sin.* erretxina
arraz
arrazional
arrazionalismo
arrazionalista
arrazista
arrazoi: *arrazoia daukazu* h. *arrazoi(a) duzu*.
 arrazoizko
arrazoibide
arrazoiketa
arrazoimen
arrazoinamendu *Ipar. Sin.* **arrazoibide**
arrazoitu, arrazoi(tu), arrazoitzen. *du* ad.

arre 1 izond. eta iz. (kolorea)
arre 2 interj. (agindu hitza)
arriba
 arregaketa* e. **ureztapen**
arren
 arren egin
arrenka
 arrenkura* e. **arrangura**
arreta
 arretaz
 arretazko
arretatsu
arrimarazi, arrimaraz, arrimarazten. *du* ad.
arrimatu, arrima, arrimatzen. *da/du* ad.
arrimu 1 *Heg.* 'laguntza'. 2 *Ipar. Zah.* 'ordena, moldaketa'
arriskatu, arriska, arriskatzen. *du* ad.
arrisku
arriskugarri
arriskutsu
arro: *Deba ibaiaren arroa.*
arroa (pisu neurria): *hamabi arroako txerria.*
arroila
arroka
arroltze h. **arrautza**
arroltzopil h. **arrautzopil**
 arront* e. **arrunt**
arropa
arrosa
arrosario
arrosel *Pagellus centrodontus*
arrotz
arroz *Sin. irris*
 arroz(-)esne
arroztegi 'etxegabeentzat eta izan ohi den ostatu doakoa'
arroztu, arrotz/arroztu, arrotzen. *da/du* ad.
 arrubi* e. **arrabio**
 arrubio* e. **arrabio**
arrunkeria
arrunki
arrunt
 arruntean 'eskuarki, gehienetan'
arta 'arreta, ardura'
artaburu
artajorra

artalde
artale
artatu, arta(tu), artatzen. *Ipar. du* ad.
artatziki
artatzaile
artazi pl. *Sin. aiztur, guraize*
artazuriketa
artazuritze
arte 1 postpos.: *bihar arte; zu isildu arte.*
arte 2 iz. 'tarte, bitarte': *etxetik lantegirako arte horretan gertatua.*
arte 3 iz. 1 'amarrua'. 2 'trebetasuna'. 3 'ertia'. 4 'animaliak harrapatzeko tresna'
arte 4 *Quercus ilex*
artean adlag.
artega adlag.
 artegai* e. **artelan**
artegatasun
artegatu, artega(tu), artegatzen. *da/du* ad.
artegi
artegintza
arteka
arteko iz.
artelan
artelatz *Quercus suber*
artelazki *Sin. kortxo*
arteria
artetsu
artez izond.: *biderik artezena aukeratu; artez eta zuzen erabiltzeko.*
artezkari
artezkaritza
artezki 'trebeki'
arteztasun 'zuzentasuna'
arteztu, artetz(tu), artezten. *du* ad. 'zuzendu'
artifizial
artiko izond.: *Ozeano Artikoa*
artikulazio
artikulu
artile
 artileria* e. **artilleria**
artilleria
artisau *Sin. eskulangile* (*artisau* hitza berriki asmatua da)
artisautza *Sin. eskulan, eskulangintza*
artista

artistiko

artizar

artizki

arto

arto(-)bizar

arto(-)buru

arto(-)irin

arto(-)jorra

arto(-)landa

arto(-)zuritze

arthritis

artropodo

artxibarazi, artxibaraz, artxibarazten.

dio ad.

artxibari* e. artxibozain

artxibatu, artxiba, artxibatzen. *du* ad.

artxibo

artxibozain

artxiduke

artxiipelago 'uhartedia'

artzain

artzaingo

artzaintza

artzapezpiku

asaba

asaldarazi, asaldaraz, asaldarazten. *du* ad.asaldatu, asalda, asaldatzen. *da/du* ad.

asaldu

asaldura *Ipar.* 'asaldua'asaskaldi *Bizk.*asaskatu, asaska, asaskatzen. *Bizk. da/du* ad.asbesto *Sin.* amiantoase, asetzen. *da/du* ad.asearazi, asearaz, asearazten. *du* ad.asebete, asebetetzen. *da/du* ad.

aseezin

asegarri izond. eta iz.

aseguratu, aseguza, aseguratzen. *du* ad.

aseguru

asepsia

asetasun

asfalto

ashgabatar (herritarra)

asiar

asignatura* e. ikasgai, irakasgai

asimilazio

aska

askarazi, askaraz, askarazten. *du* ad.

askari

askatasun

askatu, aska, askatzen. *da/du* ad.

aske

aski

aski izan

asko

askotan

askoz (ere) ...-ago

askozaz (ere) ...-ago

askojakin

askotariko, askotariko industria

askotxo

asma

asmakari 'asmakizuna, aurkikundea'

asmaketa

asmakizun

asmarar (herritarra)

asmarazi, asmaraz, asmarazten. *dio* ad.asmatu, asma, asmatzen. *du* ad.

asmatzaile

asmo (**joan asmoz* e. *joateko asmoz*;**egin asmoz* e. *egiteko asmoz*)

asmotan

asots *Naf.* 'zarata'

aspaldi

aspaldian

aspaldidanik

aspaldiko

aspalditik

aspalditxo

aspaldixko

aspektu *Gram.*

aspergarri

aspertu, asper, aspertzen. 1 *Heg. da/du*ad. 'gogaitu, nekatu': *aspertu naiz oraintxe etxe honetan; ez zaitut gehiago aspertuko horrekin.* 2 *Ipar. zaio* ad. *Zah.* 'mendekatu': *aspertu natzaio odoleraino.*

aspil* e. azpil

assamera (hizkuntza)

astakeria

astakilo

astakume

astanar (herritarra)

astaña

astapetro izond. *Lgart.*

aste

astearte**asteazken****astebete:** *astebete pasatu zuen Amerike-
tan; *astebete bat egon zen gaixorik e.
astebete egon zen gaixorik.***astekari****astelehen****astero****asteroide****asti****astigar** *Acer sp.***astigmatismo****astinaldi****astinarazi**, **astinaraz**, **astinarazten**. *dio*
ad.**astindu 1**, **astin**, **astintzen**. *du* ad.**astindu 2** iz.: *gaurko guraso askok ere
merezi dute astindu ederra.***astiro****astitsu** *Bizk.***asto****astro** *Sin. argizagi***astrologia****astrologo****astronauta****astronautika****astronomia****astronomo****astun****astundu**, **astun(du)**, **astuntzen**. *da/du* ad.**astuntasun****asun** *Urtica***asunciondar** (herritarra)**asurantz** *Ipar. 'asegurua'***asurantz hartu****aszensore*** e. **igogailu****aszeta****aszetika****at****atabal****ataburu*** e. **ateburu****ataka****atal****atari****atarramentu****atarte****ate 1****ate 2** *Zub. 'meta, pila'***ateburu****ateismo****atenastar** (herritarra)**atera**, **ateratzen**. *da/du* ad.**aterabide****ateraldi****aterarazi**, **ateraraz**, **aterarazten**. *du* ad.**aterbe*** e. **aterpe****atergabe****atergabeko****ateri****aterki****aterpe****aterrune****artertu**, **ater**, **atertzen**. *du* ad.**atezain****atezaindegia****atezaintza****atlantiko** izond.: *Ozeano Atlantikoa.***atlas****atleta****atletismo****atmosfera****atoi****atoian eraman****atomiko:** *bonba atomikoa.***atomo:** *atomo bonba, atomo egitura.***atondo****atundu**, **aton**, **atontzen**. *da/du* ad.**atorra****atotsi**, **atots(i)**, **atosten**. *Gip. 1 dio* ad.*'deitu'. 2 du* ad. *'erakarri, onartu'***atrapatu**, **atrapa**, **atrapatzen**. *Bizk. du* ad.*h. harrapatu***atrebentzia****atrebitu**, **atrebi**, **atrebitzen**. *da* ad. *Lgart.***atributu****atrizio** *Sin. beldur(-)damu***atrofia** *'endurtze'***atrofiatu**, **atrofia**, **atrofiatzen**. *da* ad. *'en-
durtu'***atseden 1** iz.**atseden hartu****atseden 2** ad. *g.er.: atsedeten (egon) be-
zalako esapideetan erabilia.***atsedenaldi****atsedenarazi**, **atsedenaraz**, **atsedenaraz-
ten**. *du* ad.**atsedendu**, **atseden(du)**, **atsedentzen**. *da*
ad. *'atseden hartu'*

atsedenleku
atsedentoki
atsegin izond. eta iz.
atsegin egin
atsegin eman
atsegin hartu
atsegin izan. *du* eta *zaio* ad.
atsegindu, atsegin(du), atsegintzen.
da/du ad.
atsegingarri
atsegintasun
atsekabe
atsekabe(a) hartu
atsekabe(a) eman
atsekabetu, atsekabe(tu), atsekabetzen.
da/du ad.
atsitu batez ere Bizk. izond. *Sin. kirastu*
atso (hitz markatua da, gutxiespen balioa
 du eskuarki, eta ezin erabil daiteke *adineko*-ren sinonimo oso balitz bezala)
atsotitz
atsotu, atso(tu), atsotzen. *da* ad.
atun Thunnus
atuneta iz. 'atunaren arrantza'
atungorri Thunnus (Thunnus) thynnus.
Sin. hegalabur
atunketa iz. 'atunaren arrantza'
atunketari
atuntxiki Sarda sarda
atunzuri Thunnus (germo) alalunga. *Sin.*
hegaluze
atx interj. (harridura, ezustea, mina adieraztekoa)
 atxakia* e. **aitzakia**
 atxeki* e. **atxiki**
atxiki, atxikitzen. 1 *zaio* ad.: *hormari atxikitzen zaion huntza bezala.* 2 *du*
 ad.: *hitza atxiki zuen.*
atxikiarazi, atxikiaraz, atxikiarazten. *dio*
 ad.
atxikimendu
atxilo
atxiloketa
atxilotu, atxilo(tu), atxilotzen. *du* ad.
atxilotze
atximur
atximur egin
atximurka
atximurka egin

atximurkatu, atximurka(tu), atximurkatzen. *du* ad.
 atxitu* e. **atzitu**
 atxurdin* e. **haitzurdin**
atzamar 1 h. **atzapar.** 2 *Bizk.* 'hatza'
atzapar
atzaparka
atzaparkada
atzaparkatu, atzaparka(tu), atzaparkatzen. *du* ad.
atzarri 1, atzar, atzartzen. *da* ad.
atzarri 2 izond.
atzartasun
atzartu, atzar, atzartzen. *da* ad.
atzazal batez ere Bizk. h. azazkal
atze 1 iz.
atze 2 izond. 'ahaidea ez dena; arrotza'
atzealde
atzekari Mat., Fil., Hizkl.
atzelari 'kiroletan atzean jokatzeko duen jokalaria'
atzeman, atzematzen. *du* ad.
atzemanarazi, atzemanaraz, atzemanarazten. *dio* ad.
atzen Bizk. eta *Gip.* 'azkena'
atzendu, atzen(du), atzentzen. *da/du* ad.:
euskara atzendurik zuen, nahiz ez erabat ahazturik.
atzera 'berririo, osteria'
atzeraka
atzerakada
atzerakarga
atzerakoi
atzerakuntza
atzerapen
atzerarazi, atzeraraz, atzerarazten. *du*
 ad.
atzeratu, atzera(tu), atzeratzen. *da/du* ad.
atzerri
atzerrialdi Sin. erbestealdi
atzerriaratu, atzerriaraz, atzerriarazten.
da/du ad.
atzerritar
atzesku
 atzipe egin* e. **atzipetu**
atzipetu, atzipe(tu), atzipetzen. *du* ad.
atzitu, atzi, atzitzen. *du* ad. 'atzeman': *bi erbi atzitu dituzte oihanean.*
atzizki

atzo: *atzoz gero = atzo ezker.*

atzoko 1 izlag. 2 adlag.: *atzoko bukatua behar genuena gaur bukatu dugu.*

auhen

auhendarri

auhendatu, *auhenda*, *auhendatzen*. *du* ad.

aukera

aukeran

aukerako izlag. 1 'aukeran dagoena'.

2 'egokia, bikaina'

aukerarazi, *aukeraraz*, *aukerarazten*. *dio* ad.

aukeratu, *aukera(tu)*, *aukeratzten*. *du* ad.

aulki

auma *Bizk.* h. **antxume**

*aunatu** e. **unatu**

aunitz h. **anitz**

aupa

aupada

aupatu, *aupa(tu)*, *aupatzten*. *du* ad.

aurizki, *aurizkitzen*. *du* ad. *Zah.* 'oinkatu, zapaldu'

aurka

aurka egin

aurkako

aurkari

aurkezle

aurkezpen

aurkeztu, *aurkez*, *aurkezten*. *da/du* ad.

aurki 1 iz. (*ifrentzu*-ren *aurkakoa*)

aurki 2 adlag. 'laster'

aurkiarazi, *aurkiaraz*, *aurkiarazten*. *du* ad.

aurkibide

aurkikunde

aurkikuntza

aurkintza

aurkitu, *aurki*, *aurkitzen*. *da/du* ad.

aurkitzaile

aurpegi

aurpegi(a) eman

aurpegira bota

aurpegira eman

aurpegiera

aurpegiratu, *aurpegira(tu)*, *aurpegiratzten*. 1 *du* ad. 'aurpegira eraman'. 2 *dio* ad. *aurpegira boia*

aurre

aurrealde

aurrehititera (hizkuntza) *Sin. hatiera*

aurreikusi, *aurreikus*, *aurreikusten*. *du* ad. h. **aurrez ikusi**

aurreikuspen

aurreiritzi

*aurrekalde** e. **aurrealde**

aurrekari *Mat., Fil., Hizkl.*

aurreko iz.

aurrekontu

aurrelari

aurren ord. 'lehen'

aurrena adlag. 'lehenik'

aurreneko 1 izlag. 'lehen': *aurreneko zatian*. 2 adlag. 'lehenik': *ondo hitz egiten ikasteko eskolak aurreneko ireki zituena*.

aurrenik 'aurrena, lehenik'

aurrera

aurrerako 1 izlag.: *hogei urtetik aurrerako gizonak*. 2 adlag.: *oraindainokoaz damutzea eta aurrerako asmo onak egitea*.

aurrerabide

aurrerakada

aurrerakarga

aurrerakoi

aurrerakuntza

aurrerantzean

aurrerapen

aurreratu, *aurrera(tu)*, *aurreratzten*. *da/du* ad.

aurreratze

aurresku

aurre eskulari

aurretiaz

aurretiko

aurrez

aurrezki

aurrezki(-)kutxa

aurreztu, *aurrez(tu)*, *aurrezten*. *du* ad.

aurrizki

aurren

aurtiki, *aurtikitzen*. *Ipar.* *du* ad. 'jaurtiki'

aurtikiarazi, *aurtikiaraz*, *aurtikiarazten*.

Ipar. *du* ad.

aurtikika: *birao aurtikika ibili; ostiko aurtikika hasi*.

aurtikitzaile

ausardia

ausarditsu
ausarkeria
ausarki 1 'ausardiaz'. 2 'ugari'
ausart
ausartasun
ausartu, ausart(u), ausartzen. *da* ad.
ausartzia 'ausardia, ausartasuna'
ausaz
 ausente* e. **absente**
 ausentzia* e. **absentzia**
ausiabar 'ausiabantza'
ausiabantza
ausiki 1, ausikitzen. *du* ad.: *erleak inor ausikitzen duenean, ausikitzenago du bere burua.*
ausiki 2 iz.: *txakur horrek erausi gutxi, baina ausikia prest; kontzientziaren ausikia.*
ausiki egin
ausikika
ausikilari
 ausin* e. **asun**
auska *Bizk.*
auskan egin 'borrokan egin'
auskalo
 ausnar* e. **hausnar**
austral izond.: *Ozeano Australa* 'Ozeano Antartikoa'
australiar (herritarra)
austriar (herritarra)
autarkia
auto *Sin.* **automobil**, **beribil**
auto(-)argi
autobia (Espainiako *autoviak* oraingoz izendatzeko)
autobide
autobiografia
autobus
autobus(-)geltoki
autoeskola
 autogidari* e. **gidari**
autokar
autokrata
automata
automatiko
automatikoki
automobil *Sin.* **auto**, **beribil**
autonomia: *Autonomia Erkidegoa*
autonomo

autore
autoretza
autoritario
autoritate
autorizatu, **autoriza**, **autorizatzen**. *du* ad.
 h. **baimena eman**
autozerbitzu
autu *Bizk.* 'solasa'
autuan
auzapez *Lap.* eta *BNAf.*
auzi
auzilari
auzitegi
auzo 1 iz. 'auzotegia'
auzo 2 iz. eta izond. 'auzokoa'
 auzo lan* e. **auzolan**
auzoko iz.
auzolan
auzotar
auzotegi *Sin.* **auzo** 1
auzune
avestera (hizkuntza)
axal adkor.
axanpa
axioma
axola
axola izan: *ez dut horren axolarik.*
axolazko
axolagabe izond.
axolagabekeria
axolagabetu, **axolagabe(tu)**, **axolagabe-tzen**. *da* ad.
axolatu, **axola(tu)**, **axolatzen**. *da* ad.
axuant *Ipar.* 'alkateordea'
axuri
aza *Brassica oleracea*
azaburu
azafrai *Crocus sativus*
azal
azaleko izlag.
azaldu, **azal(du)**, **azaltzen**. *da* ad.
azalera *Geom.* (neurria adierazteko erabiltzen da soilik; bestetarako, *azal* [leun, zakar...], *gainazal*, *eremu* [lurralde batena, adib.], etc. daude)
azaleratu, **azalera(tu)**, **azaleratzen**. *da/du* ad.
azalore *Brassica oleracea* var. *brotytis*
azalpen

- azaluskeria**
azantz
azao
azarkeria
azaro
azartasun *batez ere Bizk.* ‘ausartasuna, ausardia’
azartu, azar, azartzen. *Batez ere Bizk. da* ad. ‘ausartu’
azazkal
 azazkatu* e. **asaskatu**
 azeituna* e. **oliba**
azeleragailu
azelerazio
 azelga* e. **zerba**
azenario *Daucus carota*
azentu
azerbaijandar (herritarra)
azerbaijanera (hizkuntza)
azeri *Vulpes vulpes*
 azeri(-)belar *Alopecurus pratensis*
 azeri(-)buztan *Equisetum sp.*
azeriar (herritarra)
azerikeria
azido
azidotasun
azienda ‘ganadua’
 azienda beltz
 azienda gorri
 azienda larri
 azienda xehe
 azienda zuri
azieta *Ipar. Sin. plater*
azio *Heg. Herr.*
azkar 1 ‘indartsua’
azkar 2 ‘lasterra, arina, buruargia’
azkarkeria
azkarki
azkartasun
azkartu, azkar(tu), azkartzen. *da/du* ad.
azkazal h. **azazkal**
azken
 azken batean
 azken buruan
 azkenean
 azkeneko
 azkenekoz
 azkenez
 azken finean

azkenik
azken(-)nahi ‘hilburukoa, testamenua’
azkenaldi
azkendu, azken(du), azkentzen. *da/du* ad.
azkengabe izond.
azkenki iz.
azkentze
azkon 1 ‘gezi txikia’
azkon 2 ‘azkonarra’
azkonar *Meles meles*
azkordin ‘ospela’
azkortu, azkor(tu), azkortzen. *Bizk. da/du* ad.
azkura
azoka
azote *Sin. zigor*
azpantar
azpi 1 iz. (aziendarekin erabiltzen dena)
 azpiak atera
 azpiak egin
azpi 2
 azpiak jan
 azpian hartu
 azpiko arropa
 azpiko gona
 azpikoz gora
 azpitik eduki
azpialde
azpibide
azpiegitura
azpigarri iz.
azpijale
azpijan
azpijoko
azpikeria
azpiki *Ipar. iz.*
azpiko iz.
azpil
azpilan
azpildu, azpil(du), azpiltzen. *du* ad. ‘azpildura egin; tolestu’
azpildura
 azpimarkatu* e. **azpimarratu**
azpimarratu, azpimarra, azpimarratzen. *du* ad.
azpimultzo
azpiratu, azpira(tu), azpiratzen. *du* ad.

azpisarrera
 azpizun *Sin. solomo*
 aztal
 aztalka
 aztapar h. atzapar
 aztarna
 aztarnategi
 aztarren 'aztarna'
 aztarrika adlag.
 azteka (herritarra)
 azterbide
 aztergai
 azterketa
 azterkizun
 azterrarazi, azterraraz, azterrarazten. *dio*
 ad.

azterren* e. aztarren
 aztertu, azter, aztertzen. *du* ad.
 aztertzaila
 azti
 aztiatu, aztiä, aztiatzen. *du* ad.
 aztikeria
 aztoramen
 aztoratu, aztora, aztoratzen. *da/du* ad.
 aztore *Accipiter gentilis*
 aztura
 azufre* e. sufre
 azukre
 azukre(-)ontzi
 azukreztatu, azukrezta, azukreztatzen.
du ad.
 azuzena h. zitori

B

ba h. bada (euskara mintzatuan —cf el-
 karrizketak— onartzekoa da *ba* forma,
 maila neutroari *bada* forma dagokion
 arren)
 baba 1 *Vicia faba*. 2 (larruazalekoa)
 babarrun *Phaseolus vulgaris*
 babazuza
 babes
 babesgarri iz. eta izond.
 babesle
 babestu, babes(tu), babesten. *da/du* ad.
 babo
 babor* e. ababor
 bada
 badaezpada
 badaezpada ere
 badaezpadako
 badia
 bafada
 бага 'uhina, olatua'
 бага uso* e. pagauso
 bagdadar (herritarra)
 bagil h. ekain
 bago* e. pago
 bagoi
 baguiar (herritarra)
 bahamar (herritarra)
 bahe

bahetu, bahe(tu), bahetzen. *du* ad.
 bahi
 bahiketa
 bahitu, bahi(tu), bahitzen. *du* ad.
 bahitura
 bahitzaile
 bahraindar (herritarra)
 bai
 bai eta... ere edo baita (... ere)
 baietz
 baiezko iz.
 baieztapen
 baieztatu, baiezta, baieztatzen. *du* ad.
 baieztu* e. baieztatu
 baiki
 baikor
 baikortasun
 bailara *Gip.* 'eskualde txikia'
 baimen
 baimena eman
 baimendu, baimen(du), baimentzen. *du*
 ad.
 baina
 bainatu, baina, bainatzen. *da/du* ad.
 baino
 bainu
 bainua hartu
 bainuetxe

bainugela
bainuontzi
baioneta
bairikiar (herritarra)
baita (batez ere *baitan* forman erabilia:
zure baitan, zure baitarik)
baita (... ere) edo **bai eta ... ere**
baitezpada
baitezpadako
baizen
baizik
bakailao *Gadus morhua*
bakan
bakandu, bakan(du), bakantzen. *da/du*
 ad.
bakantza pl. h. **opor**
bakar
 (neure, zeure, bere) **bakarrean**: *han*
zegoen gaixoa bere bakarrean malko-
ak egosten.
bakardade *Heg.*
bakarka
bakarlari
bakarleku
bakarrik
bakarrizketa
bakartasun
bakarti
bakartoki
bakartu, bakar(tu), bakartzen. *da/du* ad.
bakazio pl. h. **opor**
bake
bakearazi, bakearaz, bakearazten. *du* ad.
baketsu
baketu, bake(tu), baketzen. *da/du* ad.
bakezale
bakoiti
bakoitz
bakteria h. **bakterio**
bakterio
bakun
bakundu, bakun(du), bakuntzen. *du* ad.
bakuntasun
bakutar (herritarra)
bala 1 'jaurtigaia'. 2 'uzta-sorta lotua':
gari bala.
balada
balakatu, balaka, balakatzen. *du* ad. *Sin.*
losintxatu

balaku
balantza
balantzaka
balantze
balazta 'frenoa, galga'
balaztatu, balazta(tu), balaztatzen. *du*
 ad.
balbe
baldan
baldankeria
baldar
baldarka
baldarkeria
baldarrontzi
baldartu, baldar(tu), baldartzen. *da/du* ad.
balderna *Lap.*
baldernapez
baldin
baldinba
baldinbaitere
baldintza
baldintzapen
baldintzatu, baldintza(tu), baldintzatzen.
du ad.
balditu, baldi, balditzen. *Ipar. da/du* ad.
 'harritu'
baldres
balea
baleazale
balentria
baleontzi
balezta 1 'geziak eta jaurtikitzeko arma'.
 2 *Heg.* 'orekagailua'
baleztari
baliabide
baliagarri
baliakizun
baliarazi, baliaraz, baliarazten. *du* ad.
baliatu, balia, baliatzen. 1 *zaio* ad.: *Jain-*
koa balia dakidala. 2 *da* ad.: *adimenaz*
balia zaitez, ez indarraz. 3 *du* ad.: *ez*
dugu hitz hori baliatzen.
 balin* e. **baldin**
balio
baliozko
balio izan, balioko. *du* ad. (bi erabilerak
 onartzen ditu: *zer balio du tematzeak?;*
ez du balio orain etxea konpontzen
hastea)

baliodun *Mat.*

baliotsi, baliots, baliosten. *du ad.*

baliogabe izond.

baliogabetu, baliogabe(tu), baliogabetzen. *da/du ad.*

baliokide

baliokidetasun

baliokidetu, baliokide(tu), baliokidetzen. *du ad.*

baliokidetza

balios *Ipar.*

baliotsu

baliza

balizko izlag.

balkoi

baloi

baloratu, balora, balorutzen. *du ad. h. baliotsi*

balore *Lgart. h. adore, kemen*

baltiko izond.: *Itsaso Baltikoa.*

baltsa 1 *Ipar.* ‘(bizidunen) talde, multzo, elkarte’

baltsa 2 *Ipar.* ‘lohia, lokatza’

baltsamarazi, baltsamaraz, baltsamarazten. *du ad.*

baltsamatu, baltsama, baltsamatzen. *du ad.*

baltsamo

baltsatu 1, baltsa(tu), baltsatzen. *Ipar. du ad.* ‘nahasi’: *baltsatu zuen bere aho-gozoa lur gutxi batekin.*

baltsatu 2, baltsa(tu), baltsatzen. *Ipar. da/du ad.* ‘lokaztu’: *zergatik baltsatzen da zerria lohian?*

baltzu

balus* e. belus

bamakoar (herritarra)

bana

bana-banako: *bana-banako erlazioa.*

bana bertze *Ipar.* ‘batez beste’

banaka

banaketa

banako iz.

banan

banan-banan

banana

banandu, banan(du), banantzen. *da/du ad.*

bananondo *Musa paradisiaca*

banarazi, banaraz, banarazten. *du ad.*

banatu, bana(tu), banatzen. *da/du ad.*

banatzaile

banatze

banda

bandera

bandil* e. mandil

bando

-en bando ‘-en alde’: *nire bando ez dena nire kontra da.*

bangiar (herritarra)

bangkokar (herritarra)

bangladeshtar (herritarra)

banjuldar (herritarra)

banka h. bankuak

bankari

banketxe

banku

banku(-)langile

banpiro *Fam. Desmodontidae*

bapo

bapore

bar h. taberna, ostatu

barakuilu

baranda

barano 1: *gazte batzuk bildu zituen bere baranoan* (‘bere inguruan’)

barano 2 *Varanus sp.*

bararazi, bararaz, bararazten. *du ad.*

baratu, bara, baratzen. *Ipar. eta Naf. da/du ad.*

baratxe *Ipar.* ‘astiro’

baratxuri *Allium sativum*

baratze

baratzekari h. barazki

baratzezain

baratzuri* e. baratxuri

barau

barau egin

baraurik

baraualdi

baraur* e. barau

barautu, barau(tu), barautzen. 1 *da ad.*: *berrogei egunez barautu zen Jesus.* 2 *du ad.*: *lau denborak, bijiliak eta garizuma barautuko dituzu osoki.*

barazki

barazki(-)denda

barbadostar (herritarra)

barbantzu h. *txitxirio*

barbarin *Mullus sp.*

barbaro

barberu 'odol-ateratzeak eta ebakuntzak egiten zituena'

barda *Ipar.* h. **bart**

bardo

bare 1 iz. *Fam. Limacidae*

bare 2 iz. 'erraia'

bare 3 izond. 'lasaia': *Ozeano Barea.*

barealdi

barearazi, **barearaz**, **barearazten**. *du* ad.

baretu, **bare(tu)**, **baretzen**. *da/du* ad.

barik *Bizk.:* *argi barik.*

bariku *Bizk.* h. **ostiral**

baritono

barka eskatu, **barka eska**, **barka eska-**
tzen. *du* ad.

barka eske

barkamen

barkamendu h. **barkamen**

barkarazi, **barkaraz**, **barkarazten**. *dio* ad.

barkatu, **barka**, **barkatzen**. *du* ad.

barkazio *Herr.* 'barkamena'

barku

barna izond. 'sakona': *putzua barna da.*
-an barna postpos. (*-an barna —men-*
dian barna— hedatuagoa da *-tik bar-*
na —menditik barna— baino)

barne 1 iz. 'barrena, barrua': *barne me-*
dikuntza. 2 *Ipar.* iz. 'gela'. 3 adlag.:
salneurria, 5000 pezeta, zergak barne;
ekainaren zortzitik hamabira, egun
*biok barne; *-en barne egon e. -en*
barnean egon.

barnean

barneko

barne-luzegoa* e. **habearate**

barnera

barneraino

barnetik

barneti(ka)ko

barnez

barnez barne

barnealde

barneko iz. *Ipar.* 'jantzi mota'

barnekoi 'barrukoa, sakona'

barnera* e. **bolumen**

barnerakoi

barneratu, **barnera(tu)**, **barneratzen**. *da/du*
ad.

barnetegi

baroi

barra 1 'palanka'. 2 'bokaleko, ibai aho-

ko barra'. 3 'zerrenda'

barraban *Bizk.* izond. 'barrabasa'

barra-barra

barrabas izond.

barrabaskeria

barrabil

barrandan 'zelatan'

barrandari

barrandatu, **barranda**, **barrandatzen**. *du*
ad.

barrandegi 'zelata-tokia'

barraskilo *Helix*

barre

barre egin

barre eragin

barre(-)karkara

barrez

barregarri

barreiarazi, **barreiaraz**, **barreiarazten**. *du*
ad.

barreiatu, **barreia**, **barreiatzen**. *da/du* ad.
barreiatzaile

barreka

barren 1 'barnea, barrua'. 2 'beheko par-

tea': *gona-barrena; soinekoari barre-*
na hartu; soro-barrena.

barrendik

barrenean

barreneko

barrenez

barrenez barren

barrengo

barrena 1 adlag.

-an barrena postpos. 'an barna, an

zehir': *mendian barrena joan da.*

barrena 2 *Heg.* iz. 'tresna'

barrenalde

barrendegi

barrendu, **barren(du)**, **barrentzen**. *da/du*
ad.

barrenkoi

barrera *Sin.* **hesi**, **langa**

barrerazain

barrika

barrikada

barrikote

barroko

barru 1 iz.: *barruak ez dit agintzen*. 2 postpos.: *bi urte barru bukatuko da lana*.

barruan

barruko

barrura

barrurako

barrutik

barrutiko

barruz

barrualde

barruki 1 *Ipar*. 'ukuilua'

barruki 2 pl. 'animaliaren erraiak, jateko direnak'

barrunbe

barrunda izan. *Gip. du* ad. 'barrundatu'

barrundatu, barrunda, barrundatzen. *du* ad. 'susmatu, hauteman'

barruratu, barrura, barruratzen. *da/du* ad.

barruti

bart: *bart arratsean; bart gaueko; bart-ko loa*.

bartz

barur *Ipar*. h. **barau**

basa 1 *Ipar*. eta *Naf*. 'basatia': *gizon basa bat*.

basa 2 'lohia, lokatza'

basabazter

basabere

basagizon

basahuntz

basajaun

basajende

basakatu

basakeria

basaki

basamortu

basandere

basapiztia

basaran

basarte

basasagu *Apodemus sylvaticus*

basati

basatu, basa(tu), basatzen. *Batez ere Ipar. da* ad. 'errebelatu, galdu'

basazain* e. basozain

base *Kim., Informat.*

baselina

baseliza

baserri

baserri(-)etxe

baserritar

basetxe

basilika

baskula

baso 1 'oihana'

baso 2 'edontzia'

basoilar *Tetrao urogallus*

basoilo *Otis sp.*

basolan

basomutil

basotu, baso(tu), basotzen. *da/du* ad. 'oihandu'

basozain

basozaintza

basseterretar (herritarra)

basta 'zamarien tresna'

bastanga *Dasyatis pastinaca*

bastart *Ipar*.

bastoi 'karta-jokoko saila'

basur 1 *Gip*. 'ihintza'. 2 *Ipar*. 'ur zikina'

basurde *Sus scrofa*

bat

batean: *gurasoekin batean bizi da bere etxean; bata etortzearekin batean joan da bestea.*

bat-batean

bat-bateko

bat-batekotasun

bat edo bat

bat egin

bat-egite

baten bat

batera: *guztiekin batera oihi egin zuten; nirekin batera doa nire itzala; zu iris-tearekin batera abiatuko naiz.*

bateratsu

bat ere: *ez du bilera bat (bakarrik, bera) ere huts egin.*

bat etorri: *zurekin bat nator horretan.*

batez beste

batez besteko

batez ere

bat izan 1 'elkarturik egon, bat etorri': *horretan bat gaituk hirekin*. 2 'gauza

bera izan': gure hizkuntzaren egoera ez da bat Gipuzkoan eta Nafarroan.

bataiarazi, bataiaraz, bataiarazten. *du ad.*

bataiarri

bataiatu, bataia, bataiatzen. *du ad.*

bataiatzaile

bataila h. gudu

batailoi

bataio

batarazi, bataraz, batarazten. *du ad.*

batasun

batbedera *Ipar.* izord.

bateiatu* e. **bataiatu**

bateko iz.: bateko urrea.

batel

batelari

bateratu, batera, bateratzen. *da/du ad.*

bateratze

batere adb.: ez zidan batere pozik eman;
ez da batere egokia.

bateria

batgarren: hogeita batgarren.

batiskafu

batik bat

batu 1; bat(u), batzen. *da/du ad.*

batu 2 (herritarra)

batugai *Mat.*

batuketa *Mat.*

batura *Mat.*

batxiler

batxilergo

batza

batzaile

batzaldi

batzar

batzar(-)etxe

batzar(-)gela

batzarburu

batzarkide

batzarleku

batzartoki

batzartu, batzar(tu), batzartzen. *da ad.*

batze

batzoki

batzorde

batzordekide

batzuk

batzuen batzuk: batzuen batzuk baino
ezin izan ditut ipini.

batzuetan: gehienetan garaiz dabilen
arren, batzuetan berandu iristen da.

baxenabartar

baxera

baxerategi

baxoerdi

baxu

baxurako arrantza *Heg.*

bazar

bazilo

bazka

bazka(-)landare

bazkalaitzin

bazkalaurre

bazkaldar h. **bazkaltiar**

bazkaldu, bazkal, bazkaltzen. *du (Heg.)*
edo da (Ipar.) ad.

bazkalondo

bazkalordu

bazkaloste

bazkaltiar

bazkarazi, bazkaraz, bazkarazten. *du ad.*

bazkari

bazkari(-)lege

bazkaritan: laurogei baino gehiago
omen dira bazkaritan.

bazkaritara: joan ginen bazkaritara
aldameneko jatetxe batera.

bazkarite (leku-denborazko kasuekin
erabiltzen da batez ere): *bazkaritean*
ikusi eta adituak; bazkariteko tenore-
an; bazkaritera eraman ninduen.

bazkatu, bazka(tu), bazkatzen. *da/du*
ad.: janari gozo honekin israeldarrak
bazkatzen ziren; bazka itazu nire axu-
riak.

bazkide

bazkidetu, bazkide(tu), bazkidetzen.
da/du ad.

bazkidetza

bazko* e. **pazko**

bazkun

baztanga 'nafarrerria'

bazter

bazter(-)herri

bazter(-)nahasle

bazterrera eman

bazterrera utzi

baztergabe izond.

baztergarri
bazterrarazi, bazterraraz, bazterrarazten.
du ad.
bazterreratu, bazterrera, bazterrerazten.
da/du ad.
bazterretsi, bazterrets, bazterresten. *du ad.*
bazterretxe
baztertu, bazter(tu), baztertzen. *da/du ad.*
be "b" letraren izena
bebarru 'ataria'
bedatse *batez ere Zub.*
bedeikatu* e. **bedeinkatu**
bedeinkapen
bedeinkarazi, bedeinkaraz, bedeinkaraz-
 ten. *dio ad.*
bedeinkatu, bedeinka, bedeinkatzen. *du*
ad.
bedeinkazio
bedera *Ipar.* 'bana'
bederatzi
bederatziehun
bederatzigarren
bederatziurren
bederazka *Ipar.* 'banaka'
bederen
bederik *Gip.* 'bederen'
begawandar (herritarra)
begi
 begi-betegarri
 begi(-)bista *begi-bistan dago.*
 begi eman
 begi-erre izond. *Sin.* **beterre**
 begi(-)ertz iz. *Sin.* **betertz**
 begi(-)keinu
 begi(-)kolpe
 begiko nini
 begi(-)lauso
 begi(-)nini
 begi-oker izond. *Sin.* **betoker**
 begi(-)ondo iz. *Sin.* **betondo**
 begi(-)ondoko iz. *Sin.* **betondoko**
 begitan hartu 'gorrotatu'
 begi(-)ukaldi
 begiz jo
 begi(-)zulo *Sin.* **betzulo**
begibakar izond.
begietsi, begiets, begiesten. *du ad.*
begigorri izond.
begihandi 'txipiroi mota handia'

begiko izond.
begiluze izond.
beginini* e. **begi-nini**
begira 1 -i begira ('beha, so; begiratzu').
 2 -en begira ('zain')
begirada
begiragarri
begirakune *Bizk.* 'begirada'
begiraldi
begirale
begiramen
begirarazi, begiraraz, begirarazten. *dio*
ad.
begiratoki
begiratu 1, begira, begiratzten. *dio ad.*
 'behatu, so egin'. 2 *du ad.* 'zaindu,
 gorde'
begiratu 2 izond.: *gauza txikietan begi-
 ratua ez denak, geldika joko du behea.*
begiratu 3 iz.: *nahikoa da azkeneko
 mende hauei begiratu bat ematea.*
begiratzaille
begiratze
begirune
begitandu, begitandu, begitantzten. *Batez
 ere Bizk. zaio ad.* 'iruditu': *zer begi-
 tantzen zaizu?*
begitarte
 begitarte egin
begitazio 'irudipena'
begizko iz.
 begizkoa egin
begizta
begiztatu, begizta(tu), begiztatzen. *du*
ad.
begonia *Begonia sp.*
beha *Ipar.* *adb.*
behaketa
behako iz.
behar 1 iz.: 1 'premia'. 2 'lana, egitekoa'
 behar egin
 behar eragin
 behar(-)ordu
 behar(-)sari
behar 2 izond.: 1 'beharrezkoa'. 2 'po-
 brea, behartsua'
beharazi, beharaz, beharazten. *dio ad.*
beharbada
behargabeko izlag. 'alferrikakoa'

behargin *Bizk.*

behar izan, behar izaten, beharko

beharleku 1 'lantokia'. 2 'buruhaustea, nekea': *hau da beharlekua!*

beharraldi

beharrean 1 'premier'. 2 (aditzaren era burutuaren ondotik) 'ordez'

beharreko izlag.

beharrez 1: *erorikoa bigundu beharrez.*
2 *labur beharrez; hobe beharrez.*

beharrezko

beharri *Ipar.* h. **belarri**

beharrik *batez ere Ipar.* 'zorionez': *beharrik han bainuen ama; andoaindarraren eragina ez zen gainera, eta beharrik, Konpainian gelditu.*

beharrian *batez ere Bizk.* 'beharra, premia'

behartasun 'pobrezia, gabezia'

behartsu

behartu, behar(tu), behartzen. *da/du* ad.

behatoki

behatu, beha, behatzen. *Ipar.* 1 *zaio* ad. 'adi egon, entzun': *hau da ene Seme maitea, honi beha zakizkiote.* 2 *dio* ad. 'begiratu': *behatu zion lagunari.*

behatz 1 'beheko hatza'. 2 *Gip.* eta *Naf.* 'hatza'. 3 *Lap.* 'azazkala'

behatzaile

behatze

behatzopa

behatzopa(-)harri

behatzoparazi, behatziparaz, behatziparazten. *du* ad.

behatzopatu, behatzipa(tu), behatzipatzen. *da* ad.

bebazun

behe

behea jo

behe(-)laino

behe(-)maila

behe(-)nafarrera

behetik gora

behealde

beheiti *Ipar.* eta *Naf.* adlag.

beheitiko *Ipar.* iz. 'beherakoa'

beheititu, beheiti(tu), beheititzen. *Ipar.* eta *Naf.* *da/du* ad.

behera

beheraka

beherako iz.

beheraldi

beherapen

beherarazi, beheraraz, beherarazten. *du* ad.

beheratu, behera(tu), beheratzen. *da/du* ad.

beheratze

behere 1 iz. 2 izond. *Nafarroa Beherea.*

behi

behiala *Sin.* **behinola**

behialako

behiki iz.

behin

behin batean

behin-behineko

behin betiko

behin edo behin

behin ere

behin eta berriro

behin eta berriz

behingoan: *eztabaida guztiak behingoan bukatzeko.*

behingoz: *lasai geldi gintezkeen behingoz behintzat.*

behinik behin

behin... -z gero: *behin aitortzen hasiz gero, guzti-guztia esan nahi dizut.*

behinen izond.

behinola *Sin.* **behiala**

behinolako

behintzat

behizain

behoka iz.

behor

beijindar (herritarra)

beila

beilari

beilatu, beila(tu), beilatzen. *du* ad.

beilegi *Bizk.*

beira

beiragile

beiraki

beirategi

beirateria

beirinalari* e. **berinalari**

beirutar (herritarra)

beita

bejon- *Heg.*

bejondeiala

bejondeiola

bejondeizula

beka *Heg.*

bekadun *Heg.*

bekain

bekaineko iz. 'bekainetan eman edo hartutako kolpea'

bekaitz

bekaitz izan: *demonioak haren bekaitz baitziren.*

bekaizgo *Lap. eta BNaf.*

bekaizkeria *Heg. eta Zub.*

bekaizti

bekaiztu, bekaitz/bekaiztu, bekaizten.

1 *zaio ad.:* Rakel bekaiztu zitzaion bere ahizpari. 2 *da ad.:* beste hamarrek hori aditu zutenean bekaiztu ziren bi anaien kontra.

bekar h. makar

bekatari

bekatore *Ipar. Zah. h. bekatari*

bekatoros *Ipar. h. bekatari*

bekatu

bekatuan egon

bekatu arin

bekatu egin

bekatu eragin

bekatu larri

bekatu mortal

jatorrizko bekatu

bekatxo

bekoki

bekoz beko

bekozko iz.

bektore

bela *Sin. haize(-)oihal*

belagile batez ere *Zub. 'sorgina'*

belai

belaki iz.

belakume

belaontzi

belar 1 'landarea'

belar(-)denda

belar gaizto

belar(-)izpi 'belar-zatia'

belar ondu

belar txar

belar 2 *Zah. 'bekokia, kopeta'*

belardenda* e. **belar(-)denda**

belardi

belarjale

belarki iz.

belarri

belarriak berotu

belarri-luze

belarri(-)zulo

belarrimotz

belarritako iz.

belarrondo 'aurpegian, belarri inguruko aldea'

belarrondoko iz.

belartegi

belatxinga *Pyrrhocorax sp.*

belatz *Falco sp.*

belaun 1 'hankako giltzadura'. 2 'belau-naldia'

belaunaldi

belaunburu

belaunikarazi, belaunikaraz, belaunika-razten. *du ad.*

belaunikatu, belaunika, belaunikatzen. *da ad.*

belauniko

belaxka

belaxkatu, belaxka(tu), belaxkatzen. *da/du ad.*

belaze *Gip.*

beldar

beldur

beldur-ikara

beldur izan

beldur(-)damu. *Sin. atrizio*

beldurrak (*egon* batez ere)

beldurgabe izond.

beldurgarri

beldurrarazi, beldurraraz, beldurraraz-ten. *du ad.*

beldurti

beldurtu, beldur(tu), beldurtzen. *da/du ad.*

bele *Corvus sp.*

belgikar (herritarra)

belgradar (herritarra)

belizetar (herritarra)

belmopandar (herritarra)

belodromo

beltz

beltzaran
beltzune
beltzuri
beltzuri egin
belu Bizk. 'berandu'
belus
belutu, belu(tu), belutzen. *Bizk. da* ad.
belzkeria
belztasun
belzutu, beltz/belztu, belzten. *da/du* ad.:
oraindik areago beltz daiteke zerua.
belztura
bemol Mus.
benaz
benazko
benda Heg. h. lotura
benedikatu, benedika, benedikatzen. *du*
ad. Ipar. h. **bedeinkatu**
beneditar
beneno h. pozoi, eden
beneragarri
benetako
benetakotasun
benetan
bengalera (hizkuntza)
bengantza h. mendeku
benindar (herritarra)
benta
bentaja Heg. h. **abantaila, alde**
bentrikulu
benturaz* e. menturaz
benztutu, bentzu, bentzutzen. *du* ad. 'ga-
 raitu'
ber 1 Ipar. junt. 1 'baldin ba-': *euskaraz*
mintza gaitezen, euskaldunekin garen
ber. 2 '-en unetik': etorri den ber, hasi
da berriketan.
ber 2 Ipar. 'bera': *orok ber gauza erra-*
nen didate.
bera 1 mug.: *gizon bera/gizona bera:*
etxe beretik atera ziren.
bera 2 izond. 'biguna' ik. **beratz**
beraganatu* e. bereganatu
berakatz Bizk. 'baratxuria'
berandu 1 1 adlag. 2 izond.: *gau beran-*
duan.
berandu 2, berant, berantzen. *Batez ere*
Ipar. du ad. 'berandutu'
berandutu, berandu(tu), berandutzen. *du*
eta zaio ad.

berankor
berant Ipar. eta *Naf.* izond.: *aza beran-*
tak landatu ditugu.
berantarazi, berantaraz, berantarazten.
Ipar. du ad.
berantarbi
berantetsi, berantets, berantesten. *du* ad.:
banoa, etxekoek ez nazaten berantets.
berantiar
berantordu
berariaz
berariazko
beraska h. abaraska
beratasun
beratu, bera(tu), beratzen. *da/du* ad.
beratz Lap. eta *Naf.* 'bera, biguna'
beraz
berba
berba egin
berbako: *gizon berbakoa.*
berbarako 'adibidez'
berbaldun Bizk. 'berritsua'
berbaro
berbatu, berba(tu), berbatzen. *Bizk.*
da/du ad.: *Jose txo ez zegoen inorekin*
ezkontzeko berbatua.
berbera
berbeta Bizk.
berbetan
berbots
berdagailu Ipar.: *lurra berdagailuz ber-*
da bedi.
berdats Ipar.
berdatu, berda, berdatzen. *da/du* ad.
berde
berdekeria 'gordinkeria, lizunkeria'
berdel Scomber scombrus
berdetasun
berdexka
berdin
berdin izan da/zait/zaio ad.; *du/dit/dio*
ad.
berdinarazi, berdinaraz, berdinarazten.
du ad.
berdindu, berdindu(du), berdintzen. 1 *da/du*
ad. 'berdin bihurtu': *hemen berdintzen*
dira aberats-pobreak. 2 *da/du* ad. 'lau-
tu': mendia berdindu. 3 *da/du* ad. 'ase':
gosea berdindu.

berdingabe izond.
 berdingabeko
 berdinketa
 berdintasun
 berdintsu
 berdintsu izan *zait/da* ad.
 berdotz
 berdoztu, berdotz/berdoztu, berdozten.
da/du ad.
 berdura
 berduratu, berdura(tu), berduratzen.
Lap. eta *BNaf.* *da/du* ad. 'barreiatu'
 bere 1 *Bizk.* h. ere
 bere 2
 bere egin
 bere hartan: *bere hartan utzi zituzten kontuak.*
 bere horretan (*bere hartan* erabilia-
 goa da)
 bere kasa
 berekiko
 bere kontu
 berealdiko
 berebat *Heg.*
 bereber *Zub.* 1 adlag. 'bakarrik': *bereber bizi da.* 2 izond. 'berezia, beregaina':
hiru pertsona bereber.
 berebiziko *Heg.*
 beregain izond.
 beregaintasun
 bereganatu, beregana(tu), bereganatzen.
da/du ad.
 berehala
 berehalakoan (batez ere ezezko per-
 pausetan): *ez zion berehalakoan antz eman.*
 berehalako batean 'laster, bat-batean'
 berehalaxe
 berein *batez ere Bizk.* 'asko, anitz'
 bereiz adlag.
 bereizarazi, bereizaraz, bereizarazten. *du*
 ad.
 bereizgarri 1 iz.: *euskal literaturaren bereizgarri orokorrak.* 2 izond.
 bereizi, bereiz, bereizten. *da/du* ad.
 bereizkeria
 bereizketa
 bereizkuntza
 bereizle

bereiztu* e. bereizi
 berekoi
 berekoikeria
 berenaz *Lap.* eta *BNaf.* h. berez
 berendia
 berendu, beren(du), berentzen. *du* ad. h.
 beretu
 berenganatu, berengana(tu), berengana-
 tzen. *du* ad. h. bereganatu
 berenjena h. alberjinia
 beresi *Bizk.* 'txara, sastraka'
 beretar
 beretsu* e. bertsu
 beretter *Ipar.* 'meza-laguntzailea'
 beretu, bere(tu), beretzen. *du* ad.
 berez
 berezko
 berezi izond.
 bereziki
 berezitasun
 berezkotasun
 berga 1 'neurria'. 2 'itsasontzietako
 haga'
 beribil
 berina *Ipar.* 'beira'
 berinalari
 berjabetasun
 berlindar (herritarra)
 bermatu, berma, bermatzen. 1 *da* ad.:
ukondoez leihoan bermatu zen; 'uste
 osoa izan'; *Jainkoaren baitan bermatzen gara.* 2 *du* ad. 'berme eman':
erlijioak betiko bititza bermatzen digu.
 berme
 berna
 berna-hezur
 bernatar (herritarra)
 bernazaki
 berniz
 bernizatu, berniza, bernizatzen. *du* ad.
 bernuzatu, bernuza, bernuzatzen. *Ipar.*
du ad. 'zizelatu'
 bero iz. eta izond.: *beroan egon (Ipar. eta Naf.):* 'berotan egon'
 bero-beroan
 bero-bero egin
 bero izan
 beroaldi
 beroarazi, beroaraz, beroarazten. *du* ad.
 berogailu

berogarri iz. eta izond.

beroki 1 'leku babes'. 2 'arropa'

berokuntza

berori *Heg.* 1 pronominala: *iritzi hori berori*. 2 izord. (ia bakarrik *Heg.*)

berorika

berotasun

berotegi

berotu, bero(tu), berotzen. *da/du* ad.

berotzaile

berotze

berpizkunde h. **pizkunde**

berpizte

berpiztu, berpitz, berpizten. *da/du* ad.

berraldatu, berralda, berraldatzen. *da/du* ad.

berrargitaratu, berrargitara, berrargitaratzen. *du* ad.

berredura* e. **berretura**

berregin, berregiten. *du* ad.

berrehun

berreketa *Mat.*

berrekizun *Mat.*

berreraiki, berreraikitzen. *du* ad.

berrerosi, berreros, berrerosten. *du* ad.

berresan, berresaten. *du* ad.

berreskuratu, berreskura, berreskuratzen. *du* ad.

berrespen

berretarazi, berretaraz, berretarazten. *du* ad.

berretsi, berrets, berresten. *du* ad.

berretu, berret(u), berretzen. *du* ad.

1 *Zah.* 'emendatu, gehitu'. 2 *Mat.*:

'zenbaki bat (berrekizuna) beste zenbaki batek (berretzaileak) adierazten duen adina aldiz bere buruarekin biderkatu'.

berretura 1 *Zah.* 'emendioa'. 2 *Mat.*

berretzaile 1 *Zah.* 'berretzen duena'. 2 *Mat.*

berrezarri, berrezar, berrezartzen. *du* ad.

berri 1 izond.: *dirua ateratzeko modu berriren bat sortu; handik etorri berri zela*. 2 iz.: *gure berriak entzunik bidera ilki zitzaizkigun*.

berri eman: *atzoko istripuen berri eman du egunkariak*.

berri jakin

Berri On: *Jesukristoren Berri Ona S. Joanen arabera*.

berriarazi, berriaraz, berriarazten. *du* ad.

berridatzi, berridatz, berridazten. *du* ad.

berriemaila

berrikeria

berriketa

berriketaldi

berriki

berrikitan

berrikuntza

berrikusi, berrikus, berrikusten. *du* ad.

berripaper

berriro 1 'berriz, beste behin'. 2 'berrikitan, duela gutxi'

berritan adlag.

berritasun

berritsu

berritsukeria

berritu, berri(tu), berritzen. *da/du* ad.

berritzaille

berritze

berriz 1 'berriro'. 2 'aldiz'

berriz ere

berrizale

berrizalekeria

berriztatu, berrizta, berriztatzen. *du* ad.

berriztatze

berro 1 *Ipar.* 'sasia'. 2 'iturri belarra'

berrogei: *berrogeita hamahiru; berrogeita hiruak; berrogeita batgarren*.

berrogealdi

berrogeitaka

bertako

bertakotu, bertako(tu), bertakotzen. *da* ad.

bertan

bertan beheara utzi

bertaratu, bertara(tu), bertaratzen. *da* ad.

bertatik 1 'berehala'. 2 'hementxetik'

bertatik bertara

bertikal

berton batez ere *Bizk.*

bertoko batez ere *Bizk.*

bertsio 1: *jatorrizko bertsioa*. 2 Bestelakoetan erabil **itzulpen**, **idatzaldi**, etab.

bertso

bertso(-)jartzaile

bertso(-)saio

bertsotan

bertsogile

bertsogintza
bertsolari
bertsolaritza
bertsopaper
bertsozale
bertsu 'ia bera'
bertute
bertutetsu
bertz* e. pertz
bertze *Lap.* eta *Naf.* h. beste
berun
berunkari* e. iturgin
besaburu
besagain
besagainka
besakada
besalki* e. besaulki
besamotz h. besomotz
besanga
besape
besarka 1 *Ipar.* eta *Naf.* adlag. 'besarkatuz'
besarka 2 iz. 'besarkada'
besarkada
besarkatu, besarka, besarkatzen. *du* ad.
besarte
besatara *Ipar.* 'besakada'
besaulki
besazpi
beso
besoz beso
besoetako: *aitona-amonen besoetakoa*
naiz ni.
besoko: *soinean zituzten oinetako eta bu-*
rugaineko gorriak eta besoko urdinak.
besomotz
besondo: *besoak eta are besondoak age-*
rian dituela.
besta *Ipar.* eta *Naf.* 'jaia'
Bestaberri
bestaburu
bestalde
beste
besteak beste
beste behin
beste gabe(rik) / besterik gabe
beste orduz
besterik ezean
eta beste

besteko *Bizk.:* *zuk besteko indarra badu*
honek.
bestela 1 'bestenaz'. 2 'gisa diferentean'.
3 'bestalde, gainera'
bestelako
bestelakotu, bestelako(tu), bestelako-
tzen. *da/du* ad.
bestenaz *Ipar.*
bestera *batez ere Bizk.* 'bestela'
besterendu, besteren(du), besterentzen.
da/du ad.
bestia *Zah. Lap.* eta *BNaf.* h. piztia
bestondo
beta *batez ere Gip.* 1 'astia, denbora li-
brea'. 2 'denbora'. 3 'aukera'
betan *Ipar.* 1 'batean, batera'. 2 'bat-ba-
tean'
bet-betan *Ipar.* 'bat-batean'
betarte* e. begitarte
betatxatu* e. petatxatu
betatxu* e. petatxu
bettaurreko 1 pl.: *bettaurrekoak jarri.*
2 'urrutira ikusteko tresna'
betazal
betazpi
bete, betetzen. *da/du* ad.
bete-betean
bete-beteko
betealdi
beteazazi, betearaz, betearazten. *du* ad.
betebehar
beteezin izond.
betegarri iz. eta izond.
betegin izond.
betegintzarre
betekada
betekizun
beteko: *etxea beteko gizona; zuloa bete-*
ko gorpuz; gizona beteko elurra.
betekor
betelan
beterinario* e. albaitari
beterraba *batez ere Ipar.* *Beta vulgaris*
beterre izond. *Sin.* *begi-erre*
betertz iz. *Sin.* *begi(-)ertz*
betetasun
betetzaille
betetze
betezpai *Ipar.* 'betazala'

beti**beti bat****beti-bateko****betidaino****betidanik****betiere** 1 'beti'. 2 'nolanahi ere'**betiereko****betiko** 1 izlag.: *betiko bizitza*. 2 adlag.: *betiko joan da*.**betikotasun****betikotu**, *betiko(tu)*, *betikotzen*. *da/du* ad.**betikoz** *Ipar.* eta *Naf.* h. **betiko****betile****betilun****betirako** h. **betiko****betiraunde** g.g.er. 'betikotasuna'**betiraute****betizu** iz. eta izond.**beto****betoker** izond. *Sin.* **begi-oker****betondo** iz. *Sin.* **begi(-)ondo****betondoko** iz. *Sin.* **begi(-)ondoko****betortz** 'letagina'**betroi** 'behi mota'**betsein** *Bizk.* 'begi-ninia'**betun** *Heg. Sin.* **ziraia****betzulo** *Sin.* **begi(-)zulo****bezain****bezainbat****bezainbeste****bezala***ez bezala: gauzak lehen ez bezala begietaritzen zitzaizkion.**ez bezalako: uste ez bezalako aldakuntzak dakartzate urteek.***bezalakatu**, *bezalaka*, *bezalakatzen*. *da/du* ad.**bezalako****bezalatsu****bezalaxe****bezat**, *beza*, *bezatzen*. *du* ad. 'animaliak hezi'**bezeria****bezera****bezpera** iz.**bezperago** *Ipar.* 'bezpera-aurrea': *ezkontzeko bezperan edo bezperagoan***bezperak** 'otoitza, orduen otoitzetan ilunabarrekoa'**bezti** *Ipar.:* *beltzez bezti agertu da Manex* ('beltzez jantzita')**beztiazi**, *beztiazez*, *beztiaztatzen*. *du* ad.**beztitu**, *beztitu(tu)*, *beztitzen*. *Ipar.* eta *Naf. da/du* ad. 'jantzi'**bhutandar** (herritarra)**bi:** *bi etxe; etxe bi***bi-biak** 1 'biak bakarrik'. 2 'biak'**bien bitartean****bitan****bitariko****biao** *Sin.* *siesta: biao a egin.***biba****bibaka****bibelar****Biblia****bibliografia****biblioteka****bibliotekari** h. **liburuzain****bibote****bibotedun****bidaia****bidaia****bidaia***tu*, *bidaia(tu)*, *bidaiaitzen*. *du* ad. (*nor* kasurik gabea)**bidaide****bidaldi****bidali** 1, *bidal*, *bidaltzen*. *du* ad.**bidali** 2 iz. 'apostolua'**bidaltzaile****bidari****bidaro****bidatu**, *bida*, *bidatzen*. *Ipar. du* ad. 'gildatu'**bidazti****bide** 1**bidea** *galdu***bidea** *hautsi***bidea(k)** *ebaki***bidea(k)** *hetsi Ipar.***bidea(k)** *ireki***bidea(k)** *itxi***bidea(k)** *urratu***bide(-)aurreko** 'aitzindaria'**bide batez****bide(-)bater****bide egin****bide eman****bide-erakusle**

bide(-)erdi
bide(-)ertz
bide izan 'bidezko izan'
bide(-)seinale
bidez
bidez bide
dela (direla) **bide**, **zela** (zirela) **bide**
bide 2: izen hori, *euskaldunak kristautu baino lehenagokoa bide da.*
bidebanatze
bidegabe iz. eta izond.
bidegabeko
bidegabekeria
bidegabeki
bidegurutze
bidekari *Ipar.*
bideko 1 iz.
bideko 2 izond. 'bidezkoa, zuzena'
bidelagun
bidelapur
bidenabar
bideo
bideokasete
bider
bideratu, **bidera(tu)**, **bideratzen**. *da/du* ad.
biderkadura *Mat.*
biderkagai *Mat.*
biderkakizun *Mat.*
biderkatu, **biderka**, **biderkatzen**. *du* ad. *Mat.*
biderkatzaile
biderketa *Mat.*
bidesari
bidxendra *Naf.* 'bidezidorra'
bidxka
bidezain
bidezidor
bidezki adlag.
bidezko 1 iz. 'bidaztia, erromesa'
bidezko 2 izond. 'zuzena, legezkoa'
bielorrusiar (herritarra)
bielorrusiera (hizkuntza)
bierarteko izlag. *Ipar.* 'artekoa, bitartekoa'
biga 1 iz. 'bigantxa', 'txahala'
biga 2 zenb.: *biga etorri dira; *biga ikasle e. bi ikasle.*
bigamia

bigantxa
bigarren
bigarrenez
bigira: *bigirak dira beste olgeta batzuk baserri-etxeetan mutilak eta neskak gauez egiten dituztenak.*
bigizta* e. **begizta**
bigun
bigundu, **bigun(du)**, **biguntzen**. *da/du* ad.
bigungarri
bigunkeria
biguntasun
biguntzaile
bihar
bihar arte
biharko 1 izlag.: *biharko lanak.* 2 adlag.: *biharko utzi dugu lana.*
biharamun
biharamuneko
biharamunago *Ipar.* iz. 'biharamunaren ondoko eguna'
bihi *Sin.* ale, garau
bihika 1 adlag. 'aleka'. 2 iz. 'alea, bihia'
bihikatu, **bihika(tu)**, **bihikatzen**. *du* ad. 'aletu'
bihitegi
bihitu, **bihi(tu)**, **bihitzen**. *da* eta *du* ad. 'aletu'
bihortz
bihotz
bihotz-altxagarri izond.: *solas bihotz-altxagarriak.*
bihotz-bihotzetik
bihotz-bihotzez
bihotzeko izlag.: *nire bihotzeko lazta-na.*
bihotz eman
bihotz-erdiragarri izond.
bihotz izan
bihotzez
bihotzaldi
bihotzeko iz.: *bihotzekoak emanda hil zen.*
bihotzerre
bihotzondo
bihotzondoko iz.
bihozbera
bihozberatasun
bihozgabe izond.

bihozgabetu, bihozgabe(tu), bihozgabe-
tzen. *da/du* ad.

bihozkada

bihozmin

bihozmindu, bihozmin(du), bihozmin-
tzen. *da/du* ad.

bihozño

bihozti

bihoztoi

bihoztun

bihoztxo

bihur 1 iz. 'bilurra'. 2 izond. h. **bihurri**

bihurdika iz. *Ipar.*

bihurdikatu, bihurdika(tu), bihurdika-
tzen. *Ipar. da/du* ad.

bihurdura

bihurgune

bihurkatu, bihurka, bihurkatzen. *da/du*
ad. h. **bihurdikatu**, **bihurritu**

bihurketa

bihurkin

bihurkor

bihurrazazi, bihurrazaz, bihurrazazten.
du ad.

bihurrera

bihurri

bihurrialdi

bihurriarazi, bihurriaraz, bihurriarazten.
du ad.

bihurrikatu, bihurrika, bihurrikatzen.
da/du ad.

bihurrikeria

bihurritu 1, bihurri(tu), bihurritzen.
da/du ad.

bihurritu 2 iz.

bihurtu, bihur, bihurtzen. *da eta du* ad.:
ura ardo bihurtu zen.

bihurtze

bijilia

bikain

bikaindu, bikain(du), bikaintzen. *da/du*
ad.

bikainki

bikaintasun

bikario

bike

biketsu

bikeztatu, bikezta, bikeztatzen. *du* ad.

biki

bikini

biko

bikoiti

bikoitz

bikoiztasun

bikoiztu, bikoitz/bikoiztu, bikoizten.
da/du ad.

bikor* e. **pikor**

bikote

biktima

biku* e. **piku**

bikun

bikundu, bikun(du), bikuntzen. *da/du*
ad.

bila

bilaka

bilakabide

bilakaera

bilakarazi, bilakaraz, bilakarazten. *du*
ad.

bilakatu, bilaka, bilakatzen. *da/du* ad.

bilaketa

bilakuntza

bilaldi

bilarazi, bilaraz, bilarazten. *du* ad. 1 'bi-
latzera behartu'. 2 'biltzera behartu'

bilari

bilatu, bila, bilatzen. *du* ad.

bilatzaile

bilau

bilaukeria

bilbatu, bilba, bilbatzen. *du* ad.

bilbe

bil-bil egin

bildoski

bildots

bildu, bil, biltzen. *da eta du* ad.

bilduki

bilduma

bilduma egin

bildumagile

bildumari

bildumatu, bilduma(tu), bildumatzen. *du*
ad.

bildumen

bildur* e. **beldur**

bildura

bildutasun

bilera

bilgor
bilgune
biligarro h. **birigarro**
bilioi
bilketa
bilkin
bilkura
billar
billete ‘dirua’
bilo
biloba
biltegi
biltoki
biltzaille
biltzar
biltzarkide
biltze
bilur
biluz batez ere adlag.
biluzarazi, **biluzaraz**, **biluzarazten**. *du* ad.
biluzgorri
 biluzgorrian
 biluzgorririk
biluzgorritasun
biluzgorritu, **biluzgorri(tu)**, **biluzgorritzen**. *da/du* ad.
biluzi 1, **biluz**, **biluzten**. *da/du* ad.
biluzi 2 izond.
biluzik
biluztasun
bina
 binako izlag.
binaka
binakatu, **binaka(tu)**, **binakatzen**. *du* ad.
binako iz.
binazka h. **binaka**
binper: *soineko guztiek badute beren ifrentzu edo binperra*.
biografia
biokimika
biola
biolentzia h. **indarkeria**
bioleta *Viola* sp.
biolin
biolinista
biologia
biologiko
biolontxelo

biper* e. **piper**
bipera *Ipar*: ‘sugegorria’
bipi* e. **pipi**
bipil
bipilarazi, **bipilaraz**, **bipilarazten**. *du* ad.
bipildu, **bipil(du)**, **bipiltzen**. *da/du* ad.
bipilki
bipiltasun
bira
 bira egin
 biran
birabarki
biraka adlag.
birakari: *ate birakaria*.
biraketa
birakor
birakortasun
birao
 birao egin
biragile
biraoka
biraolari
birarazi, **biraraz**, **birarazten**. *du* ad.
biratu, **bira(tu)**, **biratzen**. *da/du* ad.: *bestera biratzen duzu aurpegia hura ez ikustearren; ilargia lurraren inguruan biratzen da*.
birazka *Ipar*: ‘binaka’
birbiloba
birbira *Ipar*: ‘pixka’
biri: *katuarentzat biria ekarri beharko da*.
biribil
biribildu, **biribil(du)**, **biribiltzen**. *da/du* ad.
biribilgune
biribilkatu, **biribilka**, **biribilkatzen**. *da/du* ad.
biribilketa
biribiltasun
birigarro *Turdus philomelos*
birika 1 ‘arnasketa-organoa’. 2 ‘birikia’
birikeri
biriketako iz. h. **birikeri**
biriki ‘abereen birika, jateko zatikatua’
biritxi *Ipar*: 1 ‘bikia’. 2 ‘bikoitza’. 3 ‘bikoitia’
birjaio, **birjaiotzen**. *da* ad.
birjina

birjintasun

birla: *bederatzi birletako joko hori bizi-ki maite dugu herrian.*

birlandatu, birlanda, birlandatzen. *du* ad.

birloratu, birlora, birloratzen. *da* ad.

birlore

birmaniar (herritarra)

birmaniera (hizkuntza)

birmoldaketa

birmoldarazi, birmoldaraz, birmoldaraz-ten. *du* ad.

birmoldatu, birmolda, birmoldatzen. *da/du* ad.

birraitona**birramona****birrin**

birrin-birrin egin

birrindu, birrin(du), birrintzen. *du* ad.

birritan

behin eta birritan

birsaldu, birsal, birsaltzen. *du* ad.

birsortu, birsor, birsortzen. *da/du* ad.

birtual

birtute* e. bertute

biru* e. piru

birunda

birundan

birus**birzahi**

bisaia 1 'aurpegia'. 2 (esapideetakoa): *deabruen bisaia!*

bisaje *Herr.* 'itxura harrigarria, zabarra'

bisdun 'bitsa duena': *ardo bisduna.*

bisean bis: *gehienetan etsaiak bi lerro-tan ematen dira bisean bis, taulatuan.*

bisera

bishketar (herritarra)

bisigodo

bisigu *Pagellus centrodontus*

bisita

bisita egin

bisitari

bisitatu, bisita(tu), bisitatzen. *du* ad.

Bisitazio (Ama Birjinarena)

biska *Sin.* lika

biskatsu *Sin.* likatsu

biskatu, biska(tu), biskatzen. *da/du* ad.

Sin. likatu

bislama (hizkuntza)

bismuto**bisoi****bisonte**

bissautar (herritarra)

bista

bistako

bistan egon

bistan izan

bistatik alde egin

bistatik galdu

bistatik kendu

bistaz ezagutu

bistaratu, bistara(tu), bistaratzen. *da/du* ad.

bisurte

bisustu, bisuts/bisustu, bisusten. *da/du* ad.

bisuts**bit****bitamina**

bitan 'bi aldiz'

bitar**bitariko****bitarte**

bitartean

-en bitartez postpos.: *X izpien bitartez gorputz barruan dagoen edozer ikusi ahal izaten da.*

bitarteko 1 iz. 2 izond.: *noiz den hordikeria osoa, noiz bitartekoa, edo erdi-merdi esaten zaiona.*

bitartekotasun**bitartekotza****bitasun****bits**

bitsetan: *zorion-bitsetan.*

bitsadera

bitxi 1 iz. 2 izond.

bitxi(-)denda

bitxigile**bitxigintza****bitxikeria****bitxitasun****bitxitegi**

bitxiztatu, bitxizta, bitxiztatzen. *da/du* ad.

bitzuk *Bizk.*

bixigarri *adkor.*

bixika batez ere *Ipar.* 'maskuria'
bixkotx *Ipar. Sin.* **bizkotxo**
bizar
 bizar(-)labana
 bizar(-)makina
 bizarra egin, kendu, moztu
bizardun
bizargabe izond.
bizargile
bizargin
bizargintza
bizarmakina* e. **bizar(-)makina**
bizartegi
bizartsu
bizeps
bizi 1 izond. 2 iz.: *bizia galdu; bizia kendu.*
bizi izan, **bizi**, **bizitzen**, **biziko**. *da* ad.
bizi-alargun
bizi-alargundu, **bizi-alargun(du)**, **bizi-alarguntzen**. *da* ad.
bizi-alarguntza
biziagotu, **biziago(tu)**, **biziagotzen**. *da/du* ad.
bizialdatu, **bizialda**, **bizialdatzen**. *du* ad.
bizialdi
biziarazi, **biziaraz**, **biziarazten**. *du* ad.
biziarazle
biziatu, **bizia**, **biziatzen**. *da* ad.
bizibehar
biziberritu, **biziberri**, **biziberritzen**. *da/du* ad.: *euskara poesiaren indarraz biziberrituko zuena.*
bizibide
bizidun
bizien *Bizk.* 'minbizia'
biziera
bizigabe izond.
bizigai
bizigailu *Ipar.* 'bizigaia, janaria'
bizigarri: *gauza bizia eta bizigarriak; aho-bizigarria.*
bizigura *Bizk.* iz. eta izond. 'bizinahia'
bizikari *Ipar.*
biziki
bizikide
bizikidetasun
bizikleta
bizikletari *Sin.* **txirrindulari**

bizikor: *gorputza hilkorra da eta arima bizikorra.*
bizilagun 1 'bizikidea, ezkontidea'. 2 'auzokidea'. 3 'biztanlea'
bizilege
bizileku
bizimodu
bizimolde
bizinahi 1 iz.: *beren bizinahi eta bizibeharraren kezka; bizinahiak eta ezinbi-ziak zerabilen gizona.* 2 izond.: *herri gaztea, kolorezalea, bizinahia, alaia.*
bizio 1 'ohitura txarra'
 biziozko
bizio 2 *Bizk.* 'hesteetako zizarea'
biziotsu
bizirik
biziro
bizitasun
bizitegi 'etxebizitza'
bizitoki
bizitore *Ipar.* 'azkarra, bizkorra, indartsua'
bizitu, **bizi(tu)**, **bizitzen**. *da/du* ad. 'bizia-gotu, biziago bihurtu': *hartarako bideak hartzeko egarria gehitu eta bizitu zait.*
bizitza 1 'bizia, bizialdia, bizimodua'. 2 'etxea, etxebizitza'
bizitze *Ipar.* eta *Naf. h.* **bizitza**
bizkaiera
bizkailu* e. **pizgailu**
bizkaitar
bizkar
 -en bizkar
 bizkarra berotu
 bizkar(ra) eman
 bizkarretik: *langilearen bizkarretik mantentzen dira alferrak.*
 bizkarrez: *bizkarrez itzulirik, badoa ingelesa.*
 bizkar(-)zorro
bizkarka
bizkarki 'bizkar aldeko okela'
bizkarkin *Ipar.* 'bizkarroia'
bizkarreko
bizkarreratu, **bizkarrera(tu)**, **bizkarreratzen**. *da/du* ad.
bizkarrezur
bizkarroi

bizkartzain**bizki** *Gip.* h. **biki****bizkitartean** 1 *Zah.* adlag. 'bien bitarte-an'. 2 lok.**bizkonde****bizkor****bizkorgarri****bizkorki****bizkorraldi****bizkorraz**, **bizkorraz**, **bizkorraz**-ten. *du* ad.**bizkortasun****bizkortu**, **bizkor(tu)**, **bizkortzen**. *da/du* ad.**bizkotxa*** e. **bixkotx**, **bizkotxo****bizkotxo** *Heg. Sin.* **bixkotx****bizpahiru****biztanle****biztanleria****biztu**, **bizten**. *Batez ere Bizk. da/du* ad. h. **piztu****biztuera*** e. **piztuera****blai****blai egin****blaitu**, **blai(tu)**, **blaitzen**. *da/du* ad.**blantyretar** (herritarra)**blasfematu**, **blasfema**, **blasfematen**. *du* ad.**blasfemia*** e. **birao****blintxa** *Ipar.* 'hegabera'**bloemfonteindar** (herritarra)**blok****bloke****blusa** 'emakumeen atorra mota'**boa** *Subfam. Boinae***bobeda** h. **ganga****bobina** *Sin.* **haril****boga 1** 'arraunketa'**boga 2** *Bo. ps boops***bogalari****bogatu**, **boga(tu)**, **bogatzen**. *du* ad.**bogotar** (herritarra)**bohatsu*** e. **buhatu****boikot****bokal** (kontsonante ez dena)**bokale** (itsasokoa)**bokarta****bokata** *Ipar.* 'lixiba'**bokatibo****bokazio****bola****bola(-)joko****bolada****boladan egon****bolajoko*** e. **bola(-)joko****bolaleku****bolaluma****bolandera** 'suziria'**bolanta** 'arrantzako sare-mota'**bolatoki****bolbora****bolero****boli****boligrafo** *Heg.* h. **bolaluma****bolikostar** (herritarra)**boliviar** (herritarra)**bolkan*** e. **sumendi****bolondres*** e. **boluntario****boltsa*** e. **poltsa** eta **burtsa****bolu** *Bizk.* 'errota'**bolumen****boluntario****bonba** 'lehergailua'**bonbardatu**, **bonbarda**, **bonbardatzen**. *du* ad.**bonbilla** *Heg.***bonet** *Ipar.* eta *Naf.* 'txapela'**bonu****bor-bor****bor-bor egin****borborrean****borborka****borda****bordalde** *batez ere Ipar.* 'borda eta ingurua'**bordari****bordatu**, **borda**, **bordatzen**. *du* ad. h. **brodatu****bordoi*** e. **pordoi****borla****borobil** *Gip.* eta *Naf.* h. **biribil****borondate****borondatetsu****borondatezko****borragoma****borraja** *Borrago officinalis***borratu**, **borra**, **borratzen**. *da/du* ad.**borrero****borroina*** e. **borraja**

borroka
 borroka egin
 borrokan
 borrokan egin
borrokalaria
borrokaldi
borrokatu, **borroka(tu)**, **borrokatzen**. *da* ad.
borrokazale
bort
borta *Ipar.* ‘atea’
bortitz
bortizkeria
bortizki
bortiztasun
bortiztu, **bortitz/bortiztu**, **bortizten**.
da/du ad.
bortu ‘alhapidea’
bortxa
 bortxa egin
 bortxaz
bortxakeria
bortxaketa
bortxatu, **bortxa(tu)**, **bortxatzen**. *du* ad.
bortz *Ipar.* eta *Naf.* h. **bost**
bortzehun *Ipar.* eta *Naf.* h. **bostehun**
bosgarren
bosna
bosniar (herritarra)
bosniera ‘serbokroaziera’
bospasei
bost
 bost axola izan (*zait* motakoa da he-
 datuena): *bost axola zaizkigu auzokoak*
 eta bost: ari gara entzuten geureak eta
 bost.
 (nor) **bere bostean**: *maizterrak beti*
 beren bostean gogor.
bostehun
bosteko
bosten
bota 1, **bota**, **botatzen**. *du* ad.
bota 2 iz. ‘oinetako-mota’
botagale *Sin.* **botagura**, **botalarri**
botagura *Sin.* **botagale**, **botalarri**
botaharri
botaka
 botaka egin
botalarri *Sin.* **botagale**, **botagura**

botanika
botarazi, **botaraz**, **botarazten**. *du* ad.
botatze
botazio
bote
botere
boteredun
botereitsu
botika 1 ‘farmazia’. 2 ‘sendagaia’
botikari
botila
botilero
boto
botoi
 botoi(-)zulo
botoil* e. **botila**
botoitu, **botoi(tu)**, **botoitzen**. *du* ad.
botswanar (herritarra)
botz* e. **poz**
boxeo
boxeolari
boz 1 ‘ahotsa’
boz 2 *Ipar.* 1 ‘botoa, autarkia’. 2 ‘bozke-
 ta, hauteskundera’
boz 3 *Ipar.* h. **poz**
bozgorailu
bozkarazi, **bozkaraz**, **bozkarazten**. *Ipar.*
du ad.
bozkariatu, **bozkaria**, **bozkariatzen**.
da/du ad.
bozkario
bozkatu, **bozka(tu)**, **bozkatzen**. *du* ad.
bozkatzaile
bozkatze
bozketa
brakizefalo
branka
brankia *Sin.* **zakatz**
brasa
brasildar (herritarra)
brasiliar (herritarra)
bratislavar (herritarra)
brazzavilletar (herritarra)
brea *Sin.* **galipot**
brebiario
brentsa* e. **prentsa**
breska* e. **abaraska**
bretoi

brida
bridatu, brida(tu), bridatzen. *du* ad.
bridgetowndar (herritarra)
brigada: *Brigada Gorriak*.
brigadier
brigantin (itsasontzia)
brinko
bris-bris
bristada
britainiar (herritarra)
brodatu, broda, brodatzen. *du* ad.
brokatu, broka, brokatzen. *Ipar. da/du*
 ad. 'bete'
brokel 'ezkutua'
brokel-dantza
broma *Heg. Herr.*
bronkio
bronkitis
brontze
brotxa
bruneitar (herritarra)
brusa 'gizonen jantzia'
bruselar (herritarra)
budapestar (herritarra)
budin
buelta *Heg. Lgart.*
buelta eman
buelta hartu
builtaka *Heg. Lgart.*
builtatu, builta(tu), builtatzen. *Heg.*
Lgart. da/du ad.
buenaosairestar (herritarra)
bufalo *Bubalus sp.*
bufanda *Heg.*
bufoi
bufoikeria
buhame
buhatu, buha, buhatzen. *Ipar. du* ad.
buhurdi* e. **bururdi**
buia
buiatu, buia(tu), buiatzen. *da/du* ad.
 'puztu, handitu'
buila *Herr.*
bujumburar (herritarra)
bukaera
bukaecin
bukarazi, bukaraz, bukarazten. *du* ad.
bukarestar (herritarra)
bukatu, buka, bukatzen. *da/du* ad.

bukatugabe
buket
bukoliko
bular
bularra eman
bularra hartu
bularra kendu
bularreko
bularretako 'emakumeek bularrei euste-
 ko erabiltzen duten janzkia'
bularrezur
bulartsu
bulartu, bular(tu), bulartzen. *da/du* ad.
bulda
bulebar
bulegari
bulego
bulegogizon* e. **bulegari**
buletin
bulgariar (herritarra)
bulgariera (hizkuntza)
bulkada
bulkarazi, bulkaraz, bulkarazten. *dio* ad.
bulkatu, bulka, bulkatzen. *du* ad.
bulko *Sin. burutazio*
bulta *Ipar.* 1 'aldartea': *haserre-bulta ba-
 tean bere autoari ostikoka ari zen auto-
 zaina.* 2 'denbora-bitartea': *bulta (bat)
 honetan hemen ikusten dut Karmen.*
bultza egin
bultzada
bultzagile
bultzaka adlag.
bultzaldi
bultzarazi, bultzaraz, bultzarazten. *dio* ad.
bultzatu, bultza, bultzatzen. *du* ad.
bultzatzaile
bulunba 1 'dunba, joarea'. 2 'pertsone
 berritsu edo funsgabea'
bunker
buraso *Ipar.* h. **guraso**
burbuila
burdina
burdin barra
burdin hari *Sin. alambre*
burdin sare
burdin ur *Ipar.* 'metal-ura'
burdin ziri
burdinbide

burdindegi
burdingai
burdingintza
burdinki
burdinola
burdintsu
burdinurtu iz.
burduntzali* e. **burruntzali**
burduntzi* e. **burruntzi**
burezur
burgese
burgesia
burgestu, **burgese(tu)**, **burgesten**. *da/du* ad.
burkinafasoa (herriarra)
burko
burla
 burla egin
 burlaz
burlari
burlatu, **burla(tu)**, **burlatzen**. *da* ad.
burmuin
burokrazia
burraso* e. **guraso**
burruka* e. **borroka**
burrumba
 burrumba egin
 burrumban
burrundara
 burrundaran
burruntzali
burruntzi
burruntzali* e. **burruntzali**
burrustan *batez ere Ipar*. ‘borborka’
burtsa
burtzoragarri
burtzoraldi
burtzoratu, **burtzora**, **burtzorutzen**.
 da/du ad.
burtzoro
buru
 -en buruan: *bost urteren buruan*.
 -i buruz 1 ‘-rantz, -ganantz’: *nik ez dakit jendea zeri buruz doan*. 2 ‘-z, -en gainean’: *nahikoa hitz egin dugu gai honi buruz*.
 -i buruzko
 burua berotu
 (bere,...) **burua bota**
 burua galdu

buruak eman
buru-has
burua makurtu
buruan eduki
burua nekatu
buruan hartu
buruan izan
buruan pasa(tu)
buruaren jabe
 (bere,...) **buruaz beste egin**
buru-belarri
buru egin
buru eman
buru(-)hausgarri
buru(-)hezur h. **burezur**
buru hutsik
buruko
buruko min
buru(-)lan
buru(-)langile
buru(-)orratz
bururen buru
burutan atera
burutik beherako iz.
burutik burua
burutik egin
burutik egon
burutik nahasi
buruz ari izan
buruz behera
buruz buru
buruz esan
buruz gain
buruz gora
buruz ikasi
buruargi
buruarin
burubeltz iz. ‘txinboa’
burubero
burubide
burugabe izond.
burugabekeria
burugabetu, **burugabe(tu)**, **burugabe-**
 tzen. *da/du* ad.
burugin izond.
burugogor
burugogorkeria
burugorri
buruhandi

buruharro
buruhauste
buruil *Ipar.* eta *Naf.* h. **irail**
buruiritzi 1 iz. ‘harrokeria’. 2 izond. ‘harroa’
burujabe: *Samoako Estatu Burujabea*.
burujabetasun
burujabetza
burujope *Ipar.* ‘harrokeria’
burukada
buruketa
buruki iz.
buruko 1 ‘burua estaltzekoa’. 2 ‘buruan hartzen den kolpea’. 3 h. **burko**
burukoi
burumakur
burumotz
burumuin h. **burmuin**
burundiar (herritarra)
burupe
bururakizun
bururatu, **buru**(tu), **bururatzen**. 1 *zaio* ad. ‘burura etorri’. 2 *du* ad. ‘burura eram-
 man, buruan ipini’. 3 *du* ad. ‘amaitu’
bururdi
burusi
burusoil
burutaldi
burutapen
burutazio
burutsu
burutu, **buru**(tu), **burutzen**. 1 *da* ad.: *ga-
 ria burutzen ari da*. 2 *du* ad.: *haur ho-
 nekin ezin dut burutu* (‘ezin naiz mol-
 datu’). 3 *du* ad. ‘amaitu’
burutzia egin *Ipar.* ‘buru egin’ (batez
 ere ezezko perpausetan erabilia)

buruxka
buruzabal
buruzagi
buruzagigo *Ipar.* ‘buruzagitza’
buruzagitasun *Ipar.* ‘buruzagitza’
buruzagitza
buruzapi
buruzpide *Gip.* h. **burubide**
buruzuri
 astegun buruzuri
buruzut
busti, **bustitzen**. *da/du* ad.
bustialdi
bustiarazi, **bustiaraz**, **bustiarazten**. *du* ad.
bustidura
bustitasun
butaka h. **besaulki**
butano
butroi (arrantza-tresna) *Sin.* **pertola**
butz* e. **putz**
butzu* e. **putzu**
buzkantz
buztan
buztanbeltz *Oblada melanura*
buztandu, **buztan**(du), **buztantzen**. *da* ad.
buztangorri *Phoenicurus sp.*
buztanikara *Motacilla sp.*
buztankada
buztanluze *Aegithalos caudatus*
buztanzuri *Oenanthe sp.*
buztarri* e. **uztarri**
buztin
 buztin-lur
buztingintza
buztingorri
buztintsu

C

caboverdetar (herritarra)
camping edo **kanpin**
campus
camberrar (herritarra)
caracastar (herritarra)
castriestar (herritarra)
charter

chisinauar (herritarra)
cl ‘zentilitro’ren sinbolo nazioartekoa
cm ‘zentimetro’ren sinbolo nazioartekoa
corpus
costarricar (herritarra)
couché paper

D

d (de)

dado

dafailla *Ipar*. 'zamaua'dagoeneko: *luze iritzita ere banago dagoeneko; hori, urte haietan, dagoeneko aldarrikatua zuten Altubek eta.*

dagonil h. abuztu

dakartar (herritarra)

daldara *Ipar*. eta *Naf*. h. dardaradalia *Dahlia variabilis*

dalmaziera (hizkuntza)

daltonismo

dama

damasko

damaskoar (herritarra)

damatxo

damu 1 'damutasuna, garbaia'. 2 *Ipar*. 'kaltea'damu-domaia *Ipar*. 'kalte-galera': *bizikleta kaskatu didazue eta hautsi; damu-domaiaik zor dizkidazue.*damu izan: *gero ez dute damu izango orain horrela ibilia?*

damugarri

damurik 'tamalez, zoritxarrez'

damutasun

damutu, damu(tu), damutzen. *da/zaio* ad.: *damutu zitzaidan eman nizkion atsekabeez; bost aldiz damutu zait etxean sartua (edo sartzea).*

danba batez ere onomat.

danbada iz.

danbateko iz.

danbolin

danbolin-jotzaile

danbolintero *Herr*.

danbor

danborrada

dandarrez *Bizk*. 'arrastaka'

danga onomat. eta iz.

dangada iz.

dangateko iz.

daniar (herritarra)

daniara (hizkuntza)

danimarkar (herritarra)

dantza

dantza egin

dantzan egin

dantzaldi

dantzaleku

dantzarazi, dantzaraz, dantzarazten. *du* ad.

dantzari

dantzatoki

dantzatu, dantza(tu), dantzatzen. *da/du* ad.: *arratsalde osoan dantzatu naiz (ez *dantzatu dut); aurrekua dantzatu dut; makila dantzatu dut.*

dar-dar

dar-dar egin

daratulu

dardara

dardaraz

dardaraka *Sin*. dardarka

dardaraldi

dardararazi, dardararaz, dardararazten. *du* ad.dardaratu, dardara(tu), dardaratzen. *da/du* ad.: *asko dardaratu naiz; makila dardaratu dut.*dardarka *Heg*.

dardo

daressalaamdar (herritarra)

dastaleku

dastamen

dastarazi, dastaraz, dastarazten. *dio* ad.dastatu, dasta, dastatzen. *du* ad.

data

datibo

datil

datu

dauhahtar (herritarra)

de "d" letraren izena

deabru

deabruak eraman

deabruak hartu

deabrukeria

deabrutu, deabru(tu), deabrutzen. *da/du* ad.

deabruzko izlag.

debalde 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'alferrik': *debalde duzu deusen erratea*. 2 *Heg. Lgart.* 'doan, urrik'

debaldeko: *orain artean debaldekoa izan da anitz garrasi*.

debaluatu, *debalua*, *debaluatzen*. *da/du* ad.

debekarazi, *debekaraz*, *debekarazten*. *dio* ad.

debekatu, *debeka*, *debekatzen*. *du* ad.

debeku

debeku izan

debekuzko

debekualdi

deblauki *Ipar.*

debozio

debozioko: *debozioko urratsak*.

debozioso: *debozioso liburua*.

dedikatu, *dedika*, *dedikatzen*. 1 *da* ad. h. (zerbaitetan) **ari izan**. 2 *du* ad. h. (diskoa, eliza, etab. norbaiti) **eskaini**. 3 *da* ad. h. **arduratu**

dedikazio h. **arduraldi**

dedukzio

deduzitu *deduzi*, *deduzitzen*. *du* ad.

defendatu, *defenda*, *defendatzen*. 1 *du* ad. h. **-en alde egin**, **aldeztu**, **babestu**. 2* e. **debekatu**

defenditu, *defendi*, *defenditzen*. *Lgart.* *du* ad. h. **-en alde egin**, **aldeztu**, **babestu**

defentsa

defentsa egin

defentsari *izond.:* *abokatu defentsaria*.

definitu, *defini*, *definitzen*. *du* ad.

definizio

defizit

defuntu

degeneratu, *degenera*, *degeneratzen*. *da/du* ad. 'endekatu'

degenerazio 'endekatzea'

dei

dei egin

deiez

deiadar

deiadarka *adlag.*

deialdi

deiarazi, *deiaraz*, *deiarazten*. *Batez ere Ipar.* *du* ad.

deigarri

*deihadar** e. **deiadar**

deika

deismo

deitoragarri

deitoratu, *deitora*, *deitoratzen*. *du* ad.

deitore

deitu, *dei(tu)*, *deitzen*. *du* (*Ipar.* eta *Naf.*) eta *dio* (*Bizk.* eta *Gip.*) ad.

deitura

dekaedro *Geom.*

dekagono

dekagramo

dekalitro

dekalogo

dekametro

dekano

deklaratu, *deklara*, *deklaritzen*. *du* ad.

1 (epaiketaren inguruko adierarekin batez ere). 2 h. **adierazi**, **agertu**, **aitortu**, **azaldu**, etab.

deklaratzaile

deklarazio

deklinabide

deklina, *deklina*, *deklinatzen*. *da/du* ad.

deklinazio

dekoratu, *dekora*, *dekoratzen*. *du* ad.

1 'apaindu'. 2 *Ipar.* 'domina eman'

dekoratzaile

dekorazio

dekretu

delako (aditzaren aldiaren eta numeroaren arabera aldatzen da): *Crimée delako aurkintzan soldadu zaurituen artatzen ari da*; *fakir zelako batek bere lanean nolako gauzak egiten zituen ikusteko*; *short direlako galtzamotzak*; *"Zazpigarren..." zirelako film gehiegi ikusia nintzen*.

deliberamendu 'erabakia'

deliberatu, *delibera*, *deliberatzen*. *da/du* ad. 'erabaki'

delibero iz. 'erabakia'

delikatu

delta

dema

demagogia

demagogo

demanda 1 'liskarra'. 2 'errieta, ahakarra'

demografia

demokrata

demokratiko

demokrazia

demonio: *demonioa baino gaiztoagoa; zer demonio da hau?; nola demonio atera zarete presondegitik?; tiro bat zangoan sakatu zidan aleman demonio batek.*

demontre *Lgart.*

dena mug. 'guztia'

den-dena

dena dela

dena den

denario

denbora

denbora-pasa iz. eta adlag.

denborazko

denboraldi

denborale

denda

dendari 1 Gaur *Ipar.* eta *Naf.* 'jostuna'. 2 *Heg.* 'denda-jabea' eta 'dendako langilea'

dentista

dentsitate

departamendu 'Frantziako administrazio barrutia'

departamentu 'saila'

dependentzia

deportatu, deporta, deportatzen. *du* ad.

deportazio

dermatitis

dermatologia

dermatologo

derrigor *Heg.* h. baitezpada, nahitaez

derrigorrean *Heg.* h. behartuta

derrigorrez* e. **derrigorrean**

derrigorre(z)ko *Heg.* h. baitezpada-ko, nahitaezko

derrigortu, derrigor(tu), derrigortzen.

Heg. *du* ad. h. **behartu**

desafio

desafio egin

desafioka

desagerrarazi, desagerraraz, desagerrarazten. *du* ad.

desagertu, desagertu, desagertzen. *da* ad.

desarmatu, desarma, desarmatzen. *du* ad.

desarroilatu* e. **garatu**

desarroilo* e. **garapen**

desberdin

desberdintasun

desberdintza

desbistatu, desbista, desbistatzen. *Ipar.*

da/du ad. 'desitxuratu, itsustu'

deseatu, desea, deseatzten. *Heg.* *du* ad. h.

desiratu

desegin, desegiten. *du* ad.

desegite

desegoki

desegokikeria: *horrelako desegokikeriek ez naute gehiegi nahigabetzen.*

desegokitasun: *egokitasunaren aldamean ez dira desegokitasunak eskas.*

deseinu *Ipar.* *Zah.* h. **asmo**, **xede**

desengainatu, desengaina, desengainatzen. *da/du* ad.

desengainu

desenkusa

desenkusatu, desenkusa, desenkusatzen.

1 *du* ad. '(hutsegitea) zuritu'. 2 *da* ad. 'aitzakia jarri'

deserri

deserriratu, deserrira, deserriratzen. *da/du* ad.

deserritu izond.: *Evaren ume deserri-tuak.*

desertatu, deserta, desertatzen. *du* ad.

desertore

desertu *Lit.* h. **basamortu**

desesperatu, desespera, desesperatzen. *da/du* ad.

desesperazio

desgarai

desgogara

desgrazia

desinfektatu, desinfekta, desinfektatzen. *du* ad.

desinfektatzaile

desio *Heg.* h. **desira**

desira

desiragarri

desirarazi, desiraraz, desirarazten. *dio* ad.

desiratu, desira(tu), desiratzen. *du* ad.
desitxuratu, desitxura, desitxuratzen.
da/du ad.
deskantsatu, deskantsa, deskantsatzen.
 1 *da* ad. h. **atseden hartu**. 2 *Ipar*.
da/du ad. h. **lasaitu**
deskantsu 1 h. **atseden**. 2 h. **lasaitasun**
deskantsu hartu
deskarga
deskribapen
deskribatu, deskriba, deskribatzen. *du* ad.
deskripzio
deskuidatu, deskuida, deskuidatzen. *da*
ad. Herr.
deskuiduan *Herr.* h. **oharkabea**; **men-**
turaz
deslai
desleial
desleialtasun
desmasia *Ipar*.
desobeditu, desobedi, desobeditzen. *du*
ad.
desohore
desondra h. **desohore**
desordena
desordenatu, desordena(tu), desordena-
 tzen. *du* ad.
desordu *Sin.* **ezordu**
desoreka
despeditu, despedi, despeditzen. 1 *da/du*
ad. ‘agur egin’. 2 *du* ad. ‘kaleratu’
despotismo
destaina
destenore
desterratu, desterra, desterratzen. *du* ad.
 h. **erbesteratu**
desterru h. **erbeste**
destilatu, destila, destilatzen. *du* ad.
detektibe
detektibe pribatu
detenitu* e. **atxilotu**
determinatu, determina, determinatzen.
du ad.
determinazio
determinismo
determinista
dexema h. **hamarren**
deun (normalean beste izen baten ondo-
 an) h. **santu**

deunga h. **donge**
deus
deus ere
deus gutxi
deusik
deusez izond.
deuseztatu, deusezta, deuseztatzen.
da/du ad.
deuseztu* e. **deuseztatu**
dezente *Lgart.:* *jende dezente etorri da*
jaialdira; jertse hau da duen arropa
dezenteena.
dezigramo
dezilitro
dezimetro
dhakatar (herritarra)
diabetes
diadema
diagnosi
diagnostiko
diagonal
diagrama
diakono
diakronia
diakroniko
dialektika
dialektiko
dialekto
dialektologia
diamante
diametro
diapasoi
diapositiba
dibertiarazi, dibertiaraz, dibertiarazten.
du ad.
dibertigarri
dibertitu, diberti, dibertitzen. *da* ad.
dibertsio
dibisa
dibisio (armadakoarena, ez ‘zatiketa’)
dibortziatu, dibortzia, dibortziatzen. *da*
ad.
dibortzio
dibujo* e. **marrakzi**, **irudi**, etab.
didaktika
didaktiko
diedro
diese *Mus.*
diesel

dieta
dietetika
diferente h. desberdin, ezberdin
diferentzia h. alde, desberdintasun, ezberdintasun
diferentzial *Mat., Teknol.*
difrakzio *Fis.*
difteria
digestio
digestio(-)aparatu
 digestiobide* e. **digestio(-)aparatu**
digital
diglosia *Hizkl.*
diktadore
diktadura
diktaketa
diktatu, dikta, diktatzen. *du* ad.
dilema
diligentzia (orga-mota)
dilindaka
dilindan
dilista *Lens culinaris*
dimentsio
dina: *mundu guztia ikara gorrian sartze-ko dina da; Euskal Herriak ez du behin ere biltzen bere dina bihi; neskatxa horren dina ez izateak samintzen hau.*
dinako izlag.: Elizaren *dinako minis-troak*.
dinamika
dinamiko
dinamita
dinamo
dinastia
dindirri *Bizk.* iz.
dingilizka
dinosauro
diodo *Elek.*
dioptria
diosal
diploma
diplomazia
diptongo
diputatu
diputazio
dir-dir
dir-dir egin
dirdai
dirdaitsu

dirdira
dirdira egin
dirdirarazi, dirdiraraz, dirdirarazten. *dio* ad.
dirdiratu, dirdira(tu), dirdiratzten. *du* ad. (*nor* osagairik gabea): *eguzkiak dirdiratzten du*.
direkzio 1 (autoarena). 2 h. **helbide**, **norabide**, **zuzendaritza**
diru
dirutan: *onena da lur horiek errentan ipintzea, baina ez dirutan, baizik aletan.*
(diru) xehe: *emazu (diru) xehea.*
diru(-)zorro
dirudun
dirutza
diruzain
diruzaintza
diruzale
diruzalekeria
diruzaletasun
diruzaletu, diruzale(tu), diruzaletzen. *da/du* ad.
diruzantza* e. **diruzaintza**
disekzio *Anat.*
disgustu
disimilazio
disimulu
diska* e. **disko**
disko
diskoteka
diskretu *Mat.* 'jarraitua ez dena'
diskrezio
diskriminatu, diskrimina, diskriminatzten. *du* ad.
disolbatu, disolba, disolbatzen. *da/du* ad. *Kim.* (beste erremuetan hobe *desegin*, *sakabanatu*, *urtu*, *etab.*)
disolbatzaile *Kim.*
disoluzio
disonante
distantzia
distantziakide
distantziakidetasun
distiko *Liter.*
distira
distirarazi, distiraraz, distirarazten. *dio* ad.
distiratsu
distiratu, distira(tu), distiratzten. *du* ad.

distiratzaille
 ditare* e. **titare**
 diti* e. **titi**
ditzolari *Ipar.*
diuretiko *Med.*
diz-diz
diziplina
dizipulu
djibutiar (herritarra)
dm 'dezimetro' ren sinbolo nazioartekoa
doan *Sin.* **dohainik**
doako
doakotasun
doarik *Heg.* h. **doan**
 dobera* e. **tobera**
doblatu, **dobla**, **doblatzen**. *du* ad. 'errepikatu' (bertso-amaiera, adib.): *bertso-en doblatzea da haien berdin bururatzea.*
doble
dodekaedro *Geom.*
dodomar (herritarra)
 doe* e. **dohain**
dogma
dohain
dohainik *Sin.* **doan**
dohakabe
dohakabeki
dohakabetasun
dohakabetu, **dohakabe(tu)**, **dohakabe-tzen**. *da/du* ad.
dohatar (herritarra)
dohatsu
dohatsuki
dohatsutasun
dohatsutu, **dohatsu(tu)**, **dohatsutzen**. *du* ad.
dohatu, **doha**, **dohatzen**. *Ipar.* *du* ad. 'gaitu, jantzi': *Jainkoak gizon batzuk dohatu ditu bertsolari izateko; pilotari, predikari dohatua.*
doi 1 izond. eta iz. 'neurri egokikoa': *doi-az elikatzen gara; mahatsardo doiak ditu flakoak azkartzen; soberak azkarrak flakatzen.* 2 adlag. 'ozta-ozta': *adar-muturrak doi ageri zaizkie.*
doi bat 'pixka bat': *autaren oroitzapena doi bat bizirik zuen.*
doi-doi(a) 'ozta-ozta'; 'zehazki'

bizi-**doia**
jan-doia 'tripa-truke'
doikuntza
doilor
doilorkeria
doilorki
doilortu, **doilor(tu)**, **doilortzen**. *da/du* ad.
doinu
doitasun
doitu, **doi(tu)**, **doitzen**. *du* ad. 'neurri egokira eraman'
doktore iz.
doktorego
doktrina
dokumentu
dolamen
dolar
dolare
dolore
dolu
dolu izan: *dolu zuen mutikoa polizia-ren jauregira eramana(z).*
dolumin
dolutu, **dolu(tu)**, **dolutzen**. *Batez ere zaio ad.: han izatea ez zait dolutu.*
domaia *Ipar.* iz.: *damu-domaia.*
domeka *Bizk.* h. **igande**
domina
dominikar (herritarra)
doministiku
domino
Domu Santu(ru) *Sin.* **Omi-asaindu**
donado *Ipar.* eta *Naf.* 'mutilzaharra'
done
dongaro *Bizk.*
donge
dontsu
dorpe 'astuna, zaila, gogorra': *Afrikako eguzki dorpearen jasaiten; hau bizitza dorpea.*
dorpeki
dorpetasun
dorre
dortoka *Ord.* *Testudinata* eta *Chelonia*
dosi
dosier
dostatu, **dosta**, **dostatzen**. *da* ad. h. **jostatu**
dote

dotore izond.

dotoretasun

dotorezia

dotrina 1 h. kristau(-)ikasbidea. 2 h.

doktrina

dozena

dozena(-)erdi

dozenaka

dragoi

draia *Sin.* perdigoi

drain

drainatu, draina, drainatzen. *du* ad.

drama

dramatiko

dramaturgia

droga 1 ‘sendagaia’; ‘nerbio-sistemari eragiten dion gaia’: *droga gogorrek eta bigunak*. 2 *Bizk.* ‘iskanbila, istilua’. (Hitz elkarketako lehen osagai gisa *droga* forma dagokio, ez **drogo*).

drogeria

dromedario *Camelus dromedarius*

dublindar (herritarra)

duda

duda egin

dudan (izan, egon, eman; ipini, jarri)

dudako

dudazko

duda-muda

dudaldi

dudatu, duda(tu), dudatzen. *du* ad. h.

duda egin, zalantza egin

duin

duintasun

dukat

duke

dukerri

dukesa

dultzaina

dunba

dunbada

dunbots

dupa *Ipar.*

dupin(a)* e. tupina

durdula *Turdus pilaris*

durduza *Ipar.* ‘asaldura; zalantza’

durduzarazi, durduzaraz, durduzarazten.

Ipar. du ad.

durduzatu, durduza(tu), durduzatzen.

Ipar. da/du ad.

duro h. ogerleko

durunda

durundatu, durunda(tu), durundatzen.

du ad.

durundi

dushanbetar (herritarra)

dutxa

dutxatu, dutxa(tu), dutxatzen. *da* ad.

dutxulu *Ipar.*

E

e 1 “e” letraren izena

e 2 interj. *e!*

ea

ebakera

ebaketa *Mat., Log.*

ebaki 1, ebakitzen. *du* ad.

ebaki 2 iz.

ebakialdi

ebakiarazi, ebakiaraz, ebakiarazten. *dio* ad.

ebakidura

ebakiondo iz.: zauriaren ebakiondoak sendatzeko ukendua.

ebakitzaile

ebakitze

ebakuntza *Med.*

ebakuntza(-)gela *Sin.* operazio(-)gela

ebanjelari

ebanjelio

ebanjelizatu, ebanjeliza, ebanjelizatzen.

du ad.

ebanjelizazio

ebasgo

ebaska adlag.

ebasle

ebatondo* e. ebakiondo

ebatsarazi, ebatsaraz, ebatsarazten. *Ba-
tez ere Ipar. du ad.*
ebatsi, ebats, ebasten. *du ad.*
ebatzi, ebatz, ebazten. *du ad.*
ebazle
ebazpen
ebazpide
ebiakoitz *Ipar. h. larunbat*
ebili* e. **ibili**
eboluzio
edade *Heg. Herr. h. adin*
edadeko *Heg. Herr. h. adineko*
edadetu, edade(tu), edadetzen. *Heg.
Herr. da ad. h. adindu*
edale
edalontzi
edan, edaten. *du ad.*
edanaldi
edanarazi, edanaraz, edanarazten. *dio ad.*
edaran, edaraten. *du ad. h. edanarazi*
edari
edaritegi
edarizale
edarra
edate
edateko iz. 'edaria'
edatun
edeki, edekitzen. *du ad. 'kendu'*
edekiarazi, edekiaraz, edekiarazten. *dio
ad.*
edelweiss *Leontopodium alpinum. Sin.*
elur-lore
eden 1 iz. 'pozoia'
eden 2, edeten. *da/du ad. 'kabitu, hartu'*
eder
eder egin 1 *Bizk. zaio ad.: ez zitzaidan*
eder egiten gizagaixoari ogibidea ken-
tzea. 2 dio ad. 'balakatu, losintxatu'
eder iritzi
eder izan. *da/zaio ad.*
edergai
edergailu *Sin. apaingarri, edergarri*
edergarri
ederki
ederrarazi, ederraraz, ederrarazten. *du ad.*
ederretsi, ederrets, ederresten. *1 Ipar. du
ad. 'onartu'. 2 dio ad. 'eder iritzi'*
edertasun
ederto

edertu, eder(tu), edertzen. *da/du ad.*
ederzale
edesti h. **historia**
edifizio* e. **eraikin**
ediren, edireten. *da/du ad.*
edirenarazi, edirenaraz, edirenarazten.
Ipar. du ad.
editorial 'aldizkarietako artikulua mota'
edizio
edo
edota
edonoiz
edonola
edonon
edonondik
edonora
edonor
edontzi
edoski, edoskitzen. *du ad.*
edoskiarazi, edoskiaraz, edoskiarazten.
dio ad.
edozein
edozelan *Bizk.*
edozer
edukazio h. **1 heziketa, hezkuntza. 2 h.**
jendetasun
eduki 1, edukitzen. *du ad.*
eduki 2 iz.
edukiarazi, edukiaraz, edukiarazten. *dio
ad.*
edukiera
edukin* e. **eduki**
efe "f" letraren izena
efektu
egarbera
egarri
egarri izan
egarriak egon
egarritu, egarri(tu), egarritzen. *da/du ad.*
egartsu 1 iz. 'egarri handia'. **2** izond.
'egarri dena'
egia
egia esan
egia esateko
egiatan
egiaz
egiantz
egiantzeko
egiatasun

egiati
 egiazale
 egiazki
 egiazko
 egiazkotasun
 egiaztabide
 egiaztagarri
 egiaztapen
 egiaztatu, egiazta, egiaztatzen. *du ad.*
 egikera
 egile
 egin 1, egiten. *du ad.*
 nireak (hireak, harenak,...) egin du
 egin 2 iz.: *Apostoluen eginak.*
 eginahal
 eginahalean
 eginbehar iz.
 eginbide 'eginbeharra, obligazioa'
 eginerraz izond.
 eginkari iz.
 eginkizun
 egintza
 egiptoar (herritarra)
 egiptoera (hizkuntza)
 egitamu
 egitarau
 egitasmu
 egitate
 egite
 egitez
 egiteko
 egitura
 egituratu, egitura(tu), egituratzen. *du ad.*
 egiune
 egoera
 egoile
 egoiliar
 egoitza
 egoki
 egokiarazi, egokiaraz, egokiarazten. *du ad.*
 egokiera
 egokiro
 egokitasun
 egokitu, egoki(tu), egokitzen. *da/du ad.*
 egon
 bego!
 dagoen-dagoenean
 dagokionean (denborazko esaldietan

bakarrik); *dagokionean egiten du lan;*
**honi dagokionean e. honi dagokionez.*
dagokionez (zegokienez, dagokigunez, etc.)
 egonean: *gutxitan egonean, askotan lanean.*
 egotez: *Maulen gelditu zen egotez.*
 egonaldi
 egonarazi, egonaraz, egonarazten. *du ad.*
 egonarri iz.
 egonezin iz. eta izond.
 egongela
 egongune
 egonkor
 egonkortasun
 egonleku
 egontoki
 egosaldi
 egosarazi, egosaraz, egosarazten. *du ad.*
 egosbera
 egoserraz
 egosi, egos, egosten. *da/du ad.*
 egoskari
 egoskor
 egotaldi *Bizk. h. egonaldi*
 egotzarazi, egotzaraz, egotzarazten. *dio ad.*
 egotzi, egotz, egotzen. *du ad.*
 eguarte
 eguazten *Bizk. h. asteazken*
 egubakoitz *Bizk. h. ostiral*
 Eguberri
 eguen *Bizk. h. ostegun*
 eguerdi
 egun 1 iz.
 egun-argi
 egunaz
 egunean eguneko
 eguneko: *eguneko ogia.*
 egunetik egunera
 egun on
 egun-txinta
 egun 2 adlag.
 egungo: *egungo idazleak.*
 egundaino
 egundainoko
 egundainotik
 egundo
 egundoko

egundu, egun(du), eguntzen. *da/du* ad.:
gaur berandu egundu du/da.

egunero

eguneroko izlag.

eguneroko iz.

egunerokotasun

egunkari

egunsenti

egur

egur egin

egur-ikatz

egurra eman

eguraldi: *eguraldi mapa.*

eguraste

egurastu, egurats/egurastu, egurasten. *da*
 ad.

egurats

egurgile

egurgin h. **egurgile**

egurketa 1 *Ipar.* eta *Naf.* adlag. 'egur
 bila'. 2 iz. 'egurra bilatzea'. 3 iz.
 'egur-pila'

egurtu, egur(tu), egurtzen. *du* ad.

egutegi

egutera *Sin.* **eguzki-begi**

eguzki

eguzkia hartu

eguzki-begi *Sin.* **egutera**

eguzki-galdatan

eguzki(-)lore *Carlina acaulis*

eguzkipe

eguzki(-)sistema

eguzkitan (egon)

eguzkialde 'ekialdea'

eguzkitsu

ehaile *Ipar.* h. **ehule**

ehe

ehiza

ehizan

ehiza(-)txakur

ehizaki

ehizaldi

ehizatu, ehiza(tu), ehizatzen. *du* ad.

ehizi* e. **ehiza**

ehizketa* e. **ehiza**

ehiztari

eho, ehotzen. *du* ad.

ehortzi, ehortz, ehortzen. *du* ad.

ehorzketa

ehorzle *Sin.* **lur-emaile**

ehule

ehun 1 zenb.

ehuneko: *ehuneko hamar eman zion.*

ehun 2 iz.

ehun 3* e. **ehundu**

ehuna 'bakoitzari ehun, bakoitzak ehun'

ehundaka* e. **ehunka**

ehundegi

ehundu, ehun(du), ehuntzen. *du* ad.

ehuneko iz.

ehunen

ehungintza

ehunka

ehunki 1 h. **mende**

ehunki 2 'oihala'

ehunzango *Ord.* *Chilopoda*

ei Bizk. 'omen'

eihar *Ipar.* h. **ihar**

eihera *Ipar.* 'errota'

eiherazain *Ipar.*

eiki *Ipar.*

eiretar (herritarra) *Sin.* **irlandar**

eite: *haur horrek aitaren eitea du; hau-
 rrak eite handia du aitarekin.*

ejerzito* e. **armada**, **gudaroste**

ekai

ekain

ekaitz

ekaitzaldi

ekandu batez ere *Bizk.* iz. 'ohitura'

ekarkor

ekarle

ekarpen

ekarrarazi, ekarraraz, ekarrarazten. *dio*
 ad.

ekarri 1, ekar, ekartzen. *du* ad.

ekarri 2 iz.

eki batez ere *Zub.* 'eguzkia'

ekialde

ekidin, ekiditen. *du* ad. *Sin.* **saihestu**

ekilibrio* e. **oreka**

ekin, ekiten. *dio* ad.

ekinaldi

ekintza

ekitaldi

eklektiko

eklektizismo

eklipse

- ekliptika** *Astron.*
ekoitzarazi, ekoitzaraz, ekoitzarazten.
dio ad.
ekoitzi, ekoitz, ekoizten. *du* ad.
ekoizle
ekoizpen
ekoiztu, ekoitz, ekoizten. *du* ad. h. **ekoi-**
tzi
ekologia
ekonomia
ekonomiko izond.
ekonomista
ekudadortar (herritarra)
ekuatore
ekuatoreginear (herritarra)
ekuatorial
ekuzio
ekurarazi, ekuraraz, ekurarazten. *Batez*
ere Zub. du ad.
ekuratu, ekura, ekuratzen. *Batez ere*
Zub. da/du ad. 'gelditu'
ekuru batez ere *Zub.* adlag. 'geldirik, la-
 sai'
ekurugaitz batez ere *Zub.* izond. 'urdu-
 ria'
 elaberri* e. **eleberri**
elai *Bizk.* 'enara'
elaire *Ipar.*: *elaire* naiz harekin; *elaire*
dut hura; elaire gara biak.
elastiko iz. eta izond.
elasturi *Ipar.* iz. 'berriketa'
 elbar* e. **herbal**
elbarri
elbarritasun
elbarritu, elbarri(tu), elbarritzen. *da/du*
ad.
eldarnio 'sukar-ametsa'
elder *Ipar.* 'lerdea'
ele 1 "l" letraren izena
ele 2
 ele egin
 ele eman
 ele erran
elebakar
eleberri
eleberrigile
eleberrigintza
elebidun
elebitasun
eledun
elefante *Loxodonta sp.* eta *Elephas sp.*
elegia
eleka *Ipar.* adlag. 'hizketan'
elekatu, eleka(tu), elekatzen. *da/du* ad.:
elkar elekatzen dute.
eleketa iz. eta adlag.
 eleketan adlag.
eleketari
elektrika *Ipar.* 'eletrizitatea': *elekrika-*
ko tresnak.
elektriko
eletrizitate
elektrodo
elektroi
elektromagnetiko
elektromagnetismo
elektronika
elektroniko
elemenia *Ipar.*
elementu
elepide *Ipar.* 'hizpidea'
elerti h. **literatura**
elesta
elestatu, elesta(tu), elestatzen. *Batez ere*
Zub. da ad. 'elekatu, hizketan jardun'
elezahar
 elgar* e. **elkar**
elge *Ipar.* 'lur landua'
 elger* e. **ergel**
eli
elikabide
elikadura
elikagai
elikagarri
elikapen 'elikatzea'
elikarazi, elikaraz, elikarazten. *du* ad.
elikatu, elika, elikatzen. *da/du* ad.
elikatze
elipse
eliptiko
eliza
elizako pl.
elizate 'Bizkaiko lur zabaleko herria'
elizbarruti
elizbide
elizgizon
elizkizun
elizkoi

elizpe *Bizk.*

eliztar

elkar

elkarbide

elkarganarazi, elkarganaraz, elkarganarazten. *du* ad.

elkarganatu, elkargana(tu), elkarganatzten. *da* ad.

elkargo

elkarketa

elkarkor *Mat.*

elkarlan

elkarrarazi, elkarraraz, elkarrarazten. *du* ad.

elkarrekikotasun

elkarretaratu, elkarretara(tu), elkarretarazten. *da* ad.

elkarrizketa

elkarrizketatu, elkarrizketa(tu), elkarrizketatzen. *da/du* ad.

elkartasun

elkarte

elkartu, elkar(tu), elkartzen, *da/du* ad.

elkartze

elkarzut

elkor

elkortasun

elkortu, elkor(tu), elkortzen. *da/du* ad.

elorri

elorri beltz *Prunus spinosa*

elorri zuri *Crataegus laevigata* eta *Crataegus monogyna*

elorrío *Bizk.* 'nekea, estualdia'

elorriondo

eltxo *Subord. Nematocera*

eltzagor

eltzaur *Ipar.* eta *Naf.* 'intxaurra'

eltze

eltzegile

eltzegintza

eltzeitsu *Sin.* itsulapiko

eltzekari

elur

elur-lore *Leontopodium alpinum. Sin.*

edelweiss

elur-orein *Rangifer tarandus tarandus*

elurte

elurtsu

elurtza

emagaldu

emagin

emagintza

emaile

emaitza

emakoi

emakume

emakumetu, emakume(tu), emakumetzten. *da/du* ad.

emakumezko

eman 1, ematen. *du* ad.: zortzi urte eman nituen horretan; tontoa ematen du; irakurtzeari oso emana da; eman dezagun horrela dela; *neska-mutikoen artean ematen diren liskarrak e. neska-mutikoen artean gertatzen diren liskarrak.

eman 2 iz.: uraren emana.

emanaldi

emanarazi, emanaraz, emanarazten. *dio* ad.

emankizun

emankor

emari

emaro

ematu, ema, ematzen. *da/du* ad. 'eztitu'

ematar

emazte

emaztegai

emazteki *Lap.* eta *BNaf.*

eme 1 "m" letraren izena

eme 2 1 izond. eta iz.: arrak eta emeak.

2 izond.: hitz emeak eta eztiak.

emeki

emendailu

emendakin 'eranskina' (ez du gaztelaniazko *enmienda* adierazten)

emendatu, emenda, emendatzen. *da/du* ad. 'gehitu, erantsi' (ez du 'zuzendu' adierazi nahi)

emendio

emetasun

emigratu, emigra, emigratzen. *du* ad.

emirerri

emirerribatu (herritarra)

emozio h. zirrara, etab.

enara *Hirundo rustica*

enbalditu izond. 'elbarria'

enbarazu 'traba': enbarazu egin.

enbata

enbaxada
enbaxadore
enbido
enbor
enbusteria *Heg. Herr.*
enbustero *Heg. Herr.*
enda
endekatu, **endeka**, **endekatzen**. *da/du ad.*
endredatu, **endreda**, **endredatzen**. *Heg.*
Herr. du ad.: burutik endredatua dabil;
han zebilen bazterrak endredatzen.
endreda-makila
endurtu, **endur**, **endurtzen**. *da/du ad.*
ene 1 “n” letraren izena
ene 2 1 izlag.: *ene* iritziz. 2 interj.: *ene*
bada!
energia *Fis.*
enetxo
enfasi *Sin.* **hanpadura**
engainagarri
engainatu, **engaina**, **engainatzen**. *du ad.*
engainu
enganatu *Ipar. h.* **engainatu**
enganio *Ipar. h.* **engainu**
engoitik *Ipar.* ‘dagoeneko/honezkero, or-
 duko, hemendik aurrera’
engranaje
enkante: *enkantean jarri, saldu. Sin.*
erremate
enkargu *h.* **mandatu**
enoatu, **enoa**, **enoatzen**. *Ipar. eta Naf.*
da/du ad.
enparantza *h.* **plaza**
enparatu* *e.* **enparau**
enparau *Bizk.* ‘gainerakoa’
enperadore
enperatriz
enperio* *e.* **inperio**
enpiriko
enpirismo
enplastu
enplegatu
enplegatzaile
enplegu
enpresa
enpresaburu
entendimentu *h.* **adimen**
entenditu, **entendi**, **entenditzen**. *du ad. h.*
aditu, **ulertu**

entrepresa* *e.* **enpresa**
entretenitu, **entreteni**, **entretenitzen**.
da/du ad. 1 Heg. ‘jostatu, jostarazi’.
2 Ipar. ‘mantendu’
entsalada
entseatu, **entsea**, **entseatzen**. *da/du ad.*
Lap. eta BNaf.
entsegu *Lap. eta BNaf.* ‘saioa, saiakera’
entseiatu* *e.* **entseatu**
entseiu* *e.* **entsegu**
entziklika
entziklopedia
entzima
entzule
entzulego* *e.* **entzuleria**, **entzuleak**
entzuleria
entzumen
entzun, **entzuten**. *du ad.*
entzunaldi
entzunarazi, **entzunaraz**, **entzunarazten**.
dio ad.
entzungailu
entzungarri
entzungor
entzungor egin
entzute
entzute handiko
entzutea izan
entzutez
entzutetsu
eñe “ñ” letraren izena
epai
epaiketa
epail *Heg. h.* **martxo**
epaile
epaimahai
epaimahaiburu
epaimahaiko *iz.*
epaitegi
epaitu, **epai(tu)**, **epaitzen**. *du ad.*
epe
epeka
epel
epelarazi, **epelaraz**, **epelarazten**. *du ad.*
epeldu, **epel(du)**, **epeltzen**. *da/du ad.*
epeltasun
eper
eperki *iz.* ‘eper-okela’
eperkume

epifania
epigrama *Liter.*
epika
epiko
epilepsia
epileptiko *Med.*
epistemologia
epistola
epitafio
epiteto
epopeia
epotx* e. **ipotx**
era
 era berean
 erako izond.: *aziendentzat txit leku ona eta erakoa.*
 erara adlag.: *nire gogamenak erara eta egoki adieraztea.*
 eraz adlag.: *auzotegi honetako base-rritarrek nahikoa eraz eta polito bizi ziren.*
erabaki 1, erabakitzen. *du* ad.
erabaki 2 iz.
erabakiarazi, erabakiaraz, erabakiarazten. *dio* ad.
erabakigarri izond.
erabakior* e. **erabakigarri**
erabakitzaille
erabakizun
erabat
erabateko izlag.
eraberritu, eraberri, eraberritzen. *du* ad.
eraberritze
erabide
erabilaldi
erabilarazi, erabilaraz, erabilarazten. *dio* ad.
erabilera
erabilerraz
erabilgaitz
erabilgarri
erabilgarritasun
erabili, erabil, erabiltzen. *du* ad.
erabilpen h. **erabilera**
erabiltzaile
eradoski, eradoskitzen. *du* ad.
eragabe izond.
eragabekeria
eragabeki

eragaitz 1 iz. 'zailtasuna, eragozpena': *bi eragaitz aurkitzen dizkiot nik gaztelaniari neurtitzerako.* 2 izond.
eragiketa
eragile
eragin 1, eragiten. *du/dio* ad.: *hotzak dardara eragiten du; gizon batengan eragin nahi izan zuen ezbehar eta okerragatik; motorrak eragiten dio ardatzari.*
eragin 2 iz.
eraginarazi, eraginaraz, eraginarazten. *dio* ad.
eragingarri
eraginkor
eragite *Sin.* **eragin 2**
eragon *Bizk.*: *lanari daragoio* ('lanean ari da')
eragotzi, eragotz, eragozte. *du* ad.
 1 *Ipar. Zah.* 'egotzi'. 2 *Heg.* 'debekatu': *argia ikustea eragozten didatenak.* 3 (erdarazko *molestar; déranger*): *eragozten dizu hain berandu deitzeak?*
eragozgarri
eragozle
eragozpen: *lanak, barka eragozpenak.*
eragozpide
eraiki, eraikitzen. *du* ad.
eraikiarazi, eraikiaraz, eraikiarazten. *dio* ad.
eraikin
eraikitzaile
eraikuntza
erail, erailtzen. *du* ad.
eraile
erailketa
eraitsarazi, eraitsaraz, eraitsarazten. *dio* ad.
eraitsi, eraits, eraisten. *du* ad. 'jaitsarazi; bota': *agintedunak eraisten ditu beren aulkietatik.*
erakargarri
erakarmen
erakarpn
erakarrarazi, erakarraraz, erakarrarazten. *dio* ad.
erakarri, erakar, erakartzen. *du* ad.
erakatsi *Ipar.* h. **irakatsi**
eraketa

erakunde

erakusbide

erakusgai

erakusgarri 1 iz.: *orduko hizkuntzaren erakusgarri zenbait*. 2 izond.: *hau bai amodiozko proba erakusgarria*.

erakusketa

erakusle

erakusleiho

erakusmahai

erakusmen

erakuspen

erakustaldi

erakustareto

erakustazoka

erakuste: *erakuste oneko liburuak*.

erakustoki

erakutsarazi, **erakutsaraz**, **erakutsaraz-**
ten. *dio* ad.

erakutsi 1, **erakuts**, **erakusten**. *du* ad.

erakustera eman: *biziki maite nauela erakustera eman dit*.

erakutsi 2 iz.: *ez duzu nire erakutsien beharrik*.

eraldatu, **eralda(tu)**, **eraldatzen**. *da/du* ad.

eraldatze: *egurraren eraldatze-prozesuak*.

eralgi, **eralgitzen**. *du* ad.: *dirutza handia eralgi zuen*.

eralgiarazi, **eralgiaraz**, **eralgiarazten**. *dio* ad.

eralki, **eralkitzen**. *du* ad. 'bahetu'

eramaile

eraman, **eramatzen**. *du* ad.

aitzina eraman

atoian eraman

atxilo eraman

aurrera eraman

gaizki eraman

gogoan eraman

eramanarazi, **eramanaraz**, **eramanaraz-**
ten. *dio* ad.

eramangaitz

eramangarri: *askoren artean banatu da karga, eramangarriago gerta dadin; lanpa eramangarria; konputagailu eramangarria*.

eramankizun iz. 'sufrimendua'

eramankor: *onginahi eta amodio egiazkoa eramankorra da*.

eransgarri

eranskailu

eranskin

eranskor

erantsi, **erants**, **eranstzen**. *dio* ad.

erantzi, **erantz**, **erantzen**. 1 *du* ad. 'soinekoa kendu'. 2 *da* ad. 'biluzi'

erantzuer h. **erantzun** 2

erantzuki iz. 'norbait bere hutsa, hobe-
na edo gaizki egina aurpegira botatzea
edo gaitzestea': *norbaitek erantzuki
hau egin dio Euskaltzaindiari: espai-
nol gisa jokatu duela*.

erantzukizun Sin. **erantzunbehar**

erantzule

erantzun 1, **erantzuten**. *du* ad.

erantzun 2 iz.

erantzunarazi, **erantzunaraz**, **erantzuna-**
razten. *dio* ad.

erantzunbehar Sin. **erantzukizun**

erantzupen h. **erantzun** 2

erasan, **erasaten**. 1 *dio* ad. 'eraso, era-
gin': *eguzkiak erasan dio; gure berriek
biziro erasan zioten*. 2 *dio* ad. 'esana-
razi'. 3 *Naf. du/dio* ad. 'euria egin': *be-
randu arte erasan du; erasaten badu,
elurra eginen du*.

erasi, **eras**, **erasten**. *Batez ere Ipar. du* ad.
'hitza egin, murmurikatu' (Batez ere
forma trinkoetan erabilia)

erasia iz.

erasian

erasiaka

erasiatu, **erasia(tu)**, **erasiatzen**. *Ipar. du*
ad. 'errieta egin'

eraskin* e. **eranskin**

eraskor* e. **eranskor**

eraso 1, **erasotzen**. *dio* ad.

eraso 2 iz.

erasoaldi

erasoka

eraspen 'debozioa'

eratorbide

eratorpen

eratorri, **erator**, **eratoritzen**. *du* ad.

eratu, **era(tu)**, **eratzen**. 1 *da* ad. *g.er.* 'ego-
kitu'. 2 *du* ad.: *elkarte bat eratu dute*.

eratziki, eratzikitzen. *Ipar. du* ad.
eratzan, eratzaten. *Liter. du* ad. 'etzana-
 razi'
erauntsi 1 eraunts, eraunsten. *dio* ad.
 (Batez ere forma trinkoetan erabilia):
ateak ateari darauntsanean.
erauntsi 2 iz.
erauntzi, erauntz, eraunzten. *Ipar. eta*
Naf. du ad. h. **erantzi**
erausi 1, eraus, erausten. *du* ad. *g.er.*
erausi 2 iz.
erauzi, erauz, erauzten. *du* ad.
erauzketa
erazagutu, erazagut, erazagutzen. *dio* ad.
Liter. 'ezagutarazi'
erazi* e. **arazi**
eratzun
erbatz batez ere Bizk.: erbatza bezain la-
 tza da; zuk horretaz ez dakizu erbatzik
ere.
erbeste
erbestealdi *Sin. atzerrialdi*
erbesteratu, erbestera(tu), erbesteratzen.
da/du ad.
erbesteratze: hainbat erbesteratzeren
ondorioz, beldurgarriki urritu zen ir-
landarren kopurua.
erbestetar
erbi *Lepus sp.*
erbi(-)txakur
erbikume
erbinude *Mustela nivalis*
erdaldun
erdaldundu, erdaldun(du), erdalduntzen.
da/du ad.
erdalkeria
erdaltzale
erdaltzaletasun
erdaltzaletu, erdaltzale(tu), erdaltzale-
 tzen. *da/du* ad.
erdara (*erdal* forma dagokio hitz-elkar-
 ketako lehen osagai denean)
erdarakada
erdaratu, erdara(tu), erdaratzen. *du* ad.
erdeinatu, erdeina, erdeinatzen. *du* ad.
erdeinu
erdera* e. **erdara**
erdi 1
Erdi Aro

erdi bana
erdi bi egin
erdi lo
erdi maila
erdi-merdi
erditik egin
erdiz erdi
erdi 2, erditzen. *da* ad.: *seme batez erdi*
zen.
erdialde
erdibanatu, erdibana(tu), erdibanatzen.
du ad.
erdibide
erdibideko
erdibitu, erdibi, erdibitzen. *du* ad.
erdibitzaile
erdietsi, erdiets, erdiesten. *du* ad.
erdigune
erdikari *Mat.*
erdikide
erdimin
erdipurdi
erdiragarri
erdiratu, erdira(tu), erdiratzen. 1 *du* ad.
g.g.er. 'erdibitu, hautsi' (batez ere
bihotza erdiratu esapidean erabilia).
 2 *da/du* ad. 'erdian jarri, erdira eraman,
bota': baloia erdiratu zuen.
erdotsu: *erdotsuan utzi dute; oren erdotsu*
baten buruan etorriko da.
erditu, erdi, erditzen. *da* ad.: *alaba ba-*
tez erditu zen.
erditze
erdiuharte *Sin. penintsula*
erdizka
erdizkatu, erdizka(tu), erdizkatzen. *du*
ad.
erdu *Bizk. 'zatoz(te)': erdu nire Aitaren*
bedeinkatuok.
ere: *guk ere (bai); etxea ere; gaur ere;*
*esan ere; batez ere; hala ere; *ere bai*
*e. baita ere; orobat; *ere ez e. ezta ere.*
eredu
ereduzko
eredugarri
eregi, eregiten. *Bizk. du* ad. 'eraiki'
ereile
erein, ereiten. *du* ad.
ereinaldi

ereinotz *Laurus nobilis*
ereintza
 ereman* e. **eraman**
eremu
eremutar
ereserki
eresi
eretz(e) *batez ere Zub.* 'aldea, alderdia'
erevandar (herritarra)
ergatibo
ergel
ergeldu, **ergel(du)**, **ergeltzen**. *da/du* ad.
ergelkeria
ergeltasun
ergi
eri 1 *Ipar. eta Naf. iz.* 'hatza'. 2 izond.
 eta iz. 'gaixoa'
erialdi
erietxe
erikor
eriondo: *eriondoa ospitalean eman zuen.*
eritasun
eritegi
eritrear (herritarra)
eritu, **eri(tu)**, **eritzen**. *da/du* ad. 'gaixotu'
eritzi* e. **iritzi**
erizain
erizaindegi
erizaintza
erizpide* e. **irizpide**
erkatu, **erka**, **erkatzen**. *du* ad.
erkatz *Ipar.* 'erratza'
erkide 1 *iz.* 'partaideia, bazkidea'.
 2 izond. *Sin. komun*
erkidego: *Foru Erkidegoa.*
erkin
erkindu, **erkin(du)**, **erkintzen**. *da/du* ad.
erlakume* e. **erlekume**
erlastu, **erlats**, **erlasten**. *da/du* ad.
erlategi
erlatibitate
erlatibo
erlauntz
erlazain* e. **erlezain**
erlazantza* e. **erlezaintza**
erlazio
erlazonatu, **erlazona**, **erlazonatzen**. *du*
 ad.
erlaskuntza* e. **erle-hazkuntza**

erle
erle-hazkuntza
erlekume
erlezain
erlezaintza
erliebe
erlijio
erlijiozko
erlijioso
erlikia
erlisione *Ipar. h.* **erlijio**
erloj* e. **erloju**
erlojari* e. **erlojugile**, **erloju(-)konpon-**
 tzaile, **erloju(-)saltzaile**
erloju
erloju(-)denda
erloju(-)konpontzaile
erloju(-)saltzaile
erlojugile
erlojugintza
erlojutegi
ermita
ermitatxo
ermitau
ernaberritu, **ernaberri**, **ernaberritzen**.
 da/du ad.
ernagarri
ernai
ernai egon
ernalarazi, **ernalaraz**, **ernalarazten**. *du*
 ad.
ernaldu, **ernal**, **ernaltzen**. *da/du* ad.
ernal-hazi
ernalketa
ernamuin
ernarazi, **ernaraz**, **ernarazten**. *du* ad.
ernari adlag. *eta* izond.
ernatu, **erna**, **ernatzen**. *da/du* ad.
erne 1, **ernetzen**. *da* ad.
erne 2 izond. *eta* adlag.
ernearazi, **ernearaz**, **ernearazten**. *du* ad.
ernegarazi, **ernegaraz**, **ernegarazten**. *du*
 ad.
ernegatu, **ernega**, **ernegatzen**. *da/du* ad.
ernegazio
ernegu
ernetasun
ero 1, **eraiten**. *Zah. du* ad. 'hil, erail'
ero 2 izond. *eta* iz.

eroaldi**eroale** *Fis.***eroan**, eroaten. *du ad.* 1 *Batez ere Bizk. eta Zub. 'eraman'. 2 Fis.: beroa eroan; elektroiak eroan.***eroapen****eroarazi**, eroaraz, eroarazten. *du ad.***eroetxe****erokeria****erorarazi**, eroraraz, erorarazten. *du ad.***erorbide****erori**, eror, erortzen. *da ad.***erorialdi****eroriko** iz.**erorka** adlag.**erorketa** h. **eroriko****erorkor**: *hosto erorkorra.***erorkortasun****erortoki****erortze****erosarazi**, erosaraz, erosarazten. *dio ad.***erosi**, eros, erosten. *du ad.***erosio****erosketa****erosle****eroso****erosokeria****erosotasun****erospen****erosta****erostari****erostun****erotu**, ero(tu), erotzen. *da/du ad.***erpe****erpin****erpu****errabia****errabia(-)belar** *Hieracium pilosella.**Sin. sagu(-)belar***errabiagarri****errabiarazi**, errabiaraz, errabiarazten. *du ad.***errabiatu**, errabia(tu), errabiatzen. *da ad.***errada*** e. **edarra****erradiadore****erradiazio** *Sin. irrada***erradikal****erradio****erradioaktibitate****erradioaktibo****erradiografia****erradiologia****erradioskopia****errai** pl. 'gorputzaren bularralde eta salbelaldeko barne-organoak'**errail****errain 1** 'semearren emaztea'**errain 2** *Ipar.* 'giltzurruna'**errainu****erraketa** 'pala sareduna'**errakuntza****erralde****erraldoi****erramu** 'ereinotza'**erran**, erraten. *du ad.***errape****erratu**, erra, erratzen. *Bizk. du ad.* 'huts egin'**erratz 1** *Ruscus aculeatus.* 2 'garbitzeko tresna'**errautsu**, errauts/errautsu, errautsen. *da/du ad.***errauts****errautsarazi**, errautsaraz, errautsarazten. *du ad.***erraz**errazional* e. **arrazional****errazki****erraztasun****erraztu**, erraz(tu), errazten. *du ad.*erraztun* e. **eraztun****erre 1** "r" letraren izena**erre 2**, erretzen. *da/du ad.***erre-arin****erreaktibo****erreakzio****erreal** iz. 'txanpona'**errealdi****errealismo****errealista****errealitate****errearazi**, errearaz, errearazten. *du ad.***errebal****errebelarazi**, errebelaraz, errebelarazten.*Ipar. du ad.* 'bidea galarazi'**errebelatu**, errebela, errebelatzen. 1 *Batez ere Ipar. da ad.* 'galdu, bidetik aterra': *ardi errebelatuak; Parisko karri-*

ketan errebelaturik. 2 du ad.: argazkiak errebelatu; Jainkoak elizari errebelatu dizkion egiak.

erreberentzia

erreberritu, erreberri, erreberritzen.

Ipar. du ad. 'berritu'

errebes izond.

errebista h. aldizkari

errebolber

errebolta

erreboluzio h. iraultza; bira, itzuli

errebote

erredakzio

errediza h. altzari

errefain* e. atsoitiz

errefau *Raphanus sativus*

errefera *Ipar. 'pilota-jokoan sakea edo botea itzultzea'*

erreferatu, erreferatu(tu), erreferatzen.

Ipar. du ad.

erreferendum

erreferentzia

erreflexio* e. 1 gogoeta, hausnarketa. 2

Fis. islatze

erreflexu

erreforma

erreformatu, erreforma(tu), erreformatzen. *du ad.*

erreformismo

erreformista

errefrakzio *Fis.*

errefrau h. atsoitiz

errefusatu, errefusa, errefusatzen. *Ipar. du ad.*

erregai

erregaitz

erregalatu, erregala, erregalatzen. *Heg.*

Herr. du ad. 'opari egin'

erregalu *Heg. Herr. 'oparia'*

erregarri: *sukar erregarria; egia, askoren erregarria.*

errege

errege(-)bide

errege-erreginak: *Espainiako errege-erreginak etorri dira.*

erregealdi

erregegai

erregego 'erregetza, erregetasuna'

erregela

erregelamendu *Ipar. h. araudi, arautegi*

erregelatu, erregela(tu), erregelatzen. *du ad. h. arautu*

erregeorde

erregetasun

erregetiar: *euskaldun erregetiar eta bonapartetiarrak.*

erregetu, errege(tu), erregetzen. *du ad.*

erregetxo *Regulus sp.*

erregetza

erregezko iz.: *erregezkoak, aitoren semeak eta herri xehea.*

erregina

errege-erreginak

erreginagai

erregistro

erregosi

erregu 1 'eskaria, otoitza'

erregu 2 (neurria): *bi erregu bihi.*

erreguka

erregular: *aditz erregularra; poligono erregularra.*

erregutu, erregu(tu), erregutzen. *du ad.*

errein* e. **errain**

erreinaldi

erreinatu, erreina, erreinatzen. *du ad.*

erreinu

erreka

erreka jo

errekaitatu, errekaita, errekaitatzen.

Ipar. Zah. du ad. 1 'bildu'. 2 'zaindu, artatu'

errekaitu *Ipar. 1 'arta'. 2 'erreminta'*

errekarratu, errekara(tu), errekaratzen.

Ipar. da/du ad. 'erreka jo': etxea errekarratu zaio.

errekasto

errekatxo

erreketa

errekete (soldadua)

erreki iz.

errekin

errekor

errekordun

errektore (hezkuntza sistemakoa)

erremate 1 *Heg. Herr. 'azkena, bukarra': erremate txarra eraman ('fin gaizto egin'). 2 'enkantea'*

- errematea egin
 errematean atera
 errematean ipini
 errematera atera
 erremediatu, erremedia, erremediatzen.
du ad.
 erremedio
 errementaldegi h. errementeria, aroz-
 tegi
 errementari
 errementeria
 erreminta *Sin.* lanabes
 erremolatxa *Heg. Beta vulgaris*
 erremusina *Ipar. Zah.* 'limosna'
 erremuskada *Bizk.* 'purrustada'
 erren* e. errain
 errendarazi, errendaraz, errendarazten.
du ad.
 errendatu, errenda, errendatzen. *da/du*
ad.
 errendimendu
 errenditu, errendi, errenditzen. *da/du ad.*
 errenkada
 errenta
 errenteria
 errentero *Heg. h.* maizter
 erreparatu, errepara, erreparatzen. 1 *Ipar.*
du ad. 'ordaindu, osatu': egin *kalteak*
erreparatu. 2 *Heg. dio ad.* 'ohartu,
hauteman': errepara iezaiozu haur ho-
rren ibilerari.
 erreparo *Heg. Herr.*
 errepide
 errepika
 errepikapen
 errepikarazi, errepikaraz, errepikaraz-
 ten. *dio ad.*
 errepikatu, errepika(tu), errepikatzen.
du ad.
 errepikatzaile
 errepira *Ipar.*
 errepresentatu* e. antzeztu, irudikatu,
 ordezkatu; adierazi, etab.
 errepublika
 errepublikano
 errepublikazale
 erres batez ere pl. 'bahia, bermea'
 erresa 'zahi-mota berezia edo zahi-hon-
 dakina'
 erresaka
 erresalbu
 erreserba
 erresiñol h. urretxindor
 erresistentzia
 erreskada h. errenkada
 errespetagarri
 errespetagarritasun
 errespetarazi, errespetaraz, errespetaraz-
 ten. *dio ad.*
 errespetatu, errespeta, errespetatzen. *du*
ad.
 errespetu
 errespontsu
 erresuma: *Belgikako Erresuma.*
 erresumin
 erretaula
 erretegi
 erreteila 'teilatu konpontzea'
 erreten
 erretilu
 erretiratu, erretira, erretiratzen. *da/du*
ad.
 erretiro
 erretiroa hartu
 erretoki
 erretolika
 erretor* e. erretore
 erretore 'parrokiako arduradun nagusia'
 erretoretza
 erretorgo *Ipar.* 'erretoretza'
 erretorika
 erretoriko: ez dago hor sasi-galdera
erretorikoa baizik.
 erretorromaniera (hizkuntza)
 erretratu batez ere *Heg.* 1 'argazkia'.
 2 'giza irudia'
 erretreta *Ipar.*
 erretxin izond.: *agure erretxina.*
 erretxina iz.: *pinuaren erretxina.*
 erretzaile
 erretze
 erreuma
 erreus 'akastuna': *arkume erreusa etxean*
jan ohi dugu, ez baita on ez saltzeko ez
aurrerako; zuk batutako intxaurretatik
erdiak baino gehiago erreusak ziren.
 erreximenta 'marmelada moduko jana-
 ria'

errexin* e. **erretxina**
errezatu, erreza, errezatzen. *Heg. du ad.*
errezel
errezelo 1 'susmoa': *banuen horren*
errezeloa. 2 Ipar. 'akatsa'
errezeta
errezibitu, errezibi, errezibitzen. *du ad.*
errezo *Heg.*
erribera
erribonukleiko izond. *Biokim.*
errient *Ipar. 'eskola-maisua'*
errientsa *Ipar. 'eskola-maistra'*
errieta
 errieta egin
 errieta eman
erriñle
errima
errime *Bizk. izond.*
errinozero *Rhinoceros*
erritmo
erritu
errizoma *Bot.*
erro
 erroak egin
 errotik atera
 errotik maite
 erroz gora
errodura *Mat.*
erroi *Corvus corax*
erroitz
erroiztu, erroitz/erroiztu, erroizten.
da/du ad. g.er. 'amildu'
erroketa *Mat.*
errokizun *Mat.*
errolda: biztanle-errolda.
Erromako zubi
erromania *Ipar. 'erromeroa'*
erromaniko *Heg.*
erromantiko
erromantizismo
erromantze
erromatar (herritarra)
erromeria
erromero 1 (landarea) *Rosmarinus officinalis*. 2 (arraina) *Remora sp.*
erromes 1 iz.: *Arantzazura zetorren*
erromes bat. 2 izond. 'pobrea'
erromesaldi
erromeskeria

erromestasun
erromestu, erromes(tu), erromesten.
da/du ad.
erronbiko
erronbo
erronboedro
erronda
erronka *Heg.*
 erronka bota
 erronka egin
 erronka jo
erropa* e. **arropa**
errore *Mat.*
errota 1 'ehotzeko tresna'. 2 'gurpila'.
 3 'paparoa'
errotari
errotarri
errotazain
erroti(ka)ko izlag.
errotu, erro(tu), errotzen. *da ad.*
erru
errudun
erruduntasun
errugabe izlag.
errugabetasun
errugbi
errugbilari
errukarri
erruki
 erruki(-)etxe
 erruki izan
errukiarazi, errukiaraz, errukiarazten.
du ad.
errukigabe izond.
errukior
errukitasun
errukitsu
errukitu, erruki(tu), errukitzen. *da ad.*
erruleta
errumaniar (herritarra)
errumaniera (hizkuntza)
errumes* e. **erromes**
errun, erruten. *du ad.*
errunaldi
errusiar (herritarra)
errusiera (hizkuntza)
errute
erruz
ertain

erten* e. irten
 erti
 ertigintza
 ertilari
 ertz 1
 ertz 2* e. eretz(e)
 ertzain
 ertzaintza
 erudizio
 esaera
 esaera zahar
 esaka: *ongi esaka; gaizki esaka.*
 esakune *Bizk.* 'esaera'
 esakuntza
 esaldi
 esale
 esamesa
 esan 1, esaten. *du ad.*
 esan 2 iz.
 esanahi
 esanahitsu
 esanarazi, esanaraz, esanarazten. *dio ad.*
 esaneko izond.
 esanekotasun
 esanezin izond.
 esangin *Bizk.* 'esanekoa'
 esangura
 esanguratsu
 esankizun
 esapide
 esatari
 esate
 esate baterako
 esaterako
 esateke adlag.
 esateko
 ese "s" letraren izena
 eseki, esekitzen. *du ad.*
 esentzia
 eserarazi, eseraraz, eserarazten. *du ad.*
 eseri, eser, esertzen. *da/du ad.*
 eserialdi
 eserleku
 esertoki
 esetsaldi
 esetsi 1, esets, esesten. *du edo dio ad.*
 esetsi 2 iz.
 esfera
 esferaerdi

esferiko
 eskabide
 eskaera
 eskailburu h. eskailera(-)buru
 eskailera
 eskailera(-)buru
 eskainarazi, eskainaraz, eskainarazten.
 dio ad.
 eskaini, eskain, eskaintzen. *du ad.*
 eskainka
 eskaintza
 eskakizun
 eskala
 eskalada
 eskalapo
 eskale
 eskalera* e. eskailera
 eskaletasun
 eskandalu
 eskaner
 eskapada egin
 eskapatu, eskapa, eskapatzen. *da ad. h.*
 ihes egin
 eskapulario
 eskaratz* e. ezkaratz
 eskarazi, eskaraz, eskarazten. *dio ad.*
 eskari
 eskarmentatu, eskarmenta, eskarmenta-
 tzen. *da eta du ad. Herr.*
 eskarmentu
 eskarniatu, eskarnia, eskarniatzen. *Ipar.*
 du ad.
 eskarnio *Ipar.*
 eskarnio egin
 eskarola *Cichorium endivia*
 eskas 1 *Ipar.* iz. 'eza': *lo-eskasa.* 2 izond.
 'bere mailara iristen ez dena, betea ez
 dena'
 eskas izan 'falta izan, ez aski izan':
 ura eskas dute.
 eskasia 1 'gabezia'. 2 'urritasuna, aski ez
 izatea': *ur-eskasiak eragindako gale-
 rak.*
 eskastasun
 eskastu, eskas(tu), eskasten. *Ipar. zaio*
 ad.
 eskatima *Ipar.* 'liskarra'
 eskatu, eska, eskatzen. *du ad.*
 eskatzaile: *laguntza-eskatzaile.*

eskaut**eske****eskean**eskez: *besteren eskez egin du.***eskegi**, **eskegitzen**. *Bizk. du ad. 'esekei'***eskeko** iz.**eskeleto****eskema****eskematiko****eskematikoki****eskematismo****esker****-i esker**: *bizi banaiz, zuri esker bizi naiz.***esker gaizto(ko)****esker on(eko)****eskerrak**: a) *eskerrak zure laguntzari!;*b) *eskerrak ez dela etorri, eskerrak etorri ez den.***eskerrak eman****eskerrak bihurtu****eskerrik asko****esker txar(reko)****mila esker****eskerge** izond.**eskergabe** izond.**eskergabekeria****eskergaitz** izond.**eskertu**, **esker(tu)**, **eskertzen**. *du ad.: eskertzekoa da zure ahalegina.***eski****eskiatu**, **eskia**, **eskiatzen**. *du ad. (nor ka-surik gabea)***eskiatzaile****eskilara*** e. **eskailera****eskinoso** *Garrulus glandarius***eskizofrenia****eskizofreniko** *Med.***esklabo****esklabotasun****esklerosi** *Med.***eskola****eskola(-)etxe****eskola(-)ume****eskolagabe** izond.**eskolarazi**, **eskolaraz**, **eskolarazten**. *du ad.***eskolastiko****eskolatu**, **eskola(tu)**, **eskolatzen**. *da/du ad.***eskolau** 'meza-laguntzailea'**eskolaurre****eskolazain****eskoletxe*** e. **eskola(-)etxe****eskopeta****eskopetagile****eskorbuta** *Med.***eskorga****eskorta****eskoziera** (hizkuntza)**eskribau****eskribautza****eskribitu**, **eskribi**, **eskribitzen**. *du ad. h.***idatzi****eskritura****eskrupulu****esku****-en esku egon****esku-argi****esku bete**: *esku bete lan.***esku eman**: *elkarri esku emanez.***esku-erakutsi** iz.**esku hartu****esku-hartzaile****esku-hartze****esku-huska(ko)****esku-hutsik****eskura** (izan, egon, eduki)**eskura eman****eskura ordaindu****esku sartu****esku-sartze****eskutik**: *etsaien eskutik galdu du bizia.***eskutik eraman****eskutik eskura****esku-zarta** 'txaloa'**esku-zartaka** 'txaloka'**eskuz esku****eskuadra** 'gerraontzi multzoa'**eskuadroi****eskuaira****eskuaire** *Ipar.* 'trebetasuna'**eskualdatu**, **eskualda**, **eskualdatzen**. *du ad.***eskualdatze****eskualde****eskualdekatu**, **eskualdeka**, **eskualdekatzen**. *du ad.***eskualdekatze**

eskualdi 1 'karta jokoan, jokaldia'. 2 *pintura eskualdi bat eman.*

eskuare

eskuarki

eskuarte iz. 'baliabideak': *bizitzeko adina eskuarte ez zaie faltako.*

eskuarteko iz. 'diru xehea'

eskubakar

eskubi* e. **eskuin**

eskubide

eskubila* e. **eskuila**

eskudantzia *Jas.* 1 'ausardia'. 2 'bote-rea'

eskudel

eskudun iz. eta izond.

eskuera

eskueran eduki

eskueran izan

eskuetatu, **eskuetara**(tu), **eskuetara**-tzen. *da/du* ad.

eskugain *Ipar.* 1 'eskuartea, baliabideak': *gurasoek eskugain zerbait bazuten.* 2 'abantaila': *beste edozein mintzairaren aldean zer eskugaina duen euskarak.*

eskui* e. **eskuin**

eskuila

eskuilatu, **eskuila**(tu), **eskuilatzen**. *du* ad.

eskuin

ezker-eskuin

ezker eta eskuin

eskuinalde

eskuindar

eskuizkribu

eskukada h. **eskutada**

eskukaldi 1 'esku ukaldia'. 2 'laguntza'

eskuko: *ni neure eskuko naiz.*

eskulan

eskulangile

eskulangintza

eskularru

eskuleku *Sin.* **eskutoki**

eskuliburu

eskultore

eskultura

eskuma *Bizk. h.* **eskuin**

eskumakila: *guztien nagusi beharra, guztien eskumakila eta morroi gertatu zen.*

eskumen

eskumikatu, **eskumika**, **eskumikatzen**. *du* ad.

eskumiku

eskumotz

eskumuin *Heg.* batez ere pl. *Sin.* **goraintzi**

eskumuinak eman, egin

eskumutur

eskumuturreko

eskuoihal

eskupe: *bere eskupe edo agindura dau-den guztiak; handikien eskupetik herria atera zenean; berak ezetz esango du, baina eskupetik laguntzen die.*

eskupeko iz.: *eskupekotzat hamar pezetako bat eskaini zion mutikoari; eskupekoa eman zion.*

eskuperatu, **eskupera**(tu), **eskuperatzen**. *du* ad.

eskuraezin izond.

eskuragaitz izond.

eskurakoi

eskuratu, **eskura**(tu), **eskuratzen**. *du* ad.

eskuratze

eskusoinu *Sin.* **akordeoi**

eskutada

eskutitz

eskutoki *Sin.* **eskuleku**

eskutrapu

eskutur *Bizk. h.* **eskumutur**

eskutzar

eskuzabal

eskuzapi

eskuzatar

eskuzerra

eskuzorro

eskuztatu, **eskuzta**, **eskuztatzen**. *du* ad.

eskuztatze

esleipen

esleitu, **eslei**, **esleitzen**. *du* ad.

eslogan edo **slogan**

eslovakiar (herritarra)

eslovakiera (hizkuntza)

esloveniar (herritarra)

esloveniera (hizkuntza)

esmeralda

esmokin edo **smoking**

esna 'lo hartu gabe'

esnarazi, **esnaraz**, **esnarazten**. *du* ad.

esnatu, esna(tu), esnatzen. *Batez ere Gip. da/du* ad. 'iratzarri'

esne

esne(-)belar *Euphorbia*

esne(-)denda *Sin. esnetegi*

esne(-)gain

esne(-)gauza

esne(-)hauts

esne(-)jaki

esneko hortz

esne(-)tela

esne(-)zopa

esnedun 1 izond. 'esnea duena'. 2 iz. 'esneketaria'

esneketari 'esne-banatzaila'

esneki iz.

esnetegi *Sin. esne(-)denda*

esnetsu

esnezale 1 izond. 'esnea maite duena'. 2 iz. 'esneketaria'

esoteriko

espa

espageti

espainiar (herritarra) *Sin. espainol*

espainiera (hizkuntza) *Sin. gaztelania*

espainol (herritarra) *Sin. espainiar*

espal 'azaoa'

espaloi

espantagarri *Ipar. 'harrigarria'*

espantatu, espanta, espantatzen. *Ipar. da/du* ad. 'harritu'

espantu

espantu egin

espantuka

esparatrapu

esparrago h. zainzuri, frantses(-)porru

esparru

espartin

espartzu

espasmo *Med.*

espato *Geol.*

espatu

espazial

espazio

espedizio

espektro

espektrograma

espekulazio *Ekon., Fil.*

espeleologia

esperanto

esperantza

esperantzetan egon, izan 'haurdun egon'

esperientzia

esperimental

esperimentatu, esperimenta, esperimentatzen. *du* ad.

esperimentu

esperma 'ernal-hazia'

espermatozoide

espero

esperoan (egon)

espero izan: *denek espero zuten txapeldun izatera iritsiko zela.*

espetxe *Sin. kartzela, presondegi*

espetxealdi

espetxeratu, espetxera(tu), espetxeratzen. *du* ad.

espetxezain

espezialista

espezialitate

espezializatu, espezializa, espezializatzen. *da* ad.

espezie

espezifiko

espia* e. **espioi**

espioi

espiral

espiritismo

espiritista

espiritu

Espiritu Santu

espirituz

espirituzko

espiritual

esplikatu, esplika, esplikatzen. *du* ad.

esplikazio

esplizitu

esplotatu, esplota, esplotatzen. *du* ad. h. *leher egin; ustiatu, etab.*

esplotazio h. **ustiapen**

esponja

esportatu, esporta, esportatzen. *du* ad.

esportazio

espos *Ipar. h. senar*

esposa *Ipar. h. emazte*

esposatu, esposa(tu), esposatzen. *da/du* ad.

espres 1 izond. 2 adb.

espresio

espresionismo

espresuki adb.

esprint

estai h. solairu

estakuru

estalogmita

estalaktita

estaldidi

estalarazi, estalaraz, estalarazten. *du* ad.

estaldura

estalgarri iz.

estalgile *Sin.* estaltzaile

estalgune

estali 1, estal, estaltzen. *da/du* ad.

estali 2 1 iz. 'estalkia'. 2 izond.: *kolore zikin-estalia*.

estalki

estalpe

estalpetu, estalpe(tu), estalpetzen. *da/du* ad.

estaltzaile *Sin.* estalgile

estamine *Sin.* lorezil

estandar

estandarizatu, estandariza, estandarizatzen. *du* ad.

estasi

estatika *Fis.*

estatiko

estatistika

estatistiko

estatu

estatua

estatubatu

estatuburu

estatutu

este* e. heste

estegorri* e. hestegorri

esteka *Ipar.*

estekadura

estekamendu

estekarazi, estekaraz, estekarazten. *du* ad.

estekatu, esteka(tu), estekatzen. *da/du* ad.

estekatzaille

estepa

estereofonia

esterilizatu, esteriliza, esterilizatzen. *du* ad.

esteta

estetika

estetiko

esti interj. 'idiei eta behiei atzera eragiteko agindu hitza'

estilista

estilistika

estilo

estimagarri

estimarazi, estimaraz, estimarazten. *dio* ad.

estimatu, estima, estimatzen. *du* ad.

estimazio 'estimua'

estimu

estimu egin

estimu handitan eduki, **izan**, etab.

estira 'tortura'

estoiko

estola

estolda

estolderia

estonarazi, estonaraz, estonarazten. *Ipar.* *du* ad.

estonatu, estona, estonatzen. *Ipar.* *da/du* ad. 'harritu'

estoniar (herritarra)

estoniera (hizkuntza)

estrainio *Zah.* h. bitxi, **arraro**

estrata 'bide meharra, gurdiak-eta ibiltzeko modukoa'

estrategia

estratosfera

estreina iz. 1 *Ipar.* 'inaugurazioa'. 2 *Heg.* 'lehenbiziko aldiz erabiltzea'

estreinako

estreinaldi: *iragan ostiralean izan zen "Peccata Minuta"ren estreinaldia.*

estreinatu, estreina(tu), estreinatzen. *du* ad. 1 *Ipar.* 'inauguratu'. 2 *Heg.* 'zerbait lehenbiziko aldiz erabili'

estrena* e. **estreina**

estreptomizina

estres

estropada

estropezu

estropu 1 *Ipar.* 'istripua'. 2 (arraunarekiko)

estruktura

estrukturalismo

estrukturalista**estu****estu eta larri**(norbait) **estu hartu****estualdi****estuaz**, **estuaz**, **estuaz**. *du ad.***estuario****estuasun*** e. **estutasun****estudiante****estudiarazi**, **estudiaraz**, **estudiarazten**.*dio ad.***estudiatu**, **estudia**, **estudiatzen**. *du ad.***estudio****estugarri****estugune****estuki****estura****estutasun****estutu**, **estu(tu)**, **estutzen**. *da/du ad.***eszeptiko****eszeptizismo****eta****eta abar****hiru eta erdietan****zortzi eta erdiak****etab.** (*eta abar*-en ohiko laburdura)**etapa****etc.****etekin****eten 1**, **eteten**. *da/du ad.***eten 2 iz.****etenaldi****etenarazi**, **etenaraz**, **etenarazten**. *du ad.***etendu*** e. **eten****etendura****etenezin** izond.**etengabe** izond. **eta** adlag.**etengailu****etengaitz** izond.: *gizatasunezko lokarriak edozein etsaieria baino etengaitzagoak dira.***etenkor****etenune****eter****etika****etiketa** iz. 1 'paper-, chun-zatia, informazioaren bat eskainiz, zerbaiti erantsen zaiona'. 2 'eztabaida': *eskolastikoen etiketak.***etimo****etimologia****etiopiar** (herritarra)**etnia****etnografia****etnolinguistika****etnologia****etoi** 'saldua, traidorea'**etorbide****etorburu****etorki** 'jatorria'**etorkin****etorkizun** 1 iz. 2 izond.: *ondasun etorkizunak itxaroten.***etorrarazi**, **etorraraz**, **etorrarazten**. *du ad.***etorrera****etorri 1**, **etor**, **etortzen**. *da ad.***bat etorri****etorri 2 iz.:** *etorri handiko bertsolaria.**Uraren etorria.***etortze****etrusko** (hizkuntza)**etsai****etsaigo** *Ipar.* 'etsaitasuna'**etsaieria****etsaitasun****etsaitu**, **etsai(tu)**, **etsaitzen**. *da/du ad.***etsamina** *batez ere Ipar.* 'azterketa'**etsaminatu**, **etsamina(tu)**, **etsaminatzen**.*Batez ere Ipar. du ad.***etsenplu** *batez ere Ipar.* 'adibidea, eredu'**etsi**, **etsitzen**. *du ad.***etsialdi****etsiarazi**, **etsiaraz**, **etsiarazten**. *du ad.***etsigaitz** izond.**etsigarri** izond.**etsimendu** *Ipar.* 'etsipena'**etsipen****etsipena** eman**etsitu**, **etsi**, **etsitzen**. *Ipar.* *eta Naf. h.* **etsi****etxabere*** e. **etxe(-)abere****etxadi****etxagintza*** e. **etxegintza****etxagun** *Bizk.* 'etxeko jauna'**etxaguntza** *Bizk.***etxalde****etxandre****etxarte**

etxe

etxe(-)abere

etxeko jaun

etxebizitza

etxegabe iz.

etxegile

etxegintza

etxejabe

etxekalte izond.

etxeko 1 'famiakoa'. 2 'morroi edo nes-
kamea'

etxekoandre

etxekoi

etxekotasun

etxekotu, etxeko(tu), etxekotzen. *da/du*
ad.

etxelagun

etxepe iz.: *etxepe bereko etxebizitzak.*

etxepeko iz.

etxeratu, etxera(tu), etxeratzen. *da/du*
ad.

etxetiar

etxetresna

etxetxori

etxezain

etxola

etxondo *Ipar.*

etzaleku

etzan, etzaten. *da/du* ad.

etzanaldi

etzanarazi, etzanaraz, etzanarazten. *du*
ad.

etzauntza

etzi

etziko 1 izlag.: *etziko jaialdira garaiz*
iritxi nahi dugu. 2 adlag.: *etziko egin*
beharko duzu lan hori.

etzidamu

etzikaramu

etzin, etziten. *da/du* ad. h. etzan

eukalpto *Eucaliptus*

eukaristia

euki* e. eduki

euli *Musca domestica*, etab.

eulitzar

eultze 'erlauntza'

eultzi

eultzilari

eultzitu, eultzi(tu), eultzitzen. *du* ad.

eunuko

eup

eurak izord. 'haiek berak'

eurasiar

euri

euria ari izan: *euria ari zuelako.*

euria egin: *goiz guztian euria egin du.*

euria izan: *euria denean.*

euri(-)jasa

euri(-)neurgailu

eurialdi

euritako iz.

eurite

euritsu

europar: *Europar Batasuna.*

eurrez Bizk. 'ugari'

euskal

Euskal Autonomia Erkidego: *Euskal*
Autonomia Erkidegoaren baliabide
ekonomikoak.

Euskal Herri: *Euskal Herriaren adis-*
kideak.

euskal herritar

euskalari

euskaldun

euskaldun berri

euskaldun garbi

euskaldun zahar

euskaldundu, euskaldun(du), euskaldun-
tzen. *da/du* ad.

euskaldungo 'euskalduntasuna'

euskalduntasun

euskalduntze

euskalki

euskaltasun

euskaltegi

euskaltzain

euskaltzain ohorezko

euskaltzain oso

euskaltzain urgazle

euskaltzainburu

Euskaltzaindi

euskaltzale

euskaltzaletasun

euskaltzaletu, euskaltzale(tu), euskaltza-
letzen. *da/du* ad.

euskara

euskaratu, euskara(tu), euskaratzen. *du*
ad.

euskaratzaile
euskarri
eusko (hitz elkarketako lehen osagai bezala erabiltzen da beti)
euskotar
eutanasia
eutsi, euts(i), eusten. *dio* ad.
examina* e. **etsamina**
exegesi
exegeta
exemplo* e. **etsenplu**
existentzia
existentzialismo
existentzialista
existitu, existi, existitzen. *da* ad.
exkax *adkor.*
exorzismo
exorzista
exotiko
exotismo
expres* e. **espres**
ez 1 iz. 2 partikula
 -ik eza
 ez adituarena egin
 ez bezala
 ez entzunarena egin
 ez eta... ere edo **eza** (... ere)
 ez... **ez...**
 ez ezagunarena egin
 ez eze
 ez ezen
 ez ezik
 ez ikusiarena egin
ezabagaitz izond.
ezabagoma *Sin.* borragoma, goma
ezabaketa
ezabatu, ezaba, ezabatzen. *da/du* ad.
ezaguera
ezagumen 'ezagutzeko ahalmena'
ezagun izond. eta iz.: *liburu ezagun batean irakurria; ezagun asko ikusi genuen bileran.*
ezagun izan: *ezagun duzu Goierri aldekoa zarela; hemendik ezagun dira Baztango mendiak.*
ezagupen maila* e. **jakite maila**
ezagutarazi, ezagutaraz, ezagutarazten. *dio* ad.
ezaguterraz izond.

ezagutezin izond.
ezagutu, ezagut, ezagutzen. *du* ad. 1: *zure anaia atzo goizean ezagutu nuen.* 2: *ezagutzen dut huts egin dudala.*
ezagutza 1 'ezaguera'. 2 'aitortzea, onartzea'
ezagutza(k) egin *Ipar.*
ezagutza galdu *Ipar.* 'konortea galdu'
ezain *Bizk.* 'itsusia'
ezaindu, ezain(du), ezaintzen. *Bizk.* *da/du* ad.
ezaingarri *Bizk.*
ezaintasun *Bizk.*
ezaldi
ezantza *Ipar.* 'gasolina'
ezarian
 ezari-ezarian
ezarle
ezarpen
ezarrarazi, ezarraraz, ezarrarazten. *du* ad.
ezarri, ezar, ezartzen. *du* ad.
ezaugarri
ezaupide
ezaxola *Ipar.* 'axolagabea'
ezaxolakeria *Ipar.* 'axolagabekeria'
ezaxolatu, ezaxola(tu), ezaxolatzen. *Ipar.* *da* ad. 'axolagabetu'
ezbai
 ezbaian 'zalantzan'
ezbehar iz.
ezberdin
ezberdintasun
ezdeus 1 izond. 2 iz.
ezdeusarazi, ezdeusaraz, ezdeusarazten. *du* ad.
ezdeuskeria
ezdeustasun
ezdeustu, ezdeus(tu), ezdeusten. *da/du* ad.
eze h. **ezen**
ezean: *geuk egin ezean, ez du inork egin-go; besterik ezean, lehengo arlotearena esan beharko.*
ezeduki 1 izond. 2 iz. *Bizk.*
ezegoki
ezein *Jas.* (ezezko esaldietan erabiltzen da, beti izenarekin: *ezein gizoni ez zaio gertatu*).

ezelako *Bizk.* 'inolakoa'

ezelan *Bizk.* 'inola'

ezen

ezen ez

ezer

ezer gutxi

ezerez 1 iz. 2 izond.

ezerezerkia

ezereztasun

ezereztu, **ezerez(tu)**, **ezerezten**. *da/du* ad.

ezertxo

ezarespen

ezetsi, **ezets**, **ezesten**. *du* ad.

ezetz: *ezetz erantzun dio; etetza eman dio.*

ezeuki* e. **ezeduki**

ezezagun

ezezka

ezezko: *ezezko perpausa; ezezkoa eman.*

ezezkoan

ezezkotasun

ezeztaezin izond.

ezeztagarri

ezeztapen

ezeztarazi, **ezeztaraz**, **ezeztarazten**. *dio* ad.

ezeztatu, **ezezt**, **ezeztatzen**. *du* ad.

ezgai izond.

ezgaitasun

ezgaitu, **ezgai(tu)**, **ezgaitzen**. *du* ad.

ezgarai

ezgauza

ezik *elkarri utzi nahi ezik dabiltzanak*
(*denak joan ziren, ama ezik e. denak
joan ziren, ama izan ezik)

ezikasi izond.

ezilkor 'hilezina, hilezkorra'

ezilkortasun 'hilezkortasuna, hilezintasuna'

ezin

ezin... -ago: *ezin hobeto erantzun zion; bidea ezin ederragoa nuen.*

ezin... -zko: *ezin barkatuzko bekatua.*

ezinean: *etxera joan nahi eta joan ezinean; ezinean dabilenari laguntzeko.*

ezineko: *mugatu ezineko handinahikeria.*

ezin esan ahal(a)

ezinik: *irten nahi eta irten ezinik.*

ezin izan: *ezin da etorri (*ezin du etorri); ezin du egin.*

ezin konta ahal(a): *ezin konta ahal(a) paper.*

ezinbeste iz.

ezinbestean

ezinbesteko

ezinbestez

ezinbestezko

ezindu izond.

ezinegon iz.

ezinezko

ezinikusi iz.

ezinkizun

ezintasun

ezizen

ezjakin izond.

ezjakintasun

ezkabia

ezkai *Thymus vulgaris*

ezkailu *Phoxinus phoxinus*. *Sin.* **txipa**

ezkaratz

ezkata

ezkatatsu

ezkel

ezker

ezker-aihen *Calystegia sepium* eta
Convolvulus arvensis

ezker-eskuin

ezker eta eskuin

ezkero (*eguerdiko hamabiak ezkeroko* moduko esapideetan bakarrik erabiltzekoa)

ezkerpareta *spar.* 'frontoia'

ezkert

ezkertiar

ezki *Tilia*

ezkila

ezko 1 iz. 'argizaria'

ezko 2 *Bizk.* izond. 'hezea'

ezkonahizpa *Sin.* **koinata**

ezkonanaia

ezkonarazi, **ezkonaraz**, **ezkonarazten**. *du* ad.

ezkonarreba *Sin.* **koinata**

ezkonberri

ezkondu, **ezkon**, **ezkontzen**. *da/du* ad.

ezkongabe izond.

ezkongai

ezkonlagun
 ezkonsari
 ezkontide
 ezkontza
 ezkor
 ezkortasun
 ezkotasun *Bizk.* 'hezetasuna'
 ezkotu, ezko(tu), ezkotzen. *Bizk. da/du*
 ad. 'hezetu'
 ezkur
 ezkutaleku
 ezkutapen
 ezkutarazi, ezkutaraz, ezkutarazten. *du*
 ad.
 ezkutari
 ezkutatu, ezkuta, ezkutatzen. *da/du* ad.
 ezkutu 1 izond. 'gordea'. 2 iz. 'sekre-
 tua'. 3 iz. 'diru-txanpona'. 4 iz. 'ba-
 beskia'
 ezkutuan
 ezkutuko
 ezkutuki
 ezleku
 ezongi *Ipar.* eta *Naf.* iz. 'ondoeza'
 ezontsa *Ipar.* iz. 'ondoeza'
 ezordu
 ezoren
 ez-organiko *Kim.*
 ezpa *Zah.* 'zalantza'
 ezpada 'baizik eta': ez gizon baten, ez-
 pada askoren egitekoa.
 ezpain
 ezpainkari
 ezpal
 ezpara *Fam. Tabanidae*
 ezpata 1 'arma'. 2 'lihoa zehatzeko la-
 nabesa'. 3 (orgarena). 4 'karta-jokoko
 saila'
 ezpata(-)arrain *Xiphias gladius*
 ezpata(-)belar *Carex pendula*
 ezpata(-)dantza
 ezpata(-)dantzari
 ezpatadun
 ezpataka
 ezpatari
 ezpel *Buxus sempervirens*
 ezpeldi
 ezpere
 ezperen

ezponda
 ezproi
 ezta (... ere) edo ez eta... ere
 eztabaida
 eztabaidagai
 eztabaidagarri
 eztabaidatu, eztabaida(tu), eztabaida-
 tzen. *du* ad.
 eztainu
 eztainuztatu, eztainuzta, eztainuztazen.
du ad.
 eztanda
 eztarri
 eztegu *Bizk.* 'ezteiak'
 eztei pl.
 ezteiliar
 ezten
 ezteindun
 eztenka
 eztenkada
 eztenkatu, eztenka(tu), eztenkatzen. *du*
 ad.
 eztera* e. geztera
 ezti 1 iz.
 eztitan (izan...)
 ezti 2 izond.
 eztialdi
 eztiarazi, eztiaraz, eztiarazten. *du* ad.
 eztigailu
 eztingarri izond. eta iz.
 eztikeria
 ezteki
 eztitasun
 eztitu
 eztitu, ezti(tu), eztitzen. *da/du* ad.
 eztul
 eztul(-)belar *Tussilago farfara*
 eztul egin
 eztulka
 ezune *Bizk.* 'ezaldia'
 ezurte
 ezuste
 ezustean
 ezusteko izlag. eta iz.: *galerna eta zu-
 rrumbiloa ditu ezusteko lagun; sekula-
 ko ezustekoa etorri zaie gainera.*

F

f (efe)

fa 'musika nota'

faboratu, fabora, faboratzen. *du ad. Zah.*

h. fabore egin, mesede egin

fabore

-en fabore

-en faboretan

fabore egin

faborez

fabrika

fabrikatu, fabrika(tu), fabrikatzen. *du ad.*

fabrikatzaile

facsimile edo faksimile

fagoratu* e. fabore egin

fagore* e. fabore

fagot *Mus.*faisai *Phasianus colchicus*

faksimile edo facsimile

faktore

faktura

fakultate

falta

falta egin

falta gabe

falta izan, faltako. *da eta du ad.*

faltadun

faltarazi, faltaraz, faltarazten. *du ad.*faltatu, falta(tu), faltatzen. 1 *du ad.* 'huts egin'. 2 *da ad.* 'falta izan'

faltsu

faltsukeria

faltsuki

fama

famatu 1, fama(tu), famatzen. *du ad.* 'goraipatu'

famatu 2 izond. 'ospetsua'

familia

familiarte

familiarteko

fanatiko

fanatismo

fandango

fanfarre

fantasia

fantasma

faraoi

fardel

faringitis *Med.*

fariseu

farmakologia *Med.*

farmazia

faroera (hizkuntza)

fase

fatalista

fauna

fauno

fax

faxismo

faxista

fede

ene fedea

fede eman

fede on

fededun

fedegabe izond.

fedegabeko

fedegabetasun

federal: *Alemaniko Errepublika Federala.*

federalismo

federalista

federatu, federa, federatzen. *da ad.: Mikronesiako Estatu Federatuak.*

federazio

feldespato

feminismo

feminista

fenix

feniziera (hizkuntza)

fenomeno

ferde* e. berde

fereka

ferekaldi

ferekatu, fereka(tu), ferekatzen. *du ad.*

ferekatzaile

feria

fermu *Ipar.* 'irmoa'

ferra

ferratoki

ferratu, ferra(tu), ferratzen. *du ad.*

ferratzaile

ferreta *Ipar.* 'edarra, suila'

fiesta

festazale

fetu 'umekia'

feudal

feudalismo

fida izan. *Ipar. du ad.* 'fidatu'

fidagaitz

fidagaiztu, fidagaitz/fidagaiztu, fidagaiz-
ten. *da/du ad.*

fidagarri

fidagarritasun

fidakor

fidantzia 'uste ona'

fidatu, fida, fidatzen. 1 *da ad.:* zeure in-
darretan soilik fidatzen zara. 2 *du ad.:*
ez diozu berri-suari sekreturik fidatzen.

fidel

fidelitate

fidelki

fideltasun

fideo *Heg.*

fier *Ipar. eta Naf.*

fierki *Ipar.*

figura

fijiar (herritarra)

fikzio

filantropia

filantropiko

filantropo

filarmoniko

filatelia

filateliko

filatelistia

filipinar (herritarra)

film

filmatu, filma, filmatzen. *du ad.*

filmoteka 1 'mikrofilmen biltegia'. 2* e.
zinemateka

filologia

filologiko

filologo

filosofia: *filosofia sistemak.*

filosofiko

filosofo

fin 1 iz.

fin gaitz egin

fin 2 izond.: *langile fina; fin jokatu, ibi-
li.*

final *Kirol.*

final-laurden

final-zortziren

finalaurreko *Sin. finalerdi*

finalerdi *Sin. finalaurreko*

finalista

finantza: *finantza arazoak.*

findu, fin(du), fintzen. *da/du ad.:* petro-
lio*a* findu.

fini izan *Ipar. da/du ad.* 'amaitu, buka-
tu'

finitu, fini, finitzen. *Ipar. da/du ad.*
'amaitu', 'bukatu'

finkagarri 'finkatzen duena'

finkarazi, finkaraz, finkarazten. *dio ad.*

finkatu, finka, finkatzen. *du ad.:* Saulek
bere erregetza finkatu zuenean; zango-
ak non finkatzen zituen ikusi ere gabe;
bere egoitza Bilbon finkatzeko; *Do-
nostian finkatu dira e. Donostian ko-
katu dira.

finkatzaile

finki *Ipar.* 'fermuki, irmoki'

finko izond.

finkotasun

finlandiar (herritarra)

finlandiera (hizkuntza) *Sin. suomiera*

fintasun

fio izan *Gip. da ad. Lgart.* 'fidatu'

fiordo

firrinda *Ipar.*

firrindan

firu* e. **piru**

firurika *Ipar.*

firurikatu, firurika(tu), firurikatzen.
Ipar. da/du ad. 'birarazi'

fisika

fisikari iz.

fisiko izond.

fisiologia

fisiologiko

fisioterapia

fite *Ipar. eta Naf.*

fits

fitsik

fitxa

fitxategi

flakarazi, flakaraz, flakarazten. *Ipar. du*
ad. 'ahularazi'

flakatu, flaka, flakatzen. *da/du* ad. 1 *Batez ere Ipar*. 'ahuldu'. 2 *Heg*. 'argaldu'

flakezia

flakia batez ere *Gip. Herr*.

flako Batez ere *Ipar*. 'ahula'

flakotasun

flanela

flasko

flauta

flautista

flebitis

fleitean izan. *Ipar. da* ad. 'sasoian izan':
pilotari hori fleitean da egun.

flexio *Gram*.

floka *Ipar*.

flora *Sin. landare*

florin (dirua)

fluor

fluoreszentzia

fobia

foka *Fam. Phocidae. Sin. itsas txakur*

foku

folklore

fondo h. funts

fonema

fonetika

fonetiko

fongafaletar (herritarra)

fonologia

fonologiko

foral

forja

forjari

forma

formal 1 'formazkoa, formari dagokio-
na'. 2 *Heg. Herr*. 'zintzoa'

formaldatu, formalda, formaldatzen.
da/du ad.

formaldu, formal(du), formalitzen. *Heg.*
da/du ad. *Herr*. 'formal, zintzo bihur-
tu'

formalismo

formalizatu, formaliza, formalizatzen.
du ad.

formatu 1, forma(tu), formatzen. *da/du*
ad.

formatu 2 iz.

formazio

formula

formulatu, formula(tu), formulatzen. *du*
ad.

fortuna 'zoria'

fortunatu, fortuna(tu), fortunatzen. *da*
ad. *Lgart*. 'gertatu, suertatu': *fortunatu*
*da horien etxetik dama gazte bat joa-
tea*.

foru

Foru Aldundi

Foru Diputazio

Foru Erkidego: *Nafarroako Foru Er-
kidegoa*.

foruzale

foruzaletasun

fosfato

fosforeszentzia

fosforo

fosil

fosildu, fosil(du), fosiltzen. *da/du* ad.

foto

fotoelektriko

fotoelektrizitate

fotografia

fotografiatu, fotografia(tu), fotografia-
tzen. *du* ad.

fotografiko

fotografo

fotoi *Fis*.

fotokonposaketa* e. **fotokonposizio**

fotokonposizio

fotokopia

fotometro

fragata

fraide

fraidegai

fraidego *Ipar*.

fraidetu, fraide(tu), fraidetzen. *da* ad.

fraidetza

fraile* e. **fraide**

fraka* e. **praka**

frakzio

frakzionario

framazon *Ipar*. 'masoia'

franela* e. **flanela**

frango* e. **franko**

franko 1 zenb.: *duela franko urte; etxe*
frankotan ikusten den gauza; isurarazi
diote negarra franko.

frankotan: *frankotan esana*.

franko 2 'antzinako Frantziako herritarra'
frantses 1 (herritarra) *Sin.* **frantziar**. 2 (hizkuntza)
frantses(-)belar 'alpapa, luzerna'
frantses(-)porru 'zainzuria'
frantximant *Ipar.* *Pei.*
frantziar (herritarra) *Sin.* **frantses**
frantziskotar
freetowndar (herritarra)
freno
frente* e. **fronte**
freskagarri
freskatu, freska, freskatzen. *da/du* ad.
fresko
freskotasun
freskura: *goizeko freskuran.*
frijiarazi, frijiaraz, frijiarazten. *dio* ad.
frijitu, friji, frijitzen. *du* ad.
frikari *Hizkl.*
frixtan *Ipar.* 'bat-batean'
froga 'zerbait egia dela finkatzeko edo egiaztatzeko balio duena': *euskararen antzintasunaren frogarik ez dute aurkitu han; *liburuaren lehen frogak e. liburuaren lehen probak.*
frogabide
frogaezin izond. 'ezin frogatuzkoa'
frogagarri
frogantza
frogarazi, frogaraz, frogarazten. *dio* ad.
frogatu, froga(tu), frogatzen. *du* ad.: *argudio egokiak erabili zituen haurraren aita zela frogatzeko; *lagunak frogatzeko esan zuen hori e. lagunak probatzeko esan zuen hori.*
frogeta* e. **probeta**
fronte
frontoi 1 'arkitekturan erabilia'. 2 h. **pi-lotaleku**
fruitu
fruitutsu
fruta *Heg.*
frutu* e. **fruitu**
fuel(-)olio
fuera *Herr.* 'alde!, kanpora!'
fuga 'musika-mota'
fula (hizkuntza)

fundamentu
fundatu, funda, fundatzen. *du* ad.
fundatzaille
fundazio
fundiarazi, fundiaraz, fundiarazten. *du* ad. 'suntsiarazi'
funditu, fundi, funditzen. *da/du* ad.
 1 *bonbilla funditu* h. *bonbilla erre.*
 2 *Ipar.* 'hondatu, desegin, suntsitu'
funikular
funsgabe izond.
funsgabekeria
funsgabeki
funsgabetasun
funski *Ipar.* 'benetan'
funts 1 'zerbaiten muina, oinarria'.
 2 'pertsonek ganora'. 3 (finantzeta eta erabiltzen dena): *maileguaren funtsa eta korrituak.* 4 'lur ondasuna'
funtsean
funtsezko
funtsezkotasun
funtzio
funtzional
funtzionamendu
funtzionario
funtzionatu, funtziona, funtzionatzen. *du* ad. (*nor kasurik gabea*): *makina horrek ez du funtzionatzen = makina horrek ez du lan egiten, makina hori ez dabil.*
furfuria *Ipar.* 'haserre': *nahi bezainbat furfurio eta zalaparta.*
furfurian: *badoaz furfurian.*
furia
fuselaje
fusible
fusil
fusilarazi, fusilaraz, fusilarazten. *du* ad.
fusilatu, fusila, fusilatzen. *du* ad.
fusilatze
futbol
areto(-)futbol (lagunartean *futbito* deitzen zaio)
futbol(-)zelai
futbolari
futbolin* e. **mahai(-)futbol**
futxo *Ipar.* (harridura adierazteko)

G

g (ge)

g 'gramo'ren sinbolo nazioartekoa

gabardina

gabarra

gabe: *argirik gabe; argi gaberik; argi gabe.*

gabezia

gabi

gabirai *Accipiter nisus*

gabon *Heg.* 1 'gau on!'. 2 pl. 'Eguberriak'

Gabon(-)egun

Gabon(-)eske

Gabon(-)gau

Gabon(-)kanta

Gabon zahar

gabondar (herritarra)

gaboronetar (herritarra)

gaelera (hizkuntza) *Sin. gaeliko*

gaeliko (hizkuntza) *Sin. gaelera*

gai: *zenbait gaitan aditua* (instrumentalean -e- hartzen du: *edozein gaiez mintzatu*).

gai izan da ad.

gailen

gailendu, *gailen(du), gailentzen. da/du* ad.

gailur

gailurreratu, *gailurrera, gailurreratzen. da/du* ad.: *eguerdirako gailurreratu dira mendizaleak.*

gailurtu, *gailur(tu), gailurtzen. du* ad.: *haren idazkietan gailurtzen den gaia.*

gain 1 iz.

-az **gain**

-en **gain:** *bere gain hartu zuen lana.*

-en **gainean** '-i buruz'

gain behera adlag.

gainean

gainez(ka) egin

gainez gain ibili, joan

gainez gain irabazi *Ipar.* 'erraz irabazi': *gainez gain irabazi zuten.*

gain 2 iz. 'esne gaina'

gainalde

gainazal

gainazpikatu, *gainazpika, gainazpikatzten. du* ad.

gainbalio

gainbegiratu 1, *gainbegira, gainbegiratzten. du* ad.

gainbegiratu 2 iz.: *gainbegiratu bat eman, egin.*

gainbehera iz.: *erromatar inperioaren gainbehera.*

gainbide

gaindegi

gaindi iz. eta izond.

-n **gaindi** postpos.: *elkarrekin zebiltzan Galilean gaindi.*

-z **gaindi** postpos.

gaindi egin

gaindiarazi, *gaindiaraz, gaindiarazten. Ipar. du* ad.

gaindidura

gaindika adlag.

gainditu, *gaindi(tu), gainditzten. du* ad.

gaindu, *gain(du), gaintzen. du* ad. h.

gainditu

gaineko 1 *Ipar.* 'soinekoa'. 2 *Heg.* 'otordu batean sarreraren ondoko jakia'

gainera adlag.

-z **gainera** postpos.: *euskaraz ongi ikasteaz gainera, lan ikaragarria egin zuelako.*

gainerako

gainerakoan

gainerateko *Ipar. h. gainerako*

gaineratu, *gainera(tu), gaineratzen. da/du* ad.

gainezka

gainezka egin

gaingiroki

gainka

gainkarga

gainkatu, *gainka(tu), gainkatzen. du* ad. 'arra emearen gainean jarri'

gainontzean *Gip. eta Naf. h. gainerakoan*

gainontzeko *Gip. eta Naf. h. gainerako*

gainzurikeria

gainzuritu, *gainzuri, gainzuritzen. du* ad.

gaiso* e. **gaixo**

gaitasun
gaitu, gai(tu), gaitzen. *da/du* ad.
gaitz 1 iz.
 gaitz egin
 gaitz erdi adlag.
 gaitz erran, gaitz erraten. *Ipar.*
 gaitz esan, gaitz esaten
gaitz 2 izond.
 gaitz iritzi
gaitzaldi
gaitzeko *Ipar.* izlag.: *gaitzeko arrakasta*
 izan zuen.
gaitzerizko *Jas.*
gaitzeru
gaitzesgarri
gaitzesle
gaitzespen
gaitzetsi, gaitzets, gaitzesten. *du* ad.
gaitzi izan *Ipar.* *zaio* ad.: *deus ez zaio*
 hain gaitzi nola eskergabekeria.
gaitzikor *Ipar.*
gaitzitu, gaitzi(tu), gaitzitzen. *Ipar.*
 da/zaio ad.: *bikarioaren jokoa biziki*
 gaitzitu zaitzaion Oxalderi.
gaitzizen
gaitzuru* e. **gaitzeru**
gaixo 1 iz. eta izond. 'eria'. 2 izond.
 'errukarria'
gaixoaldi
gaixobera 'erikorra'
gaixotasun
gaixotegi
gaixoti 'erikorra'
gaixotu, gaixo(tu), gaixotzen. *da/du* ad.
gaizbera
gaizgabe izond.
gaizki 1 adlag. 2 iz.: *ongiaren eta gaiz-*
 kiaren arbola.
gaizkiagotu, gaizkiago(tu), gaizkiago-
 tzen. *da/du* ad.
gaizkile
gaizkin
gaizkinahi iz.: *onginahia eta gaizki-*
 nahia.
gaizkitu, gaizki(tu), gaizkitzen. *da/du*
 ad.: *gaixoa gaizkitu egin da.*
gaizkoatu, gaizkoa, gaizkoatzen. *da/du*
 ad. *Jas.:* *zauria gaizkoatu zaio.*
gaizo *Ipar.* *Adkor.* 'errukarria': *gaizo ni!*

gaizpide
gaiztagin
gaiztakeria
gaiztasun 'zailtasuna'
gaizto
gaiztoarazi, gaiztoaraz, gaiztoarazten. *du*
 ad.
gaiztoki adlag.
gaiztotasun
gaiztotu, gaizto(tu), gaiztotzen. *da/du* ad.
 1 'gaizto bihurtu'. 2 '(zauria) gaizkitu'
gajo *Gip.* (emakumezkoei dagokie)
gakatu* e. **gakotu**
gako *Ipar.* 'giltza'
gakotu, gako(tu), gakotzen. *Ipar.* *du* ad.
 'giltzatu, giltzaz itxi'
galai
galaiiki
galaitasun
galanki
galanperna *Cystoderma sp.; Lepiota sp.*
galant
galanto *Bizk.*
galarazi, galaraz, galarazten. *du* ad.
 1 'eragotzi'. 2 'galtzera behartu'
galarazpen
galauts
galaxia
galbahe
galbide
galburu
galda
galdara
galdatu, galda, galdatzen. *du* ad. 1 'go-
 ritu'. 2 *Ipar.* 'galdegina; eskatu'
galde 1 'galdera, itauna'. 2 *Ipar.* 'eskae-
 ra'
galde-erantzunak
galdearazi, galdearaz, galdearazten. *dio*
 ad.
galdegai
galdegile
galdegin, galdegiten. *du* ad. 1 'galdetu'.
 2 *Ipar.* 'eskatu'
galdeginarazi, galdeginaraz, galdegina-
 razten. 1 *dio* ad. 2 *Ipar.* *du* ad. 'eska-
 razi'
galdeikur* e. **galdera(-)marka**
galdekatu, galdeka, galdekatzen. *du* ad.

galdeketa
galdekizun
galdemarka* e. galdera(-)marka
galdera
galdera(-)marka
galdetu, galde(tu), galdetzen. *du* ad.
galdetzaille
galdez
galde-zeinu* e. galdera(-)marka
galdezka
galdu, gal, galtzen. *da/du* ad.
galdu-gordean 1 'galtzeko zorian'.
2 'noraezean, helbururik gabe'
galdukeria
galego (hizkuntza) *Sin.* galiziera
galeper *Coturnix coturnix*
galera 1 'galtzea'
galera 2 (itsasontzi-mota): *galeretara*
kondenatua.
galeria
galerna
galga
galga eman
galgarau
galgarri
galgatu, galga(tu), galgatzten. *du* ad. 'gal-
ga eman'
galiar (herritarra)
galipot *Sin.* breia
galiziar
galiziera (hizkuntza) *Sin.* galego
galkatu, galka, galkatzen. 1 *du* ad. 'mu-
kuru bete'. 2* e. kalkatu
galkor
galeoi 1 'neurri unitatea'. 2 'xingola'
galsoro 'gari soroa'
galtza pl.
galtzada
galtzadun
galtzaile
galtzamtz pl.
galtzar 'altzoa'
galtzarbe
galtze
galtzerdi
galzori
galzorian
gambiar (herritarra)
gamelu *Camelus bactrianus*

ganadu
ganbara *Heg.* 'teilatupeko solairua'
ganbela
ganbelu *Lgart.* 'kirtena, inozoa'
ganbera 1 *Ipar.* 'logela'. 2 *Admin.:* *di-*
putatuen ganbera; merkataritza gan-
bera; ganbera musika.
ganbil *Sin.* konbexu
gandor
gandu
gandutu, gandu(tu), gandutzen. *da/du*
ad.
ganer *Ipar.* 'ganbara'
ganga *Anat., Arkit.*
gangar *Bizk.* 1 iz. 'gandorra'. 2 izond.
'ergela, harroa'
gangarkeria *Bizk.*
gangrena
ganibet
ganora
ganoraz
ganorazko
ganoragabe izond.
ganoratsu
gantz
gantzuz
gantzadura
gantzugailu *Jas.* 'gantzua, ukendua'
gantzutu, gantzutzu(tu), gantzutzen. *du* ad.
gapirio
gapoin *Ipar.* h. kapoi
gar 1 (suarena). 2 *Irud.* h. kar: *zure amo-*
dioaren kar saindua.
gara-1 'arbiaren eta beste landare ba-
tzen zurtoina'
gara-2* *Ipar.* e. geltoki
garabi
garagar
garagardo
garagardotegi
garagarril 1 *Gip.* eta *Naf.* h. ekain.
2 *Bizk.* h. uztail
garai 1 iz.: *Rubensen garaiko poeta.*
2 izond.: *Normandia Garaia; Alpe Ga-*
raiak.
garaiz
garaiarazi, garaiaraz, garaiarazten. *dio*
ad.
garaiera: *garaiera handiko mendi bat.*

garaiezin izond.
 garaikide
 garaikunde
 garaile
 garaipen
 garaitasun: *zure arimaren handitasun eta garaitasuna.*
 garaitia *Ipar. Jas.* 'garaipena'
 garaitiko *Ipar.* izlag. 1 'gainerakoa'.
 2 'goi(ti)koa'
 garaitu, garai(tu), garaitzen. *du* ad.
 garaitza *batez ere Bizk.* 'garaipena'
 garaitzaile
 garaje
 garandu, garan, garantzen. *Bizk. du* ad.
 'alcak kendu'
 garaño
 garapen
 gararazi, gararaz, gararazten. *du* ad.
 garatu, gara, garatzen. *da/du* ad.
 garatxa* e. **garatxo**
 garatxo
 garatzaile
 garau: *gaurik ere ez da gelditu. Sin.*
 ale, bihi
 garautegi
 garba 'garrama, tresna'
 garbai *Bizk.* 'damua'
 garbaitu, garbai(tu), garbaitzen. *Bizk. da*
 ad. 'damutu'
 garbantzu h. **txitxirio**
 garbatu, garba(tu), garbatzen. *du* ad.
 'lihoa zehatu'
 garbi izond. eta adlag.: *garbi azaldu digu auzia.*
 argi eta garbi
 garbi-ikuzi iz.
 garbialdi
 garbilarazi, garbilaraz, garbilarazten. *du*
 ad.
 garbigailu
 garbigarri
 garbikeria
 garbiketa: *etxeko garbiketak egiten ari da; garbiketak egiteko ontziak.*
 garbiki *Ipar.* 'garbi'
 garbikunde
 garbiontzi
 garbiro

garbitasun
 garbitegi
 garbitoki *Erl.:* *garbitokiko arimen bederatziurrena.*
 garbitu, garbi(tu), garbitzen. *da/du* ad.
 garbitzaile
 garbizale
 garbizalekeria
 garbizaletasun
 gardabera* e. **kardabera**
 garden
 gardendu, garden(du), gardentzen. *da/du*
 ad.: *ura gardendu zenean, garbi agertu zen hondoa.*
 gardenki adlag.
 gardentasun
 gardu* e. **kardu**
 garesti
 garestiarazi, garestiaraz, garestiarazten.
du ad.
 garestitasun
 garestitu, garesti(tu), garestitzen. *da/du*
 ad.
 garestitze iz.: *bizimoduaren garestitzea.*
 gari
 garil h. **uztail**
 garitxa* e. **garatxo**
 garizuma
 garmin
 garmindu, garmin(du), garmintzen.
da/du ad.
 garo 1 *Gip.* 'ira, iratzea'. 2 *Bizk.* 'ihintza'
 garondo
 garraiarazi, garraiaraz, garraiarazten.
dio ad.
 garraiatu, garraia, garraiatzen. *du* ad.
 garraio
 garraiobide
 garraiolari
 garrantzi
 garrantzizko
 garrantzitsu
 garrasi
 garrasi egin
 garrasika
 garraska* e. **karraska**
 garratz
 garrazkeria
 garrazki

garraztasun
garraztu, garratz/garraztu, garrazten.
da/du ad.
garreztatu, garrezta, garreztatzen. *du* ad.
 gartsu* e. **kartsu**
 gartsuki* e. **kartsuki**
 gartsutasun* e. **kartsutasun**
gartu, gar(tu), gartzen. *da/du* ad.
gartxu izond. 'jan-edan urrikoa'
 gartzela* e. **kartzela**
garun
garundegi
garuntxo
gas
 gas(-)hodi
 gasa* e. **gaza**
gasbide
gasdun
gaskoi
 gasna *Lap.* eta *BNaf.* h. **gazta**
 gasoil* e. **gasolio**
gasolina
 (gasolina) zerbitzugune
gasolindegia h. (gasolina) zerbitzugune
gasolio
gastarazi, gastaraz, gastarazten. *du* ad.
gastatu, gasta, gastatzen. *da/du* ad.
gastatzaila
gasteropodo *Biol.*
gastronomia
gastu
gatazka
gatazkatsu
gatibatu, gatiba, gatibatzen. *du* ad.
gatibu
gatibualdi
gatibutasun
 gatilu* e. **katilu**
gatu *Ipar.* h. **katu**
gatz
 gatz**a** bota
 gatz**a** eman
gatzaga
gatzagi
gatzarazi, gatzaraz, gatzarazten. *du* ad.
gatzatu 1, gatz**a**, gatzatzen. *da/du* ad.
gatzatu 2 iz. *Bizk.*
gatzdun
gatzemaile

gatzgabe izond.
gatzil izond.
gatzobi
gatzontzi
gatzozpindu iz.
gatzun
 gatzun(-)aska
gau (deklinabide berezia *du*: *gauk*, *gau-ri*, *gauren*, *gauez* mugagabea, eta *gauean*, *gaueko*, *gauetik*, *gauera* singularrean)
gauaz
gau(-)eskola
gau eta egun
gau(-)lore *Mirabilis jalapa*
gau(-)mahai
gau on
gualdi
gauaro
gaubeila
gaunenara *Ipar.* 'saguzarra'
gauerdi
gauero
gaupasa iz.
gaur
 gaur egun
 gaur egunean
gaurko 1 izlag.: *gaurko lanak*, 2 adlag.: *gaurko egin behar genuen hori*.
gaurkoan adlag. h. **gaur**
gaurko egunean
gaurko egunez
gaurkoz
gaurdaino
gaurdanik
gaurgero
gaurgoitik *Ipar.* 'gaurdanik'
gaurkotasun
gaurkotu, gaurko(tu), gaurkotzen. *da/du* ad.
gautar
gautu, gau(tu), gautzen. *da/du* ad.
gautxori
gauza
 gauza izan. *da* ad.
gauzaez *Bizk.* izond.
gauzain
gauzaki
gauzatu, gauza(tu), gauzatzen. *da/du* ad.

gaza 'ehun mota'
gazela *Gazella*
gazi
 gazi-geza
 gazi-gozo
gazigarri iz.
gaziki 1 adlag, 2 iz.
gazitasun
gazitu, gazi(tu), gazitzen. *da/du* ad.
 gazna* e. **gasna**
gazta
gaztagile
gaztagintza
gaztaina
gaztainadi
gaztainondo *Castanea sp.*
gaztanbera
gaztandegi
gaztangin *Bizk.* 'gaztagilea'
gaztaro
gazte
 gaztean *Ipar.*
 gazterik
 gaztetan *Heg.*
gaztedi h. **gazteria**
gaztelania (hizkuntza) *Sin.* *espainiera*
gatzelera h. **gatzelania**
gatzelu
gazteria
gatzetasun
gaztetu, gazte(tu), gatzetzen. *da/du* ad.
gatzetxo
 gatzigar* e. **astigar**
gatzigatu, gatziga, gatzigatzen. 1 *dio* ad.
 'abisatu, ohartarazi'. 2 *Ipar.* *du* ad. 'zi-
 gortu'
gatzigu 1 'abisua'. 2 *Ipar.* 'zigorra'
gazur: *gaztari gazura atera. Odol gazu-
 ra.*
ge "g" letraren izena
gedar* e. **kedar**
gehi 'eragiketa sinboloaren deitura'
gehiago
 are gehiago
 ezin gehiagoan
 gehiagoko(rik) gabe
 gehiagorik
 gehiagotan
gehiagotasun

gehiagotu, gehiago(tu), gehiagotzen. *du*
 ad.
gehegi
 gehegitan
 gehegizko
gehegikeria
gehegitxo
gehegixko
gehien 1 izond. 'nagusia': *etxeko gehie-
 na; seme gehiena*. 2 adlag.
 gehiene(t)an
 gehienez (ere)
 gehienik
gehienbat
gehiengo
gehientsu adlag.
gehigarri
gehikuntza
gehitu, gehi, gehitzen. *da/du* ad.
gehitxoago
gehixeago
 gei* e. **gai**
gela
gelakide
gelari
gelatina
gelatzar
gelaxka (erleena)
gelbera
geldi
 geldi egon
 geldi-geldi
geldialdi
geldiarazi, geldiaraz, geldiarazten. *du*
 ad.
geldiera
geldigarri izond.
geldika 'apurka, pittinka'
geldirik
 geldi-geldirik
geldiro
 geldi(ro)-geldiro
gelditasun
gelditu, geldi, gelditzen. *da/du* ad.
geldiune
geldo
geldoki adlag.
geldotasun
geldotu, geldo(tu), geldotzen. *da/du* ad.

geltoki: *tren-geltokia, autobus-geltokia.*
 general* e. jeneral
genero
genetika
genetiko
genitibo
genoma
geodesia
geografia
geografiko
geografo
geologia
geologo
geometria
geometriko
georgetowndar (herritarra)
georgiar (herritarra)
georgiera (hizkuntza) *Sin. kartveliera*
gerpardo *Acinonyx jubatus*
geraldi
geraleku
geranio *Geranium sp.*
gerarazi, geraraz, gerarazten. *du ad.*
geratu, gera, geratzen. *da/du ad.*
gerba ‘intxaurren, urritzondo edo gaitainondoaren lore arren multzo zintzilikaria’
gereta* e. **kereta**
gerezi
gereziondo *Prunus avium*
geriza
gerizatu, geriza(tu), gerizatzen. *da/du ad.*
gerizpe
gerizpetu, gerizpe(tu), gerizpetzen. *da/du ad.*
gerla *Ipar.*
gerlari *Ipar.*
gerli
gernu
gernu(-)debeku: *gernu debekutik operatu dute.*
gero
eta gero (partizipioaren ondotik erabiltzen da, ez izenaren ondotik: *bilera bukatu eta gero etxera abiatu ziren; *bilera eta gero e. bileraren ondoren*)
-(e)z gero
geroago

geroagoko
geroago eta ...-ago
gero eta ...-ago
geroko 1 izlag.: *geroko bizitza.* 2 adlag.: *egitekoak geroko utzi.*
gerora
gerorako
geroztik(ak)o
geroaldi
gerok *gu* izord.aren era indartua
gerotxoago
geroxeago
geroztik
gerra
gerra(-)gizon h. **gerrari**
gerraontzi
gerrari
gerrate (gerra jakin bat edo gerra-denbora adierazteko): *bake-denboran eta gerratean.*
gerren
gerri 1 ‘giza gorputzaren zatia’. 2 ‘zuhaitz-enborra’
gerrialde
gerrikatu, gerrika, gerrikatzen. *da/du ad.*
gerriko iz.
gerrilla
gerrillari
gerruntze *Sin. kortse*
gertaberritu, gertaberri, gertaberritzen. *du ad. Jas.*
gertaera
gertakari
gertaketa ‘prestaketa’
gertakizun
gertakizun egon
gertaldi
gertaleku
gertarazi, gertaraz, gertarazten. *du ad.*
gertari
gertatu, gerta, gertatzen. *da/du ad.*
gerta ala gerta
zer gerta ere
gertu 1 adlag. ‘prest’. 2 adlag. eta izond. ‘hurbil’
gertu egon
gertuera ‘prestaera’
gerturatu, gertura(tu), gerturatzen. *da ad.*

gerturik
gertutasun
geruza
gesal
gesaldu, gesal(du), gesaltzen. *da/du* ad.
 ‘(elurra) urtu’
geu *gu* izord.aren era indartua
geun *Bizk.* iz. 1 ‘amaraun handia’. 2 ‘lau-
 soa’
geundu, geun(du), geuntzen. *Bizk. da/du*
 ad. ‘lausotu, gandutu’
geure
geureganatu, geuregana(tu), geuregana-
 tzen. *du* ad.
geurekoi
geuretu, geure(tu), geuretzen. *du* ad.
geurtz *Jas. Zah.* ‘datorren urtean’
geza
gazi-geza
gezatu, geza(tu), gezatzen. *da/du* ad.
gezi
geztera
gezur
gezur-jario iz. eta izond.
gezurra esan/erran
gezurretan
gezurrezko
gezurrontzi izond.
gezurtagen
gezurtarazi, gezurtaraz, gezurtarazten.
dio ad.
gezurtatu, gezurta, gezurtatzen. *du* ad.
gezurti
ghanatar (herritarra)
gia (haragiarena)
gibel 1 ‘atzea’. 2 ‘erraia’
gibel(-)asmo
gibelalde
gibelamendu
gibelarazi, gibelaraz, gibelarazten. *du* ad.
gibelatu, gibela, gibelatzen. *da/du* ad.
gibelondo ‘ondorioa’
gibelori
gibelurdi *Russula virescens*
giboi *Hylobates sp.*
gida 1 ‘gidaria’. 2 ‘gidaritza’
gidabaimen
gidarazi, gidaraz, gidarazten. *du* ad.
gidari

gidaritzea
gidatu, gida(tu), gidatzen. *du* ad.
gidatzaile
gider
gihar
 giharre* e. **gihar**
gihartsu
gihartu, gihar(tu), gihartzen. *da/du* ad.
gila
gilbor
giltza
 giltza(-)hitz
giltzadura
giltzape
giltzapetu, giltzape(tu), giltzapetzen. *du*
 ad.
giltzari
giltzarri
giltzatu, giltza(tu), giltzatzen. *du* eta *da* ad.
giltzurrun
gillotina
gillotinatu, gillotina(tu), gillotinatzen. *du*
 ad.
gimnasia h. **gimnastika**
gimnasio
gimnastika
gimnospermo
gin
ginarra *Bizk.* ‘txilarra’
ginbail
ginbaildun
ginbalet
 ginda* e. **ginga**
gineaberriar (herritarra)
gineabissautar (herritarra)
ginear (herritarra)
 ginebra* e. **gin**
ginekologia
ginekologo
ginezeo
ginga
gingil
gingondo *Prunus cerasus*
ginoan *Bizk.* ‘neurrian, heinean’: *ahal*
dugun ginoan saiatuko gara lana bu-
rutzen.
giputz 1 ‘gipuzkeraz mintzatzen dena’.
 2. ‘gipuzkoarra’
gipuzkera

gipuzkoar (herritarra)
girgil 'xingola'
girgileria
girgilu 'presoak lotzeko burdina'
girstino *Lap.* eta *BNaf.* 'kristaua'
girstinoki *Lap.* eta *BNaf.* 'kristauki'
girstinotasun *Lap.* eta *BNaf.* 'kristautasuna'
girstinotu, girstino(tu), girstinotzen.
Lap. eta *BNaf.* *da/du* ad.: 'kristautu'
giro
giro egon
giro izan. *da* ad.
giroskopio
girotu, giro(tu), girotzen. *da/du* ad.
girtain *Ipar.* h. **gider**, **kirten**
girten* e. **kirten**
gisa
-en **gisako**
-en **gisan** postpos.
-en **gisara** postpos.
-en **gisaz** postpos.
gisako izond. '(pertsonez) egokia, atsegin-a'
gisats *Bizk.* h. **isats**
gisu *Ipar.* eta *Naf.* 'karea'
gisuki *Ipar.* eta *Naf.*
gisuztatu, gisuzta, gisuztatzen. *Ipar.* eta *Naf.* *du* ad.
gitarra
gitarrista
gitxi* e. **gutxi**
gizabanako
gizaberritu, gizaberri, gizaberritzen.
da/du ad.
gizabete 'gizakiaren neurria'
gizabide
gizabidetsu
gizadi
gizagaixo
gizagajo* e. **gizagaixo**
gizagaldu
gizajale
gizajende
gizajo *Lgart.* 'gizagaixo'a'
gizaki
gizakume
gizalde batez ere *Ipar.* 'giza taldea'
gizaldi
gizaldra *Bizk.* 'giza taldea'

gizalege
gizarte
gizartekoi
gizartekotu, gizarteko(tu), gizartekotzen.
da/du ad.
gizarteratu, gizartera(tu), gizarteratzen.
da/du ad.
gizaseme
gizatasun
gizateria *Bizk.*
gizatxar
gizatxarkeria
gizatxartu, gizatxar(tu), gizatxartzen.
da/du ad.
gizen 1 izond. 2 iz.
gizenarazi, gizenaraz, gizenarazten. *du* ad.
gizendu, gizen(du), gizentzen. *da/du* ad.
gizenkor
gizentasun
gizeraile
gizon
gizondu, gizon(du), gizontzen. *da/du* ad.
gizonezko
gizongai
gizonkeria
gizonki adlag.
gizontasun
gizontxo
gizotso
glizerina
gloria 'otoitz-izena' (beste adierazkizunetarako, ik. **aintza**, **loria**)
glosa
glukosa
goait *Ipar.* 'zain, erne, adi'
goaitan 'zelatan'
goaitatu, goaita, goaitatzen. *Ipar.* *du* ad.
1 'zain egon': *goaitatzen zaitut.*
2 'zaindu'
goarda* e. **guarda**
goardazibil* e. **guardia** zibil
goardia* e. **guardia**
gobada 'lixiba'
gobnadore
gobnarnendu
gobnarnari
gobnarnatu, goberna, gobernatzen. 1 *du* ad.: *herrialde bat gobernatu; bere artaldea ongi gobernatzen duena.* 2 *da* ad. 'jokatu, portatu'

gobernatzaile

gobernu

godalet *Ipar.*

godalet(-)dantza

godo

gogabera izond.

gogaide

gogaidetasun

gogaikarri

gogait egin

gogait eragin

gogaitarazi, **gogaitaraz**, **gogaitarazten**.
du ad.

gogaitu, **gogait**, **gogaitzen**. *da/du ad.*

gogaldi

gogamen

goganbehar *Jas.*

goganbehartu, **goganbehar(tu)**, **gogan-**
behartzen. *da ad. Jas.*

gogapen

gogara adlag.

-en gogara

gogarte

gogartetsu

gogatu, **goga**, **gogatzen**. *batez ere Zub.*
du ad. 'norberaren iritzira erakarri'

gogo

gogo(a) hartu

gogoak eman

gogoan hartu

gogoan erabili

gogo eman

gogo izan: *egin gogo dut.*

gogo(-)jardun iz.

gogoz kontra

gogoangarri

gogobete, **gogobetetzen**. *da/du ad. (nor*
kasua beti pertsona): norbait zerbaite-
kin / zerbaitez gogobete da; zerbaitek
norbait gogobetetzen du.

gogobetegarri

gogobeteko izlag.

gogoeta

gogoeta egin

gogoeta egon *Ipar.*

gogoetagarri 1 *Ipar.* 'kezkarria'.
2 'gogoeta eragingarria'

gogoetatsu

gogoetatu, **gogoeta(tu)**, **gogoetatzen**.
1 *Ipar. da/du ad.* 'kezkatu'. 2 *da ad.*
'gogoeta egin'

gogoko izlag. eta izond.

gogoko izan. *da/du ad. ikasle bihu-*
riak zituen gogoko.

gogor

gogor egin

gogor hartu

gogorrean

gogoragarri

gogorakizun

gogoramen

gogorarazi, **gogoraraz**, **gogorarazten**. *dio*
ad.

gogoratu, **gogora**, **gogoratzen**. 1 *da/du*
ad. 'burura etorri, burura ekarri': *ezin*
gogoratu naiz haren izenaz; gogora
ezazu lehen zer esan dugun. 2 *zaio ad.*
'bururatu, otu': *halako batean gogora-*
tu zaio lan horri ekitea.

gogorkeria

gogorki

gogorrazazi, **gogorrazaz**, **gogorrazazten**.
du ad.

gogortasun

gogortu, **gogor(tu)**, **gogortzen**. *da/du ad.*

gogortxo

gogorxko

gogotik

gogotsu

gogoz

gogoz kontra

gogoz kontrako

gogozko

gohaindu, **gohain**, **gohaintzen**. *Ipar.*
da/du ad. 'gogaitu'

goi

goi(-)nafarrera

goi(-)maila

goiaingeru

goialde

goi-behe iz.: *kritikariak hartu dizkio po-*
emari goi-beheak eta luze-laburrak.

goibel

goibelaldi

goibelarazi, **goibelaraz**, **goibelarazten**.
du ad.

goibeldu, **goibel(du)**, **goibeltzen**. *da/du ad.*

goibeldura
goibelkor
goibeltasun
goien izond. eta iz.
goiko
goilare* e. **koilara**
goipe* e. **koipe**
goitar
goitasun
goiti
goitiko
goiti-beheiti
goitiarazi, goitiaraz, goitiarazten. *du ad.* 'altxarazi'
goitika *Ipar.* adlag. eta iz.
goitika egin
goititu, goiti(tu), goititzen. *Ipar.* eta *Naf.* *da/du ad.*
goitzen
goitu, goi(tu), goitzen. *du ad.*
goiz
goizalde 'egunsentia' (*goizalde lanean eman dute e. goiza, goiz-partea...)
goizdanik
goizerdi
goizero
goizik adlag.
goiztiar
goiztiri *Ipar.* 'egunsentia'
goiztxo
gol
goldaketa
goldatu, golda, goldatzen. *du ad.*
golde
goldelari
golf *Sin.* **kali(-)joko**
golko *Geogr.:* Bizkaiko Golkoa; *Liongo* Golkoa.
goma
gomendagarri
gomendatu, gomenda, gomendatzen. 1 *du ad.*: Salbatzaileak hitzez gomodatu diguna. 2 *zaio ad.*: zure errukiari gomendatzen natzaio.
gomendio
gomit h. gonbit
gomitatu, gomita, gomitatzen. *du ad. h.*
gonbidatu

gomuta
gomuta izan. *du ad.*: ez dut gomuta zer esan zidan.
gomutagarri
gomutarazi, gomutaraz, gomutarazten. *dio ad.*
gomutatu, gomuta(tu), gomutatzen. *da/du/zaio ad.* 'oroitu': oraindik ondo gomutatzen naiz horretaz; gomutatu zuen ugazabaren esana; gomutatu zaio ez dituela oraindik etxeko lanak egin.
gona
gona-barren: gona-barrena hartu.
gonadun
gonazale *Lgart.*
gonbidatu, gonbida, gonbidatzen. *du ad.*: Mikelek bere festara gonbidatu nau.
gonbit
gonbito
gonburu *Bizk.* adlag. 'mukuru'
gonburu egin
gongoil
goniometro
gontz *Ipar.* pl. '(atearen) erroak'
gopor
gor
gora
azpikoz gora
gora jo
gorabehera: eragozpen horiek gorabehera, aurrera egitea erabaki dute; gorabehera handiak izan dituzte.
gutxi gorabehera
goragale
goragarri
goraintzi: etxekoei goraintzi; semeak goraintziak igorri dizkigu.
goraipamen
goraipatu, goraipa, goraiptzen. *du ad.*
gorakada
goraki adlag.
goraldi
goraltxatu, goraltxa, goraltxatzen. *Ipar. du ad.*
goranahi
gorapen 1 'goratzea'. 2 'ilgora'
gorarazi, goraraz, gorarazten. *du ad.*
gorarik *Ipar.:* kopeta gorarik zebilen.

goratasun 1 'garaitasuna': *Ama Birjina-ren goratasuna*. 2 'garaiera, altuera'

goratik *Ipar*.

goratu, gora(tu), goratzen. *da/du* ad.

goratzaile

goratzapen

goraxko

gorazarre

gorbata

gorbatadun

gordailu

gorde, gordetzen. *da/du* ad.

gordean adlag.: *bekatariak eginagatik bekatu ustez gordean*.

gordearazi, gordearaz, gordearazten. *du* ad.

gordegarri 'babesgarria'

gordegia *Ipar*. 'ezkutalekua'

gordeka

gorde-gordeka

gordeketan

kuku-gordeka

gordeleku

gordetegi

gordetzaile

gordezale

gordin

gordinik

gordindu, gordin(du), gordintzen. *da/du* ad.

gordinkeria

gordinki

gordintasun

goren

gorenaz (ere) *Ipar*. 'gehienez ere'

goreneko

gorengo

goresgarri

goresle

goresmen

gorespen

goretsi, gorets, goresten. *du* ad.

gori

goriarazi, goriaraz, goriarazten. *du* ad.

gorila *Gorilla gorilla*

goritasun

goritu, gori(tu), goritzen. *du* ad.

gor-mutu

goroldio *Cl. Musci*

gorosti *Ilex aquifolium*

gorotz

goroztegi

gorporazio* e. **korporazio**

gorpu

gorputz

gorputz(-)adar

gorputz(-)enbor

gorputzaldi

gorpuzdun

gorpuzgabe izond.

gorpuzkera

gorpuzki iz. 'erlikia'

gorpuzkin* e. **gorpuzki**

gorpuztu, gorputz/gorpuztu, gorpuzten. *da/du* ad.

gorraize

gorrantz

gorrasta

gorreri

gorri

gorriarazi, gorriaraz, gorriarazten. *du* ad.

gorrikara

gorrimin

gorrina 1 'elgorria'. 2 'landareen gaitza'

gorringo

gorriño *Ipar*. 'gorrixka'

gorritasun

gorritu, gorri(tu), gorritzen. *da/du* ad.

gorriune

gorrixka

gorrizta

gorrotagarri

gorrotarazi, gorrotaraz, gorrotarazten. *du* ad.

gorrotatu, gorrota, gorrotatzen. *du* ad.

gorroto *Sin.* herra

gorroto izan. *du/dio* ad.

gorte

gortina h. errezel

gortu, gor(tu), gortzen. *da/du* ad.

goru

goruetan adlag.

gorulari

gosaldu, gosál, gosaltzen. *du* (*Heg.*) edo *da* (*Ipar.*) ad.

gosari

gose 1 iz. 2 izond.: *zerri goseak ezkurra amets.*

gose izan
goseak egon
gosebera *Liter.*
gosegarri: *elurra bere aroan asegarri, handik kanpoan gosegarri.*
gosekil *Bizk.*
goserik
gosete
goseti
gosetu, **gose(tu)**, **gosetzen**. *da/du ad.*
gostu* e. **gustu**
gotiko
gotor
gotorleku
gotortasun
gotortu, **gotor(tu)**, **gotortzen**. *da/du ad.*
gotzain
gotzainburu
gotzaindegi
gotzaindu, **gotzain(du)**, **gotzaintzen**. *da/du ad.*
gotzaingo
gotzaintza
goxatu, **goxa**, **goxatzen**. *da/du ad. Adkor.*
goxo *Adkor.*
gozabide
gozagailu *Ipar.* 'gozagarría'
gozagarri
gozakaitz
gozaldi
gozamen 1 'atseгина, bozkarioa, poza'.
 2 'ondasunak erabiltzea eta horien etekinak eskuratzea': *ondasun horietarik bat bere-berea du, eta bestea gozame-nezkoa.*
gozarazi, **gozaraz**, **gozarazten**. *du ad.*
gozatsu
gozatu, **goza**, **gozatzen**. *da/du ad.*
gozo *izond. eta iz.*
gozogabe *izond.:* *gaurko bizimodu gozo-gabea.*
gozogile
gozogintza
gozokeria
gozoki 1 *iz.*
gozoki 2 *Ipar.* *adlag.*
gozoro
gozotasun
gozotegi

gozozale
gr* e. **g**
grabatu, **graba**, **grabatzen**. *du ad.*
gradiente *Fis.*
gradu
grafia
grafiko
grafito
grafologia
grafologo
grama* e. **gramo**
gramatika
gramatikal
gramatikari
gramo
granada (*jaurtigaia*)
granito
grazia
greba
greko 1 (*herritarra*) *Sin.* **greziar**. 2 (*hiz-kuntza*) *Sin.* **greziera**
grenadar (*herritarra*)
greziar (*herritarra*) *Sin.* **greko**
greziera (*hizkuntza*) *Sin.* **greko**
grina
grinagarri
grinarazi, **grinaraz**, **grinarazten**. *du ad.*
grinati *Ipar.*
grinatsu
grinatu, **grina(tu)**, **grinatzen**. *Ipar.*
 1 *da/du ad.* 'arduratu, kezkatu'. 2 *da ad.*
 'joera izan': *idoloetara grinatu ziren.*
gripe
gris
groenlandiera (*hizkuntza*)
grua* e. **garabi**
gu
guanianera (*hizkuntza*)
guarda 1 *batez ere Ipar.* 'mugazaina'.
 2 *Heg. h.* **-zain, zaintzaile**
guardasol *Heg. Lgart.* 'aterkia'
guardia h. 1 **zaintza**. 2 **zaintzaile**, **udal-tzain**, *etab.*
guardia zibil
guatemalar (*herritarra*)
gubia
guda h. **gerra**
gudagizon h. **gerra(-)gizon**, **gerrari**
gudalburu

gudaldi
gudaletxe 'kaserna, kuartela'
gudamutil
gudari
gudaritza
gudaroste h. armada
gudu
gudu-eten
guduka iz.
gudukarazi, **gudukaraz**, **gudukarazten**.
du ad.
gudukatu, **guduka(tu)**, **gudukatzen**.
da/du ad.: *etsai bortitzenekin guduka-*
*tu dira (ez *gudukatu dute); beti gu-*
dukatu ditu bere etsaiak.
gudulari iz. eta izond.: *herri gudularia.*
guganatu, **gugana(tu)**, **guganatzen**. *da/du*
 ad.
guhaur *gu* izord.aren era indartua
gujaratera (hizkuntza)
gune
gupida
gupida izan
gupidagabe izond.
gupidagarri
gupidatsu
gupidatu, **gupida(tu)**, **gupidatzen**. *du* ad.
gupidetsi, **gupidets**, **gupidesten**. *du* ad.
gur egin
gur-gur egin
gura
gurako izlag.: *bere gurako gaia ema-*
ten badiote.
gura izan, **gurako**. *du* ad.
guraize pl. *Sin. aiztur, artazi*
gurari
guraritu, **gurari(tu)**, **guraritzen**. *du* ad.
guraskide 'ezkonlagunen gurasoak elka-
 rrekiko'
guraso (pl. da gehienetan; zenbait tes-
 tuingurutan erabil daitezke *guraso bat*
bezalakoak)
gurata adlag.: *gurata egin dute horrela.*
gurbil 1 iz. 'pitxerra'
gurbil 2 izond. *Liter. 'zuhurra, prestua'*
gurbitz *Arbutus unedo*
gurdi
gurdibide
gurdikada

gurdizain
gureganatu, **guregana(tu)**, **gureganatzen**.
da/du ad.
guren
guretu, **gure(tu)**, **guretzen**. *da/du* ad.
gurgarri
guri
guriarazi, **guriaraz**, **guriarazten**. *du* ad.
gurikeria
gurin
guritasun
guritu, **guri(tu)**, **guritzen**. *da/du* ad.
gurpen h. **gurtza**
gurpil
gurtu, **gur(tu)**, **gurtzen**. 1 *Ipar. da* ad.
 'makurtu'. 2 *du* ad. 'adoratu'
gurtza
guruin: *malko-guruinak.*
gurutzada
gurutzadura
gurutzatu, **gurutza**, **gurutzatzen**. 1 *du*
 ad.: *zangoak gurutzatu.* 2 *da/du* ad.:
atean gurutzatu gara. Klean gurutza-
tu dugun laguna.
gurutze
gurutzefika *Ipar.* iz. 'Kristoren irudia
 duen gurutzea'
gurutzefikatu, **gurutzefika(tu)**, **gurutze-**
fikatzen. *Ipar. du* ad.
gurutzegram h. **hitz gurutzatuak**
gurutziltzatu, **gurutziltza**, **gurutziltza-**
tzen. *du* ad.
gustagarri
gustatu, **gusta**, **gustatzen**. *zaio* ad.
gustu
gustuko
gustura
gutar
gutartean *Ipar.* eta *Naf.* 'gure artean'
gutarteko
guti *Ipar.* 'gutxi'
gutiz **gehienak** 'ia denak'
gutixko
gutizia
gutiziagarri
gutiziarazi, **gutiziaraz**, **gutiziarazten**. *du*
 ad.
gutiziatsu

gutiziatu, gutizia(tu), gutiziatzen. 1 *du* ad. 'biziki desiratu'. 2 *da/du* ad. 'gutiziaz bete'

gutizios(o) h. gutiziatsu

gutun

gutun-azal

gutxi: *hamarrak hamar gutxi; hamarrak hamar gutxiago; hamarrak hamar gutxitan; hamarrak hamar gutxiagotan.*

gutxiago

gutxi bat 'pixka bat, xorta bat'

gutxieneko

gutxiegi

gutxienez

gutxienik

gutxi gorabehera

gutxitan

gutxiagotu, gutxiago(tu), gutxiagotzen. *du* ad.

gutxiarazi, gutxiaraz, gutxiarazten. *du* ad.

gutxiengo

gutxiespen

gutxietsi, gutxiets, gutxiesten. *du* ad.

gutxika adlag.

gutxitu, gutxi(tu), gutxitzen. *da/du* ad.

gutxitxo

gutxixeago

guyanar (herritarra)

guzi h. guzti

guzti: *hau guztia; bide hartan guztian; horiekin guztiekin; hau guztiau; hori guztiori.*

eta guzti

guztian

guztiarekin ere

guztira

guztiz

guztiahaldun

guztizko izlag.

H

h (hatxe)

haatik

habaila

habailari

habanar (herritarra)

habe 1

habe 2 *Ipar.* 'ezpara'

habearte

habia

habitat

haboro *Zub.* 'gehiago'

haborokin

habuin *Zah. h. hagin*

haga

hagin 1

haginak erakutsi

hagine(ta)ko min

hagin 2 *Taxus baccata*

haginka adlag.

haginka egin

haginkada

haginkari

hagiografia

hagitz 'asko, oso'

hagitzez ...-ago

hagoan *Zah.* 'orekan'

hagun

haia-haia *Ipar.* adlag. 'arin, laster'

haidor *Ipar.* 'burgoia, harroa'

haikatu, haika, haikatzen. *Ipar. da* ad. 'jaiki'

hain

hain zuzen (ere)

haina izord. 'delako pertsona hura': *nor ere etorriko baita, haina ene laguna da.*

haina* e. adina

hainbat

hainbatean 'erdipurdi, hainbestean'

hainbateko izlag.

hainbat ...-en batez ere *Bizk.:* *hainbat lasterren erabaki.*

hainbatenaz... non

hainbatetan

hainbat gaizto(ago) '(-entzat) okerra-': *hainbat gaizto(ago) egiten ez dutenentzat.*

hainbat hobe(to): *ikusten dut zenbaiten aurpegia arintzen: hainbat hobe!*
hainbat izan. *da ad.:* bizkaitar guztientzat hainbat da “sartzea” edo “sartutea”.

hainbateko iz.

hainbertze *Lap. eta Naf. h.* **hainbeste**
hainbertzenarekin

hainbeste

hainbestean: *orduko hainbestean lan egiten dute; —zer moduz? —hainbestean!*

hainbesteko *izlag.*

hainbestetan

hainbeste(ta)raino

hainbesteko iz.

haiotz* *e. aihotz*

haitada *Ipar. ‘saioa’:* bazkal ondoan gaur izan dira bertso-haitada beroak.

haitiar (herritarra)

haitz 1

haitz 2* *e. haritz*

haitzarte

haitzulo

haitzur* *e. aitzur*

haitzurdin ‘marmola’

haizarazi, haizaraz, haizarazten. *du ad.*

haizatu, haiza, haizatzen. *da eta du ad.*

haizatzaila

haize

haize alde *Ipar. adlag.:* haize alde, nornahik egin dezake auzapez baten lana.

haizea *poparean*

haize(-)bolada

haize(-)burrunba *Lap. eta BNaf.*

haize egin

haize hego ‘hego haizea’

haize eman

haize(-)errota

haize kirri *Meteorol.*

haize kontra *Ipar. adlag.*

haize-laster *iz.*

haize(-)oihal *Sin. bela*

haize(-)orratz

haize(-)zirimola

haize(-)zurrunbilo

haizealde

haizealdi

haizebe

haizeberritu, haizeberri, haizeberritzen.

da/du ad.

haizebide

haizegune

haizemaile

haizeño

haizetako ‘automobilaren aurreko kristala’

haizete

haizetsu

haizetxo

haizeztatu, haizezta, haizeztatzen. *du ad.*

haizeztatze

haizkora* *e. aizkora*

haizpe

haizu izan *Ipar. da ad.* ‘zilegi izan’

hala

hala-hala *Ipar. adlag.* ‘berdin-berdin’

hala ere *Sin. halere*

hala eta guztiz ere

hala nola 1 ‘adibidez’. 2 *Ipar. ‘bezala’:*

jauregiko eskailerak berrituak izan dira, hala nola zureraren bertze zati asko.

hala... nola

hala-hola ‘ez oso ongi’

hala-holako

halarik ere

halabehar

halabeharrez

halabeharrezko *izlag.*

halaber *Sin. orobat, berebat*

halabiz

halakatu, halaka, halakatzen. *Ipar. da/du ad.*

halako

halako bat egin: *hitz eder horiek aditzeak halako bat egiten digu.*

halako batean

halako eran... *non*

halako gisan... *non*

halako moldez... *non*

halakoxe

halan *Bizk.* e. hala*

halatsu

halaxe

halere *Sin. hala ere*

halogeno

haltsar *pl. Liter. ‘erriaiak’*

haltz *Alnus* sp.
haltzari* e. **altzari**
hamabi
hamabiko iz.
hamabina
hamabiren iz.
hamabortz *Ipar.* eta *Naf.* h. **hamabost**
hamabosgarren
hamaboskari iz.
hamabosna
hamabost
hamabostaldi
hamabosteroko h. **hamaboskari**
hamahiru: *atzoko hirurak etorri ziren, baina beste hamahiruak etxean gelditu ziren.*
hamaika: *hamaika pertsona dira; hamaika lan egin du.*
hamaikagarren
hamaikatxo: *hamaikatxo aldiz errepikatu zigun hori irakasleak.*
hamaiketako iz.
hamalau: *atzoko laurak etorri ziren, baina beste hamalauak etxean gelditu ziren.*
hamalaudun *Sin.* **soneto**
hamar: *hamarrez gero = hamarrek ez-kero.*
hamargarren
hamarkada
hamarna
hamarraldi
hamarratz *Astacus* sp. eta *Carnicus* sp. eta *Pachygrapsus* sp.
hamarreko iz.
hamarren
hamarretako iz.
hamartar izond.
hamasei
hamazazpi
hamazortzi h. **hemezortzi**
hamikatu *Ipar.* izond. '(goseak) akitua': *goseak (edo gosez) hamikatua.*
hamster *Cricetus* sp. eta *Mesocricetus* sp.
hamu* e. **amu**
han
handik **hara**
handik **hona**
han-hemenka

hanbat* e. **hainbat**
handi
handi-mandi
handiagotu, **handiago(tu)**, **handiagotzen**. *da/du* ad.
handiarazi, **handiaraz**, **handiarazten**. *du* ad.
handietsi, **handiets**, **handiesten**. *du* ad.
handigarri
handigura iz. eta izond.
handikari 'handizalea'
handikeria
handiki 1 iz.
handiki 2 *batez ere Ipar.* adlag. *g.er.* 'handizki'
handinahi iz. eta izond.
handinahikeria
handinahiko izond.
handinahitasun
handiro
handitasun
handitsu 'handitua, batez ere mamitsua'
handitu, **handi(tu)**, **handitzen**. *da/du* ad.
handitxo
handiuste *Sin.* **hantuste**
handixko
handizale
handizka: *handizka saldu, erosi.*
handizkatu, **handizka(tu)**, **handizkatzen**. *du* ad. 1 'goraipatu'. 2 'zerbait den baino handiagotzat eman'
handizki 1 adlag.
handizki 2 iz. *g.er.* 'handikia'
hangar 1 'hegazkinak gordetzeko aterpea'. 2 *Ipar.* 'aterpe hormaz itxi gabea'
hangare* e. **hangar**
hanitz* e. **anitz**
hanka 1 *Heg.* 'oina, zangoa'. 2 *Ipar.* 'aldaka, mehaka'
hanka-arin
hanka **egin**
hanka(-)hezur
hanka-hutsik
hanka(-)joko
hanka-luze
hanka-motz
hanka-okor
hanka(-)zain
hankaz gora

hankabiko
hankape 1 iz. 2 adlag.
hankaperatu, hankapera, hankaperatzen.
du ad.
hankarte
hankazpi
hanoitar (herritarra)
hanpadura *Sin. enfasi*
hanparazi, hanparaz, hanparatzen. *du ad.*
hanpatu, hanpa, hanpatzen. *da/du ad.*
hantarazi, hantaraz, hantarazten. *du ad.*
hantu, hant(u), hantzen. *da/du ad.* 'puztu'
hantura
hantuste *Sin. handiuste*
har (animalia)
hara
 harago
 hara han
 hara hemen
 hara hor
 harantz-honantz
harabartu, harabar, harabartzen. *da ad.*
Liter. 'harrek jan'
haragi
 haragi bizi(t)an (egon, jarri)
 haragi egin: *hitza haragi egin zen.*
 haragita(ra)ko
 haragi(-)uzte
 haragi(-)xerra
 haragizale
 haragizko
haragijale
haragikeria
haragikoi
haragitsu
haragitu, haragi(tu), haragitzen. *da ad.*
haragitze
haraindi: *mugaz haraindi(an, -ko, -tik, -ra).*
harakai 'haragitako aberea'
harakin
harakintza
harakiri
harako: *harako Cervantesek aipatzen zuen lanbide hura.*
haran
hararetar (herritarra)
harat-honat iz., batez ere pl.: *gerraren harat-honatak.*

harategi
haratu, hara(tu), haratzen. *da ad.*
harbi* e. **arbi**
harbide 'harrizko bidea'
harbitxi* e. **harribitxi**
harea
hareatsu
hareatza
harenganatu, harengana(tu), harenganatzen. *da/du ad.*
harez gero* e. **harrezkero**
hargailu: *uhin hargailua.*
harganatu, hargana, harganatzen. *Heg. da ad.*
hargin
hargintza
hari
harik eta: *lan honetan jarraituko dugu, harik eta bukatu arte.*
haril
harildu, haril(du), hariltzen. *du ad.*
harilkai
harilkatu, harilka, harilkatzen. *du ad.*
harilketa
harilko *Ipar. h. haril*
haristatu* e. **hariztatu**
haritz *Quercus sp.*
hariztatu, harizta, hariztatzen. *du ad.*
harizti
harjo 1 iz.: *sagar honek harjoa du.*
 2 izond.: *obra hilak, harjoak, hutsalak.*
harkaitz
 harkaitz(-)zulo
harkaizpe
harkantoi
harlandu
harlauza
harma* e. **arma**
harmagin* e. **armagin**
harmaila
harmailu
harmarri* e. **armarri**
harmategi* e. **armategi**
harmonia
harmonium
harnabar h. **harrinabar**
haro *Ipar.* 'zarata'
haro* e. **aro** 2
harotz* e. **arotz**

harpa 1 'musika-tresna'. 2 'arranpa'
harpa jo
harpe
harpide
harpidedun
harpidetu, harpide(tu), harpidetzen.
da/du ad.
harpidetza
 harpoi* e. **arpoi**
harrabots
harramantza
harramantzatu
harramazka
harramazkatu, harramazka(tu), harra-
 mazkatzen. *du ad.*
harrapagailu
harrapaka
harrapakeria
harrapaketa
harrapakin
harraparazi, harraparaz, harraparazten.
dio ad.
harrapari
harrapatu, harrapa, harrapatzen. *du ad.*
harrapatzaile
harrapazka *Gip. eta Naf. h.* **harrapaka**
harrarazi, harraraz, harrarazten. *dio ad.*
harrarte 'haitzen arteko igarobidea'
harraska
harreman
 harreman(-)hauste
harrera
harresi
harresitu, harresi(tu), harresitzen. *du ad.*
harrezkero
harri
 harri bizi
 harri(-)erauntsi
 harri eta belarri: *harri eta belarri*
eginik, eta lur jorik gelditu nintzen.
 harri eta zur
 harri(-)koskor
 harri(-)meta
 harri(-)min
 harri preziatu
 harri(-)ukaldi
 harri xehe
 harri zabal
 harri bitxi* e. **harribitxi**

harriabar
harriarazi, harriaraz, harriarazten. *du ad.*
harribitxi
harridura
 harridura(-)marka
 harridura-ikur* e. **harridura(-)marka**
harrigarri
harrigarriro
harrigarritasun
harrika adlag.
harrikada
 harrikarazi, harrikaraz, harrikarazten.
du ad.
harrikatu, harrika(tu), harrikatzen. *du ad.*
harrikatz
harriko iz.
 harrikoa egin
harrimen
harrinabar
harrite
harritsu
harritu, harri(tu), harritzen. *da/du ad.*
harritza
harritzar
harritzeko: *harritzekoa da hori berandu*
ibiltzea.
harrixka
harritzatu, harritzta, harritzatzen. *du ad.*
harro
harroaldi
harrobi
harroin
harrokeria
harroki adlag.
harroputz
harropuzkeria
harropuztu, harroputz/harropuztu, ha-
 rropuzten. *da ad.*
harrotasun
harrotu, harro(tu), harrotzen. *da/du ad.*
harroxko
 harrukaldi* e. **harri(-)ukaldi**
hartakotzat
hartan: *hartan, bukatu zen joko*
eta gure bost gizonok hartu zuten etxerako bidea.
hartara: *hartara, ez luke gehiagoren be-*
harrik.
harta(ra)ko: *euskaltzain ohorezko izen-*
datu direnei hartako sinestamendua

emango zaie; ez zuen, hartako bazen ere, herriko karguetan sartu nahi.

harta(ra)kotasun: *organoak hartarakotasuna behar du.*

hartara(tu), hartara(tu), hartaratzen. *da/du ad.*

hartu, har, hartzen. *du ad.*

bere (neure...) buruaz hartu

elkar hartu

hartu-eman h. harreman

hartxintzar

hartz *Ursus sp.*

hartzaile

hartze

hartze izan *Ipar.* 'merezi izan, zor izan': *hiltzea hartze du.*

hartzedun *Ipar. h. hartzekodun*

hartzeko iz.

hartzekodun

hartzi* e. hartzi(tu)

hartzidura

hartzi(tu), hartzi, hartzitzen. *da/du ad.*

hartzulo

harzuri

has *Ipar.* (ia beti bigarren osagai bezala erabilia): *buru-has (= buru hutsik), ipurdi-has, mahunga-has.*

hasarazi, hasaraz, hasarazten. *du ad.*

hasbeherapen *Ipar.* 'hasperena'

haserrearazi, haserrearaz, haserrearazten. *du ad.*

haserre

haserre egin *dio ad.* 'errieta egin'

haserrealdi

haserrebidet

haserrekor

haserrekontza *Bizk.* 'haserre'

haserretu, haserre(tu), haserretzen. *da/du ad.*

hasgabe* e. hats-gabe

hasgabetu* e. hats-gabetu

hasgorapen

hasi, has, hasten. *da/du ad.*

hasian-hasi *Ipar.: hasian hasi, goazen bururaino.*

hasialdi

hasiberri izond.

hasiera

hasikin

hasi-masi. iz.

hasperen

hasperen egin

hasperenka

hasandu, hastan, hasantzen. *da/du ad.* 'urrundu'

hastapen

haste

hastiagarri

hastiarazi, hastiaraz, hastiarazten. *Ipar. du ad.*

hastiatu, hastia, hastiatzen. *Ipar. du ad.*

hastio

hastio izan. *du ad.*

hatiera (hizkuntza) *Sin. aurrehitiera*

hats 1: *azken hatsa eman.*

hats hartu

hats(-)hartze

hats 2 'usain txarra'

hats-bahi *Ipar.* adlag. 'arnasestuka':

mendi tontorrera iritsi zen hats-bahi.

hats-beherapen* e. hasbeherapen

hats-gabe

hats-gabetu, hats-gabe(tu), hats-gabekten. *da ad.*

hats-gorapen* e. hasgorapen

hatsaldi

hatsanditu, hatsandi, hatsanditzen. *da ad. Sin. hatsantu*

hatsanka *Ipar.* 'arnasestuka'

hatsantu, hatsant(u), hatsantzen. *Ipar. da ad. Sin. hatsanditu*

hatsapen* e. hastapen

hatsarre batez ere *Zub.*

hatsartze* e. hats(-)hartze

hatu

hatxe "h" letraren izena

hatz 1 (eskukoa). **2** 'aztarna, arrastoa'. **3** 'hazteria'

hatz-belar *Knautia arvensis*

hatz egin

hatzamar* e. atzamar

hatzazal* e. azazkal

hatzeman* e. atzeman

hau: *hau guztia; bide honetan guztian; hauekin guztiek; hau guztiau.*

hau da

haundi* e. handi

haur

haurdanik *batez ere Ipar.* ‘haurretik, umetatik’

haur(-)denbora

haurrean *Ipar.* ‘umetan’

haur egin

haur(-)egite

haur(-)galtze

haur(-)min

haur(-)oihal

haurdun

haurdunaldi

haurgintza

haurkeria

haurño

haurride

haurridetasun

haurridetu, *haurride(tu)*, *haurridetzen*.
da/du ad.

haurtu, *haur(tu)*, *haurtzen*. *da* ad.: *za-hartu eta haurtu*.

haurtxo

haurtzain

haurtzaindegi

haurtzaintza

haurtzaro

haus (hizkuntza)

hausgarri: *albiste bihotz-hausgarria*.

hausiabar* e. **ausiabar**

hauskaitz

hauskara

hausketa h. **hauste**

hausko *Ipar.* h. **hauspo**

hauskor

hauskortasun

hauskortu, *hauskor(tu)*, *hauskortzen*.
da/du ad.

hausle

hausnar

hausnar egin

hausnarrean

hausnarka

hausnarkari

hausnartu, *hausnar(tu)*, *hausnartzen*. *du* ad.

hausnartzaile

hausnartu* e. **hausnartu**

hauspo

hauspogile

hauspogintza

hauspotu, *hauspo(tu)*, *hauspotzen*. *du* ad.

haustaile h. **hausle**

hauste 1

hauste 2 *Ipar.* ‘hausterrea’

haustegi *Ipar.* ‘erraustegia’

hausterre

haustu, *hauts/haustu*, *hausten/haustutzen*. *da/du* ad. *Sin.* **hauts egin**

haustura

hauta *Ipar.* 1 izond. ‘bikaina’: *pilotari hauta*. 2 iz. ‘aukera’

hautagai

hautaldi

hautapen

hautarazi, *hautaraz*, *hautarazten*. *dio* ad.

hautatu, *hauta*, *hautatzen*. *du* ad.

hautatzaile

hautatze

hauteman, *hauteman*, *hautematen*. *du* ad.

hautemanarazi, *hautemanaraz*, *hautemanarazten*. *dio* ad.

hautemangarri

hauteskunde

hautesle

hautespen

hautetsi 1 *hautets*, *hautesten*. *du* ad.

hautetsi 2 iz.

hauts

hauspean: *hauspeko ogia*.

hauts bihurtu

hauts egin *Sin.* **haustu**

hauts(-)egun

hauts(-)kolore

hautsarazi, *hautsaraz*, *hautsarazten*. *du* ad.

hautsezin izond. ‘ezin hautsizkoa’

hautseztatu, *hautsezta*, *hautseztatzen*. *du* ad.

hautsi, *hauts(i)*, *hausten*. *da/du* ad.

ezin hautsizko

hautsi-mautsi

hautsontzi

hautu 1, *haututzen*. *Heg.* *du* ad. ‘hautatu’

hautu 2 *Ipar.* iz. ‘aukeratzea, hautatzea’

hautura: *gure hautura edo nahitara egiten ditugu lanak*.

hautuz
hautuzko
hauxe
 hauzi* e. **auzi**
 hauzitegi* e. **auzitegi**
 hauzo* e. **auzo**
 hauzo lan* e. **auzolan**.
haxe *Ipar.* 'zama': *belar-haxea*.
haxekatu, haxeka, haxekutzen. *Ipar. du*
 ad. 'zamatu'
haxelari
hazaita
hazaldi
hazama
hazarazi, hazaraz, hazarazten. *du* ad.
hazbete
hazgai *Ipar. iz.*
hazgale
hazgarri
hazi 1, haz, hazten. *da/du* ad.
hazi 2 *iz.*
hazibide
haziera
hazil *Lap. eta BNaf. h. azaro*
hazitegi
hazitoki
hazka adlag.
 hazka egin
hazkor
hazkunde: *biztanleen hazkunde*.
hazkuntza: *usoen hazkuntza*.
hazkurri
hazle
hazpegi pl. 1 'beso-zangoak'. 2 'begitar-
 tearen alderdiak'
hazta *iz.* 'pisua'
haztaka *Ipar. eta Naf.* 'haztamuka'
haztamu *iz.* 'haztamuka bilatzea': *haur*
denborako haztamu eta lehen urratsak.
haztamuka: *haztamuka dabil ilunpean*
doana bezala.
haztatu, hazta, haztatzen. *du* ad. 1 'uki-
 tuz hauteman'. 2 'pisuaz jabetzeko es-
 kuan hartu'. 3 'pisatu'
hazte: *hazte gaiztoko umea*.
hazteri
hazteritsu
hebain
 hebain-hebain egin

hebaindu, hebain(du), hebaintzen. *da/du*
 ad.
hebreera (hizkuntza)
hedabide
hedadura
hedagarri
hedailo *Zub.* 'ahuspez, luze-luze etzan-
 da'
hedakor: *olioa berenez hedakor da*.
hedamen
hedapen
hedarazi, hedaraz, hedarazten. *du* ad.
hedatu, heda, hedatzen. *da/du* ad.
hede
hedexuri *Ipar. Lgart.* 'jendarmea'
 hedoi* e. **hodei**
hegabera *Vanellus vanellus*
hegada h. **hegaldi**
hegaka
hegal 1 'teilatuaren, kapelaren,... ertza'.
 2 *Ipar. eta Naf.* 'hegaztien hegoa'.
 3 'arrainen igeri organoa'
hegalabur *Thunnus (Thunnus) thynnus*.
Sin. atunzorri
hegalari
hegaldaka adlag.
hegaldarazi, hegaldaraz, hegaldarazten.
du ad.
hegaldari *Ipar.* 'hegalaria'
hegaldatu, hegald, hegaldatzen. *da* ad.
hegaldi
hegaldun
hegalpe
hegaluze *Thunnus (germo) alalunga*.
Sin. atunzuri
hegan
 hegan egin
heganagi *Liter.* 'basoiloa'
hegabe
hegats 'luma'
hegatu, hega, hegatzten. *da* ad.
hegatxabal *Alauda sp.*
hegatxuri *Larus ridibundus*
hegatz *Ipar.* 'teilatu ertza'
hegaz batez ere Bizk.
 hegaz egin
hegazka batez ere Bizk.
hegazkada batez ere Bizk.
hegazkaldi batez ere Bizk.

hegazkin
hegazkinlari
hegaztegi 'teilatua'
hegazterren 'pauma'
hegazti
hegazti(-) hazkuntza
hegaztiki 'hegazti-okela'
hegaztin* e. **hegazti**
hegaztizain
hegaztizaintza
hegi 'ertza, bazterra'
hegiz hegi
hegigo *Zah.* 'gorrotoa'
hego 1 (hegaztien organoa). 2 (haize-mota)
haize hego
hego-ekialde
hego(-)haize
hego-mendebalde
hegoa* e. **hego**
hegoafrikar (herritarra)
hegoalde
hegoburu
hegodun
heia *Ipar.* 'abeltegia'
heiahora *Jas.* 'garrasia, oihua'
heiahora egin
heiahoraz
hein iz. 'maila, neurria, tamaina': *ez apal zuen buruak hein horretaraino.*
hein bat 'apur bat'
hein batean 'neurri batean'
hein berean 'neurri berean'
-tzeko heinean '-tzeko zorian'
heintsu *Ipar.:* *heintsu bat egon* ('berdintsu egon'); *heintsu berean egon.*
hektarea
hektogramo
hektolitro
hektometro
hel 'laguntza eskatzeko oihua': *hel guri!*
hel egin 'laguntza eskatzeko oihu egin'
hela *Ipar.* 'eup!'
helarazi, **helaraz**, **helarazten**. *du* ad.
helbide
helbideratu, **helbidera(tu)**, **helbidera-tzen**. *du* ad.

helburu
helde *Ipar.* 1 'izurritea'. 2 'zertzelada'
heldu 1, **hel**, **heltzen**. 1. *da* ad. 'iritsi, ailegatu': *gure oihua zuregana hel bedi; autobusa heldu zeneko aspertuak ginen.* 2. *Ipar. eta Naf.* *da* ad. 'etorri': *menditik heldu dira (menditik datoz); heldu den astean ekarriko dugu hori (datorren astean).* 3. *Ipar.* *da* ad. 'gertatu': *gertakari txarraz inor gutxi ohartzen da heltzen den arte.* 4. *zaio* ad. 'lagundu, sorotsi': *hel zakizkie, eror ez daitezen.* 5. *da* ad. 'umotu, zoritu'. 6. *dio* ad. 'oratu, eutsi'. 7. *dio* ad. 'ausiki, ziztatu': *suge batek heldu ziolako moztu zioten hanka.*
heldu 2 iz. 'ausikia, hozkada': *suge pozoitsuen heldu edo hozkadetatik sendatu.*
heldu 3 izond.: *gari helduaren kolorekoa; mutil gazte eta gizon helduak.*
heldualdi
helduaro
heldubada *Zub.* 'beharbada'
helduera *Bizk.*
heldugabe izond.
helduleku
heldutasun
heleniar (herritarra): *Heleniar Errepublikak.*
helenismo
helenizatu, **heleniza**, **helenizatzen**. *da/du* ad.
helmen
helmenean: *hemenean egon, jarri.*
helmuga
helsinkiar (herritarra)
heltze
hemen
hemendik aitzina
hemendik hara
hemendik aurrera
hemengo
hementxe
hemeretzi
hemeretzina
hemezortzi
hemezortzina
hemisferio

hemofilia *Med.*

hemoglobina

hemorroide *Med.*

hepatitis *Med.*

heptagono

hera

herabe

herabe izan 1 *da ad.*: ez zara herabe jendartera ilkitzera; herabe zen gauza horietaz mintzatzeko. 2 *du ad.*: herabe du gezurra esatera.

herabez 'lotsaz, ahalkez'

herabearazi, herabearaz, herabearazten.

Ipar. du ad.

herabeki

herabetasun

herabeti

herabetu, herabe(tu), herabetzen. *da/du ad.*

heraldika

herbal batez ere *Ipar. eta Naf.* 1 'ahula'. 2 'elbarria'

herbaldu, herbal(du), herbaltzen. *da/du ad.*

herbaltasun

herbeheretar (herritarra) *Sin. nederlandar*

herdoil

herdoildu, herdoil(du), herdoiltzen. *da/du ad.*

herdoildura

herdoilgaitz

herdoilgarri 'herdoiltzen duena'

herdoilkor 'erraz herdoiltzen dena'

herdoiltsu

heredatu, hereda, heredatzen. *Heg. du ad.* 'jarauntsi'

heredero *Zah. h. oinordeko*

hereje *Heg. h. heretiko*

heren

herenegun

herensuge

herentzia *Heg.* 'ondoretasuna'

heresia

heretiko iz. eta izond.

herexa *Ipar.* 1 'aztarna': aitzinekoen herexa sailduet jarraikirik. 2 'kaltea': haizeak ez du herexa edo kalte handirik egin.

herexe* e. **heretiko**

herio: herioak eraman zuen.

heriosuhar adlag. 'ahalegin bizian': eta heriosuhar ihesari eman zioten.

heriotza 1: heriotzako orduan. 2: heriotza bat eginda, Ameriketara joan zen.

heriotze* e. **heriotza**

heriozko izlag.

heroi

heroiko

heroína (droga)

heroismo

herori *hi* izord.aren era indartua

herots *Zub.* 'zarata'

herpes *Med.*

herra *Sin.* gorroto

herratsu

herratu, herra(tu), herratzen. *da ad.* 'bi-dea galdurik ibili'

herren

herren egin

herrendu, herren(du), herrentzen. *da/du ad.*

herrenka

herrentasun

herresa* e. erres; erresa

herresta

herrestan

herrestarazi, herrestaraz, herrestarazten. *du ad.*

herrestari 'herrestan dabilena'

herrestatu, herresta(tu), herrestatzen. *da/du ad.*

herri

herri(-)errepublika: *Aljeriako Herri Errepublika Demokratikoa.*

herri(-)gizon

herriko etxe

herriko mutil

herri(-)lan

herri(-)zerbitzu

herrialde

herribildu h. hiribildu

herriburu

herrikide

herrikoi

herrikoitasun

herrikoitu, herrikoi(tu), herrikoitzen. *da/du ad.*

herrimin
herriño *Ipar.*
herriratu, herrira(tu), herriratzten. *da/du* ad.
herritar
herritartasun
herritartu, herritar(tu), herritartzen. *da* ad.
herritasun
herrixka
herrizain
herrizale
herrizaletasun
herrizaletu, herrizale(tu), herrizaletzen. *da/du* ad.
herronka *Ipar.* ‘errenkada, ilara’
herskari
 herstu* e. **estu**
herstura
hertarazi, hertaraz, hertarazten. *Ipar. du* ad.
hertsatu, hertsatzen. *du* ad.
hertsi 1 izond. ‘estua’: *zentzu hertsian mintzatuz; hitz baten adiera hertsia; jabeari eman beharreko kontu hertsia.*
 hertsi 2* e. **itxi, hetsi**
hertsigune
hertsikeria
hertsiki
hertsitasun
hertsitu, hertsi, hertsitzen. *da/du* ad. ‘estutu’
hertu, hert, hertzen. *Ipar. da/du* ad.
hertze h. **heste**
hesgailu *Ipar.* ‘zaurietako lotura’
hesi
hesitu, hesi(tu), hesitzen. *du* ad.
hesola (hesiak egitekoa)
hespil
heste
 heste itsu
 heste lodi
 heste mehar
hestebete
hestegorri
 hestu* e. **estu**
heterodoxo
heterogeneo
heterosexual

hetika
hetsi, hets, hesten. *Ipar. eta Naf. du* ad. ‘itxi’
heu *hi* izord.aren era indartua
heure
heureganatu, heuregana(tu), heuregana-tzen. *du* ad.
heuretu, heure(tu), heuretzen. *du* ad.
hexaedro
hexagono
hexametro
heze
hezetasun
hezetu, heze(tu), hezetzen. *da/du* ad.
hezi, hez, hezten. *du* ad.
hezibide
heziera
hezigabe izond.
hezigaitz
heziketa
hezitzaile
hezkuntza
hezle
hezueri
hezur
 hezur eta azal (egin, egon, gelditu)
 hezur eta larru (egin, egon, gelditu)
 hezur eta mami
 hezur-huts
hezurdura
hezurtegi
hezurtsu
hezurtu, hezur(tu), hezurtzen. *da/du* ad.
hi
hiato
hiazinto *Hyacinthus sp.*
 hibai* e. **ibai**
 hibaibide* e. **ibaibide**
 hidoi* e. **idoi**
hidratatu, hidrata, hidratatzen. *du* ad.
hidratazio
hidrato
hidraulika
hidrodinamika
hidrogeno
hidrografia
hidrokarburo
hidrolisi
hidrosfera

hipnotismo
hipodromo
hipofisi *Anat.*
hipokrisia
hipokrita
hipopotamo *Fam. Hippopotamidae*
hipoteka
hipotekatu, **hipoteka(tu)**, **hipotekatzen**.
du ad.
hipotenusia
hipotesi
hira *Zah.* 'haserre'
hiraka* e. **iraka**
hire
hireganatu, **hiregana**, **hireganatzen**.
da/du ad.
hiretu, **hire(tu)**, **hiretzen**. *du ad.*
hiri
hiriarteko
hiribide
hiribildu
hiriburu
hirigintza
hirigune
hiritar
hiritartu, **hiritar(tu)**, **hiritartzen**. *da/du ad.*
hirizain
hiro *Zub.* 'zornea'
hiroarazi, **hiroaraz**, **hiroarazten**. *Zub. du ad.*
hirodura *Zub.*
hirotu, **hiro(tu)**, **hirotzen**. *da/du ad.*
hiru
hiruna
hirunaka
hiruretan hoge *Ipar.* 'hirurogei'
hirugarren
hirugarrenekorik
hirugarrengo
hirugarrenik
hirugarrendar 'hirugarren ordena erlijiosoko kidea'
hirugihar iz.
hiruhortz iz.
hiruki iz.
hiruko iz.
hirukoitz
hirukoiztasun

hirukoiztu, **hirukoitz/hirukoiztu**, **hirukoizten**. *da/du ad.*
hirukote
hirur *Ipar.* eta *Naf. Zah.* h. **hiru**
hirurehun
hirurehungarren
hirurogei: **hirurogeita lau**; **hirurogeita batgarren**.
hirurogeina
hirurogeigarren
hirurogeitar izond.
hirurren
hirusta *Trifolium sp.*
hirutasun
hiruzpalau
hisia *Ipar.* g.er. 'gorroto pasakorra': *hisia handitan daude bi auzoak.*
histeria
histeriko
historia
historialari
historiaurre
historiko
historiografia
histu, **hits**, **histen**. *da/du ad.*
histura
hitano
hititera (hizkuntza)
hits
hitsarazi, **hitsaraz**, **hitsarazten**. *du ad.*
hitz
hitz-aspertu
hitza atxiki
hitza bete
hitza hautsi
hitza jan
hitzaren jabe egon
hitzari eutsi
hitzean egon
hitz egin
hitz eginarazi
hitz eragin
hitz(-)erdika
hitz eta pitz
hitzetik hortzera
hitzezko
hitz-jario 1 iz.: ezin atertzeko hitz-jarioa. 2 izond.: zaharrago eta hitz-jarioago izaten omen gara.

hitz(-)mitz
hitz(-)mizti izond.
hitz-motel izond.
hitzaldi
hitzalditxo
hitzarmen
hitzartu, hitzar, hitzartzen. *du* ad.
hitzaurre
hitzaurregile
hitzeko: *hitzeko emakumea da Edurne.*
hitzeman, hitzematzen. *du* ad.
hitzontzi izond.
hitzordu: *Itakirekin hitzordu bat hartu dugu; badut bihar hitzordu bat Maite-rekin.*
hizka
hizka-mizka *Ipar.* 1 adlag. 2 iz.: *hizka-mizka zerbait izan dugu gure artean.*
hizkatu, hizka, hizkatzen. *da* ad. ‘ezta-baidatu’
hizkera
hizketa
hizketan
hizketakide
hizketaldi
hizketatu, hizketa(tu), hizketatzen. *da* ad: *elkarrekin hizketatu ziren.*
hizki
hizkuntza
hizkuntzalari *Sin. linguista*
hizkuntzalaritza *Sin. linguistika*
hizlari
hizpide
hizpidean egon ‘arrazoia izan’
hiztegi
hiztegitale
hiztegitintza *Sin. lexikografia*
hiztun
hobari
hobe izond. (**hobe esan* e. *hobeki esan*)
hobe beharrez
hobe izan, hobe izaten, hobe izango / hobeko. *da/du* ad.: *hobe dugu isildu lotzagabe gelditu baino.*
hobe ustean
hobe ustez
hobeki adlag.
hobekien

hobekienik
hobeki esan
hobekitu, hobeki(tu), hobekitzen. *Ipar. da/du* ad. ‘hobetu’
hobekuntza
hoben
hobendun
hobengabe izond.
hobengabetasun
hoberen
hobeto
hobetsi, hobets, hobesten. *du* ad.
hobetu, hobe(tu), hobetzen. *da/du* ad.
hobi
hobikari *Hizkl.*
hobiratu, hobira(tu), hobiratzen. *du* ad.
hobiratzaile
hodei
hodeiarte *Sin. ostarte*
hodeitsu
hodeitu, hodei(tu), hodeitzen. *da/du* ad.
hodeitxo
hodi
hoditeria
hogei: *hogeita bost; hogeita batgarren.*
hogeigarren
hogeiren
hogen* e. **hoben**
hogerleko* e. **ogerleko**
hogoi* e. **hoge**i
hola ‘honela, horrela’
hola-hala
hola-hola
holako
holakatu, holaka, holakatzen. *Ipar. da/du* ad.
holandar (herritarra)
holandes (herritarra)
holatsu ‘honelatsu, horrelatsu’
holaxe
holtz ‘pareta mehea’
homilia
homogeneo
homologo
homonimo
homosexual
homotezia *Mat.*
hona
hona hemen

honaino
hona non
honantz
honaindi: *mugaz honaindi(an, -ko, -tik, -ra)*
honako: *honako adibide hau jarri zuen.*
honatx 'hona hemen'
hondabide
hondagarri
hondakin
hondamen
hondamendi
hondar 1 1 'harea'. 2 'jaten edo erabil-tzen den zerbaitetik gelditzen dena': *eltzeko hondarrak.*
hondar 2 1 *Ipar.* 'hondoa'. 2 *Ipar. eta Naf.* 'azkena': *urtearen hondarrean.*
hondarreko: *hondarreko aldian.*
hondarazi, hondaraz, hondarazten. *du* ad.
hondargabe *Ipar.* izond.: *itsaso hondar-gabea.*
hondarraldi *Ipar. eta Naf.* 'azkenaldia'
hondartu, hondar(tu), hondartzen. 1 *Ipar. da/du* ad. 'azkendu, ahitu'. 2 *da* ad. 'on-tzi bat, hondoa jo duelako gelditu'
hondartza
hondatu, honda, hondatzen. *da/du* ad. 1 'desegin, galdu'. 2 'hondoratu'
hondatzaile
hondeatu, hondea, hondeatzen. *du* ad. 'lurzoruan zangak edo zuloak egin': *nabasaiaz harrotu eta laiaz hondeatu.*
hondo
hondoa jo
hondogabe izond.
hondoratu, hondora, hondoratzen. *da/du* ad.
hondurastar (herritarra)
honela
honelako
honelakoxe
honelatsu
honelaxe
honen: *ez nuen uste honen ergela nin-tzenik.*
honenbeste
honenbestean: *ehuneko honenbestean erosi dute.*

honenbesteko izlag.
honenbesterraino
beste honenbeste
honenbesteko iz.
honezker
honiarrar (herritarra)
hontz
hor
horko
hortik
hor-hemen
hor-hemengo
hor-hemenka
hor nonbait
horail
horaildu, horail(du), horailtzen. *da/du* ad.
hordi
hordialdi
hordiarazi, hordiaraz, hordiarazten. *du* ad.
hordigarri izond. eta iz.
hordikeria
hordirik
horditasun
horditu, hordi(tu), horditzen. *da/du* ad.
hori 1: *hori guztia; horiekin guztiekin.*
hori bai
horregatik
hori 2
horikara
horitasun
horitu, hori(tu), horitzen. *da/du* ad.
horitza* e. **oritz**
horixe
horixka
horizontal
horizonte 'ostertza'
horizta
horiztatu, horizta, horiztatzen. *da/du* ad.
horma 1 *Sin.* izotz, lei
horma 2
horma(-)belar *Parietaria officinalis.*
Sin. pareta(-)belar
horma(-)bular
horma lehor
horma(-)sugandila *Podarcis muralis*
hormamendi h. izozmendi
hormate

hormatu, horma(tu), hormatzen. *du* ad.

Sin. **izoztu, leitu**

hormatxori 'txolarrea'

hormona

horni 'hornidura'

hornidura

hornigai

hornikuntza

hornitegi

hornitu, horni(tu), hornitzen. *da/du* ad.

hornitzaile

horoskopo

horra

horra-hona

horra hor

horraino

horrantz

horrako: *lastima horrako zuzentzaile horrek liburua zuzendu duen bezain erraz mundua ezin zuzendu ahal izatea.*

horratik

horratu, horra(tu), horratzen. *da* ad.

horratx

horregatik junt.

horrela

horrelako

horrelatsu

horrelaxe

horren: *ez nuen uste horren ergela nintzenik.*

horrenbeste

horrenbestean: *iritsi ginen, eta horrenbestean pozik; hileko horrenbestean egin zuten tratua.*

horrenbesteko

horrenbestetan 'horrenbeste aldiz'

horrenbesterainoko

beste horrenbeste

horrenbestez

horretaratu, horretara(tu), horretaratzen. *da/du* ad.

horrezkero

hortakotz *Ipar.* 'horregatik'

hortaz: *liburu gehienak eleberriak ditu; eleberrigile handi dugu, hortaz?*

hortentsia *Hydrangea hortensia*

hortxe

hortz

hortzetako eskuila

hortzetako pasta

hitzetik hortzera

hortz-artatzaile* e. **aho-artatzaile**

hortz-midiku* e. **aho-artatzaile**

hortz-ore* e. **hortzetako pasta**

hortzeskuila* e. **hortzetako eskuila**

hortzorde

horzbiko

horzdun

horzgabe izond.

horzkari *Hizkl.*

hoskide

hoskidetasun

hostaila

hostailatu, hostaila(tu), hostailatzen. *da* ad.

hostaldi

hostatu, hosta, hostatzen. *da* ad. 'landa-reak hostoz jantzi'

hostazuri *Sorbus aria*

hostia* e. **ostia**

hosto

hosto erorkor

hosto iraunkor

lore(-)hosto

hostoberritu, hostoberri(tu), hostoberritzen. *da* ad.

hostodun

hostope

hostotsu

hostotza

hotel

hots

hots egin

hots eman 1 'gidatu': *ardiak hots emateko.* 2 'akuilatu'

hotsandiko: *hotsandiko zeremonia.*

hotsemaile 'eragilea, gidaria'

hotz 1 iz. 2 izond.

hotz-hotzean

hotzaldi

hotzarazi, hotzaraz, hotzarazten. *du* ad.

hotzepel

hotzeri

hotzete

hotzik

hotzikara

hotzil 'epela baino zerbait hotzagoa'.

hotzildu, hotzil(du), hotziltzen. *da/du* ad.

hozbera
hozberatasun
hozbero iz. 'tenperatura'
hozgarri 'hozten duena'
hozi 'ernamuina'
hozitu, **hozi(tu)**, **hozitzen**. *da* ad.
hozka 1 iz. 2 adlag.
hozka egin
hozkada
hozkailu
hozki
hozkirri 1 izond. eta iz.
hozkirri 2 *Bizk.* 'hotzikara'
hozpera* e. **hozbera**
hozpil
hozpildu, **hozpil(du)**, **hozpiltzen**. *da/du* ad.
hoztasun
hozte: *hozte-prozesua*.
hoztu, **hotz**, **hozten**. *da/du* ad.
humanismo
humanista
humil* e. **umil**
hungariar (herritarra)
hungariera (hizkuntza)
hunki 1, **hunkitzen**. *Ipar. du* ad. h. **hunkitu**
hunki 2 iz. 'ukitua': *Jainkoaren hunki eztiak onera bihurtzen gaitu*.
hunkiarazi, **hunkiaraz**, **hunkiarazten**. *du* ad.
hunkigarri izond.
hunkitu, **hunki**, **hunkitzen**. *da/du* ad.
huntz *Hedera sp.*
hupa *Ipar.* 'aupa!'
hupatu, **hupa(tu)**, **hupatzen**. *Ipar. du* ad.
 'aupatu, gora altxatu'
hur 1 iz. 'hurritzaren fruitua'
hur 2 *Bizk.* adlag. 'hurbil, hurran'
hurrean
hurreko
hurrera
hurretik
hur-hurrean
hur-hurreko
hur-hurretik
 ezta hurrik eman ere
hura
huraxe

hurbil: *Ekialde Hurbila*
hurbildik
hurbiletik
hurbileko
hurbilagotu, **hurbilago(tu)**, **hurbilago-tzen**. *da/du* ad.
hurbilarazi, **hurbilaraz**, **hurbilarazten**. *du* ad.
hurbildanik
hurbildu, **hurbil(du)**, **hurbiltzen**. *da/du* ad.
hurbilketa
hurbilkor: *lerro hurbilkorrak*.
hurbiltasun
hurbiltxo
hurko izond. eta iz.
lagun hurko
hurkotasun
hurran *Ipar.* 1 'hurbil'. 2 '-tzeko zorian':
hil hurran da; zeren akabatu hurran baita eguna.
hurraneko
hurrandu, **hurran(du)**, **hurrantzen**. *Ipar.*
 1. *da/du* ad. 'hurbildu'. 2. *da* ad. 'hiz-zorian egon'
hurre h. **hur 2**
hurren
hurren arte
hurrena
hurrenik
hurrenez hurren
hurrengo
hurrenkera
hurrreratu, **hurrrera(tu)**, **hurrreratzen**.
da/du ad.
hurriera (hizkuntza)
hurritz *Corylus avellana*
hurrondo *Corylus avellana*
hurrup
hurrupea
hurrupeparazi, **hurrupeparaz**, **hurrupeparazten**.
dio ad.
hurrupeatu, **hurrupea(tu)**, **hurrupepatzen**. *du* ad.
huskeria
hustasun
hustu, **huts/hustu**, **husten**. *da/du* ad.
hustuezin 'ezin hustuzkoa'

huts 1 iz.**huts egin****huts eragin****hutsa izan:** *akats hori, akatsa baldin bada, hutsa da besteen aldean.***hutsean****huts 2 izond.****huts-hutsik****huts ala kausi****huts edo bete****huts 3 zenb.:** *bost eta huts; huts eta huts.***hutsal****hutsaldi****hutsalkeria****hutsarazi,** hutsaraz, hutsarazten. *du ad.***hutsarte****hutsegile****hutsegite****hutsezin** 'hutsik ezin egin duena'**hutsezintasun****hutsik****hutsune****I****i** "i" letraren izena**i greko** "y" letraren izena**ia****ia-ia****iaio** *Gip.* eta *Naf.* (bi silabatan esaten da)**iaiotasun****iaz****ibai:** *Ibai Beltza; Ibai Gorria.***ibai(-)aho****ibaiadar****ibaiabide****ibaiertz****ibaika****ibar****ibeni*** e. **ipini****iberiar** iz. eta izond.**iberiera** (hizkuntza)**iberiko****ibi****ibiarazi,** ibiaraz, ibiarazten. *du ad.***ibilaldi****ibilarazi,** ibilaraz, ibilarazten. *du ad.***ibilbide****ibilera****ibilgailu****ibilgaitz:** *leku ibilgaitza da hau.***ibili,** ibil, ibiltzen. *da/du ad.:* *berriz ibili behar ez ditugun bideak.***ibilkari****ibilketa****ibilki****ibiltari****ibiltoki****ibis** *Fam. Threskiornicidae***ibitu,** ibi, ibitzen. *da/du ad.***idaroki*** e. **iradoki****idarokizun*** e. **iradokizun****idatzaldi****idatzarazi,** idatzaraz, idatzarazten. *dio ad.***idatz,** idatz, idazten. *du ad.***idazgai****idazgela****idazkari****idazkariorde****idazkaritza****idazkera****idazketa****idazki****idazkintza*** e. **idazkuntza****idazkun** *Sin.* inskripzio**idazkuntza****idazlan****idazlari****idazle****idazmahai****idazmakina****idazmen** 'idazteko gaitasuna'**idazpen****idazpuru****idaztaldi*** e. **idatzaldi****idaztankera****idazti** h. **liburu****idaztoki**

ide* e. kide

ideal

idealismo

idealista

ideia

identifikatu, identifika, identifikatzen.

du ad.

ideografiko

ideograma

ideologia

ideologiko

ideologo

idi

idi(-)begi *Anacyclus clavatus*

idi(-)bihotz 'tulipa'

idi(-)mihi *Anchusa azurea*

idiki 'idi-okela'

idisko

idoi 1 'zingira'. 2 *Ipar*. 'iraina, laidoa'

idoitsu

idoki, idokitzen. *Ipar*. du ad. 1 'atera'.

2 'kendu'

idolatra

idolatria

idolo

idolozale

idor *Ipar*. eta *Naf*. 'lehorra, agorra'

idorki adlag.

idoro, idorotzen. *da/du* ad.

idorraldi

idorrarazi, idorraraz, idorrarazten. *du* ad.

idorreri

idortasun

idorte 'agortea'

idortu, idor(tu), idortzen. *da/du* ad.

idulki

idun *Bizk*.iduneko *Bizk*. iz.iduri iz. *Ipar*. eta *Naf*. h. *irudi*iduri izan *Ipar*. eta *Naf*.: iduri du eri dela.ene iduriko *Ipar*. eta *Naf*. 'nire ustez'idurimen* e. *irudimen*

iel

ieldu, iel(du), ieltzen. *da* ad.ifernu* e. *infernu*ifrentzu 'txanpon, oihal, etab.en atzeko aldea'. *Sin*. *iruntzi*ifrentzuz *Sin*. *iruntzitarra*

igali 'fruitua'

igan, igaten. *da* ad. *Ipar*. eta *Naf*. 'igo'

igande

igandero

igaraba *Lutra sp.* eta *Enhydra sp.*

igarkizun

igarle

igarmen

igaro, igarotzen. *da/du* ad.

igaroaldi

igaroarazi, igaroaraz, igaroarazten. *du* ad.

igarobide

igarokor

igarrarazi, igarraraz, igarrarazten. *dio* ad.igarri, igar, igartzen. *du/dio* ad.igaz* e. *iaz*

igboera (hizkuntza)

igebelar *Nymphaea sp.*igel *Fam. Ranidae* eta *Hylidae*igeltsari* e. *igeltsero*igeltsaritz* e. *igeltserotza*

igeltsero

igeltserotza

igeltsu

igeltsuztatu, igeltsuzta, igeltsuztazen. *du* ad.

igeri adlag. 1: ibaia igeri zeharkatu. 2: airean igeri gelditzen den ilauna.

igeri egin

igerian

igeri egon: ur gainean igeri dagoen enborra.

igerialdi

igerika batez ere *Ipar*. eta *Naf*. 'igerian'igerikari *Ipar*. 'igerilaria'igerikatu, igerika(tu), igerikatzen. *Ipar*. *da* ad. 'igeri egin'

igeriketa

igerilari

igerileku

igeritako iz.

igerri* e. *igarri*igita iz. 'igitatzea': *igita lanera joan da*.

igitai

igitaldi

igitari

igitatu, igita(tu), igitatzen. *du* ad.

iglu
igo, igotzen. *da* ad.
igoadi
igoarazi, igoaraz, igoarazten. *du* ad.
igobide
igoera
igogailu
igokari
igokunde
igon* e. **igo**
igongailu* e. **igogailu**
igorgailu
igorle
igorpen
igorrarazi, igorraraz, igorrarazten. *dio* ad.
igorri, igor, igortzen. *du* ad.
igortziri* e. **ihurtzuri**
igotze
igun 'gabia, mailu handia'
igurain g.er. 'basozaina'
igurikatu, igurika, igurikatzen. *Ipar. du* ad. h. **iguriki**
iguriki, igurikitzen. *Ipar. du* ad. 'itxaron': *zaude ene begira, iguriki nazazu.*
igurikimen *Ipar.* 'itxaropena'
igurtzaldi
igurtzarazi, igurtzaraz, igurtzarazten. *dio* ad.
igurtzi, igurtz, igurtzen. *du* ad.
igurtzika
igurzkari *Hizkl.*
iguzki e. **eguzki**
ihabali 'beldurtia'
ihakin *Ipar.* 1 'norbaiten keinuen edo moldeen antzeratzea, askotan isekazkoa'. 2 'iseka'. 3 'keinua'
ihakindatu, ihakinda, ihakindatzen. *Ipar. du* ad. 'norbaiten keinuak eta moldeak antzeratu, norbaiten ihakina egin'
ihaloskatu* e. **ihalozkatu**
ihalozka *Ipar.*
ihalozkatu, ihalozka(tu), ihalozkatzen. *Ipar. da* ad. 'iraulkatu'
ihar
ihardesle
ihardespen
ihardetsarazi, ihardetsaraz, ihardetsarazten. *dio* ad.

ihardetsi, ihardets, ihardesten. *du* ad.
iharduera* e. **jarduera**
iharduki, iharduki, ihardukitzen. *Ipar. du* ad. 1 'eztabaidatu'. 2 'mintzatu'. 3 'gogor egin'
ihardun* e. **jardun**
ihardun erazi* e. **jardunarazi**
ihardunaldi* e. **jardunaldi**
ihardunbide* e. **jardunbide**
ihardungai* e. **jardungai**
ihargarri
iharrarazi, iharraraz, iharrarazten. *du* ad.
iharrausi* e. **inarrosi**
iharrosi* e. **inarrosi**
ihartasun
ihartu, ihar(tu), ihartzen. *da/du* ad.
ihauli* e. **irauli**
ihaurkin* e. **inaurkin**
ihaurri 1, ihaur, ihaurtzen. *Ipar. du* ad.
ihaurri 2 *Ipar.* adlag.
ihausi *Ipar.* iz. 'zaunka'
ihausika *Ipar.*
ihauska *Ipar.*
ihauskatu, ihauska(tu), ihauskatzen. *Ipar. da* ad.
ihaute* e. **inaute**
ihauteri* e. **inauteri**
ihaz* e. **iaz**
ihes iz.
ihes egin
ihesari eman
ihesari lotu *Ipar.* *zaio* ad.
ihes eragin
ihes(-)hodi
ihesaldi
ihesarazi, ihesaraz, ihesarazten. *dio* ad. h. **ihes eragin**
ihesbide
ihesi 1 adlag.: *etsaiaren ihesi dabilena; ihesi (joan, etorri, etab.) direnak.*
ihesi 2, ihes(i), ihesten. *da* eta *du* ad.
iheska
iheskor
iheslari
ihesleku
ihi *Juncus* sp.
ihintz
ihinzatatu, ihinzta, ihinztatzen. *du* ad.
ihizaldi* e. **chizaldi**

ihizi *Ipar.* eta *Naf.* h. ehiza

ihizketa* e. ehiza

ihiztoka *Ipar.* 'zingira'

ihiztokatsu *Ipar.*

ihortziri* e. ihurtzuri

ihurtzuri *Sin.* inusturi

ijito

ijito(-)sardina *Sprattus sprattus*

ijitokeria

ika-mika iz.

ikara iz.

ikara egin

ikara egon

ikara eman

ikara eragin

ikara ibili

ikaran *Ipar.*

ikaraz

ikaretan

ikaragarri

ikaragarriko *Ipar.*

ikaragarrizko *Heg.*

ikaragarrikeria

ikaraio *Torpedo marmorata*

ikarakor

ikaraldi

ikararazi, ikararaz, ikararazten. *du* ad.

ikarati

ikaratu, ikara(tu), ikaratzen. *da/du* ad.

ikasarazi, ikasaraz, ikasarazten. *dio* ad.

ikasbide

ikasgai

ikasgela

ikasi, ikas, ikasten. *du* ad.

ikasketa

ikaskide

ikaskizun

ikaskuntza

ikasle

ikasliburu

ikasmahai

ikaspén *g.er.* h. irakaspén

ikastaldi

ikastaro

ikaste

ikastegi

ikastetxe

ikastola

ikastordu

ikastun

ikasturte

ikatz

ikazketa iz. 'ikatz-garraioa'

ikazketari

ikazkin

ikazkintza

ikaztegi

ikaztobi

ikaztu, ikatz/ikaztu, ikazten. *da/du* ad.

ikergai

ikergaitz

ikergoa* e. ikerketa, ikertze

ikerka *Ipar.* 'ikertzen'

ikerketa

ikerkuntza

ikerlan

ikerlari h. ikertzaile

ikerraldi

ikertu, iker, ikertzen. *du* ad.

ikertzaile

ikertze

ikol *Bizk.* izond. 'barne-hutsa'

ikoldu, ikol(du), ikoltzen. *Bizk.* *da/du* ad.

ikoltasun *Bizk.*

ikono

ikonoklasta

ikortzirin 'azaleko baba'

ikosaedro

ikoti *Bizk.* 'jauzia'

ikotika

iktiologia

ikuilu* e. ukuilu

ikur

ikurrin 'bandera, bereziki Euskal Herri-koa'

ikus-entzule

ikus-entzunezko

ikusarazi, ikusaraz, ikusarazten. *dio* ad.

ikusbera

ikusbide

ikusezin izond. 'ezin ikusizkoa'

ikusezintasun

ikusgai

ikusgailu

ikusgaitasun

ikusgaitz

ikusgarri 1 izond. 2 iz.

ikusgarriro

ikusgune
ikusgura iz. eta izond.
ikusi, **ikus**, **ikusten**. *du* ad.
ikusi-makusi
ikusiezin iz. *Sin.* **ezinikusi**
ikuska
ikuskari 1 'ikuskizuna'. 2 'ikuskatzailea'
ikuskatu, **ikuska(tu)**, **ikuskatzen**. *du* ad.
ikuskatzaile
ikuskera
ikusketa
ikuskizun
ikuskor* e. **ikusgai**
ikusle
ikusliar *Ipar.*
ikusmen
ikusmin
ikusmira
ikusmiran
ikusmiratu, **ikusmira(tu)**, **ikusmiratzen**.
du ad.
ikusmolde
ikusnahi iz. eta izond.
ikuspegi
ikuspen
ikuspuntu
ikustaldi
ikustate *Ipar.* 1 'begirunea'. 2 'esker
 ona'
ikustatu, **ikusta**, **ikustatzen**. *du* ad. 'ikus-
 katu'
ikuste
ikusterrean: *ikusterrean duen haranari*
begira.
ikustoki
ikutu* e. **ukitu**
ikuzgailu *Sin.* **ikuzmakina**
ikuzgarri *Ipar.*
ikuzi, **ikuz**, **ikuzten**. *Ipar.* *da/du* ad. 'urez
 garbitu'
ikuzle *Ipar.*
ikuzmakina *Sin.* **ikuzgailu**
ikuztegi *Ipar.*
ilagin *Ipar.*
ilagintza *Ipar.*
ilaintsa *Zub.* 'mirua'
ilaje
ilar 1 *Pisum sativum*. 2 *Ipar.* eta *Naf.*
 'babarruna, indaba'

ilar xabal *Ipar.* eta *Naf.* 'dilista'
ilar xehe *Ipar.* eta *Naf.* *Pisum sativum*
ilar biribil *Ipar.* eta *Naf.* *Pisum sativum*
ilara
ilargi
ilargi-jo izond. 'aldizkako zoroaldiak
 dituen'
ilargi-aldarte
ilargi berri
ilargi bete
ilargialdi
ilargitar
ilargite
ilaun 1 izond.: *azterna hutsal* eta *ilaun-
 nak*. 2 iz. 'errautsa': *berehala ikatzak*
ilaunez estaltzen dira.
ilaundu, **ilaun(du)**, **ilauntzen**. *da/du* ad.
ilaur* e. **hilaur**
ilaurtu* e. **hilaurtu**
ilbehera
ilbeltz *Gip.* eta *Naf.* h. **urtarril**
ilberri
ilbete
ildaska
ildaskatu, **ildaska(tu)**, **ildaskatzen**. *du* ad.
ildo
ildokatu, **ildoka(tu)**, **ildokatzen**. *du* ad.
ile
ile alde
ile kontra
ile(-)apaindegi
ile-apaintzaile
ile(-)motots
ileapaindegi* e. **ile(-)apaindegi**
ileapaintzaile* e. **ile-apaintzaile**
ileberritu, **ileberri(tu)**, **ileberritzen**. *da*
ad.
iledun
ilegabe izond.
ileki *Ipar.* iz.
ilendi* e. **ilinti**
ileorde
ileti* e. **ilinti**
iletsu
ilgora
ilinti
ilki, **ilkitzen**, **ilkiko**. *Batez ere Ipar.* *da*
ad. 'atera, irten'
ilkialdi *Ipar.*

ilkiarazi, ilkiaraz, ilkiarazten. *Ipar. du* ad.
ilkibide *Ipar.*

ilkitze

iloba 1 'senidearen semea nahiz alaba'.

2 'biloba, semearen edo alabaren semea nahiz alaba'

iloba txiki 'lehengusuaren semea nahiz alaba'

ilobaso *Ipar. Sin. biloba*

ilor* e. **hilaur**

iltzatu, iltza, iltzatzen. *du* ad.

iltze

iltze-belar *Caryophyllus aromaticus*

iltzegile

iltzeztatu, iltzezt, iltzeztatzen. *du* ad.

ilun

ilunabar

ilunabartu, ilunabar(tu), ilunabartzen.

du ad. (*nor* kasurik gabea)

ilunaldi

ilunantz 'argitasun ahula'

ilunarazi, ilunaraz, ilunarazten. *du* ad.

ilunarte

ilunbe* e. **ilunpe**

ilundegi

ilundu, ilun(du), iluntzen. *da/du* ad.

ilundura

ilungarri

ilunik adlag.

ilunkara

ilunkera *Bizk.* 'ilunabarra, iluntzea'

ilunki adlag.

ilunkor

ilunpe

ilunpean

ilunpetan

ilunpetsu

iluntasun

iluntze

ilunxko

ilunzale

ilusio

ilustrazio

imajina

imajinatu, imajina(tu), imajinatzen. *du* ad. 'irudikatu'

imajinazio 'irudimena'

iman

iman(-)harri

imandu, iman(du), imantzen. *da/du* ad.

imanorratz

imantze

imilaun *Bizk.*

imina *Bizk.*

iminerdi *Bizk.*

imini* e. **ipini**

imintzio

imitatu, imita, imitatzen. *du* ad.

imitazio

immunitate

immunizatu, immuniza, immunizatzen.

da/du ad.

immunizazio

imurtxi

imurtxi egin

inar 1 *Ipar.* 'txinparta, pindarra'. 2 e. **gi-**

narra

inarrosaldi

inarrosarazi, inarrosaraz, inarrosarazten.

du ad.

inarrosi, inarros, inarrosten. *da/du* ad.

inarrosle

inarroste

inauguratu, inaugura, inauguratzen. *du* ad.

inaugurazio

inaurkin

inaurri* e. **ihaurri**

inausaldi

inausarazi, inausaraz, inausarazten. *dio* ad.

inausi, inaus, inauten. *du* ad.

inauskai

inausketa

inaustari

inauste

inaute 'inauteria': *hori astelehen inautez egingo da.*

inauteri

inbasio

inbentario

inbertsio *Mat.*

inbidia batez ere *Herr.*

inbutu *Sin. onil*

indaba *Bizk. Phaseolus vulgaris*

indar

indar egin

indar eman

indarrean: *indarrean dagoen legea; indarrean zeuden ohiturak.*
indarrez
indarrezko
indarberritu, indarberri(tu), indarberritzen. *da/du* ad.
indardun
indargabe izond.
indargabetasun
indargabetu, indargabe(tu), indargabetzten. *da/du* ad.: *gaitz luze hark gorpuzta argaldu eta indargabetu zion; gobernuaren dekretu guztiak indargabetuz.*
indargarri
indarka
indarkeria
indarraldi
indarretxe
indartsu
indartu, indar(tu), indartzen. *da/du* ad.
indartze
independenzia
Indi gaztaina *Aesculus hippocastanum.*
Sin. itsas gaztaina
indiano
indiar (herritarra)
indikatio
indioilar *Meleagris gallopavo*
indioilasko
indioilo
indizio *Heg. Herr.* (gaixoari orratzaz egiten zaiona)
indoeuropar (herritarra)
indoeuropar hizkuntzak
indoeuopera (hizkuntza)
indonesiar (herritarra)
indonesiera (hizkuntza)
indukzio
induljenzia h. barkamen
induska adlag.
industria
industrial izond.
industrialari
industrializatu, industrializa, industrializatzen. *da/du* ad.
inertzia
infanteria
infekzio *Med.*

infern
infernuratu, infernura(tu), infernuratzen. *da/du* ad.
infernutar
infinitibo *Gram.*
infinitu
inflazio *Ekon.*
informatika
informatu, informa, informatzen. *da/du* ad.
informatzaile
informazio
infragorri
infusorio
ingeles (hizkuntza)
ingeniari
ingeniaritza
ingira
ingude
inguma 1 'lo dagoenari erasotzen dion iratxo; amesgaiztoa'. 2 'iratxo, mamua'. 3 'tximeleta, pinpirina'
ingurabide 'herria inguratzen duen bi-dea'
inguraldi
ingurarazi, inguraraz, ingurarazten. *du* ad.
inguratu, ingura, inguratzen. 1 *da* ad. 'hurbildu'. 2 *du* ad.: *urak inguratzen dituen lurralde ezkutak.*
inguratzaile
ingurrazti* e. koaderno, kaier
inguru
inguru-minguru
ingurubira
ingurugiro h. ingurumen
inguruka
ingurumari: *herriko eta ingurumariko etxeetan.*
ingurumen (bereziki Ekologian): *autobi-deek kalte handiak egiten dizkiote ingurumenari.*
ingurune
ingurutren* e. aldiriko tren
ingurutxo
injektore
injekzio
injineru h. ingeniari
injinerutza h. ingeniaritza

inkesta 1 'iritzi-bilketa'. 2 *Ipar*: 'auzite-giko ikerketa'
inkestagile
inkoniatu *Ipar*: *eri inkoniatua*.
 inmunitate* e. **immunitate**
inoiz
 inoiz edo behin
 inoiz ere ez
 inoizka
 inoizko
inola
 inola ere ez
 inolako
inolaz ere
inon
inondik
 inondik ere
 inondik inora
inongo: *ez naiz inongoa; ez dugu inongo testutan aurkitu*.
inor
inora
 inorako
inortxo
inozente *Herr*: 1 'errugabea'. 2 'tolesgabea'
inozo
inozokeria
inozotasun
inperialismo
inperialista
inperio
inplizitu
inporta izan. *dio/zaio ad. Herr*.
inportant h. **garrantzitsu**
inportantzia h. **garrantzi**, **munta**
inportatu, **inporta**, **inportatzen**. *du ad.*
inportazio
inposatu, **inposa**, **inposatzen**. *du ad.*
inposatze
inposizio
inprenta h. **inprimatze**
inpresio h. **zirrara**
inpresionismo
inpresionista
inprimagailu
inprimaki
inprimarazi, **inprimaraz**, **inprimarazten**.
dio ad.

inprimategi
inprimatu, **inprima**, **inprimatzen**. *du ad.*
inprimatzaile
inprimatze 'inprimatzeko teknika'
inprimeria h. **inprimatze**
insektizida* e. **intsektizida**
insektu* e. **intsektu**
inskripzio 1 'izen ematea'. 2 *Sin. idaz-kun*
inspektore 1 'poliziaren kargua'. 2 h. **ikuskatzaile**
instalatu, **instala**, **instalatzen**. *du ad.*
instalazio
instant* e. **istant**
instituto
instituzio h. **erakunde**
instrumental
instrumentu 'musika-tresna'
integral *Mat.*
integratu, **integra**, **integratzen**. 1. *Mat.*
 2. h. **bertakotu**, **gizarteratu**
integrazio 1 *Mat.* 2 h. **bertakotze**, **gizarteratze**
integrismo
integrista
intelektual
intentsitate
intentzio *Herr*.
interes
interesatu, **interesa**, **interesatzen**. *da ad.*
interesgarri
interferentzia *Fis.*
interjekzio
internazional h. **nazioarteko**
interpretatu, **interpreta**, **interpretatzen**.
du ad.
interpretatzaile
interpretazio
interprete
intsektizida
intsektu
intsektujale
intsentsatu, **intsentsa**, **intsentsatzen**. *du ad.*
intsentsu
 intsentsu(-)belar *Senecio cruentus*,
 etab.
 intsentsu(-)ontzi
intsulina

intsusa *Sambucus* sp.
 intsusa-txori 'txinboa'
 intuizio
 intxaur
 intxaur beltz
 intxaur(-)hauskailu
 intxaur muskatu
 intxaur(-)saltsa
 intxaurrondo *Juglans regia*
 intxaurtze 'intxaurrondoa'
 intxixu
 intzestu
 intziri
 intziri egin
 intzirika
 inude
 inurri *Formicidae*
 inurritegi
 inurritu, inurri(tu), inurritzen. *da* ad.
 inusturi *Sin. ihurtzuri*
 inuzente *Herr.*
 inuzentekeria *Herr.*
 ioi
 ionizatu, ioniza, ionizatzen. *da/du* ad.
 ionosfera
 ipar
 ipar-ekialde
 ipar(-)haize
 ipar-mendebalde
 ipar-orratz* e. *iparrorratz*
 ipar-sartalde 'ipar-mendebalde'
 ipar-sortalde 'ipar-ekialdea'
 iparburu
 iparralde
 iparraldeko
 iparraldetar
 iparrizar
 iparrorratz
 ipartar
 ipi-apa
 ipinarazi, ipinaraz, ipinarazten. *dio* ad.
 ipini, ipin, ipintzen. *du* ad.
 ipotx
 ipuin
 ipuingile
 ipuingintza
 ipuinlari
 ipurbeltz

ipurdi
 ipurdi-has *Ipar.:* *ipurdi-has utzi dute Txomin, gehiegizko irabazpideak salatzean.*
 ipurdiz gora
 ipurdiko iz.
 ipurkada
 ipurmami
 ipurtalde izond.
 ipurtandi 'ipurdi-handia'
 ipurtargi *Lamprys noctiluca*
 ipurtarin izond. 'ipurdi-arina'
 ipurtats *Putorius putorius*
 ipurterre izond.
 ipurteste 'ipurdi hestea, heste lodia'
 ipurtezur 'ipurdi hezurra'
 ipurtondo
 ipurtzulo
 ipuru 1 *Juniperus communis*
 ipuru 2 'alor baten ertza, landu gabe geratzen dena'
 ipuruko iz. 'kopetakoa, idi eta behiei, uztartzean, kopetan jartzen zaiena'
 ira Bizk. 'iratzea'
 irabazarazi, irabazaraz, irabazarazten. *dio* ad.
 irabazi 1, irabaz, irabazten. *du* ad.
 irabazian
 irabazi 2 iz.
 irabazkin
 irabazle
 irabazpide
 irabaztun
 irabiagailu
 irabiaketa
 irabiatu, irabia, irabiatzen. *da/du* ad.
 irabio
 irabiur
 iradoki, iradokitzen. *du* ad.
 iradokizun
 iragabide* e. *iraganbide*
 iragaile
 iragaitte
 iragaitza
 iragaitzaz 'bidenabar'
 iragan 1, iragaten, iraganen. *da/du* ad.
 iragan 2 iz.
 iraganaldi

iraganarazi, iraganaraz, iraganarazten.
du ad.

iraganbide

iragangaitz

iragangaiztasun

iragankor

iragankortasun

iragarki

iragarkizun

iragarle

iragarmen: *batari sendatzeko antzea ematen diozu, besteari iragarmena, beste bati mirari egiteko indarra.*

iragarpen

iragarri, iragar, iragartzen. *du ad.*

iragazgaitz *Sin. irazgaitz*

iragazgaiztasun *Sin. irazgaiztasun*

iragazi *Sin. irazi*

iragazki *Sin. irazki 1*

iragazkor *Sin. irazkor*

iragazkortasun *Sin. irazkortasun*

iragaztegi *Sin. iraztegi*

irail

irain

irain egin

iraindu, irain(du), iraintzen. *du ad.*

iraingarri

iraitzi, iraitz, iraitzen. *du ad.*

iraitz-aparatu edo **iraitzaparatu**

iraizean* e. **iragaitzaz**

iraka

irakasbide

irakasgai

irakaskizun

irakaskuntza

irakasle

irakasleria

irakaspen

irakastaldi

irakaste

irakastegi

irakatsi 1 irakats, irakasten. *du ad.*

irakatsi 2

irakiar (herritarra)

irakidura

irakin, irakiten. *du ad. (nor kasurik gabea)*

irakinaldi

irakinarazi, irakinaraz, irakinarazten. *du ad.*

irakitan

irakite

irakitu* e. **irakin**

irakurgai

irakurgaitz

irakurgarri

irakurgarritasun

irakurgela

irakurketa

irakurkizun

irakurle

irakurlego 1 'irakurletza'. 2* e. **irakurleria**, **irakurleak**

irakurleria

irakurletza

irakurmen 'irakurtzeko gaitasuna'

irakurpen

irakurraldi

irakurrarazi, irakurraraz, irakurrarazten.

dio ad.

irakurri, irakur, irakurtzen. *du ad.*

irakurterraz

irakurtezin

irakurtze

iralki* e. **eralki**

irandar (herritarra)

irarketa

irarkola

irarlan

irarle

irarri, irar, irartzen. *du ad.: igeltsu eta barretan irarritako lerroak.*

irasagar

irasagarrondo *Cydonia oblonga*

irastor 'lapa-belarra'

irato, iratotzen. *du ad. 'itoarazi'*

iratsxeki* e. **eratsxiki**

iratxo

iraxxori 'buztanzuria'

iratzargailu

iratzargarri

iratzarri, iratzar, irartzartzen. 1. *da/du ad.*

'iratzartu': *oso goiz iratzarri naiz gaur; garaiz iratzarri dugu haurra.*
2 izond.: *gazte batzuk beste batzuk baino iratzarriagoak dira.*

iratzarrarazi, iratzarraraz, iratzarrarazten. *du ad.*

iratzartu, iratzar, iratzartzen. *da/du* ad.:
lotatik iratzartu zenean; telefono-ho-
tsak iratzartu zuen.

iratzartzaille

iratze *Filicopsida*

iratze ar

iratze eme

iratzeketa iz. 1 'iratze-bilketa'. 2 'iratze-
pila'

iraulaldi

iraularazi, iraularaz, iraularazten. *du* ad.

irauli, iraul, iraultzen. *da/du* ad.

iraulka

iraulkatu, iraulka(tu), iraulkatzen. *da/du*
ad.

iraulketa

iraultza

iraultzaile

iraultze

iraun, irauten. *du* ad.

iraunaldi

iraunarazi, iraunaraz, iraunarazten. *dio*
ad.

iraunarazle

iraungarri

iraungi, iraungitzen. *da/du* ad. *Jas.* 'itza-
li; ahitu'

iraungiarazi, iraungiaraz, iraungiaraz-
ten. *du* ad.

iraungidura

iraungigaitz

iraungikor

iraungitzaile

iraunkor

iraunkortasun

iraupen

irausi adlag. 'ahardia arreske'

iraute

irazeki, irazekitzen. *du* ad. *Jas.* 'piztu'

irazgaitz *Sin.* **iragazgaitz**

irazgaiztasun *Sin.* **iragazgaiztasun**

irazi, iraz, irazten. *du* ad. *Sin.* **iragazi**

irazki 1 *Sin.* **iragazki**

irazki 2 'hari-multzoa'

irazkitu, irazki(tu), irazkitzen. *du* ad.

irazkor *Sin.* **iragazkor**

irazkortasun *Sin.* **iragazkortasun**

iraztegi *Sin.* **iragaztegi**

iraztor 'iratze saila'

ireki, irekitzen. *da/du* ad.

irekialdi

irekiarazi, irekiaraz, irekiarazten. *du* ad.

irekidura

irekigune

irekitasun

iren izond.

irendu, iren(du), irentzen. *du* ad.

irensle

irentsarazi, irentsaraz, irentsarazten. *dio*
ad.

irentsi, irents, irensten. *du* ad.

iretargi *Bizk.* 'ilargia'

iretsi* *Ipar. e.* **irentsi**

iri *Ipar.* 'ingurua': *eguerdi iria.*

irian

irin

irindu, irin(du), irintzen. *da/du* ad.

irineztatu, irinezta, irineztatzen. *du* ad.

iringile

irintsu

iris *Anat.*

irispide: *irispidean* (izan, jarri...)

iritzi, irits, iristen. *da/du* ad.

iritzi 1, iritz(i), iritzen. *dio* ad.

iritzi 2 iz.

iritzira

irizkide

irizpen

irizpide

irla *Ipar. h.* **uharte**

irlandar (herritarra) *Sin.* **eiretar**

irmo

irmoki

irmotasun

irmotu, irmo(tu), irmotzen. *da/du* ad.

ironia

irozgarri iz. 'euskarria, indargarria'

irozkai iz. 'euskarria'

irozo, irozotzen. *du* ad. 'eutsi, jasan'

irozoarazi, irozoaraz, irozoarazten. *dio*
ad.

irrada *Sin.* **erradiazio**

irradi

irratsaio

irrazional

irri

irri(-)antzerki

irri(-)belar *Ranunculus sceleratus*

irri egin
irri eragin
irri-karkaila
irribarre
irribarre egin
irribarrez
irribarreka
irribarretsu
irribera *Sin.* **irrikor**
irrigarri
irrika 1 iz.
irrikan
irrikaz
irrika 2 adlag.
irrikatu, **irrika**(tu), **irrikatzen**. *du* ad.
irrikor *Sin.* **irribera**
irrimarra *Sin.* **karikatura**
irrintzi
irrintzi egin
irrintzika
irrintzilari
irriño *Ipar. Sin.* **irribarre**
irris *Sin.* **arroz**
irrisku* *Ipar. e.* **arrisku**
irrist
irrist egin
irrista iz.
irristada iz.
irristagarri
irristailu
irristakor
irristalari
irristaldi
irristarazi, **irristaraz**, **irristarazten**. *du* ad.
irristatu, **irrista**, **irristatzen**. *da* ad.
irrits ‘grina bizia’
irritsu 1 izond. ‘irriz dagoena’
irritsu 2 izond. ‘irritsez betea’
irriz
irrizko
irrizale
irteera
irten, **irteten**. *da* ad.
irtenaldi
irtenarazi, **irtenaraz**, **irtenarazten**. *du* ad.
irtenbide
irtengune
irudi
irudia egin *Sin.* **itxura egin**

irudiz
irudizko: *irudizko munduak.*
irudialdatu, **irudialda**, **irudialdatzen**.
da/du ad.
irudiarazi, **irudiaraz**, **irudiarazten**. *du*
ad.: **irudiarazi zieten haien alde zeu-**
dela.
irudidun
irudigile
irudigintza
irudikatu, **irudika**, **irudikatzen**. *du* ad.
irudikeria
irudiko 1: *bere irudiko egin zuen gizona.*
2: *gehienen irudiko* (‘gehienen ustez’).
irudikor
irudikortasun
irudikortu, **irudikor**(tu), **irudikortzen**.
da/du ad.
irudimen
irudimentsu
irudipen
iruditu, **irudi**(tu), **iruditzen**. *zaio* ad.
irudiztatu, **irudizta**, **irudiztatzen**. *du* ad.
‘irudiz hornitu’
irule
irun, **iruten**. *du* ad.
irunaldi
irundegi
iruntz *Bizk. h.* **ihintz**
iruntzi *Sin.* **ifrentzu**
iruntzitara *Sin.* **ifrentzuz**: *iruntzitara*
jantzia duzu elastikoa.
iruzkin
iruzkina egin: *testu horri iruzkina*
egin diot.
iruzkindu, **iruzkin**(du), **iruzkintzen**. *du* ad.
iruzkingile ‘testu-iruzkinak egiten ditue-
na’
iruzur
iruzur egin
iruzurgile
iruzurkeria
iruzurti
isats
isatsdun
isatsgabe izond.
iseka
iseka egin
isekari

isekatu, iseka(tu), isekatzten. *du* ad.
isil
 isil-gorde
 isil-gordeka
 isil-hizketa
 isil-isila *Ipar.*
 isil-isilik
 isil-misil
 isil-misilean
 isil-misilka
 isil-poltsa
isilaldi
 isilarazi, isilaraz, isilarazten. *du* ad.
 isildu, isil(du), isiltzen. *da/du* ad.
 isilean
 isileko
 isilik
 isilka
 isilkako
 isilpe
 isilpeko izlag. eta iz.
 isiltasun
 isilune
 isiotu, isio, isiotzen. *Batez ere Bizk. du*
 ad. 'argia, sua' piztu'
isipu
 isipu(-)belar *Hyssopus officinalis*
 isipula *Herr.*
 iskanbila
 iskanbilatsu
 iskilinba
 iskilu
 iskiludun
 isla 1 h. uharte
 isla 2 iz.: mendien isla uretan.
 islara: Jainkoaren edertasuna islara
 ikusten dugu.
 islada* e. isla 2
 isladatu* e. islatu
 islamabadar (herritarra)
 islamiar (herritarra): *Irango Errepublik*
Islamiarra.
 islandiar (herritarra)
 islandiera (hizkuntza)
 islapen
 islatu, isla(tu), islatzen. *da/du* ad.
 islatze
 iso interj. (agindu-hitza)
 isobara

isoglosa
 isolagailu *Fis.*
 isolamendu *Fis.*
 isolatu, isola, isolatzen. *du* ad. *Fis.* (beste arloetan hobestekoak dira *bakartu*, *bakandu*)
 isolatzaile *Fis.*
 isomero *Kim.*
 isomorfismo
 isomorfo
 isoszele
 ispilu
 israeldar (herritarra)
 istant
 istibor* e. istribor
 istil
 istiltzu
 istilu
 istinga
 istingadi
 istingor *Gallinago gallinago*
 istorio
 istribor
 istripu
 isun
 isuna ezarri
 isuraldatu, isuralda, isuraldatzen. *du* ad.:
odol kutsatua isuraldatu diote.
 isuraldatze
 isurarazi, isuraraz, isurarazten. *du* ad.
 isurbera
 isurbide
 isuri 1, isur, isurtzen. *da/du* ad.
 isuri 2 iz.
 isurialde
 isurkari *Sin. likido*
 isurketa
 isurki iz.
 isurkor
 isurle: gizon gaizto odol-isurlea.
 isurpen
 isurtze
 isuski *Bizk.* 'erratza'
 itaizur* e. itaxur, itogin
 italiar (herritarra)
 italiera (hizkuntza)
 itatxur* e. itaxur, itogin
 itaun
 itaundu, itaun(du), itauntzen. *du* ad.

itaunka
itaunketa
itaurleri *Bizk.* 'itaurrekoa'
itaurrean adlag.
itaurreko iz.
itaxur *Ipar. eta Naf. Sin.* **itogin**
itegi 'ukuilua, korta'
iteuli *Tabanus bovinus*
ito, **itotzen**. *da/du* ad.
itoaldi
itoarazi, **itoaraz**, **itoarazten**. *du* ad.
itobehar iz.
itogarri
itogin *Bizk. Sin.* **itaxur**
itoiti* e. **itaxur**, **itogin**
itoka adlag.
ito-itoka
itokarrean adlag.
itolarri iz.
itomen
itote* e. **itaxur**, **itogin**
itsasadar
itsas aingira *Conger conger*
itsasalde
itsasaldi
itsasandi* e. **itsas handi**
itsasargi
itsas arrano *Haliaeetus albicilla*
itsasarte
itsasbazter
itsasbehera
itsasbide
itsasegi* e. **itsas hegi**
itsasertz
itsas gaztaina *Aesculus hippocastanum*.
Sin. **Indi gaztaina**
itsasgizon
itsasgora
itsas handi
itsas hegi
itsas izar *Asteroidea*
itsasikara
itsas kabra *Scorpaena scrofa*
itsasketa: *itsasketan ohituak diren gizonak*. *Sin.* **nabigazio**
itsaski 1 'sagailoa, itsaso nahasia'
itsaski 2 (jatekoa)
itsaskirri
itsaskor

itsas korronte* e. **itsaslaster**
itsaslabar
itsaslamina
itsaslapur
itsaslapurreta
itsaslaster
itsas lehoi *Otaria sp. eta Zalophus sp.*
itsas lore *Coelenterata*
itsasmutil
itsaso: *Galileako Itsasoa edo Kinneret aintzira*.
itsasontzi
itsasontziratatu, **itsasontzira**, **itsasontziratzen**. *da/du* ad.
itsasoratu, **itsasora(tu)**, **itsasoratzen**. *da/du* ad.
itsasorratz
itsas otso *Phoca vitulina*
itsasozain
itsaspe
itsaspekari
itsaspeko
itsasperatu, **itsaspera(tu)**, **itsasperatzen**. *da/du* ad.
itsastar
itsas triku *Echinoidea*
itsasturi *Ipar.* 'marinela'
itsas txakur *Fam. Phocidae. Sin.* **foka**
itsasuntzi* e. **itsasontzi**
itsas zabal
itsas-zain* e. **itsasozain**
itsas zaldi *Hippocampus sp.*
itsatsarazi, **itsatsaraz**, **itsatsarazten**. *dio* ad.
itsatsi, **itsats**, **itsasten**. *Batez ere zaio* ad.
itsu
itsu-itsuan
itsu-gidari *Ipar.* 'itsuaurrekoa'
itsura adlag.: *itsura jarraiki zitzaion jakin gabe nora*.
itsuaurreko iz.
itsugarri izond.
itsuka
itsukeria
itsuki adlag.
itsulapiko *Sin.* **eltzeitsu**
itsumandoka
itsumen
itsumustu iz. 'ustekabea'
itsumustuan

itsumustuka

itsumutil

itsurik

itsusarazi, itsusaraz, itsusarazten. *du* ad.

itsusgarri izond.

itsusi

itsuskeria

itsuski adlag.

itsustasun

itsustu, itsus, itsusten. *da/du* ad.

itsutasun

itsutu, itsu(tu), itsutzen. *da/du* ad.

itsutuki

itun 1 iz.

itun 2 izond. *Jas.* 'tristeia, goibela'

itundu 1, itun(du), ituntzen. *da/du* ad.

'ituna egin, hitzartu'

itundu 2, itun(du), ituntzen. *da/du* ad.

'tristetu, goibeldu'

ituntasun

iturbegi

iturburu

iturgin

iturgintza

iturri

iturri(-)belar *Nasturtium officinale*

itxaro izan *du* ad. 1: *oneratuko dela itxaro* dut. 2: *itxaro zuten Jesu Kristoren etorrera.*

itxarobide

itxaron, itxaroten, itxarongo. 1 *dio* ad. (objektu biziduna denean): *Mireni itxaron diogu luzaz.* 2 *du* ad.: *itxaroten dut hilen piztuera.*

itxaronaldi

itxaronarazi, itxaronaraz, itxaronarazten. *dio* ad.

itxarongela

itxaropen

itxaropentsu

itxi, ixten. *da/du* ad.

itxialdi

itxiarazi, itxiaraz, itxiarazten. *du* ad.

itxiera

itxigailu

itxindi *Ipar.* 'ilintia'

itxitura 'eremu itxia; eremua ixten duen hesia'

itxoin, itxoiten. *dio* ad. h. **itxaron**

itxulastu, itxulas, itxulasten. *du* ad. 'ira-biatu, nahasi'

itxura

itxura(k) egin

itxura denez

itxuragabe

itxuragabeko

itxuragabekeria

itxuragabeki izond.

itxuragabetu, itxuragabe(tu), itxuragabetzen. *du* ad.

itxurakeria

itxurako: *arraitza-itxurako perretxikoa, tonto-itxurako pertsona.*

itxuraldaketa

itxuraldatu, itxuralda, itxuraldatzen. *da/du* ad.

itxuraldatze

itxuran: *jaitsi zen zerutik uso baten itxuran; itxuran bizi da.*

itxurapen

itxurati

itxuratu, itxura(tu), itxuratzen. *da/du* ad.

itxuratxarki

itxuratxartu, itxuratxar(tu), itxuratxar-tzen. *da/du* ad.

itxuraz: *gauzak itxuraz egin; itxuraz, oso pozik daude.*

itxurazale

itxurazalekeria

itxurazko 1 'egiazkoa ez dena': *itxurazko damua.* 2 'itxura onekoa': *emakume itxurazko eta maitagarria.*

itxuroso *Herr.* 'itxura onekoa; behar den bezalakoa'

itzain

itzaingo *Ipar.*

itzaintza

itzal

itzalaldi

itzalarazi, itzalaraz, itzalarazten. *du* ad.

itzalezin

itzalezlatu, itzalezta, itzalezlatzen. *du* ad.

itzalgaitz

itzalgaizka *Liter.*

itzalgarri izond.

itzalgune

itzali, itzal(i), itzaltzen. *da/du* ad.

itzalkor
itzalpe
itzalpetu, itzalpe(tu), itzalpetzen. *du* ad.
itzaltasun
itzaltsu
itzarri 1, itzar, itzartzen. *da* ad.
itzarri 2 izond.
itzarrik Bizk.
itzartu, itzar, itzartzen. *da* ad.
itzatu* e. **iltzatu**
itze *Ipar.* eta *Naf.* h. **iltze**
itel izond. 'ikaragarria, oso handia'
 itzelezko
itzul-amilka
itzul-lan
itzulaldi
itzularazi, itzularaz, itzularazten. *du* ad.:
 etxera itzularazi du; testua frantsesera
 itzularazi digute.
itzulbide
itzulbira
itzulera
itzulerraz
itzulezin
itzulgai
itzuli 1, itzul, itzultzen. 1 *da* ad. 2 *du* ad.
itzuli 2 iz.
itzuli-mitzuli
itzulika
itzulikatu, itzulika(tu), itzulikatzen.
 da/du ad. 'irauli, biratu'
itzulinguru
itzulipurdi
itzulipurdika
itzulketa
itzulpen
itzultzaile
itzultze
itzurarazi, itzurazaz, itzurazten. *du* ad.
itzurbide
itzuri, itzur, itzurtzen. *da/zaio* ad.
 itzuri ibili
 itzuri joan
itzurkor
ixa "x" letraren izena
ixi Bizk. 'ixo'
ixo
ixtante* e. **istant**
ixtil* e. **istil**

izadi
izaera
izai h. **izei**
izain *Hirudo medicinalis*
izakera* e. **izaera**
izaki
izan 1, izaten. *da/du* ad.
 izan ere lok.
 izan ezik 'salbu': *denak joan ziren,*
 ama izan ezik.
izan 2 iz.: *izena eta izana.*
izanarazi, izanaraz, izanarazten. *du* ad.
izandun izond. 'aberatsa'
izar
 izar(-)belar *Stellaria holostea*
 izar egon: *zerua izar dago.*
 izar(-)laino *Sin. nebuloza*
 izar(-)multzo *Sin. konstelazio*
izara *Sin. maindire, mihise*
izari 'neurria, tamaina'
izarigabe izond.
izarño
izarniarazi, izarniaraz, izarniarazten.
 Ipar. du ad. 'distirarazi'
izarniatu, izarnia, izarniatzen. *Ipar. du*
 ad. 'distiratu'
izarratu, izarra, izarratzen. *da* ad.: *zeru*
 izarratua.
izartegi
izartsu
izartu 1, izar(tu), izartzen. *du* ad. 'neur-
 tu'
izartu 2, izar(tu), izartzen. *da* ad. 'izarrez
 bete'
izartxo
izatasun
izate
izatedun
izatekide
izatez
izeba
izei *Abies sp.* eta *Pseudotsuga sp.* eta *Pi-
 cea sp.*
izeki, izekitzen. *da/du* ad. 'su hartu, sua
 piztu'
izeko Bizk. 'izeba'
izen 1: *Xabier du izena.* 2: *haren izen*
 ona zikindu.
 -ren izenean

izenburu

izendapen

izendatu, izenda, izendatzen. *du ad.*:
Euskaltzaindiak horretarako izendatu
nauelako; ez dugu izendatuko nor den;
euskaldunok "euli" izendatzen dugun
intsektua; langileen soldataren neurria
izendatzeko; egun izendatua.

izendatuki adlag.

izendatzaila

izendatze

izendegi

izendun

izengabe izond.

izengabeko

izengoiti

izenkide

izenlagun Gram.

izenondo Gram.

izenordain Gram.: *pertsona izenordai-*
nak.

izenorde 1 'ezizena'. 2* e. **izenordain**

izenpe

izenpearazi, izenpearaz, izenpearazten.
dio ad.

izenpetu, izenpe(tu), izenpetzen. *du ad.*

izenpetzaila

izerbera

izerdi

izerdi(-)zapi: *aurpegia izerdi-zapi ba-*
tekin estali zioten hilotzari.

izerdi(-)guruin

izerditan

izerdi(-)bitsetan Bizk.

izerdi(-)lapetan Bizk.

izerdi(-)patsetan

izerdi(-)uharretan Bizk.

izerdialdi

izerdiarazi, izerdiaraz, izerdiarazten. *du*
ad.

izerdikor

izerditsu

izerditu, izerdi(tu), izerditzen. *da ad.*

izerkari: *aurpegia izerkari batez estalita*
ehortzi zuten.

izi *Ipar. eta Naf. h. izu*

izialdura *Ipar. 'izua'*

izipera *Ipar. 'izutia'*

izkilu* e. **iskilu**

izkina

izkira *Subord. Natantia*

izkiriatu, izkiri, izkiriitzen. *Ipar. du ad.*
'idatzi'

izkirimiri

izkribu

izkribuz

izkribuzko

izkutu* e. **ezkutu**

izokin *Salmo sp.*

izorra *Zah. izond. 'haurduna'*

izorra izan, egon, Zah. 'haurdun izan'

izorratu, izorra, izorrazten. 1 *da ad. Zah.*
'haurdun gertatu'. 2 da/du ad. Arrunk.

'kalte egin, hondatu'

izotz *Sin. horma, lei*

izotza egin

izotzaldi

izotzil *Naf. h. urtarri*

izozkailu

izozki

izozki(-)denda

izozkigile

izozkitegi

izozmendi: *izozmendi batek hondoratu*
zuen Titanic itsasontzia.

izozte

izoztegi

izoztu, izotz/izoztu, izozten. *da/du ad.*

Sin. hormatu, leitu

izpar *g.er. h. albiste, berri*

izparringi *g.er. h. egunkari*

izpi

izpirik

izpika 1 adlag. *'zatika'*

izpika 2 iz. *'izpi txikia'*

izpil

izpildun

izpiliku *Lavandula officinalis*

izpiltsu

izpiño

izpiritu *Ipar. edo Jas. h. espiritu*

izpitsu

izpitxo

iztai *'izterra eta sabela elkartzen diren*
(sakon)gunea'

iztarte *'hankarte'*

izter

izter-lehengusu

izterbegi *Batez ere Zub.* ‘etsai pertsonala’
iztupa
izu
 izu-laborri
izualdi
izuarazi, **izuaraz**, **izuarazten**. *du* ad.
izugarri **izond.** eta **iz.**
 izugarrizko
izugarrikeria
izukaitz
izukari
izukor

izur **iz.**
izurde *Delphinus delphis*
izurri
izurrite
izurritsu
izurritu, **izurri(tu)**, **izurritzen**. *da/du* ad.
izurtsu *Sin.* **zimurtsu**
izurtu, **izur(tu)**, **izurtzen**. *du* ad.
izutasun
izuti
izutu, **izu(tu)**, **izutzen**. *da/du* ad.
izutzaile

J

j (**jota**)
ja *Ipar.* eta *Naf.* ‘dagoeneko; ordurako’
jabal *Ipar.*
jabalaldi *Ipar.*
jabalarazi, **jabalaraz**, **jabalarazten**. *Ipar.*
 du ad.
jabaldu, **jabal(du)**, **jabaltzen**. *Ipar.* *da/du*
 ad.
jabaldura *Ipar.*
jabalgarri *Ipar.*
jabaltasun *Ipar.*
jabe
 jaun eta **jabe**
 jabe egin
jabedun
jabegabe **izond.**
jabegai
jabegaitasun
jabego *Sin.* **jabetasun**, **jabetza**
jabekide
jabekidetasun
jabekuntza
jabetasun *Sin.* **jabego**, **jabetza**
jabetu, **jabe(tu)**, **jabetzen**. *da* ad.
jabetza *Sin.* **jabego**, **jabetasun**
jada ‘jadanik’
jadanik
jadetsi, **jadets**, **jadesten**. *Bizk.* *du* ad. ‘er-
 dietsi, lortu’
jagi, **jagiten**. *Bizk.* *da* ad. ‘jaiki’

jagoitik *Ipar.* *Zah.* ‘aurrerantzean, gaur-
 danik’
jagole
jagon, **jagoten**. *Bizk.* *du* ad.
jaguar *Panthera (jaguaris) onca*
jai (instrumentalean **jaiez**)
 jai egin
 jai eman
 jai hartu
jaialdi
jaidura ‘joera’
jaiegun
jaiera
jaiero
jaiki, **jaikitzen**. *da* ad.
jaikialdi
jaikiarazi, **jaikiaraz**, **jaikiarazten**. *du* ad.
jaikiera
jainko
Jainkoarren interj.
jainkogabe **izond.**
jainkosa
jainkotasun
jainkotiar
jainkotu, **jainko(tu)**, **jainkotzen**. *da/du*
 ad.
jainkozale
jainkozaletasun
jainkozko
jaio, **jaiotzen**. *da* ad.
jaioarazi, **jaioaraz**, **jaioarazten**. *du* ad.

jaioberri
jaioberritu, jaioberri(tu), jaioberritzen.

da ad.

jaiopera 'jaiotza'

jaioleku

jaiotegun

jaioterri

jaiotetxe

jaiotordu

jaiotza

jaiotze *Ipar.* eta *Naf.* h. **jaiotza**

jaiotzez

jaitsaldi

jaitsarazi, jaitsaraz, jaitsarazten. *du* ad.

jaitsi, jaits, jaisten. *da/du* ad.

jaitsiera

jaka

jakartar (herritarra)

jaki

jakile

jakin, jakiten. *du* ad.

jakina: *beste asko ere, jakina, mintzatuk dira auzi horrezaz.*

jakinaren gainean

jakinean

jakinarazi, jakinaraz, jakinarazten. *dio* ad.

jakinarazpen

jakinbide

jakinduria

jakingai

jakingarri

jakingura iz. eta izond.

jakin-min

jakin-nahi iz. eta izond.

jakintasun

jakintsu

jakintza

jakitate

jakite

jakitun

jakitun egin

jakitun egon

jakitun ipini

jakituria batez ere Bizk.

jakobino

jale

jalgi, jalgitzen. *Ipar.* *da* ad. 'atera, irten'

jalgialdi

jalgiarazi, jalgiaz, jalgiazten. *Ipar.* *du* ad.

jalgitze

jalki, jalkitzen. *da* ad. 'isurkari batean dirlindan dauden zatikiak hondoratu'

jalkin

jamaikar (herritarra)

jamusukroar (herritarra)

jan 1, jaten. *du* ad.

jan-arin(ean)

jan berri

jan-txakur

jan-urri

jan-zahar

jan 2 iz.

janaldi

janarazi, janaraz, janarazten. *dio* ad.

janari

janari(-)denda

janaritegi 'janariak gordetzeko tokia'

janaritu, janari(tu), janaritzen. *du* ad.: *zeure herria aingeruen ogiaz janaritu zenuen.*

janbo

jandarma* e. **jendarme**

jangai iz. 'janaria, jatekoa'

jangaitz

jangale

jangarri iz. 'janaria, jatekoa'

jangartxu izond.

jangela

jangura iz.

janiza *Ipar.* 'gose handia; grina makurra'

jankatu, janka, jankatzen. *Ipar.* *du* ad. 'hortzikatu'

janleku

jansenismo

jansenista

jantegi

jantoki

jantxakur

jantzarazi, jantzaraz, jantzarazten. *du* ad.

jantzi 1, jantz, janzten. *da/du* ad.

jantzi 2 iz.

jantzigintza

janzkera

janzki

janzteko iz.

japoniar (herritarra)
japoniera (hizkuntza)
jaramon
 jaramon egin *dio* ad.
jaraunse
jarauntsi, jaraunts, jaraunsten. *du* ad.
jardin* e. **lorategi**
jarduera
jardun 1, jarduten. *da/du* ad.: *lanean jardun da / du egun osoa.*
jardun 2 iz. 'hizketa, solasa'
jardunaldi
jardunarazi, jardunaraz, jardunarazten. *du* ad.
jardunbide
jardungai
jare izond.
jaregin, jaregiten. *dio* ad. (*nor* kasurik gabea) 'askatu, libratu': *neuk esatean, jaregin usoei.*
jargia batez ere **Zub.** 'jarlekua'
jargoi 'tronua'
jariagai
jariakin
jariarazi, jariaraz, jariarazten. *dio* ad.
jariatu, jaria, jariatzen. 1 **zaio** ad.: *ur bizko ibaiak jariatuko zaizkio sabeletik.* 2 *du* ad. **Biol.:** *malko-guruineak malko-ak jariatzen dituzte.*
jario 1, jarioke. **zaio** ad.
 galtza-jario
 gezur-jario
 hitz-jario
 jarioan
jario 2 iz.
jarioka
jarki, jarkitzen. **zaio** ad.
jarleku
jarrai 1 adlag.: *norbaiti / norbaiten jarrai ibili.*
jarrai 2* izond. gisa e. **jarraitu**, **jarraiki**: **hezkuntza jarraia e. hezkuntza jarraitua / jarraikia.*
jarraian: *elkarren jarraian zetozen.*
jarraiarazi, jarraiaraz, jarraiarazten. *dio* ad.
jarraibide
jarraika
jarraiki 1, jarraikitzen. *da/zaio* ad.

jarraiki 2 izond.: *lan jarraikia.*
jarraikitasun *Ipar.*
jarraikitzaile
jarraipen
jarraitu 1, jarrai(tu), jarraitzen. *du/dio* ad.: *lanean jarraitu du; Jesusi jarraitu dio.*
jarraitu 2 izond.: *errotaren hots jarraitua.*
jarraituki adlag.
jarraitutasun 'jarraitua denaren nolakotasuna'
jarraitzaile
jarrarazi, jarraraz, jarrarazten. *du* ad.
jarrera
jarri, jar, jartzen. *da/du* ad.
jarrialdi
jartoki h. **jarleku**
jartzaile
jas Bizk. iz.: *dantzan jasa dauka horrek. jaseko: jaseko mutila.*
jasa iz.: *kanpoan jasa itsua ari du, kazkabarrak gogor astintzen ditu artaburuak.*
jasaille
jasan, jasaten. *du* ad.
jasanarazi, jasanaraz, jasanarazten. *dio* ad.
jasanezin
jasangaitz
jasangarri
jasankor
jasankortasun
jasmin *Jasminum sp.*
jaso, jasotzen. *du* ad.
jasoaldi
jasoarazi, jasoaraz, jasoarazten. *dio* ad.
Jasokunde
jasotasun
jasotzaile
jasotze
jaspe
jateko iz.
jaten iz. (batez ere abereena)
jatetxe
jator
jatordu
jatorkeria
jatorki adlag.

jatorri
jatorriz
jatorrizko
jatortasun
jats *Ipar.* 'erratzatza'
jatsi* e. **jaitsi**
jatun
jaugin *Ipar.* 'joera'
jaulki, **jaulkitzen**. 1 *zaio* eta *du* ad. '(ahotik) irten, (ahotik) bota'. 2 *du* ad. *Finantz.:* *eusko bonoak jaulki.*
jaulkiarazi, **jaulkiaraz**, **jaulkiarazten**. *dio* ad.
jaulkipen *Finantz.*
jaulkitze
jaun
jaun eta jabe
Jauna hartu
jaunartzaile
jaunartze
jaundetar (herritarra)
jaundu, **jaun(du)**, **jauntzen**. *da/du* ad.
jauneria *Ipar.*
jaungoiko h. **jainko**
jauntasun
jauntxo
jauntxokeria
jauntzi, **jauntz**, **jaunzten**. *Ipar.* h. **jantzi**
jaunxkila
jauregi
jauregitar
jaurerri
jauretsi, **jaurets**, **jauresten**. *du* ad.
jauretxe
jaurgo
jaurlaritza (Euskal Autonomia Erkidegoko gobernua izendatzeko)
jaurti, **jaurtitzen**. *du* ad.
jaurtiarazi, **jaurtiaraz**, **jaurtiarazten**. *dio* ad.
jaurtigai
jaurtigailu
jaurtika
jaurtiketa
jaurtiki, **jaurtikitzen**. *du* ad. h. **jaurti**
jaurtikigai* e. **jaurtigai**
jaurtitzaile
jausarazi, **jausaraz**, **jausarazten**. *du* ad.
jausi, **jaus**, **jausten**. *Batez ere Bizk. da* ad.

jausitasun
jauskor
jauspen *Ipar.* 1 'jaustea'. 2 'begirunea'
jautsapen *Jas.:* *Erromako inperioaren jautsapena.*
jautsi, **jauts**, **jausten**. *Lap.* eta *Naf.* h. **jaitsi**
jauzarazi, **jauzaraz**, **jauzarazten**. *du* ad.
jauzi 1, **jauz**, **jauzten**. *da* ad.
jauzi 2 iz.
jauzi egin
jauzi eragin
jauzian
jauzika
jauzilari: *lasterkari eta jauzilari txapel-dunak.*
jauzkari: *orein jauzkaria.*
jauzte
jauzteka adlag. 'jauzika'
jaz* e. **iaz**
jazarbide
jazarkunde *Ipar.* h. **jazarpen**
jazarle
jazarpen
jazarraldi
jazarri, **jazar**, **jazartzen**. *zaio/dio* ad.
jazinto* e. **hiazinto**
jazki* e. **janzki**
jazmin* e. **jasmin**
jazo, **jazotzen**. *da* ad.
jazoera
jazz
jei* e. **jai**
jeiki* e. **jaiki**
jeinu *Ipar.* 'antzea, trebetasuna'
jeitsi* e. **jaitsi**
jela *Gip.*
jelatu, **jela(tu)**, **jelatzen**. *Gip. da/du* ad.
'izoztu'
jelkide
jelosia 'jeloskortasuna'
jeloskor
jeloskortasun
jeloskortu, **jeloskor(tu)**, **jeloskortzen**. *da/du* ad.
jeloskortze
jelostu, **jelos(tu)**, **jelosten**. *Ipar. da/du* ad.
'bekaiztu'
jeltzale

jeltzaletasun
jeltzaletu, jeltzale(tu), jeltzaletzen. *da/du* ad.
jendaila *Pei*.
jendaki iz.
jendalde
jendarme
jendarte
 jendartean
 jendarteko
jendaurre
 jendaurrean
 jendaurreko
jende
jendeketa *Ipar. h. jendetza*
jendeki* e. **jendaki**
jendekin 'jendartea atsegin zaiona'
jendetasun
jendetsu
jendetza
jendeztatu, jendezta, jendeztatzen. *du* ad.: 72 leinuek jendeztatu zuten mun-dua.
jeneral
jeneraltza
jenio 1 *Heg.:* jenio txarra *du. 2: Einstein jenio bat zen.*
jentil
jentiltasun
jertse
jerusalemдар (herritarra)
jesan, jesa(i)ten. *Zub. du* ad. 'maileguz hartu'
jesapen
jesarleku *Bizk.*
jesarri, jesar, jesartzen. *Bizk. da/du* ad.
jesuita
jesulagun
jetzi, jeztzen. *du* ad.
jetzialdi
jin, jiten. *Ipar. da* ad.
jinarazi, jinaraz, jinarazten. *Ipar. du* ad.
jipoi
jipoialdi
jipoitu, jipoi(tu), jipoitzen. *du* ad.
jira
jirabira
 jirabiran
jirabiraka

jirabiratu, jirabira(tu), jirabiratzten. *du* ad.
jirafa *Giraffa camelopardalis*
jiraka
jiratu, jira(tu), jiratzten. *da/du* ad.
jite 1 'izaera'. 2* e. **eite**
jo, jotzen. *du* ad.
 gora jo
 -tzat jo: egokitza *jo.*
 jo eta jo
 jo eta ke
 jo eta su
joaki adlag. *Batez ere Ipar.:* beti joaki eta joaki, eta sekula joaten ez.
joaldi
joaldun: *Iturengo joaldunak.*
joan, joaten. *da* ad.
joan-etorri iz.
joan-jin *Ipar. iz.*
joanaldi
joanarazi, joanaraz, joanarazten. *du* ad.
joanera
joarazi, joaraz, joarazten. *dio* ad.
joare
 joaredun* e. **joaldun**
joera
jogailu
jogurt
joia h. bitxi
joile *Ipar. h. jotzaile*
joka adlag.
jokabide
jokaera
jokalari
jokaldi
jokalege
jokaleku
jokamolde
jokarazi, jokaraz, jokarazten. *dio* ad.
jokatu, joka, jokatzen. 1 *du* ad.: dirua jo-katu *du. 2 da/du* ad.: era lotsagarrian jokatu *dugu / gara.*
joko
jolas
 jolasean (ibili, ari izan...)
 jolas egin
 jolas(-)ordu
 jolas(-)parke
jolasaldi

jolasgarri iz. eta izond.
jolaskeria
jolasketa
jolasleku
jolasti izond.
jolastoki
jolastu, **jolas(tu)**, **jolasten**. *da* ad.
jole h. **jotzaile**
jomuga
joniko izond.: *Itsaso Jonikoa*.
jopu
joputasun
joputza
joran
gorantsu
jordaniar (herritarra)
jori
goritasun
goritu, **jori(tu)**, **goritzen**. *da/du* ad.
goritzaile
jornal Herr. ‘soldata’
jorra
jorran
jorrai ‘jorratzeko aitzur txikia’
jorrai(-)dantza
jorrail h. **apiril**
jorraldi
jorratu, **jorra(tu)**, **jorratzen**. *du* ad.: *artoa jorratu; gai bat jorratu; pertsona bat jorratu*.
jorratzaile
gorubera (hizkuntza)
josi, **jos**, **josten**. *du* ad.
joskera
josketa
joskura* e. **jostura**
josle
jostagailu* e. **jostailu**
jostagarri iz. eta izond.
jostagura: *ez gara hemen inor jostagura, lazten gaitu bazterren isiltasunak*.
jostailu
jostailu(-)denda
jostaketa *Heg.* h. **josteta**
jostakin
jostalagun
jostalari
jostaleku
jostarazi, **jostaraz**, **jostarazten**. *du* ad.

jostatu, **josta**, **jostatzen**. *da* ad.
joste
josteko makina
josteta
jostetan
jostirudi ‘Lore Jokoen garaiko euskal komedia’
jostorratz
jostun
jostundegi
jostura
jota “j” letraren izena
jotzaile
jotze
jubilazio* e. **erretiro**
judaismo
judegu Bizk. h. **judu**
judizio Jas. ‘epaiketa’
judo
judu iz. eta izond.
juez Heg. h. **epaile**
jugoslaviar (herritarra)
juizio Heg. ‘epaiketa’
jujamendu Ipar. ‘epaiketa’
jujatu, **juja**, **jujatz**. *Ipar. du* ad. ‘epaitu’
juje Ipar. ‘epailea’
jukutria
julufrai Ipar. ‘krabelina’
juntagailu
juntarazi, **juntaraz**, **juntarazten**. *du* ad.
juntatu, **junta(tu)**, **juntatzen**. *da/du* ad.
juntura
juramentu Zah. 1 h. **zin**. 2 h. **arnegu**, **birao**
juridiko
jurisdikzio
jurisprudenzia
jus* e. **zuku**
justifikatu, **justifika**, **justifikatzen**. *da/du* ad.
justizia
justu Herr.
hain justu ere
justu-justu
justuki Ipar.
juzgatu, **juzga**, **juzgatzen**. *Heg. du* ad. h. **epaitu**
juzgu: *Pauloren juzgua egin* (‘Paulo dela uste izan’)

K

k (ka)
ka “k” letraren izena
kabala *Ipar.* ‘aberea, azienda’
kabalkada *Ipar.*
kabalzain
kabaret
kabarra* e. **gabarra**
kabestru
kabia* e. **habia**
kabiar
kabila ‘eusteko edo lotzeko ziria’
kabina
kabinete
kabitu, **kabi**, **kabitzen**. *Heg.* 1 *da* ad.: *hemen ez naiz kabitzen* (hemen ez naiz sartzen). 2 *du* ad.: *kutxa honek asko kabitzen du* (kutxa honek asko hartzen du)
kable
kabo *Heg.* h. **kaporal**
kabuldar (herritarra)
kabuxa *Blennius gattorugine*
kabuz (*neure, zeure, bere...* **kabuz** esapi-deetan erabiltzen da)
kaden *batez ere Bizk.* izond. ‘ahula, argala’
kadena *Ipar.* h. **kate**
kadendu, **kaden(du)**, **kadentzen**. *Batez ere Bizk.* *da/du* ad. ‘ahuldu, argaldu’
kadentasun *batez ere Bizk.* ‘ahultasuna, argaltasuna’
kadete
kadira *Ipar.* (aulki-mota)
erregeen kadira (haur-jokoa)
kadmio
kafe
kafe(-)denda
kafe(-)errota
kafe-eten ‘kafea hartzeko egiten den etenaldia’
kafe(-)etxe
kafe(-)landare
kafeina
kafeinagabe: *hiru kafesne, bi kafe, eta kafeinagabe bat.*
kafeondo *Coffea sp.*
kafeontzi

kafesne
kafetegi
kafetxe* e. **kafe(-)etxe**
kahaka *Ipar.* ‘mozoloa’
kai
kaialde
kaier *Ipar. Sin.* **koaderno**
kaiku 1 iz. ‘ontzia’. 2 izond. ‘irain-hitza’
kaikukeria
kaikutzar
kailu *Ipar.* iz. eta izond.: *gizon kailua* (hezur eta azal dena)
kaiman *Fam. Alligatoridae*
kainabera* e. **kanabera**
kainoi* e. **kanoi**
kaio
kaiola
kaiolatu, **kaiola(tu)**, **kaiolatzen**. *da/du* ad.
kairotar (herritarra)
kaisar ‘Alemaniako enperadorea’
kaixo *Heg. Lgart.*
kaixoka
kaizu ‘neurria, tamaina’
kajoi* e. **tiradera**
kaka
kaka egin
kaka-nahaste
kaka-ume
kaka zahar
kakagale
kakagura iz.
kakahuete *Arachis hypogaea*
kakalardo *Fam. Scarabaeidae* eta *Dytiscidae* eta *Hydrophilidae* eta *Gyrinidae*
kakalarri iz.
kakamarlo *Ipar.* ‘kakalardoa’
kakanarru *Lgart.* iz. eta izond.
kakao *Theobroma cacao*
kakarraldo *Bizk.* ‘kakalardoa’
kakati
kakatsu
kakaztu, **kakaz(tu)**, **kakazten**. *da/du* ad.
kakazu *Ipar.* eta *Naf.* ‘kakatsua’
kakeri
kako
kako-mako

kakodun
kakofonia
kakola *Ipar.* 1 izond. 'okertua; traketsa'.
 2 iz. pl. 'zama eramateko kakoak'
kakolakeria *Ipar.*
kakolatu, kakola(tu), kakolatzen. *da/du*
 ad.
kakontzi izond.
kakotu, kako(tu), kakotzen. *da/du* ad.
 'kako-itxura eman'
kakotx h. koma
kaktus *Cactus* sp.
kala 1 *Heg.* 'arrantza-gunea'
 2 *Zantedeschia aethiopica*
kalabaza *Heg.* h. kuia
kalabazin *Heg.* h. kuiatxo
kalaka *Ipar.* eta *Naf.*
kalakari *Ipar.* eta *Naf.*
kalamu *Cannabis sativa*
kalapita *Ipar.* eta *Naf.*
kalapitari *Ipar.* eta *Naf.*
kalatxori 'antxeta-mota txikia'
kalbario
kalbinismo
kalbinista
 kaldera* e. galdara
kale
 (kale) agerraldi *Sin.* manifestazio
 kale egin 'huts egin'
 kale-garbitzaile
kaleidoskopio
kalejira
kalekume
kalentura *Heg.* h. sukar
kaleratu, kalera(tu), kaleratzen. *da/du*
 ad.
kaletar
kaletartu, kaletar(tu), kaletartzen. *da/du*
 ad.
kalezulo
kali *Ipar.* iz. 'kali-jokoko makila'
 kali(-)joko
kalibratu, kalibra, kalibratzen. *du* ad.
Tekn. 'kalibrea hartu'
kalibre
kalifa
kalifaldi
kalifikatu, kalifika, kalifikatzen. *du* ad.
kalifikazio

kaligrafia
kalipu *Ipar.* 'adorea'
kalitate
kalitu, kali, kalitzen. *Ipar.* *du* ad. '(piz-
 tia) akabatu, hil'
kalitxa *Ipar.* 'garatxo'a'
kalitxa-belar 'zaran-belarra'
kaliza iz. 1 (mezakoa). 2 (loreena)
kalkatu, kalka, kalkatzen. *du* ad.
kalko
kalkulagailu
 kalkulamaina* e. kalkulagailu
kalkulatu, kalkula, kalkulatzen. *du* ad.
kalkulu
kalonje
kaloria
kalostra *Ark.*
kalostrape iz.
kalpar
kalte
 -en kaltean
 kalte egin
 kalte eragin
 kalte-galera
 kalte hartu
 kalte izan
 kalte-ordain: *kalte-ordaina eman, kal-
 te-ordaina hartu.*
kaltetun
kaltegarri
kaltegile
kaltekor h. kaltegarri
kaltetsu
kaltetu, kalte(tu), kaltetzen. 1 *da* ad.
 'kaltea jasan': *autoa kaltetu zitzaigun;*
gauza kaltetua ontzat saldu. 2* *du* ad.
 e. kalte egin
 kaltzara* e. galtzada
kaltzio
kaltzita
kamaina
 kamaleoi* e. kameleoi
kamamila
 kamara* e. 1 kamera. 2 ganbera
 kamarero* e. zerbitzari
kameleoi *Chamaeleontidae*
kamelia *Camellia* sp.
 kamelu* e. gamelu
kamera

kamerundar (herritarra)
kamino *Bizk.* h. **errepide**
kamio *Heg.* h. **errepide**
kamioi
kampalar (herritarra)
kamustasun
kamustu, kamuts/kamustu, kamusten.
da/du ad.
kamuts
kana
 kana bete
 kana-erdi
kanabera *Arundo donax*
kanaberadi
kanadar (herritarra)
kanal
kanariar: *Kanariar Uharteak*.
kanari(o) *Serinus canaria*
kanbiatu, kanbia, kanbiatzen. *da/du* ad.
 h. **aldatu**
kanbodiari (herritarra)
kandela
kanela *Cinnamomum ceylanicum* eta
 Cinnamomum cassia
kanelondo
kanguru *Macropus sp.*
kanibal ‘gizajalea’
kanibet* e. **ganibet**
kanika h. **puxtarri**
kanila *Heg.* h. **txorrota**
kankailu
kankarreko ‘buruan hartu edo emanda-
 ko kolpea’
kannada (hizkuntza)
kanoa
kanoi
kanoigintza
kanon
kanoniko izond.
kanonizatu, kanoniza, kanonizatzen. *du*
 ad. *Erl.*
kanore *Ipar.* h. **ganora**
kanpadenda *Sin.* oihal-etxola
kanpai
 kanpai-hots
 kanpaia(k) jo
kanpaina ‘ekinaldia’
kanpaina denda* e. **kanpadenda**
kanpaitxo

kanpaleku
kanpandorre
kanpatu, kanpa, kanpatzen. *da* ad.
kanpin *Sin.* **camping**
kanpo: *legez kanpokoa*; *kanpo-harremna-*
 nak.
 kanpoko izlag. eta iz.
kanpora
kanpotiko
kanpo utzi
kanpoalde
kanpoeder izond.
kanpolarrosa *Bizk.*
kanporaketa
kanporakoi
kanporatu, kanpora(tu), kanporatzen.
da/du ad.
kanposantu *Heg.* h. **hilerri**
kanpotar
kanputxear (herritarra)
kanta
 kantaz
kantaezin
kantagile
kantagintza
kantaldi
kantarazi, kantaraz, kantarazten. *dio* ad.
kantari
kantata
kantatu, kanta(tu), kantatzen. *du* ad.
kantatxo
kantatzaile
kantiarazi, kantiaraz, kantiarazten. *du*
 ad.
kantika
kantitate
kantitu, kanti, kantitzen. *Ipar.* *da/du* ad.
 ‘higitu, mugitu’
kantoi: *kale baten kantoian*.
kantonamendu: *Lau Kantonamenduen*
 aintzira.
kantore batez ere *Zub.* ‘kanta, kantua’
kantu
 kantuz
kantutegi
kantziler
kaoba *Swietenia mahoganis*
kaolin
kaos

kapa
kapar 1 *Rhizina inflata*; *Rhizina* sp. 2 (akain-mota)
kapare iz. 'aitonen semeen eta bilauen artekoa'
kapazitate *Elektr.*
kapela
 kapela(-)denda
kapelu *Ipar.* h. **kapela**
kapera
kaperaño
kapeta *Ipar.*
kapilau
kapilautza
kapirio* e. **gapirio**
kapitain
kapital
kapitalismo
kapitalista
kapitalizatu, kapitaliza, kapitalizatzen. *du* ad.
kapitulazio
kapitulu
kapoi
kaporal
kaporalburu
kapusai
kaputxino
kar: zure amodioaren kar saindua.
kar-kar(-kar) adlag. 'barrearen onoma-topeia; algaraz'
kara batez ere *Ipar.* 'itxura'
karabana
karabina
karabinero h. mugazain
karaitz* e. **kare(-)haitz**
karaka 'oiloaren kantua'
karako(i)l h. barraskilo
karamelu
kararri* e. **kareharri**
karate
karats* e. **kirats**
karatxo* e. **garatxo**
karbonato
karbono
karburagailu
karburo
karda
kardaba *Gip.* 'kezka, egonezina'

kardabera *Sonchus* sp.
kardantxilo batez ere *Bizk.* 'karnaba'
kardantxori *Bizk.* 'karnaba'
kardari
kardatu, karda(tu), kardatzen. *du* ad.
kardenal* e. **kardinal**
kardinal iz.
kardinalgo
kardiologia
kardiologo
kardu *Carduus* sp., etab.
kardulatz *Cirsium* sp., etab.
kare
 kare(-)haitz
 kare(-)ikatz
 kare(-)lur
karealdi
karedun
karegai
kareharri
karel
karen 'ume ondokoa, plazenta'
kareore
karesa *Ipar. Herr.* 'fereka'
karesatu, karesa(tu), karesatzen. *Ipar. du* ad. *Herr.* 'ferekatu'
karga
kargaketa
kargarazi, kargaraz, kargarazten. *du* ad.
kargatu, karga(tu), kargatzen. *da/du* ad.
kargu
 kargu hartu *Heg.* 'erantzukizuna eskatu'
 kargua utzi
kargudun
kari *Ipar.*
 -en kariaz *Jas.*
 -en karietara
karie(s) h. txantxar
karikatuta
kario *Ipar.* eta *Naf.* 'garestia'
kariotasun *Ipar.* eta *Naf.* 'garestitasuna'
kariotu, kario(tu), kariotzen. *Ipar.* eta *Naf. da/du* ad. 'garestitu'
karisma
karismadun
karitate
karitatetsu
karkaba

karkaila
karkailaz
karkailaka
karkara
karkaraz
karkaraka
karkaxa
karkaxaka
karlismo
karlista
karlistada h. **karlistaldi**
karlistaldi
karmeldar
karmin 1 *Ipar.* 'garratza'
karmin 2 (kolorea)
karmindu, karmin(du), karmintzen.
Ipar. da/du ad. 'garraztu'
karmindura *Ipar.*
karnaba *Carduelis carduelis*
karnata 'beita'
karnazer(u)* e. **harakin**
karnet* e. **nortasun-agiri**, **gidabaimen**,
(X Elkarteko) **txartel**
karobi
karpa *Cyprinus carpio*
karraio* e. **garraio**
karraka 'metala edo zura berdintzeko
edo leuntzeko tresna'
karrakatu, karraka(tu), karrakatzen. *du*
ad.
karrakela *Littorina sp.*
karramarro *Astacus sp.* eta *Carnicus sp.*
eta *Pachygrapsus sp.*
karranka
karrankari
karranpa *Sin. arranpa*
karrasi* e. **garrasi**
karraska
karraskari
karraskatu, karraska(tu), karraskatzen.
du ad.
karraskila *Rhamnus alaternus*
karraspio *Symphodus (Crenilabrus) sp.*
karratu *Ipar.* izond. 'koadroa'
karrera *Heg. h. ikasketak*: **Zuzenbide**
karrera h. **Zuzenbide ikasketak**.
karretera* e. **errepide**
karretila* e. **eskorga**

karrika *Ipar.* eta *Naf.* 'kalea'
karrika egin 'kale egin, huts egin'
karro *Herr. h. orga*: **zaldi-karroa**.
karroin *Ipar.* 'horma, izotza'
karroindatu, karroinda(tu), karroinda-
tzen. *da/du* ad. 'izoztu'
karroza
karrozeria
karsoil
karsoildu, karsoil(du), karsoiltzen. *da/du*
ad.
karta 1 (jokokoa). 2* e. **gutun**, **eskutitz**;
mapa
kartel *Heg. Sin. afixa*
karteldegia* (gaztelaniazko **kartelera**-rako
e. **ikuskizunak**)
kartera* e. **diru(-)zorro**, **paper(-)zorro**
kartilago
kartografia
kartoi
kartoi mehe
kartoifin* e. **kartoi mehe**
kartsu
kartsuki
kartsutasun
kartulina* e. **kartoi mehe**
kartutxo
kartuxa* e. **kartutxo**
kartveliar (herritarra)
kartveliera (hizkuntza)
kartzela
kartzelatu, kartzela(tu), kartzelatzen. *du*
ad.
karu *Bizk.* 'garestia'
karutu, karu(tu), karutzen. *Bizk. da/du*
ad. 'garestitu'
kasa (*neure, zeure, bere...* **kasa** esapide-
etan erabiltzen da)
kasaila *Ipar.* 'kalapita, iskanbila'
kasaka (jantzi-mota)
kasarazi, kasaraz, kasarazten. *Ipar. du*
ad.
kasatu, kasa, kasatzen. *Ipar. du* ad.
kaserna *Ipar. Sin. kuartel*
kasete
kasik
kasino
kaska
kaskabeltz *Parus sp.*

kaskabilo 'txilin-modukoa'
kaskagogor izond.
kaskagorri izond.
kaskail 1 'kankailua'. 2 'bipila, soila'
kaskaildu, **kaskail(du)**, **kaskaitzen**.
da/du ad.
kaskako iz.
kaskamotz izond.
kaskar
kaskarin izond.
kaskarreko iz.
kaskazuri izond.
kasket* e. **kasketa**
kasketa 'apeta'
kasketaldi
kaskezur
kasko
kaskodun
kaskutsik
kasta
kastigatu, **kastiga**, **kastigatzen**. *du ad.*
Heg. h. zigortu
kastigu *Heg. h. zigor*
kastitate
kasu
kasu!
kasu egin
kasu eman
kasualitate
kasuistika
katabut *Zah. 'zerraldoa, hilkutxa'*
katagorri *Sciurus sp.*
katakonba
katakume
katakunba* e. **katakonba**
katalan 1 (herritarra): *Herrialde Katalan.* 2 (hizkuntza)
katalingorri *Fam. Coccinellidae. Sin.*
marigorri(ngo), **amona mantangorri**
katalisi
katalizatu, **kataliza**, **katalizatzen**. *du ad.*
katalizatzaile
katalogatu, **kataloga**, **katalogatzen**. *du ad.*
katalogo
katamixar *Bizk. 'katagorria'*
katamotz *Lynx sp.*
katanarru
katapulta

katar 'katu arra'
katarro *Heg. 'hotzeria'*
katarsi
katastro
katatxori 'okila'
katazuri 'erbinude zuria'
kate
kateatu, **katea(tu)**, **kateatzen**. *da/du ad.*
katedra
katedradun
katedral
kategoria
katekesi
kateme 'katu emea'
kateto *Mat.*
katibatu* e. **gatibatu**
katibu* e. **gatibu**
katigatu, **katiga**, **katigatzen**. *da ad.* 'lotu, trabatu'
katigu 'lotua, trabatua'
katilu
katilukada
katixima *Ipar. 'kristau-ikasbidea'*
katmandutar (herritarra)
katodo
katoliko
katolikotasun
katolizismo
katramila
katramilatsu
katramilatu, **katramila(tu)**, **katramila-**
tzen. *da/du ad.*
katu *Felis catus* eta *Felis silvestris* eta
Felis (Leptailurus)
katu-belar *Nepeta cataria*
katuarra *Scyliorhinus canicula*
katutu, **katu(tu)**, **katutzen**. *Bizk. da/du ad. Lgart. 'mozkortu, horditu'*
kaudimen
kausa
dela kausa
direla kausa
-en kausaz
kausal
kausatu, **kausa(tu)**, **kausatzen**. *du ad.*
kausazko
kausiarazi, **kausiaraz**, **kausiarazten**. *du ad.*
kausitu, **kausi**, **kausitzen**. *da/du ad.*

kautan: *neure, bere... kautan* ('neure, bere... artean').

kauter *Ipar.* (-r biguna du)

kautxu

kaxa 1 *Heg.* 'kutxa'. 2 *Ipar.* 'kazola'

kaxalote *Physeter catodan. Sin. zeroi*

kaxarranka 'Lekeitioko dantza'

kaxmirera (hizkuntza)

kaxoi* e. **tiradera**

kazakhera (hizkuntza)

kazakhstandar (herritarra)

kazeta

kazetagintza

kazetari

kazetaritza

kazetateria* e. **prentsa**

kazike

kazkabar

kazola

ke

kealdi

kebide

kedar

kedartsu

kedartu, **kedar(tu)**, **kedartzen**. *da/du* ad.

keheila *Zub.* 'kereta'

keina

keinada

keinatu, **keina(tu)**, **keinaten**. *du* ad.

keinu

keinu egin

keinuka

kemen

kemendu, **kemen(du)**, **kementzen**. *da/du* ad.

kemendun

kementasun

kementsu

kemin 'garmina'

ken

kenarazi, **kenaraz**, **kenarazten**. *du* ad.

kendu, **ken**, **kentzen**. *da/du* ad.

kendura *Mat.*

kenka* e. **kinka**

kenketa *Mat.*

kenkizun *Mat.*

kentzaile

kenyar (herritarra)

keramika* e. **zeramika**

keramikari* e. **zeramikari**

kereila

kereta

keroseno

kerubin

keta 1 *Ipar.* iz. 'multzoa'

keta 2 *Ipar.* adlag. 'bila'

ketsu

ketu, **ke(tu)**, **ketzen**. *da/du* ad.

ketzal *Trogons resplendens*

kexa

kexadura

kexarazi, **kexaraz**, **kexarazten**. *du* ad.

kexati

kexatu, **kexa(tu)**, **kexatzen**. *da* ad.

1 'arranguratu'. 2 *Ipar.* 'kezkatu; hase-rretu'

kexu 1 iz. 'kexa'. 2 adlag. 'urduri; hase-rre'. 3 izond.

kexu izan *da* ad.

kezka

kezkabide

kezkagarri

kezkarazi, **kezkaraz**, **kezkarazten**. *du* ad.

kezkati

kezkatsu

kezkatu, **kezka(tu)**, **kezkutzen**. *da/du* ad.

keztatu, **kezta**, **keztatzen**. *da/du* ad.

kg 'kilogramo' ren sinbolo nazioartekoa

khartumdar (herritarra)

khemerera (hizkuntza)

kibizta* e. **begizta**

kide

kideko

kidekotasun

kider* e. **gider**, **kirten**

kidetasun

kidetsu

kidetu, **kide(tu)**, **kidetzen**. *da/du* ad.

kiebra *Heg. Herr.* 'porrota'

kiebra jo

kiebra egin

kievtar (herritarra)

kigaliar (herritarra)

kikara

kikil

kikildu, **kikil(du)**, **kikiltzen**. *da/du* ad.

kikilgarri izond.

kila* e. **gila**

kilika 1 *Ipar.* izond. 'kilikorra; irudikorra'. 2 iz. 'kili-kilia'

kilikagarri

kilikari

kilikatu, *kilika(tu)*, *kilikatzen*. 1 *du* ad. 'kilika egin'. 2 *da/du* ad. 'ernatu, kitzikatu'

kili-kili iz.

kilikor

kilima *Gip.* 'kilika, kili-kilia'

kilimakor *Gip.* 'kilikorra'

kilimatu, *kilima(tu)*, *kilimatzen*. *Gip.* 'kilikatu'

kilimon egin *Bizk.* 'porrot egin'

kilker *Gryllidae*

kilo 1 'kilogramoa'

kilo 2 'gorua'

kilogramo

kilometro

kima 1 'abarraren muturra'

kima 2 'zaldiek eta beste zenbait aberck lepagainean duten zurden multzoa'

kimatu, *kima(tu)*, *kimatzen*. 1 *du* ad. 'kimak kendu'. 2 *da* ad. 'kimua(k) erne'

kimatzaile

kimera 1 'liskarra'. 2 'ametsa, lilura'

kimika

kimikari iz.

kimiko izond.

kimioterapia

kimono

kimu

kina *Heg. Chinchona sp.*

kingstondar (herritarra)

kingstowndar (herritarra)

kiniela *Heg.*

kinina

kinka

kinkina *Ipar. Chinchona sp.*

kinshasar (herritarra)

kintal

kintze *Ipar.* 'pilota-jojoko tantoa'

kinyaruanda (hizkuntza)

kio 'aholegarra'

kiosko

kipula *Bizk. h. tipula*

kirasdun

kirastasun

kirastu, *kirats/kirastu*, *kirasten*. *da/du* ad. **kirats** 1 iz. 'usain txarra'. 2 izond. 'min-gotsa, samina'

kirets* e. **kirats**

kirgizera (hizkuntza)

kirgizistandar (herritarra)

kiribatiar (herritarra)

kiribatiera (hizkuntza)

kiribil iz. eta izond.

kiribildu, *kiribil(du)*, *kiribiltzen*. *da/du* ad.

kiribilka

kiribilkor

kirika

kirikino *Erinaceus europaeus. Sin. sagarroi, triku*

kirio *Liter.* 'nerbioa'

kirmen

kirmentasun

kirofono* e. **operazio(-)gela, ebakuntza(-)gela**

kirol

kirolari

kiroldegi

kirolzale

kirrinka 'karranka, batez ere zorrotza'

kirrinkari

kirru

kirten

kirtenkeria

kirundi (hizkuntza)

kirurgia

kirurgiko

kishinevar (herritarra)

kiskaili* e. **kiskali**

kiskalarazi, *kiskalaraz*, *kiskalarazten*. *du* ad.

kiskaldu, *kiskal*, *kiskaltzen*. *da/du* ad.

kiskalgarri

kiskali, *kiskal*, *kiskaltzen*. *da/du* ad.

kisketa

kiskil

kiskilkeria

kisu* e. **gisu**

kitagarri

kitantza *Ipar.* 'ordainagiria'

kitara* e. **zitara**

kitarra* e. **gitarra**

kitatu, *kita*, *kitatzen*. *du* ad.

kito adlag.: *zorrak kito utzi.*

kito egin

kito izan, *da* ad. 'zorrik gabe gelditu':
zorretan ginen eta orain kito gara.

kitorik 'doan, urrik'

eta kito

kitxua (hizkuntza)

kitzika

kitzikan

kitzikari

kitzikatu, *kitzika(tu)*, *kitzikatzen*. *da/du*
ad.

kitzikatzaile

kiwi 1 *Actinidia deliciosa*. 2 *Apteryx australis*

kizki

kizkur

kizkurtu, *kizkur(tu)*, *kizkurtzen*. *da/du*
ad.

klabier

klabikordio

klan

klar h. **argi**

klaratar

klarinete

klarion

klarki h. **argi(ro)**

klaru h. **argi**

klase: *klase-borroka*; *ornogabeen klasea*;
eragile baliokideen klasea.

klasiko

klasikotasun

klasikozale

klasizismo

klaska *Ipar. iz.:* *zigorraren klaska*; *bi*
klaskaz irentsi zuen.

klaskatu, *klaska*, *klaskatzen*. *du* ad.
1 'irentsi'. 2 'hortzekin, hatzekin hotsa

egin'

klausula

klera

klik

klikarazi, *klikaraz*, *klikarazten*. *Ipar. du*
ad.

klikatu, *klika*, *klikatzen*. *Ipar. du* ad.
'irentsi'

klima

klimatologia

klinika

kliniko

kliska *Ipar.* 'begiaren itxi-irekia'

kliskatu, *kliska(tu)*, *kliskatzen*. *Ipar. du*
ad.

*klisket** e. **kisketa**

klixe

kloro

klorofila

kloroformo

kloruro

klub

km 'kilometro'ren sinbolo nazioartekoa

koaderno *Heg. Sin. kaier*

koadro: *bost metro koadro.*

koala *Phascolarctos cinereus*

koalizio

*koartel** e. **kuartel**

koartza *Ardea purpurea*, etab.

koba *Heg.*

kobalto

kobazulo *Heg.*

kobla *Zub. h. koplá*

koblakari *Zub. h. koplari*

koblari *Zub. h. koplari*

koblatu, *kobla(tu)*, *koblatzen*. *du* ad.
Zub. h. koplá

kobra *Elapidae, Naja naja, Naja nigricollis*, etab.

kobrantza

kobrarazi, *kobraraz*, *kobrarazten*. *Ipar. du* ad.

kobratu, *kobra*, *kobratzen*. *du* ad. 1 *Ipar.*
'berreskuratu'. 2: *soldata kobratu.*

kobratzaile

kobre

kobreztatu, *kobrezta*, *kobreztatzen*. *du*
ad.

kobru

kobru eman

kobrutan ipini

kodaina *Sin. sega*

kode

kodetu, *kode(tu)*, *kodetzen*. *du* ad.

kodoin 'irasagarra'

koefiziente

*koerlazio** e. **korrelazio**

*kofau** e. **kofoin**

kofesategi *Ipar. h. aitorleku*

kofesatu *Ipar. h. aitoritu*

kofesio *Ipar.* h. aitortza
kofesor *Ipar.* h. aitorle
kofoin *Ipar.*
kofradia
koherente
koherentzia
kohesio
koilara
koilarakada
koilare h. iduneko, lepoko
koinak* e. koñak
koinata *Sin.* ezkonarreba; ezkonahizpa
koinatu
koiote *Canis latrans*
koipe
koipedun
koipekeria
koipeketa
koipetu, koipe(tu), koipetzen. *da/du* ad.
koipetsu
koipeztaketa
koipeztatu, koipezta, koipeztatzen. *du* ad.
koipezto
koitadu *Lgart.*
kojin* e. kuxin
kojo *Gip.* h. herren
koka
koka-landare *Erythroxylum coca*
kokaina
kokainazale
kokaleku
kokarazi, kokaraz, kokarazten. *du* ad.
kokatu, koka, kokatzen. *da/du* ad. (per-
 tsonak lekuz aldatzean, *kokatu* egiten
 dira bizileku berrian, eta ez *finkatu*)
kokildu* e. **kikildu**
kokin *Ipar.* eta *Naf.*
koko 1 'lekarien zomorrotxoa'
koko 2 1 *Ipar.* 'espainola'. 2 *Naf.* 'ondo-
 ko ibarreko biztanlea'
koko 3 'kokondoaren fruitua'
kokodrilo* e. **krokodilo**
kokolo *Bizk.*
kokolokeria
kokolotu, kokolo(tu), kokolotzen. *da/du*
 ad.
kokondo *Cocos nucifera*
kokorikatu, kokorika, kokorikatzen. *da*
 ad. 'kokoriko jarri'

kokoriko 1 adlag. 'nor bere orkatilen
 gainean eseririk'
kokoriko 2* e. **kukurruku**
kokospe
kokote *Heg.*
kokoteko *Heg.* iz.
kokots
kokotseko iz.
koktel
kola
kolaio (arrain-mota)
kolatu, kola(tu), kolatzen. *da/du* ad.
 'itsatsi'
koldar
koldarkeria
koldartasun
koldartu, koldar(tu), koldartzen. *da/du*
 ad.
kolegio 1: *kardinalen kolegioa*. 2 h. **ikas-**
tetxe. 3 h. **elkargo**
kolektibizatu, kolektibiza, kolektibiza-
 tzen. *du* ad.
kolektibizazio
kolektibo
kolera
koleratsu
koleratu, kolera(tu), koleratzen. *da/du*
 ad.
kolesterol
kolibri *Trochilus sp.*
koliflor* e. **azalore**
koliko *Med.*
kolirio
kolka* e. **loka**
kolko 'jantziaren eta bularraren arteko
 hutsunea': *kolkoa bete diru*.
-en kolkorako: *bere kolkorako hitz*
egin.
koloka 1 adlag.
kolokan adlag.
koloka 2 *Ipar.* izond. h. **loka**
kolonbiar (herritarra)
kolonboar (herritarra)
kolonia 1 'atzeritar-multzoa; orobat lu-
 rraldea'
kolonia 2 *Heg. Sin.* **Kolonia ur**
Kolonia ur
kolonial: *administrazio koloniala = kolo-*
nia-administrazioa.

kolonialismo
kolonialista
koloniar (herritarra)
kolonizatu, koloniza, kolonizatzen. *du* ad.
kolonizatzaile
koloragarri
koloratu, kolora, koloratzen. *du* ad.
kolore
kolorebakar izond.
koloredun
koloregabe izond.
koloregai
koloretsu
kolorezale
koloreztatu, kolorezta, koloreztatzen. *du* ad.
kolorge izond.
kolorgetu, kolorge(tu), kolorgetzen. *da* ad.
kolpatu, kolpa, kolpatzen. *du* ad.: *gani-bet-ukaldiz kolpatu zuten* (teklak-eta ez dira kolpatzen). *Sin. zauritu*
kolpatzaile
kolpe
 kolpe batez
 kolpe batean
 kolpe egin
 kolpea huts egin
 kolpetik *Heg.*
 kolpez batez ere *Ipar.*
kolpeka
kolpekada
kolpetxo
kolpetzar
koltxoi h. *lastaira*
 koltxoi(-)denda h. *lastaira(-)denda*
koltza
koma
komandante
komandantzia
komatxo
komedia
komekatu, komeka, komekatzen. *Naf.* *da* ad. 'Jauna hartu'
komenentzia *Gip. Herr.* 'aukera ona'
komenigarri
komeni izan, komeni izaten, komeni-ko/komeni izango. *zaio* eta *du* ad.

komentario h. *iruzkin*
komentu
komeria *Heg. Herr.*
komertzio h. *merkatalgo*, *merkataritza*
kometa
komiki
komiko
komisaldegia* e. **polizia(-)etxe**
komisaria h. **polizia(-)etxe**
komisario
komisio 1 h. **batzorde**
komisio 2 h. **betekizun**
komisio 3 'kibratzen den saria'
komisiiodun
komit* e. **gonbit**
komoreera (hizkuntza)
komoretar (herritarra)
komulgatu, komulga, komulgatzen. *Heg.* *da* ad. h. **Jauna hartu**
komun 1 iz.
komun 2 izond.: *guztion ondare komuna*.
komuniatu, komunია, komuniatzen. *Ipar.* *du* ad. 'Jauna hartu'
komunikabide
komunikazio
komunio h. **jaunartze**
komunismo
komunista
komunitate
komunzki h. **arrunki**, **eskuarki**
komunztadura
komunztatu, komunzta, komunztatzen. *da* ad.
konakriar (herritarra)
konbergente *Sin.* **hurbilkor**
konbergentzia
konbertitu, konberti, konbertitzen. *da/du* ad.
konbertsio
konbexu *Sin.* **ganbil**
konbidatu, konbida, konbidatzen. *du* ad. h. **gonbidatu**
konbinatu, konbina, konbinatzen. *du* ad.
konbinazio
konbit(e) h. **gonbit**
kondaira
kondar *Gip.* 'hondarra, hondakina'
kondatu* e. **kontatu**

- konde**
kondena
kondenagarri
kondenarazi, kondenaraz, kondenaraz-
 ten. *du* ad.
kondenatu, kondena(tu), kondenatzen.
da/du ad.
kondenatzaile
kondenazio
kondentsadore
kondentsatu, kondentsa, kondentsatzen.
da/du ad.
konderri
kondesa
kondetza
kondizio 1 'baldintza'. 2 'egoera, izaera;
 izateko modua'
kondor *Vultur gryphus*
kondu* e. **kontu**
konektatu, konekta, konektatzen. *du* ad.
konfederakunde: *Suitzako Konfедера-*
kundea.
konfederatu, konfedera, konfederatzen.
da ad.
konfederazio
konfesakizun
konfesatoki h. **aitorleku**
konfesatu, konfesa, konfesatzen. *da/du*
 ad. h. **aitortu**
konfesio h. **aitortza**
konfiantza
 konfidantza* e. **konfiantza**
konfirmatu, konfirma, konfirmatzen.
 1 *du* ad. h. **berretsi**. 2 *da/du* ad. *Erl.*
 h. **sendotza hartu**, **sendotza eman**
konfirmazio 1 h. **berrespen**. 2 *Erl.* h.
sendotza
konfiskatu, konfiska, konfiskatzen. *du*
 ad.
konfitatu, konfita, konfitatzen. *du* ad. 1
 h. **melatu** (fruituak). 2 h. **urinean**
 eman (haragikiak)
konfitura *Sin.* **marmelada**
konformatu, konforma, konformatzen.
Heg. *da* ad. *Herr.*
konforme *Heg.* *Herr.*
konforme izan
konforme egon
konforme geditu
- konfraria* e. **kofradia**
kongestio *Med.*
kongoar (herritarra)
kongregazio
kongresu
koniko
konjuntibitis
konjuru
konkabo *Sin.* **ahur**
konkanera (hizkuntza)
konketa
konkista
konklabe
konklusio 'ondorioa'
konkor
konkordatu iz.
konkordun
konkortasun
konkortu, konkor(tu), konkortzen. *da/du*
 ad.
konkretu
konkurrentzia *Ekon.*
konnotazio
kono
konorte
konortea **galdu**
konortea **kendu**
konortegabetu, konortegabe, konortega-
 betzen. *da/du* ad.
konorteratu, konortera(tu), konortera-
 tzen. *da/du* ad.
konpainia
konpaktu 'trinkoa'
konparantza *Ipar.* eta *Naf.*
konparatibo
konparatu, konpara, konparatzen. *du* ad.
Sin. **erkatu**
konparazio
konparazio baterako
konparazione *Ipar.* 'adibidez, esate ba-
 terako'
konpas
konpletibo *Gram.*
konplexu
konplimendu 1 *Zah.* 'bururatzea, buka-
 tzea'. 2 'kortesiazko hitza, ele onak'
konplitu, konpli, konplitzen. *da/du* ad.
 'bete': *norbaitekin konplitu* 'norbaite-
 kikoak egin'

konplituki *Zah.* ‘osoki’

konplot

konplot egin

konponbide

konpondu, konpon, konpontzen. *da/du* ad.

hor konpon

konponduezin iz.

konponezin izond. ‘ezin konponduzkoa’

konponketa

konpontzaile

konposaketa h. **konposizio**

konposatu, konposa, konposatzen. *du* ad.

konposizio

konpota

konpreniarazi, konpreniaraz, konpreniarazten. *dio* ad.

konprenitu, konpreni, konprenitzen. *du* ad. ‘ulertu’

konpromezu* e. **konpromiso**

konpromiso *Heg. Herr.*

konputagailu

konagratu* e. **kotsakratu**

konspirazio

konstante

konstelazio *Sin.* izar(-)multzo

konstituzio

kontabilitate

kontaera

kontaezin izond. ‘ezin kontatuzkoa’

kontagai

kontagailu

kontagaitz

kontagarri

kontakatilu

kontaketa

kontakizun

kontaktu

kontalari

kontarazi, kontaraz, kontarazten. *dio* ad.

kontari

kontatu, konta, kontatzen. *du* ad.

ezin konta ahal(a)

kontatzaile

kontent (*kontent izan, egon esapidetan erabiltzen da batez ere*)

kontentagaitz

kontentamendu *Ipar. Zah.*

kontentarazi, kontentaraz, kontentarazten. *du* ad.

kontentatu, kontenta, kontentatzen. *da/du* ad.

kontentu iz. *Heg. Zah.*

kontestu* e. **testuinguru**

kontinental

kontinente

kontra

-en kontra

-i kontra *Ipar.*

kontra egin

kontrabanda* e. **kontrabando**

kontrabandista

kontrabando

kontrabaxu

kontradantza

kontraeraso

kontraesan iz.

kontrairaultza

kontrajarri, kontrajar, kontrajartzen. *du* ad.

kontrakar iz.

kontrakarrean jarri

kontrako

kontrako eztarri

kontrakotasun

kontralto *Mus.*

kontramaisu

kontrapas

kontrapisu

kontrapozoi

kontrara adlag.

kontrario *Herr.* ‘aurkaria’

kontrarreforma

kontraste

kontratu iz.

kontrizio *Sin.* maite-damu

kontrol

kontrolatu, kontrola, kontrolatzen. *du* ad.

kontrolatzaile

kotsakratu, kotsakra, kotsakratzen.

du ad. *Erl.* h. **sagaratu**

kotsakrazio *Erl.* h. **sagara**

kontseilari

kontseilaritza

kontseilatu, kontseila, kontseilatzen. *du* ad.

kontseilu
kontsekitibo h. ondoz ondoko, ondoriozko
kontserba
kontserbadore
kontserbategi
kontserbatorio
kontserbatu, kontserba(tu), kontserbatzen. *da/du* ad.
kontserbazio
kotsideratu, kotsidera, kotsideratzen. *du* ad. *Zah.* 'gogoan erabili; gogo eman'
kotsigna 'zaindegia'
kotsolagarri
kotsolamendu *Ipar.*
kotsolatu, kotsola, kotsolatzen. *da/du* ad.
kotsolatzaile
kotsolazio
kotsonante
kotsul
kotsulatu iz.
kotsuletxe
kotsulorde
kotsulta 1 (medikuarekikoa). 2 *Heg.* h. argibide(-)eskaera, aholku-eske
kotsulta egin
kotsultatu, kotsulta(tu), kotsultatzen. *du* ad. *Zah.* 'argibidea, kontseilua eskatu'
kotsumitu, kotsumi, kotsumitzen. *du* ad.
kotsumitzaile
kotsumo
kontu
nire (zure...) kontu
kontuak atera
kontuak egin
kontuan eduki
kontuan egon
kontuan hartu
kontuan ipini
kontuan jarri
kontu egin
kontu(-)emaila
kontu eman
kontu hartu
kontu(-)hartzaile

kontu(-)hartze
kontu(-)kontari
kontu korronte
kontuz
kontuz ibili
kontuzko
kontulari
kontularitza
konturarazi, konturaraz, konturarazten. *du* ad.
konturatu, kontura(tu), konturatzen. *da* ad.
kontxo interj. *Lgart.*
kontzeju *Heg.*
kontzentratu, kontzentra, kontzentratzen. *da/du* ad.
kontzentrazio
kontzeptu
kontzepzio
kontzertu
kontzesio
kontzesionario
kontzientzia
kontzientzia(-)eragozle *Sin.* kontzientzia(-)objektore
kontzientzia(-)eragozpen *Sin.* kontzientzia(-)objektzio
kontzilio
koñak
kooperatiba
kooperatibo: *Guyanako Errepublika Kooperatiboa.*
koordinatu iz.
koordinakunde
koordinarazi, koordinaraz, koordinarazten. *du* ad.
koordinatu, koordina, koordinatzen. *da/du* ad.
koordinatzaile
koordinazio
kopa
kopau *Bizk.* 'mokadua, ahamena'
kopenhagetar (herritarra)
kopeta
kopeta(-)hezur
kopetako iz. 1 'idiei-eta kopetan jartzen zaien babesgarria'. 2 'kopetan emandako edo hartutako kolpea'
kopetalde

kopetatsu
kopetilun
kopetilundu, kopetilun(du), kopetilun-
 tzen. *da/du* ad.
kopia
kopiagintza
kopiarazi, kopiaraz, kopiarazten. *dio* ad.
kopiatu, kopia(tu), kopiatzen. *du* ad.
kopiatzaile
kopla
koplari
koplatu, kopla(tu), koplatzen. *du* ad.:
etxeoandrea kopla dezagun nagusia-
ren hurrena.
koptoera (hizkuntza)
kopuru
kopurutsu
 koraina* e. **kodaina**
koral iz. *Ord. Corallimorpha* eta *Ord.*
Madreporaria eta *Subkl. Octocorala-*
ria
korapilatsu
korapilatu, korapila, korapilatzen. *da/du*
 ad.
korapilo
koraza
korazatu iz.
 korbata* e. **gorbata**
korbeta
korda 1 'soka': *korda bat hiru korapiloz*
estekaturik dagoena. 2 'sorta lotua':
baratzuri-korda handi bana hartuz.
korde
kordegabetu, kordegabe(tu), kordegabe-
 tzen. *da/du* ad.
kordel 'soka mehea, listaria baino lodia-
 goa'
kordeldegi
kordeleria 'kordel-multzoa'
korderatu, kordera(tu), korderatzen.
da/du ad.
kordoka
kordokarazi, kordokaraz, kordokaraz-
 ten. *du* ad.
kordokatu, kordoka(tu), kordokatzen.
da/du ad.
korear (herritarra)
koreera (hizkuntza)
koreografia

koreografo
 korkoi* e. **korrokoi**
korkox 1 iz. 'konkorra'. 2 izond. 'kon-
 korduna'
kornadu 'kobrezko diru zaharra'
kornubiera (hizkuntza)
koroa
koroadun
koroatu, koroa(tu), koroatzen. *da/du* ad.
koroatze
korola
koronario izond.
koronel
korontar (herritarra)
 korotz* e. **gorotz**
korporazio
 korputz* e. **gorputz**
korrale *Ipar.*
korrejidore
korrelazio
korridore
korrika *Gip.*
korrikalari *Gip.*
korritu 1, korri, korritzen. *du* ad.
korritu 2 iz.: *dirua korrituan jarri,*
%15eko korrituarekin.
korrok
 korrok egin
korroka *Sin.* korrokada, korroskada
korrokada *Sin.* korroka, korroskada
korrokoi *Fam. Mugilidae. Sin.* lazun
 korronka* e. **korroka**
korronte
korroskada *Sin.* korroka, korrokada
korta
kortesia
 kortina* e. **errezel** (eta bigarren mailan,
 gortina)
kortsario
kortse *Sin.* gerruntze
kortxo *Heg.* 'artelazkia'
koru 1 (elizakoa). 2 'abesbatza'
kosekante *Mat.*
kosinu *Mat.*
kosk
 kosk egin
koska
koskabilo *Lgart.* 'barrabila'
koskadun

koskari *Ipar.*
koskatsu
koskoil *Ipar.* 'barrabila'
koskol* e. **oskol**
koskor
 mutil koskor
 neska koskor
koskordun
koskortsu
koskortu, **koskor(tu)**, **koskortzen**. 1 *da/du*
 ad. 'koskorrez bete'. 2 *da* ad. 'hazi'
kosmetika
kosmetiko
kosmo* e. **kosmos**
kosmogonia
kosmopolita
kosmopolitismo
kosmos
kosta
kostalde
kostaprezio
kostarik adlag.
kostata adlag.
kosta(tu), **kosta**, **kostatzen**. *zaio* ad.
 kosta ahala kosta
kostu
kostuma *Ipar. Zah.* 'ohitura'
kostumatu, **kostuma(tu)**, **kostumatzen**.
 da ad. *Ipar. Zah.* 'ohitu'
kota
kotangente *Mat.*
kotizatu, **kotiza**, **kotizatzen**. *du* ad.
kotizazio
kotoi
 kotoi(-)landare *Gossypium sp.*
kotsu* e. **kutsu**
kottear (herritarra)
kotxe 1* e. **auto(mobil)**, **beribil**. 2 'zal-
 gurdia; bagoia'. 3 *Heg.* (haurrentza-
 koa)
koxxor *Adkor.*
koxu *Bizk.* 'herrena'
koxxor *Adkor.*
kozkordun* e. **koskordun**
kozkortsu* e. **koskortsu**
kozkortu* e. **koskortu**
kraba *Serranus cabrilla*
krabarroka *Scorpaena scrofa*
krabelin *Dianthus sp.*

kraka
krakada
krako *Ipar.* 'kakoa'
kraska
kraskarazi, **kraskaraz**, **kraskarazten**. *du*
 ad.
kraskatu, **kraska(tu)**, **kraskatzen**. *da/du*
 ad.
krater
kreatu, **krea**, **kreatzen**. *du* ad. *Erl.*
kreatura *Erl.*
kreatzaile *Erl.*
kreazio *Erl.*
kreditu
kredo
krema
kremailera
kreolera (hizkuntza)
kresal
kretona
krima* e. **krimen**
krimen 'lege-hauste larria'
kriminal
krisantemo *Chrysanthemum sp. Sin.*
 urrelili
kriseilu
krisi
krisialdi
krisket* e. **kisketa**
kriskitin
 kriskitin-suge *Subfam. Crotalinae*
krisma
kristal 1 (mineralogian). 2 'kalitate han-
 diko beira': *Bohemiako kristala*.
kristaldu, **kristal(du)**, **kristaltzen**. *da/du*
 ad.
kristandade *Bizk.*
kristau
 kristau(-)ikasbide
kristaugai
kristautasun
kristautu, **kristau(tu)**, **kristautzen**. *da/du*
 ad.
kristoren *Lgart.:* **kristoren haserrea**.
 kristorenak (esan, egin, entzun...)
kriterio* e. **irizpide**
kritika
kritikari iz.
kritikatu, **kritika(tu)**, **kritikatzen**. *du* ad.

- kritiko izond.
 kroaziar (herritarra)
 kroaziera 'serbokroaziera'
 krobixet *Ipar. Zah.* 'hil-mihisea'
 kroketa
 krokodilo *Fam. Crocodylidae*
 kromatiko
 kromatu, kroma, kromatzen. *du ad.*
 kromo *Kim.*
 kromosoma
 kromoztatu, kromozta, kromoztatzen.
du ad.
 kronika
 kronikari iz.
 kroniko izond.
 kronologia
 kronometro
 kros
 kroska *Ipar. h. koska*
 krosleri
 kroska* e. kroska
 krudel
 krustaz* e. oskoldun, krustazeo
 krustazeo *Sin. oskoldun*
 kruxpeta *Ipar.* 'opil-mota'
 ku "q" letraren izena
 kua* e. kuma
 kualalumpurtar (herritarra)
 kualitate* e. nolakotasun
 kualitatibo
 kuartel *Sin. kaserna*
 kuarteto
 kubatar (herritarra)
 kubiko
 kubismo
 kubista
 kubo 1 *Geom. 2: zortzi metro kubo.*
 kudeaketa
 kudeatu, kudea(tu), kudeatzen. *du ad.*
 kudeatzaille
 kui iz. 'akuria'
 kuia *Cucurbita pepo*
 kuiatxo *Cucurbita pepo* var. *oblonga*
 kuku *Cuculus sp. eta Clamator sp.*
 kukuak jo
 kukuak makur jo
 kukuak oker jo
 kuku(-)bala
 kuku(-)belar *Aquilegia vulgaris*
 kuku egin
 kuku jo
 kuku(-)lore 'kuku-belarra'
 kuku(-)praka *Digitalis purpurea*
 kuku(-)sagar
 kukuarazi, kukuaraz, kukuarazten. *Ipar. du ad.*
 kukuka
 kukula *Ipar.* 'zerbaiten goialdea'
 kukuma *Amanita ovoidea*
 kukurruku
 kukurrukuka
 kukuso *Sin. arkakuso*
 kukuso(-)belar *Plantago psillium*
 kukutu, kuku(tu), kukutzen. *Ipar. da/du ad. 1 'estali'. 2 'ezkutatu, gorde'*
 kulatz* e. puntu
 kuleto *Amanita caesarea*
 kuliska *Limosa*
 kulpa
 kulpadun
 kulpagabe izond.
 kulto* e. kultu
 kultu 1 iz. *Erl.*
 kultu 2* e. ikasi, landu
 kultura
 kultural
 kulubiz
 kulunka
 kulunkari
 kulunkatu, kulunka(tu), kulunkatzen.
da/du ad.
 kuluska* e. kuluxka
 kuluxka
 kuma batez ere *Bizk.* 'sehaska'
 kume 'animalien umea'
 kumino *Cuminum cyminum*
 kunplitu* e. konplitu
 kuota
 kupel h. upel
 kupira* e. gupida
 kupitu, kupi, kupitzen. *Gip. da/du ad. h.*
 gupidatu
 kupoi
 kupula
 kuraia *Ipar.* 'adorea'
 kuraios *Ipar.* 'adoretsua'
 kurba *Geom.*
 kurbadura

kurbatu, kurba(tu), kurbatzen. *da/du* ad.
kurduera (hizkuntza)
kurios *Ipar.* 'polita, ikusgarria'
kurioso *Herr.* 1 izond. 2 adlag.
kuriostasun *Ipar.*
kurka *Zah.* 'hurrupa'
kurkubita (kuia-mota)
kurlinta *Numenius sp.*
kurlo 1 *Ipar.* h. **kurrilo**
kurlo 2 *Ipar.* 'nana'
kurloi *Bizk.* 'txolarrea'
kurrika batez ere pl.
kurrilo *Grus sp.*
kurrinka
kurrinkari
kurritu, kurri, kurritzen. *du* ad. *Ipar.* h.
korritu
kurrixka 'oihua, txilioa'
kurruka '(usoaren) urruma'
kurtso 1 h. **ikasturte**, **ikastaro**. 2 h. **ibil-
 bide**
kurumino *Vespa crabro*
kusi *Ipar.* 'lehengusua, lehengusina'
kusku
kuskula *Cuscuta epithymum*
kutizia* e. **gutizia**
kutsadura
kutsaezin'

kutsagarri: *baterietako merkurioa kutsa-
 garria da.*
kutsakor: *gaitz kutsakorra.*
kutsapen
kutsarazi, kutsaraz, kutsarazten. *du* ad.
kutsatu, kutsa, kutsatzen. *da/du* ad.
kutsatzaile: *baterietako merkurioa ku-
 tsatzailea da.*
kutsu
kutsudun
kutsugabe izond.
kutturlio *Galerida sp.*
kutun 1 iz.
kutun 2 izond.
kutunki adlag.
kutuntasun
kutxa
aurrezki-kutxa
kutxare* e. **koilara**
kutxazain
kuwaitar (herritarra)
kuxian *Ipar.* adlag. 'berekala'
kuxidade *Gip. Lgart.* 'txukuntasuna'
kuxin
kuxkuxean
kuzkur
kuzkurtu, kuzkur(tu), kuzkurtzen. *da/du*
 ad.

L

l (ele)
laba: *sumendiaren laba.*
labain izond.
labaina* e. **labana**
labainarazi, labainaraz, labainarazten.
du ad.
labainarri 'labainarazten duen harria'
labaindu, labain(du), labaintzen. *da* ad.
labaingarri: *bide labaingarriak.*
labainka adlag.
labainkada
labainkatu, labainka(tu), labainkatzen.
da ad. 'labaindu'
labainkeria
labainketa
labainkor

labainkortasun
labaintasun
labaki 'luberria'
labakitu, labaki(tu), labakitzen. *du* ad.
labana iz.
bizar(-)labana
labankada 'labana-ukaldia'
labar
labe
labe garai
labe handi* e. **labe garai**
labealdi
labekada 'labealdia'
laberatu, labera(tu), laberatzten. *du* ad.
labetegi *Ipar.* 'labea'
labezomorro *Blattaria*

labirinto
laborantza
laborari
laborategi
laboratu, labora, laboratzen. *du* ad.
labore
laborri
labur
labur-zurrean
laburbildu, laburbil, laburbiltzen. *du* ad.
laburdura
laburgarri
laburketa
laburki
laburkiro
laburpen
laburrazazi, laburraz, laburrazten.
du ad.
laburtasun
laburtu, labur(tu), laburtzen. *da/du* ad.
laburtxo
laburtzapen
laga, lagatzen. *du* ad. 'utzi'
lagin
laginketa
lagostar (herritarra)
lagun
lagun egin: *etxeraino lagun egin diot*
adiskideari.
lagun eraman
lagun hartu
lagun hurko
lagun izan
lagunarte
lagundi (*Jesusen Lagundia* esapidean
erabilia)
lagundu, lagun(du), laguntzen. *du* (*Ipar*)
eta *dio* (*Heg.*) ad. 1 'lagun egin'. 2 'la-
guntza eman'
lagungarri
lagungo 'lagun izatea, laguntasuna, la-
guntza'
lagunkin *Ipar*. 'jendekina'
laguntasun
laguntxo
laguntza
laguntzaile
lahar *Rubus sp.*
lahardi

laia
laiaketa
laiari
laiatu, laia(tu), laiatzen. *du* ad.
laido *Ipar.* edo *Jas.*
laidogarri
laidoka
laidotu, laido(tu), laidotzen. *du* ad.
laidoztatu, laidozta, laidoztatzen. *du* ad.
laiko
laikotasun
lain *Bizk.* eta *Gip.* 'adina': *banaiiz hori*
egiteko lain.
laineza
laineza eman
laineza hartu
laino 1 'behe-lainoa'. 2 *Batez ere Gip. h.*
hodei
lainope
lainotsu
lainotu, laino(tu), lainotzen. *da/du* ad.
laiotz iz. eta izond. *Sin. ospel* 2
laira *Ipar.* 'aihena'
laka 1 'errotariaren saria'
laka 2 (berniz-mota)
lakain* e. **akain**
lakar *batez ere Bizk.* 'zakarra'
lakari 'garau-neurria'
lakatu, laka(tu), lakatzen. *du* ad.
lakatz 1 *batez ere Bizk.* izond. 'latza'
lakatz 2 *batez ere Bizk.* iz. 'gaztainaren
oskola'
laket izond.: *gizon laketa da*.
laket izan 1 *da* ad.: *adiskidegoa ber-*
dintasunean baizik ez da laket. 2 *zaio*
ad.: *hona zer zaidan niri gehienik la-*
ket euskaran. 3 *du* ad.: *arriskuan laket*
duena, han galduko da.
laket-portu
laketaldi
laketarazi, laketaraz, laketarazten. *du* ad.
laketgarri
laketontzi
laketu, laket(u), laketzen. *da/zaio* ad.
lakio
iako 1 *Bizk. h.* **bezalako**
iako 2 'dolarearen ontzia'
laku h. **aintzira**

lama *Ipar* 'garra'

su-lama

lamada

lamikatu* e. **miazkatu**, **milikatu**

lamina

lan

lan egin

lan eragin

lanabes

lanaldi

lanarte

lanbide

lanbo* e. **lanbro**

lanbro

lanbrotsu

lanbrotu, **lanbro(tu)**, **lanbroitzen**. *da/du* ad.

landa 1 iz. 1 'lantzeko on den lur-eremua, alorra'. 2 'hiriguneari kontrajartzen zaion eremua' (batez ere hitz elkartuetan)

landa 2 postpos.

-tik landa

-z landa(ra)

landara* e. **landare**

landarazi, **landaraz**, **landarazten**. *dio* ad.

landare

landaredi *Sin.* **flora**

landaretza

landatu, **landa(tu)**, **landatzen**. *du* ad.

landatzaile

landazain

lander *Jas.* 'behartsua'

landerretxe *Jas.*

landetxe

landu, **lant/landu**, **lantzen**. *du* ad.

landugabe izond.

lanegun

langa

langabe iz. eta izond.

langabezia 'lanik eza'

langai

langar

langatu, **langa(tu)**, **langatzen**. *du* ad.

langela

langile

langilego 1 *Ipar.* 'langiletasuna'. 2* e.

langileria, **langileak**

langileria

langiletasun

langintza

lanjer *Ipar. g.er.* 'arriskua'

lanjeros *Ipar. g.er.* 'arriskutsua'

lankide

lankidego *Sin.* **lankidetza**

lankidetasun

lankidetza *Sin.* **lankidego**

lanleku

lano* e. **laino**; **laño**

lanpa *Ipar. h.* **lanpara**

lanpara

lanperna 1 (oskolduna) *Fam. Lepadidae.*

2 (perretxikoa) *Amanita sp.*

lanpetu izond.

lanpeturik

lanpostu

lansari

lantegi 1 'lan egiteko tokia, batez ere fabrika baino txikiagoa': *eskultorearen lantegia*. 2 'egitekoa, lana': *lantegi ederra hartu dik bere gain!*

lantoki

lantsu

lantu iz.

lantza

lantzaile (gehienetan hitz elkartuko bigarren osagai bezala): *lur-lantzaile*.

lantzean *Bizk.*

lantzean-lantzean

lantzean behin

lantzoi *Ammodytes tobianus*, etab.

lanuzte

laño 1 'apala'. 2 'laua': *itsasoa laño dago*.

lañotasun

laosera (hizkuntza)

laostar (herritarra)

lapa *Fam. Patellidae*

lapa-belar *Arctium lappa*

lapastu, **lapats/lapastu**, **lapasten**. *da* ad. *g.er.* '(esnea) mindu'

lapati *Fam. Gobiessocidae*

lapatin 'lapa-belarraren fruitua'

lapats

lapatx *Bizk.* 'lapa-belarra'

lapaztar (herritarra)

lapiko

lapikoko iz.

lapikotxo
lapikotzar
lapitz 1 *Ipar*. 'arbela'. 2 *Sin*. *arkatz*
lapranean *Bizk*. 'zeharka'
laprast
 laprast egin
laprastada
laprasteko iz.
lapur
 lapurketa* e. **lapurreta**
lapurreria
lapurreta
lapurtar
lapurtera
lapurtu, **lapur(tu)**, **lapurtzen**. *du* ad.
lapurtxori 'mika'
lar *Bizk*.: ez dio geroari *lar* begiratu behar; *lar ondo ere*; *lar zorrotz erantzun zion*; *beldur lar har ez dezaten*.
laranja: *laranja-zukua*.
 laranjaondo* e. **laranjondo**
laranjondo *Citrus sinensis*
laratro *Bizk*. 'daratulua'
laratz
larba
lardaska
lardaskatu, **lardaska(tu)**, **lardaskatzen**.
 du ad.
lardaskeria
lardastu, **lardats/lardastu**, **lardasten**. *du* ad.
lardats
larderia *Ipar*. eta *Naf*.
larderiatsu *Ipar*.
larderiatu, **larderia(tu)**, **larderiatzen**.
 Ipar. *da/du* ad.
 larchun* e. **laurehun**
largabista *Ipar*. 'betaurrekoa'
largatu, **larga**, **largatzen**. *du* ad. *Zah*. h.
 laga
largo *Ipar*. 'zabala, lasaia': *sorbaldaz arras largoa*.
largoki *Ipar*.
largotasun *Ipar*.
laringe
laritz *Larix decidua*
larmintz
 larogeï* e. **laurogei**
larrabere

larrain
 larrapast* e. **laprast**
larrasuge 'sugegorria'
larratu, **larra**, **larratzen**. *da/du* ad.
larrazken *Ipar*. eta *Naf*. 'udazkena'
larre
larregi batez ere *Bizk*.
larregikeria
larreratu, **larrera(tu)**, **larreratzen**. *da/du* ad.
larretxori 'hegatzabala'
larri 1 izond.: 1 'handia': *gatz larria*.
 2 (estutasuneko): *gure hizkuntzaren egoera larria*.
larri 2 iz. 'larritasuna': *bere hutsa aitortu beharrak ematen zion larria eta lotsa*.
larri-ikara
larriagotu, **larriago(tu)**, **larriagotzen**.
 da/du ad.
larrialdi
larriarazi, **larriaraz**, **larriarazten**. *du* ad.
larrigarri
larriki
larrimin
larritasun
larritu, **larri(tu)**, **larritzen**. *da/du* ad.
larritxo
larru
 larrua apaindu
larrua jo 1 'larrua ondu'. 2 *Lgart*.
 'sexu harremanak izan'
 larrua ondu
 larrutik pagatu
larruarazi, **larruaraz**, **larruarazten**. *du* ad.
larruazal
larrudura *Ipar*.
larrugin
larrugorri: *larrugorrien buruzagia*; *gizon larrugorriak*; *larrugorri zegoen eguzkitan*.
 larrugorrian
larrugorritasun
larrugorritu, **larrugorri(tu)**, **larrugorritzen**. *da/du* ad.
larruki
larrutu, **larru(tu)**, **larrutzen**. *da/du* ad.
larrutzaile
lartxo *Bizk*. 'gehiegixto'

laru *batez ere Bizk.* izond. eta iz. '(kolo-re) horia'

larunbat

larutu, *laru(tu)*, *larutzen*. *da/du* ad.

lasai

lasaialdi

lasaiarazi, *lasaiaraz*, *lasaiarazten*. *du* ad.

lasaibide

lasaigarri izond. eta iz.

lasaikeria

lasaiki

lasaitasun

lasaitu, *lasai(tu)*, *lasaitzen*. *da/du* ad.

lasaitxo

*lasatu** e. **lasaitu**

laskitu, *laski*, *laskitzen*. *Bizk.* *da/du* ad. 'hondatu'

lastaira

lastaira(-)denda

lastamarrega

lastargi

lastategi

laster 1 izond. eta iz.: *laster batean*; *lan lasterra*. 2 adlag.: *laster etorriko da*.

laster egin

lasterrean

lasterbide

lasterka: 1 adlag. 2 iz.: *lasterka batean*.

lasterka egin

lasterkarazi, *lasterkaraz*, *lasterkarazten*. *du* ad.

lasterkari

lasterkatu, *lasterka(tu)*, *lasterkatzen*. *Ipar.* 1 *da* ad. 'lasterka egin'. 2 *Zub.* *du* ad. 'jazarri': *etsaiak hilik eta lasterkaturik*.

lasterketa

lasterraldi

lastertasun

lastertxo

lastima

lastimagarri

lasto

lastodun

lastokara

lastotu, *lasto(tu)*, *lastotzen*. *da* ad.

lastoztatu, *lastozta*, *lastoztatzen*. *du* ad.

lata 1 'teilapeko ohol mehea'

lata 2 *Heg.* 'kontserba-ontzi mota bat'

laterri h. **estatu**

latex

latifundio

latin

latorri

lats *batez ere Ipar.* 'ur-laster txikia'

latsari

latsarri

latsatu, *latsa*, *latsatzen*. *du* ad. 'arropa urez garbitu'

latz

latzarazi, *latzaraz*, *latzarazten*. *du* ad.

lau 1: *arratsaldeko laurak dira; uztaillaren lauan*.

lau hankan 'eskuak eta zangoak lurrean ezarritz'

lau oinean 'eskuak eta zangoak lurrean ezarritz'

lauretan hoge *Ipar.* 'laurogei'

lau 2 iz. eta izond.

lauburu

laudagarri

laudamen

laudarazi, *laudaraz*, *laudarazten*. *dio* ad.

laudatu, *lauda*, *laudatzen*. *du* ad.

laudatzaile

laudorio

laugarren

lauhazka 1 adlag. 'urratsik bizienean (ibili, zaldiak eta)'. 2 iz.: *espainiar behorren lauhazka pisua*.

lauhazkatu, *lauhazka(tu)*, *lauhazkatzen*. *da* ad.

lauhortz

lauki

lauko

laukoitz

laukoiztu, *laukoitz/laukoiztu*, *laukoizten*. *da/du* ad.

laukote

laukun

*laun** e. **lau** 2

launa

launaka

launakatu, *launaka(tu)*, *launakatzen*. *da/du* ad.

launazka *Ipar.* h. **launaka**

*laundu** e. **lautu**

lauoineko

lauoinka 1 adlag. ‘urratsik bizienean (ibili, zaldiak eta)’. 2 iz.: *zaldien lauoinka ezin geldituz.*

laurden: *ordu bat eta laurden; ordu bat eta laurdenak; hirurak eta laurden; hiru eta laurdenak.*

laurdendu, laurden(du), laurdentzen. *da/du* ad.

laurdenkatu, laurdenka, laurdenkatzen. *du* ad. *Ipar.* 1 ‘laurdendu’. 2 ‘gillotinatu’

laurehun: *laurehun eta bost; laurehun eta hogei.*

laurehungarren

laurleko *g.er. h. pezeta*

laurogei: *laurogeita bat; laurogeita hamar; laurogeita batgarren.*

laurogeigarren

laurogeina

lausengari

lausengatu, lausenga, lausengatzen. *du* ad.

lausengu

lauso

lausogarri izond.

lausotasun

lausotu, lauso(tu), lausotzen. *da/du* ad.

lautada *Geogr. h. ordoki*

lautasun

lautu, lau(tu), lautzen. *da/du* ad.

lauza

lauzatu, lauza(tu), lauzatzen. *du* ad.

lauzka *Ipar.*

lauzkatu, lauzka(tu), lauzkatzen. *du* ad. *Ipar.* ‘lagundu, indartu’

lauzpabost

laxatu, laxa, laxatzen. *Ipar.* eta *Naf.* *da/du* ad. 1 ‘askatu’. 2 ‘lasaitu’. 3 ‘zabartu’

laxo

laxokeria

laxoki

laxotasun

lazeria *Ipar.* ‘miseria’

lazgarri: *oroitzapen ile-lazgarria.*

lazki

laztabin

laztan iz. eta izond.

laztan egin

laztan eman

laztan izan ‘maite izan’

laztandu, laztan(du), laztantzen. *du* ad.

laztangarri

laztanka adlag.

laztanki

laztankiro

laztantasun

laztantxo

laztasun

laztu, latz/laztu, lazten. *da/du* ad.

laztura

lazun *Fam. Mugilidae. Sin. korrokoi*

lebatz* e. **legatz**

lebitar *Erl.*

legamia

legamiadun

legamiagabe izond.

legamiagabeko

legamiatu, legamia(tu), legamiatzen. *da* ad. ‘(orea) altxatu’

legar

legarreztatu, legarrezta, legarreztatzen. *du* ad.

legartsu

legartza

legatz *Merluccius merluccius*

lege

lege nagusi

legealdi

legebiltzar

legebiltzarkide

legedi *Sin. legeria*

legegabe izond.

legegai

legegile

legegin *Bizk.* ‘legegilea’

legegintza

legegintzaldi

legegizon ‘gizon legelaria’

legelari

legen

legendar ‘legen beltza, Hansen-en bazilok eragindako legen-mota’

legendarhun

legendun

legeria *Sin. legedi*

legetxe *Bizk.* ‘bezalaxe’

legez 1 ‘legearen arabera’. 2 *Bizk.* ‘beza-la’

legezko

legezkotasun
legeztapen
legeztatu, legeztatu, legeztatzen. *du* ad.
legoa (bide-neurri zaharra)
lehen 1 adlag. 'lehenago'. 2 ord. 'lehenengo'. 3 iz. 'lehenaldia, iragana'
lehen baino lehen 'lehenbailehen'
lehen buruan
lehenago
lehenagoko
lehenaldi
lehenbailehen
lehenbizi
lehenbiziko
lehenbizikoz h. **lehenbizi**, **lehenik**
lehendabizi
lehendabiziko
lehendakari
lehendakariorde
lehendakariordetza
lehendakaritza
lehendanik *Jas.* h. **lehendik**
lehendik
leheneko *Ipar.* h. **lehengo**
lehenen
lehenengo
lehenengo eta behin
lehenengoz
lehengai
lehengo
lehengoratu, lehengora(tu), lehengoratzten. *da/du* ad.
lehengusina *Bizk.*
lehengusu
lehenik
lehenik eta behin
lehentasun
lehentxeago
leher egin 1 'lehertu, eztanda egin'.
 2 'gutziz nekatu'
ahalak eta leherrak egin
leher eragin
leher gaizto egin
leherrenak egin
lehergai
lehergailu
lehergarri
leherkari *Hizkl.*
leherketa

leherra *Ipar.*: arrainez bazen **leherra** han;
aste guztian euriz leherra egin zuen.
leherrarazi, leherraraz, leherrarazten. *du* ad.
lehertu, leher(tu), lehertzen. *da/du* ad.:
 1 'eztanda egin'. 2 'nekatu'. 3 *Batez ere Ipar.* 'zanpatu'
lehertzaile
lehia 1 'ahalegin bizia'. 2 'norgehiagoka': *elkarren lehian ibili.*
lehiaka adlag.
lehiaketa
lehiakide
lehiarazi, lehiaraz, lehiarazten. *du* ad.
lehiatsu
lehiatu, lehia(tu), lehiatzen. *da* ad.
lehiatuki
lehoi *Panthera (leo) leo: lehoi arra; lehoi emea; lehoi-zuloa.*
lehoinabar *Panthera (panthera) pardus.*
Sin. **pantera**
lehoitegi
lehoitzar
lehor izond. eta iz.: *itsasoz eta lehorrez.*
lehor-haize
lehorpe
lehorreratu, lehorrera(tu), lehorreratzen. *da/du* ad.
lehortar
lehortasun
lehorta
lehortu, lehor(tu), lehortzen. *da/du* ad.
lei *Sin.* **horma**, **izotz**
leia egin
leial
leialki
leialtasun
leiar 1 *Opt.* 'gutxienez alde bat konka-boa edo konbexua duen beirakia'. 2 h.
kristal; beira
leihatila
leiho
leior* c. **lehor**
leinargi iz. eta izond.
leinargitasun
leinu
leinuru *batez ere Zub.* 'izpia, distira'
leitu 1 *Herr.* 'irakurri'
leitu 2 *da/du* ad. *Sin.* **hormatu**, **izoztu**

leizar* e. lizar

leize

leize-zulo

su(-)leize

leizetsu

leka izond. eta iz.

lekadun 1 izond.: *arbola lekadunak*. 2 iz.

'*Leguminosae* familiako landarea'

lekaide

lekaime

lekaio 1: *erregeren lekaio lehena*.

lekaio 2 'oihua, irrintzia'

lekari

lekaro g.er. 'basamortua'

lekat *Ipar. Zah.* 'salbu, izan ezik': *leku guztietako herriez, lekat juduez.*

lekatu 1, lekat(u), lekatzen. *Ipar. du ad.*

Zah. 'kanpo utzi, salbuetsi'

lekatu 2, leka(tu), lekatzen. 'lekan sartu';

'lekak aletu'; '(landarea) lekaz bete'

lekoa* e. legoa

lekora postpos.

-tik *lekora Ipar.* '-tik kanpora'; '-en ondoan, handik berehala'

-z *lekora Ipar.* '-z kanpora': *ez da nehor onik Jainkoaz lekora.*

leku

-en *lekuan* '-en ordeztu': *arrainaren lekuan suge bat emango dio.*

lekuan 'beharrean' (aditzaren era burutuaren ondoan): *lehengo neke gogorak arindu lekuan, eman zizkien neke berriak.*

lekuan-lekuan adlag.

lekuan lekuko izlag.: *lekuan lekuko fruituak ezagutu nahi zituen.*

leku eman

leku(-)izen

leku onean (egon, etab.): *orain ordaindu behar dizudala? Bai, leku onean!*

lekutan: *lekutan dago lan horren bukaera!*

lekutara

lekualdaketa

lekualdatu, lekualda, lekualdatzen. *da/du ad.*

lekualdatze

lekuko iz.

lekukotasun

lekukotu, lekuko(tu), lekukotzen. *da ad.*

lekune

lekuratu, lekura(tu), lekuratzen. *da/du ad.*

lekutu, leku(tu), lekutzen. *da/du ad.*

'urrundu, baztertu, desagertu': *Jesus handik lekutu eta bere herrira itzuli zen; bazterrera lekutu zuen.*

lektuze

lelo 1 iz. 'errepika; askotan errepikatzen dena'

lelo 2 izond. *Batez ere Bizk.* 'ergela'

lelokeria

lelotu, lelo(tu), lelotzen. *da/du ad.*

lema (itsasontziarena)

lemamia* e. legamia

lemari

lemazain

lengoaia *Zah. h. mintzaira, hizkuntza*

lengoradu* e. mihi-arrain

leninismo

leninista

lente *Heg. h. leiar*

lenteja* e. dilista

lentilla 1 (begietakoa). 2* e. dilista, ilar xabal

lento *Pagellus acarne*

leopardo* e. lehoinabar, pantera

lepahori *Martes martes*

lepauztai

lepazuri *Martes foina*

lepo

-en *lepora*

-en *lepotik*

lepoa egin (ipini, jokatu, etab.) 'apustu egin'

lepo egin 'lepoa moztu'

lepo(-)hezur

lepo-luze

lepo-motz

lepo-okor

leporaino

lepo(-)zintzur Ipar. 'lepoa'

lepoalde

lepogain

lepoko iz.

lepondo

leporatu, lepora(tu), leporatzen. 1 *dio ad.*: *hilketa berari leporatu ziotelako.*

2 *du ad.*: *berrehun kiloko harria leporatu baietz!*

lepozaki 'lepondoa'

lepra h. **legendar**
 lepradun h. **legendardun**
 ler *Pinus* sp. *Sin.* **pinu**
 ler beltz
 ler gorri
 lera 1 'gurpilik gabeko orga'. *Sin.* **narra**
 lera 2 *batez ere Bizk.* 'grina'
 leratsu 'grinatsua'
 lerdamin h. **aloe**
 lerre *Sin.* **adur**
 lerden
 lerdendu, lerden(du), lerdentzen. *da/du*
 ad.
 lerdengarri
 lerdengi
 lerdentasun
 lerdoi *Sin.* **pinudi**
 lerradura *Sin.* **lerrakuntza**
 lerragarri
 lerrakor
 lerrakuntza *Sin.* **lerradura**
 lerraldi
 lerrarazi, lerraraz, lerrarazten. *du* ad.
 lerratu, lerra, lerratzen. *da* ad.
 lerro
 lerroan
 lerro-lerro adlag.
 lerroka
 lerrokada
 lerrokatu, lerroka(tu), lerrokatzen. *da/du*
 ad.
 lertsun *Grus grus*
 lertxun *Populus tremula*
 lertxundi
 lertz *Ipar.* 'lohitasuna'
 lertzotu, lertzotzu, lertzotzen. *Ipar.*
 da/du ad.
 lesbianismo
 lesothoar (herritarra)
 lesuin* e. **pezoi**
 letagin
 letania
 letaria h. **letania**
 letoi
 letoniar (herritarra)
 letoniera (hizkuntza)
 letra
 letra larri *Sin.* **maiuskula**
 letra xehe *Sin.* **minuskula**

letra nagusi* e. **letra larri**, **maiuskula**
 letra xipi* e. **letra xehe**, **minuskula**
 letradu *Heg.* 'legelaria'
 letradun
 letragabe izond.
 letratu 'ikasia, letraduna'
 letrazale
 letreiatu, letreia, letreiatzen. *du* ad.
 letxe *Bizk.* h. **legetxe**, **bezalaxe**
 letxuga h. **uraza**
 leukozito
 leun
 leunarazi, leunaraz, leunarazten. *du* ad.
 leundu, leun(du), leuntzen. *da/du* ad.
 leungarri izond. eta iz.
 leunkeria
 leunketa
 leunki
 leunkiro
 leuntasun
 leuntzaile
 leuzemia
 lexikal
 lexiko
 lexikografia *Sin.* **hiztegi**
 lez *Bizk.* h. **legez**
 leze* e. **leize**
 lezka *Typha* sp.
 lezoi h. **pezoi**
 libanoar (herritarra)
 libera 1 'Frantziako dirua'. 2 *Ipar.* h.
 libra
 libera esterlina
 liberal 1 *Zah.* izond. 'eskuzabala'
 liberal 2 iz. eta izond.: *karlistak eta li-*
 beralak.
 liberalismo
 liberalkeria
 liberalki
 liberaltasun
 liberdi 'libra-erdia'
 liberiar (herritarra)
 libertate *batez ere Ipar.* 'askatasuna'
 libertimendu *Ipar.*
 libertitu, liberti, libertitzen. *da* ad. *Ipar.*
 h. **dibertitu**, **jostatu**
 libiar (herritarra)
 libido iz.
 libra (pisu-neurria): *libra-erdi.*

librantza *Ipar.*
librarazi, libraraz, librarazten. *du* ad.
libratu, libra(tu), libratzen. 1 *du* ad. ‘atera, askatu’. 2 *da* ad. *Lgart.* ‘kaka egin’
libratzaile
libre
libreki
librevilletar (herritarra)
libro *Ipar.* h. **libre**, aske
liburu
liburu(-)denda
liburugile
liburugintza
liburuki *Sin.* tomo
liburukote
liburutegi
liburuxka
liburuzain
liburuzale
lidiera (hizkuntza)
liechtesteindar (herritarra)
liga 1 1 ‘elkarte-mota’. 2 ‘kirol-lehiaketak’
liga-txapelketa
liga 2 ‘ardoak-eta eratzen duten hondar lodia’
lignito
lihazi* e. **linazi**
liho *Linum sp.*
lika *Sin.* **biska**
likatsu *Sin.* **biskatsu**
likatu, lika(tu), likatzen. *da/du* ad. *Sin.* **biskatu**
likan *Lichenas*
likido *Sin.* **isurkari**
likidu* e. **likido**
likiera (hizkuntza)
likin *Bizk.* ‘itsaskorra, likatsua’
likiskeria
likistasun
likistu, likits/likistu, likisten. *da/du* ad.
likits ‘zikina, lizuna’
lili *Ipar.* edo *Jas.* ‘lorea’
lilipa ‘nartzisosa’
lilitegi
lilitu, lili(tu), lilitzen. *da* ad.
liliztatu, lilizta, liliztatzen. *du* ad.
lilongwetar (herritarra)
lilura

lilurabide
liluragarri
lilurakeria
lilurakor
liluraldi
liluramendu
liluratu, lilura(tu), liluratzen. *da/du* ad.
 1 ‘argi gehiegiak ikusmena nahasi’: *argiaren distirak begiak liluratu dizkie-lako*. 2 hegaztia liluratzen duen sugea.
liluratzaille
lima 1 (altzairuzko lanabesa)
lima 2 *Citrus limetta*
limatar (herritarra)
limikatu* e. **milikatu**
limoi
limoiondo *Citrus limon*
limondo *Citrus limetta*
limosna
limosna egin
limosna eman
limosnagile
limosnari
limuri
limurkeria
limurkor
limurrazazi, limurrazaz, limurrazatzen. *du* ad.
limurtu, limur, limurtzen. 1 *da/du* ad. ‘irristatu, labaindu’. 2 *du* ad. ‘lerratu, zerbait egitera bultzatu’: *ez dakit nork limurtu duen haiei dirua uztera*.
limurtzaile
linabera
linai *Gip.* edo *Naf.* ‘gorua’
linazi
linbo
linburi* e. **limuri**
linburtu* e. **limurtu**
linea
lineal
linfa
lingala (hizkuntza)
lingirda* e. **lirdinga**
linguista *Sin.* **hizkuntzalari**
linguistika *Sin.* **hizkuntzalaritza**
linguistikoa: *atlas linguistikoa* = *hizkuntz atlasa*.
lino* e. **liho**

linotipia**linterna** 1 Ark. 2 *Heg.* h. esku-argi**lintzura** 'zingira'**linu*** e. **liho****lipar** 1 'unea': *hari begira gelditu naiz lipar batez.* 2 *Ipar.* 'apurra, zati txikia': *ogi liparrik ez dut etxean.***lipizta** 'kalapita'**lipotimia****lipu*** e. **lupu****lira** 1 (musika-tresna)**lira** 2 (diru-banakoa)**lirain****liraindu**, **lirain**(du), **liraintzen**. *da/du* ad.**liraintasun****liranja*** e. **laranja****lirdinga****lirdingatsu****lirika** iz.**liriko** izond.**lirin** *Jas.* 'umoa, heldua': *gordinak jaten dituenak jan ditzake lirinak.***lirindu**, **lirin**(du), **lirintzen**. *da* ad. *Jas.* 'gehiegi umotu'**lirio** *Heg.***lisaburdina****lisaketa****lisatu**, **lisa**, **lisatzen**. *du* ad.**lisatzaile****lisboar** (herritarra)**liseriketa*** e. **digestio****lisiba*** e. **lixiba****liskar****liskarbide****liskarraldi****liskarti****liskartsu****liskartu**, **liskar**(tu), **liskartzen**. *da* ad.**liskatsu*** e. **likatsu****lista** *Sin.* **zerrenda****listafin** *Ipar.* 'liztorra'**listari** 'hari sendoa'**listu****listuka****listukari****litera*** e. **ohatze****literario****literato****literatura****literaturazale****litio****litografia****litro****lits****lituaniar** (herritarra)**lituaniera** (hizkuntza)**liturgia****liturgiko**: *musika liturgiko* = *liturgia-musika*.**litxar****litxarrerria****litxarrerro** *Heg.***lixiba****lixibatu**, **lixiba**(tu), **lixibatzen**. *du* ad.**lizar** *Fraxinus* sp.**lizardi****lizentzi** **izan** *Gip.* *da* ad. *Herr.* 'zilegi izan'**lizentzia****lizentziadun****lizeniziatu** *Heg.* h. **lizentziadun****lizeo****lizpaper****liztor** *Superfam.* *Vespoidea* etab.**litzortzar** h. **kurumino****lizun****lizunarazi**, **lizunaraz**, **lizunarazten**. *du* ad.**lizundu**, **lizun**(du), **lizuntzen**. *da/du* ad.**lizunkeria****lizunki****lizunkiro****lizunkoi****lizuntasun****ljubljanar** (herritarra)**lo****loak hartu**. *du* ad.: *bitarte hartan loak hartu zuen Jesus.***lo-belar** *Papaver somniferum***lo egin****lo eragin****lo-lo** *Haur.***lotan****loaldi****loba** *Bizk.***lobambar** (herritarra)**lodi****lodiarazi**, **lodiaraz**, **lodiarazten**. *du* ad.

lodiera
lodikote
loditasun
loditu, lodi(tu), loditzen. *da/du* ad.
lodixko
loeri 1 'logalea, logura'. 2 'gaitza'
logale
logaletu, logale(tu), logaletzen. *da/du* ad.
logaritmo
logela
logika
logikari
logiko iz. eta izond.
logura
lohi iz. eta izond.
lohidura
lohigabe
lohihartzeko iz. 'lan-jantzia'
lohikeria
lohitasun
lohitsu
lohitu, lohi(tu), lohitzen. *da/du* ad.
lohitzatu, lohizta, lohiztatzen. *Ipar. da/du* ad. 'lohitu'
loina *Chondrostoma* sp.
loka 1 1 izond.: *oilo loka*. 2 adlag.: *oiloa loka jarri da*.
loka 2 adlag. 'koloka': *loka-loka jarri zitzaizkion hortzak*.
lokabe izond.
lokabetasun
lokabetu, lokabe(tu), lokabetzen. *da/du* ad.
lokailu
lokal
lokarrarazi, lokarraraz, lokarrarazten. *du* ad.
lokarri
lokartu, lokar, lokartzen. *da* ad.: *berehala lokartu zen haurra*.
lokatu, loka(tu), lokatzen. *da/du* ad.
lokatz iz. 'lohia, basa'
lokatza 'lokaztia, lokatza dagoen tokia'
lokazti
loki 'buruaren alboko aldea'
loki(-)hezur
lokia *Ipar.* 'heldulekua'
lokotx 'morkotsa, lakatza'
lometar (herritarra)

londrestar (herritarra)
lopide *Ipar.* 'heldulekua'
lor
zor eta lor
loradenda
lorail h. maiatz
loraketa
loraldi
lorarazi, loraraz, lorarazten. *du* ad.
lorategi
loratu, lora, loratzen. *da/du* ad.
loratze
lorbide
lore
lore(-)hauts *Sin.* polen
lore(-)orratz *Sin.* pistilo
lore-zil* e. **lorenzil**
loredun
loreontzi
loretoki
loretsu
lorenzain
lorenzaintza
lorenzil *Sin.* estamine
lorenzatu, lorezta, loreztatzen. *da/du* ad.
loria 1 'aintza'. 2 *Ipar.* 'poza'
loriagarri *Ipar.*
loriatu, loria(tu), loriatzen. *Ipar. da/du* ad. 'poztu'
lorifikatu, lorifika, lorifikatzen. *Ipar. du* ad. *g.er.*
lorios *Ipar.*
loro *Psittacula* sp.
lorpen
lorraldi
lorratz
lorrin *Bizk.* 1 izond.: *eguraldi lorrina*.
 2 iz.: *satorrak soroan lorrinak egin ditu*.
lorrindu, lorrin(du), lorrintzen. *Bizk. da/du* ad.: *basatzen lorrindu; etxea eta ondasunak lorrintzen*.
lortu, lor, lortzen. *du* ad.
losintxa
losintxari
losintxatu, losintxa(tu), losintxatzen. *du* ad.
lotaratu, lotara(tu), lotaratzen. *da/du* ad.
lotarazi, lotaraz, lotarazten. *du* ad. 'lotzera behartu'

lotazil h. **abendu**
loteria
loti
lotinant *Ipar. Sin. teniente*
loto *Nelumbo nucifera* edo *Nymphaea Lotus*
lotsa 1 'ahalkea'. 2 *Ipar.* 'beldurra'
lotsa gaizto
lotsa izan
lotsabako *Bizk.* izlag.
lotsabide
lotsagabe izond.
lotsagabeko
lotsagabekeria
lotsagabeki
lotsagabetasun
lotsagabetu, **lotsagabe(tu)**, **lotsagabe-**
tzen. *da/du* ad.
lotsagaldu izond.
lotsagalduko
lotsagarri
lotsagarrizko
lotsagarrikeria
lotsaizun *Jas.*
lotsakor
lotsaldi
lotsarazi, **lotsaraz**, **lotsarazten.** *du* ad.
lotsari *batez ere Bizk.* 1 'lotsa'. 2 pl.
 'giza ernalkinen ageriko zatia': *ikusi*
zuen bere aitaren lotsariak agerian
zeudela.
lotsati
lotsatu, **lotsa(tu)**, **lotsatzen.** *da/du* ad.
lotseria *Ipar.* 'beldurra'
lotsor
lotu, **lot**, **lotzen.** 1 *du* ad. 2 *zaio* ad. 'atxi-
 ki, itsatsi'. 3 *zaio* ad. 'heldu, oratu;
 ekin': *zeri lot ez dakizula; bizitza be-*
rri bati lotu.
lotune
lotura
lotutasun
lotzaile
lozorro
luandar (herritarra)
lubaki
luberri
luberritu, **luberr(tu)**, **luberritzen.** *du* ad.
ludi 'lurbira, mundua'

luebaki* e. **lubaki**
lugin
lugin-tza
lugorri
luhart *Gryllotalpa gryllotalpa*
luizi
lukainka
luki *Bizk.* 'azeria'
luki(-)buztan 'azeri-buztana'
lukru* e. **lukuru**
lukur h. **lukurari**
lukurantz h. **lukurreria**
lukurari
lukurreria
lukurreru *Heg.* h. **lukurari**
lukuru
luma
lumaberritu, **lumaberri**, **lumaberritzen.**
da ad.
lumadi *Sin.* **lumaje**
lumadun
lumagabe izond.
lumaje *Sin.* **lumadi**
lumatsu
lumatu, **luma(tu)**, **lumutzen.** 1 *du* ad. 'lu-
 maz gabetu'. 2 *da* ad. 'lumaz hornitu'
lumatxa
umatxo
lumer 'baleen eta arrainen koipea'
lunbago
lupa
lupetz *Bizk.* 'basa, lohia, lokatza'
lupetza *Bizk.* 'basatza, lokaztia, lokatza
 dagoen tokia'
lupia *Dicentrarchus labrax*
lupu 1 'eritasun kutsakorra'
lupu 2 'animalia txiki pozoitsua'
lur
lur-emaile *Sin.* **ehorzle**
lur eman
lur-lan
lur jo
Lurra *mug. Astron.:* *gure planeta, Lu-*
rra da.
lurbira
lurburu 'Lurraren poloa'
lurgerri* e. **ekuatore**
lurkapa* e. (**lur**) **geruza**
lurkoi

lurmen 'elurra urtu den lur-zatia'
lurmendu, lurmen(du), lurmentzen.
da/du ad.
lurmutur
lurmuturtar (herritarra)
lurpe
 lurpebide* e. **azpibide**
lurperatu, lurpera(tu), lurperatzen. *da/du*
 ad.
lurpetu, lurpe(tu), lurpetzen. *da/du* ad. h.
lurperatu
lurraldatu, lurralda, lurraldatzen. *du* ad.
lurralde
lurrazal
lurrerarazi, lurreraraz, lurrerarazten. *du*
 ad.
lurreratu, lurrera(tu), lurreratzen. *da/du*
 ad.
lurreztatu, lurrezta, lurreztatzen. *du* ad.
lurrikara
lurrin 1 'usain gozoa'. 2* e. **lurrun**
lurrindu, lurrin(du), lurrintzen. *du* ad.
lurrinontzi 'lurrina edukitzeko ontzia'
lurrontzi
lurrontzigintza
lurrun 'gasa'
lurrun(-)makina
lurrundu, lurrun(du), lurruntzen. *da/du*
 ad.
lurrunkor
lurrunontzi 'lurrunez dabilen ontzia'
lursagar batez ere Ipar. 'patata'
lurtar
lurtu, lur(tu), lurtzen. *da* ad.
lusakar (herritarra)
lusitaniar (herritarra)
lusuil
luteranismo
luterano
luto *Heg.* iz. h. **dolu**
lutxo *Fam. Esocidae*
luvitera (hizkuntza)

luxemburgar (herritarra). *Sin.* **luxen-**
burgotar
luxenburgera (hizkuntza)
luxenburgerotar (herritarra). *Sin.* **luxem-**
burgar
luzabide
luzaezin
luzagarri iz. eta izond.
luzakeria
luzakin
luzakor
luzamen
luzamendu *Ipar*.
luzanga izond.
luzapen
luzara adlag. 'luzarora': *ihintz handiak*
luzara kalte egiten dio ardiari.
luzaran izond.: *begi luzaranak dituzte*
ekialdekoek.
luzarazi, luzaraz, luzarazten. *du* ad.
luzaro
luzaroan
luzaro gabe
luzaroko 1 izlag.: *luzaroko egonaldiak*
egin zituen han. 2 adlag.: *munduan lu-*
zaroko ez zegoela.
luzarora
luzarotxo
luzatu, luza, luzatzen. *da/du* ad.
luzaz
luze
luze-labur iz.
luze-zabal iz.
luzeki *Ipar*. 'luzaro, luzaz'
luzera
luzerna *Medicago sativa*. *Sin.* **alpapa**
luzetasun
luzetsi, luzets, luzesten. *dio* ad.: *luzetsi*
dio hitzaldiari.
luzetxo
luzexko
luzoker *Cucumis sativus*. *Sin.* **pepino**

M

m (eme)

m 'metro'ren nazioarteko sinboloa

madagaskartar (herritarra)

madari

madari(-)dantza

madarikatu, **madarika**, **madarikatzen**. *du ad.*

madarikazio

madariondo *Pyrus communis*

madrildar (herritarra)

madura *batez ere Bizk.* 'padura'

mafrundi *Ipar.* 'buruko hotzeria'

mafrunditu, **mafrundi(tu)**, **mafrunditzen**.

Ipar. du ad.

magal

magalpe

magia

magiko

magina *Zah.* 'ezpata eta antzeko armak gordetzen diren zorroa'

magisteritza* 1 e. **irakasle(-)ikasketak**:

*magisteritza ikasi zuen** e. *irakasle ikasketak egin zituen. 2. Magisteritza-eskola** e. *Irakasle-eskola.*

magistratu iz.

magnesio

magnetiko

magnetismo

magnetita

magnetofono

magnitude *Fis.*

magnolia *Magnolia sp.*

mago: *Errege magoak.*

magurio *Littorina littorea. Sin. karra-kela*

magyar (herritarra)

magyarrera (hizkuntza)

mahai

gau(-)mahai

mahai(-)inguru

mahai(-)futbol

mahai(-)zapi

mahaiburua

mahaiburuko iz.

mahaikide

mahaiko iz.

mahairatu, **mahaira(tu)**, **mahairatzen**.

da/du ad.

mahaitxo

mahasingtza

mahaspasa

mahasti

mahastizain

mahats

mahatsardo *Zah.* 'ardoa'

mahatsondo *Vitis vinifera subsp. Vinifera*

mahel* e. **urmael**

mahuka

mahuka-hutsik

mahunga *Ipar.* 'mahuka'

mahunga-has *Ipar.*

maiatz

maiestate

mail* e. **maila**

maila

mailadi *Sin.* **mailak**

mailaka

mailakatu, **mailaka(tu)**, **mailakatzen**. *du ad.*

mailaketa

mailakide

mailasto *Bizk.* 'artoaren lastoa'

mailatu 1, **maila(tu)**, **mailatzen**. *da/du ad.: fruta mailatua.*

mailatu 2 iz.: *mailatuak egin dizkiote gure autoari.*

mailatune *Bizk.*

mailegatu, **mailega**, **mailegutzen**. *du ad.*

mailegu

mailu

mailu-arrain *Sphyrna sp.*

mailuka 1 *adlag.*

mailuka 2 *Bizk.* iz. 'mailu txikia'

mailukada

mailukari

mailukatu, **mailuka(tu)**, **mailukatzen**. *du ad.*

mailuki *Bizk.* 'marrubia'

mailutzar

mailuxka

maina 1 'amarrua'. 2 *Ipar.* eta *Naf.* 'arta'. 3 'haurraren negar-zotinak'

mainatu 1, **maina(tu)**, **mainatzen**. *du ad.*

Ipar. Zah. 'mainak, xerak egin'

mainatu* 2 e. **bainatu**
maindire *Sin.* mihise, izara
maingu *Sin.* herren
maingueri
mainguka
mainontzi izond.: *ume mainontzia.*
 mainu* e. **bainu**
maionesa
maiorazko
maiordomo *Heg.*
maira *g.er.* 'azpila, aska'
mairu
maiseaketa
maiseatu, maisea, maiseatzen. *du* ad.
maiseatzaile
maiseo
maistra
maisu
maisukeria
maisuki
maisulan
maisutasun
maisutza
maitabera
maitagarri
maitagarriki
maitagarritasun
maitakeria
maitakor* e. **maitekor**
maitale
maitarazi, maitaraz, maitarazten. *dio* ad.
maitasun
maitatu, maita, maitatzen. *du* ad.
maitatzaila
maite
 maite egin
 maite-maite egin
maite-damu *Sin* kontrizio
maite izan, maite izaten, maiteko / mai-
 te izango. *du* ad.
maiteki
maitekor: *Jainko maitekorra.*
maitemin
maitemindu, maitemin(du), maitemin-
 tzen. *da* ad.
maiteño
maitetsu
maitetxo
maitez adlag. 'maitasunez'

maiuskula *Sin.* letra larri
maiz
 maizenik
 maizko izlag.: *maizko erabilera.*
maiztasun
maizter
maiztertza
maiztu, maiz(tu), maizten. 1 *Batez ere*
 Bizk. da/du ad. '(arropa) hondatu, hi-
 gatu'. 2 *du* ad. '(zerbait) maiz egin'
maiztxo
majo *Heg. Lgart.* adlag.
majuroar (herritarra)
makailao* e. **bakailao**
makako *Macaca sp.*
makakorro 'abere nagusien orroa'
makal 1 iz. *Populus sp.*
makal 2 izond. 'ahula': *ez zen hura lan*
 makala!
makalaldi
makaldu, makal(du), makaltzen. *da/du* ad.
makalik
makaltasun
makar 1 iz. 'betazal-ertzetan pilatzen
 den malko lehortua'
makar 2 *Bizk. g.er.* izond. 'txikia, ahula'
makarroir
makatu, maka(tu), makatzen. *da/du* ad.
 Ipar. 'mailatu'
makatz 1 iz. 'fruitu-zuhaitz txertatu ga-
 bea, eta horrelakoen fruitua (batez ere
 madaria)'. 2 izond. 'txertatu gabea'
makestu, makets/makestu, makesten. *du*
 ad.
maketa
maketo *Heg.* (irain-hitza)
makets izond. 'kamutsa'
makila
 makil dantza
makilada
makiladaka adlag. 'makilaka'
makiladun
makilaia* e. **makillaje**
makilaka
makilakada
makilakari 'makila-kolpeka ari dena'
makilakatu, makilaka(tu), makilakatzen.
 du ad.
makilari 'makilekin jolasean ari dena'

makilatu, makila(tu), makilatzen. *du ad.*
makilazo *Heg. Lgart.*

makillaje

makillatu, makilla, makillatzen. *da/du ad.*
makina

makina-erreminta *Heg. h. makina*
 (-)tresna

makina(-)tresna

makina bat: *makina bat lagun gixotu*
zen bidean; makina bat gizagaixok gal-
du du hor bizia.

makineria

makinista *Heg.*

mako

makodun

makola *Ipar. h. makulu*

makotu, mako(tu), makotzen. *da/du ad.*

makulu

makur 1 izond.

makur 2 batez ere *Ipar. iz.* 'ezbeharra,
 istripua'

makurbide

makurdura

makurgaitz

makurka

makurkeria

makurki

makurraldi

makurrarazi, makurraraz, makurraraz-
 ten. *du ad.*

makurrera

makurtasun

makurtu, makur(tu), makurtzen. *da/du ad.*

makutsik* e. mahuka-hutsik

malabarera (hizkuntza)

malaboar (herritarra)

malapartatu 1, malaparta, malapartatzen.

1 *Ipar. du ad.* 'barreiatu, hondatu'

malapartatu 2 *Heg. izond. Lgart.* 'ma-
 darikatua'

malaria

malatu 'erretena'

malawiar (herritarra)

malaysiar (herritarra)

malaysiera (hizkuntza)

malba *Malva sp. eta Althaea sp.*

malba zuri *Althaea officinalis*

malda 1 'aldapa': *malda(n) gora* (joan,
 etab.); *malda(n) behera* (abiatu, amil-

du, etab.); malda gora egin. 2 Ipar.
 'babesa, geriza': *haize-maldan.*

maldotsu 'aldapatsua'

maldatu, malda(tu), maldatzen. *du ad.*
 'babestu': *bere burua maldatzeko.*

maldivar (herritarra)

maldivera (hizkuntza)

maldizio

malenkonio *Liter.*

malenkoniatsu *Liter.*

malenkoniatu, malenkonio(tu), malen-
 koniatzen. *da ad. Liter.*

malerus *Zub. h. malurus*

malet *Ipar.* 'ahula'

maleta

maletar (herritarra)

malezia

maleziatsu

malgaxe (hizkuntza)

malgu

malguki 1 adlag. 'malgutasunez'

malguki 2 iz. 'gorputz edo gailu elasti-
 koa'

malgutasun

malgutu, malgu(tu), malgutzen. *da/du ad.*

maliar (herritarra)

malizia* e. malezia

malkar 1 iz. 'aldapa'. 2 izond. 'aldapa-
 tsua'

malkartsu

malkartu, malkar(tu), malkartzen. *da/du*
ad. 'amildu'

malko

malmutz 'maltzurra'

malta

maltar (herritarra)

maltera (hizkuntza)

maltso* e. mantso

maltzur

maltzurkeria

maltzurki

maltzurtasun

maltzurtu, maltzur(tu), maltzurtzen. *da*
ad.

malur batez ere *Ipar.* 'zorigaitza': *oi ene*
malurra!

malurtu, malur(tu), malurtzen. *da/du ad.*
Ipar. 'kaltetu; kalte egin'

malurus

malurusi
maluta
mama *Haur*. 'edaria'
mamala *Herr.* (emakumeez mintzatuz)
 'memeloa'
mami 1 iz.: *ogiaren mamia*. 2 iz. *Gip.*
 'gatzatua, gaztanbera'. 3 izond.: *adis-*
kide mamia.
mamidun
mamigabe izond.
mamitsu
mamitu, mami(tu), mamitzen. *da/du* ad.
mamorro *Gip.* 'zomorroa'
mamu
mamurtu, mamur, mamurtzen. *Bizk. du*
 ad. 1 *Sin.* **mastekatu**, **murtxikatu**.
 2 'hausnartu, gogoan erabili'
mamut *Mammot sp.*
mamutxa 'zomorroa'
mana 'Jainkoak israeldarrei basamortuan
 igorri zien janari miragarria'
manaerraz
managuar (herritarra)
 manaiatu* e. **maneiatu**; **maneatu**
manak pl. *Ipar.* '(Eliz) deiak'
manamar (herritarra)
manamendu *Ipar.* 'agindua'
manatu, mana, manatzen. *Ipar. eta Naf.*
du ad.
manatzaile *Ipar. eta Naf.*
mandako iz. 'mando gaztea'
mandarin
mandarina
mandarinondo *Citrus deliciosa*
mandatari
mandataritza
mandatu iz.
mandazain
mandeuli *Hippobosca equina*
mandil *Ipar.* 'bidelapurra; gizatxarra'
mandio
mando
mandotegi
mandragora *Mandragora officinarum*
mandrain *Ipar.* 'nagia, alferra'
maneatu, manea, maneatzen. 1 *da/du* ad.
 'atundu, prestatu'. 2 *du* ad. '(janaria)
 prestatu, ondu'. 3 *du* ad. '(lurra) landu'
maneatzaile

maneiatu, manea, maneiitzen. *du* ad.
 'erabili': *armak maneiatu*.
manera *Ipar. eta Naf.*
manex *Zub.*
manganeso
mangolino *Bizk. Sin.* **karrakela**
manierismo
manierista
manifestatu, manifesta, manifestatzen.
 1 *Heg. da* ad.: *milaka lagun manifes-*
tatu ziren Bilboko kaleetan. 2 *Ipar. du*
ad.: *milaka lagunek manifestatu zuten*
Baionako kaleetan.
manifestazio *Sin.* (kale) **agerraldi**
manifestu
manikeismo
manikeo
manilar (herritarra)
manipurera (hizkuntza)
maniura (musika-tresna)
manta *Heg.* 'burusia, tapakia'
mantal 1 'jantziak ez zikintzeko, horien
 gainean jartzen den soinekoa'. 2 'gor-
 putzaren aurreko aldea babesteko, gai-
 nerako jantzien gainean ezartzen den
 janzkia'
mantar 1 *Ipar.* 'emakumeen atorra'.
 2: *abarka-mantarrak*.
mantar 2 'enplastua'
mantelina
mantendu, manten, mantentzen. *da/du*
 ad. 1 '(abereak) elikatu'. 2 'iraun edo
 iraunarazi, atxiki'
 mantenimendu* e. **mantentze**
mantentzaile
mantentze: *mantentze-lanak*.
mantenu: *mantenua eta soldata*.
mantso
mantsoki
mantsotasun
mantotu, mantso(tu), mantsotzen. *da/du*
 ad.
mantu *Heg.*
mantxa *Heg. Herr.* 'orbana'
mantxu *Heg. Herr.* 'besomotza'
manu
manupeko *Ipar.*
manxera (hizkuntza)
maoismo

maoista
maoriera (hizkuntza)
mapa
mapatxe *Procyon rotor*
maputoar (herritarra)
mara-mara adlag.: *elurra mara-mara ari zuen.*
marabedi
 maradikatu* e. **madarikatu**
marapilo Bizk. 'korapiloa'
marasma Bizk. 'armiarma'
marathera (hizkuntza)
maratila
maratz
maraztasun
marbre *Ipar. g.er. h. marmol, haitzurdin*
mardo Bizk. 'mardula'
mardotasun Bizk.
mardotu, mardo(tu), mardotzen. Bizk. *da/du ad.*
mardul izond. eta adlag.
marduldu, mardul(du), mardultzen. *da/du ad.*
mardulik adlag. 'mardul'
mardultasun
marea
mareabehera 'itsasbehera'
mareagora 'itsasgora'
marexal 1 *Ipar. 'albaitaria'*
marexal 2 *Ipar. h. mariskal*
marfil h. boli
margarina
margo Sin. pintura
margolan
margolari
margotu, margo(tu), margotzen. *du ad. Sin. pintatu*
margul
marguldu, margul(du), margultzen. *da/du ad.*
margultasun
mari (elkartuen lehen osagai gisa erabilia; erdeinuzkoa da): *mari-maistra; mari-maisu; mari-matraka; mari-mutil; mari-mutiko; mari-motrailu; mari-gizon; marizikin.*
marian adlag.: *marian berotu; marian egosarazi; marian egosi.*
mariburduntzi

marigorri(ngo) *Coccinellidae. Sin. katalingorri, amona mantangorri*
marihuana
marijesi pl. 'Gernikaldeko gabon-kantak'
marina
marinel
 marioneta* e. **txotxongilo**
mariorratz *Libellula*
maripulis *Ipar.*
mariskal
marisorgin *Mantis religiosa*
maritzar 'emagaldua': *maritzar adinbat manestzar bada munduan.*
marka 1 'seinala, ezaugarria'
marka 2 1 'kiroletakoa': *marka hautsi, marka berdindu.* 2 'merkataritzakoa': *industri marka.*
marka 3 'golde-mota'
markatu, marka(tu), markatzen. *du ad.*
markes
markesa
markets
marko
marloi 'antxeta'
marmalo *Ipar. 'zomorroa'*
marmar
 marmarrean
 marmar egin
marmario *Gip. 'marmarra'*
marmarka
 marmarka jardun
marmarti
marmelada Sin. konfitura
marmita
marmitako iz.
marmoka *Cl. Scyphozoa*
marmol
 marmola* e. **marmol**
marmolari
marmota *Marmota sp.*
 marmuka* e. **marmoka**
marmutxa *Ipar. 'zomorroa'*
marokoar (herritarra)
marra
 marraga* e. **marrega**
marraka 'ardien, ahuntzen, etab.en orroa'
 marraka egin
marrakaldi

marrakari
marraketa
marranta 1 'eztarri latza'. 2 *Ipar.* 'buruko hotzeria'
marraño
marraska *batez ere Ipar.* 'orroa': *nigarraskak.*
marraskari
marraskatu, *marraska(tu)*, *marraskatzen. du ad.*
marraskilo* e. **barraskilo**
marratu, *marra(tu)*, *marratzen. du ad.*
marratxo
marratzaile
marraza *Ipar.* 'ganibet handia'
marrazketa
marrazki
marrazkigile
marrazkilari
marrazo *Lamnidae*
marraztu, *marraz(tu)*, *marrazten. du ad.*
marrega 'artilezko oihal arrunta'
marro *Ipar. eta Naf.* 'aharia'
marroi
marru
marrubi *Fragaria vesca*
marruka
marruma
marrumaka
marrumalari
marruskaldi
marruskatu, *marruska*, *marruskatzen. du ad.*
marrusketa 'zurginaren lanabesa'
marshalldar (herritarra)
marshallera (hizkuntza)
marteilu *Ipar.* 'mailua, mailuxka'
marti Bizk. h. martxo
martin *Uris sp. eta Cepphus sp.*
martin arrantzale *Alcedo atthis*
martineta h. **martin arrantzale**
martinsalto *Ipar. eta Naf. h. matxinsalto*
martir *Ipar. h. martiri*
martiri
martirio
martiritza 1 'martirioa'. 2 'martiri izatea'
martirizatu, *marturiza*, *martirizatzen. du ad.*
martitzen *Bizk. h. astearte*

martopil
martxa
martxandiza *Ipar. h. salgai*
martxo
martxuka *Ipar.* 'masusta'
martzal *Heg.* 'sendoa, indartsua'
maruga *Zub.* 'arbolako masusta'
marugatze *Zub.* 'masustondoa'
marxismo
marxista
masa
masaia* e. **masaje**
masail
masaileko iz.
masailekoka
masailezur
masaje
masakratu, *masakra*, *masakratzen. du ad.*
masakre *Ipar.* 'sarraskia'
maseruar (herritarra)
maska *Ipar. h. maskara*
maskal
maskaldu, *maskal(du)*, *maskaltzen. da/du ad.*
maskara 'mozorroa'
maskarada
maskatar (herritarra)
maskor
maskordun
maskur 'eskuetako gogorrunea'
maskuri 1 'gernu-zorroa'. 2 *Ipar.* 'maskurra'
maskurtu, *maskur(tu)*, *maskurtzen. da/du ad.*
masoi *Heg.*
masokismo
masokista
masoneria *Heg.*
masopa* e. **mazopa**
maspil iz. 'mailatua, akatsa'
maspildu, *maspil(du)*, *maspiltzen. da/du ad.*
maspildura
masta
mastadi *Sin. mastak*
mastekatu, *masteka*, *mastekatzen. du ad.*
Sin. mamurtu, murtxikatu
mastodonte

masusta 'laharraren eta masustondoaren fruitua'
masustondo *Mora sp.*
matalaz *Ipar. h. lastaira*
mataza
matela *Ipar. eta Naf. 'masaila'*
matelezur
matematika
matematikari iz.
matematiko izond.: *kalkulu matematiko-ak.*
matematikoki
materia 1 'gaia'
materiazko
materia 2 *Herr. 'zornea'*
materiadun
materiagabe izond.
material iz. eta izond.
materiale* e. **material**
materialismo
materialista
mato *Ipar. 'makila lodia'*
matoi 'gazta egiteko gatzatu bildua'
matrail 'masaila'
matraileko
matrailezur
matraka *Bizk. Herr. 'istilua, iskanbila'*
matrikula
matrikulatu, matrikula(tu), matrikula-tzen. *Heg. da/du ad.*
matrize *Mat.*
matutia pl.
matxete (aihotz mota)
matxinada
matxinarazi, matxinaraz, matxinarazten. *du ad.*
matxinatu, matxina, matxinatzen. *da ad.*
matxingorri *Bizk. 'marigorringoa'*
matxino
matxinsalto *Subord. Saltatoria*
matxite* e. **matxete**
matxura
mau h. **miau**
mauka* 1 e. **mahuka**
mauka 2 'aukera aparta'
mauka-mauka adlag. (jateko moduaz mintzatuz)
maukari izond. h. **miaulari**
mauritaniar (herritarra)

mauriziar (herritarra)
mausoleo
maximo *Mat.*
mazal izond.
mazapan
mazedoniar (herritarra)
mazedoniera (hizkuntza)
mazela *Ipar. eta Naf.*
mazelako *Ipar. eta Naf. iz.*
mazi
mazopa *Phocaena phocaena*
mazpil *Sorbus torminalis*
mbabanetar (herritarra)
mea
meategi
meatoki
meatzari
méatzaritzza
meatze
medaila 'domina'
mediku iz.
medikuntza
medio postpos.: *hori dela medio.*
-en medioz *Ipar.*
meditatu, medita, meditatzen. *du ad. Erl. 'meditazioa egin'*
meditazio
medium
medizina h. **sendagai**
medusa 'marmoka'
megafono
mehaka 1 'bide meharra'
mehaka 2 'aldaka, gorputz-alboa'
mehaka(-)hezur
mehar
mehargune
mehartasun
mehartu, mehar(tu), mehartzen. *da/du ad.*
mehastu, mehats/mehastu, mehasten. *Ipar. da/du ad. 'mehetu'*
mehats *Ipar. 'mehea'*
mehatu, meha, mehatzen. *Ipar. da/du ad. h. mehetu*
mehatxagarri
mehatxari
mehatxatu, mehatxa, mehatxatzen. *du ad.*
mehatxatzaile
mehatxu
mehatxu egin

mehatzukamehatz(e)* c. **meatze****mehazketa****mehaztu**, mehaz(tu), mehazten. *Bizk.**da/du* ad. 'bakandu'**mehe****mehe egin****meheki****mehetasun****mehetu**, mehe(tu), mehetzen. *da/du* ad.**mekanika 1** *Ipar.* 'tresna, makina'**mekanika 2** 'Fisikaren atala'**mekanikari** iz. 'makinak muntatzen edo konpontzen dituen langilea'**mekaniko** izond.**mekanikoki****mekanismo****mekano** (jostailua)**mekanografia****mela-mela egin****melankolia** 'malenkonía'**melatu**, mela, melatzen. *da/du* ad.: *frui-tu melatuak*.**melodia****melodrama****melo** *Cucumis melo***melokotoi** *Heg.* h. **mertxika****memelo** *Herr.***memento****memoria 1** h. **oroimen**. 2 h. **oroitzapen****memorio** *Ipar.* h. **oroimen****men****men egin****menda** *Mentha species***mendabeltz** *Mentha spicata***mendafin** *Mentha piperita***mendate****mende 1** 'ehun urteko denbora-bitartea'**mende 2** *Sin.* **menpe****-en mende** '-en mendean'**-en mendean:** *etsaien mendean erori ziren*.**-en mendera****-en mendetik****mendean hartu****mendebal****mendebal-haize****mendebal alde****mendebalde** 'mendebal aldea'**mendekari****mendekatu**, mendeka, mendekatzen.*da/du* ad.**mendekatzaila****mendekio** *Ipar.* h. **mendeku****mendeko****Mendekoste****mendekotasun** 'mendetasuna'**mendeku****mendel****mendemuga****menderaezin** izond.**menderagailu** *Gram.***menderakaitz****menderakuntza****menderarazi**, menderaraz, menderarazten. *dio* ad.**menderatu**, mendera(tu), menderatzen.*du* ad.**menderatzaila****mendetasun****mendeurren****mendi****mendialde****mendiarte****mendigoizale****mendigoizaletasun****mendigune:** *Erdialdeko Mendigunea*.**mendikate****mendilerro****mendi****mendi****menditar****menditsu****menditzar****mendixka****mendizain****mendizale****mendizaletasun****mendratu**, mendra, mendratzen. *Batez ere Ipar.* eta *Naf.* *da/du* ad. 'gutxitu; ahuldu'**mendre batez ere** *Ipar.***den mendrena****mendretasun****meneko** *Ipar.***meneratu**, menera(tu), meneratzen. *Ipar.**du* ad.**mengel** 'ahula, erkina'

mengeldu, *mengel(du)*, *mengeltzen*.
da/du ad. 'ahuldu, erkindu'

menhir

menia

meninge

meningitis

menpe *Sin.* **mende** 2

menstu, *ments/menstu*, *mensten*. *Ipar.*
zaio ad. 1 'ments izan, falta izan'.
 2 *da/du* ad. 'ergeldu, zozotu'

menta 1 'arrakasta'

menta izan *Ipar. du* ad. 'arrakasta izan'

menta 2* e. **benta**

ments 1 *Ipar.* *izond.* 2 *Zub.* *iz.* 'eskasia, hutsa'

ments izan *Zub. du* ad. 'falta izan, eskas izan'

mentu 'txertoa'

mentura

menturan

menturaz 'beharbada'

menturazko

menturatu, *mentura(tu)*, *menturatzen*.
da ad.

menu

mera h. **alkate**, **auzapez**

merezi *iz.*

merezi onez

merezi izan, *merezi*, *mereziko*. *du* ad.:
bere saria merezi du langile zintzoak;
merezi du nolakoa den adieraztea (**joateak merezi du* e. *joatea merezi du*).

merezidun

meremizendu

merezitu, *merezi(tu)*, *merezitzen*. *du* ad.

meridiano

merindade

merio

meritu *Herr.*

merkaldi* e. **merkealdi**

merkantzia *Heg.* h. **salgai**, **gai**

merkatalgo *Sin.* **merkataritza**

merkatar

merkataritza *Sin.* **merkatalgo**

merkatu 1 *iz.*

merkatu 2, **merka**, *merkatzen*. *du* ad.

merkaturatu, *merkatura(tu)*, *merkaturatzen*. *du* ad. *Ekon.*

merke

merke-zurrean

merkealdi

merketu* e. **merkatu** 2

merketxo

merkurio 'zilarbizia'

merla *Ipar.* 'tupa'

merlatu* e. **melatu**

mero *Epinephelus guaza* eta *Polyprion americanus*

meroera (*hizkuntza*)

mertxiaka

mertxikondo *Prunus persica*

mertzenario

mesede

mesede *egin*

mesedez

mesedegarri

mesedegile

mesfidantza

mesfidatu, *mesfida*, *mesfidatzen*. *da* ad.

mesianismo

mesias

mespretxatu, *mespretxa*, *mespretxatzen*.

Ipar. du ad. 'gutxietsi'

mespretxu *Ipar.* 'gutxiespena'

meta

metafisika

metafisiko *izond.*

metafora

metagailu

metahizkuntza

metaka

metaketa

metal

metalezko

metal(-)iturri

metal(-)ur

metalgintza

metaliko *izond.*

metalurgia

metalurgiko

metamorfosi

metano

metanol

metatu, *meta(tu)*, *metatzen*. *du* ad.

metatzaile

meteorito

meteorologia

metodo
metodologia
metodologiko
metraila
metrailadore
metrailatu, metraila(tu), metrailatzen. *du*
 ad.
metraileta
metrika
metriko
metro
 metro karratu ‘metro koadroa’
 metro koadro
 metro kubiko
 metro kubo
metropoli
metxa
mexikar (herritarra)
meza
 meza atera
 meza eman
 meza entzun
 meza lagundu
 meza nagusi
mezalagun
mezenas
mezerdi
mezprezatu* e. **mespretxatu**
mezu
mezulari
mezularitza
mezutu, mezu(tu), mezutzen. *Ipar.* 1 *du*
 ad. ‘agindu, manatu’. 2 *dio* ad. ‘mezua
 igorri’
mg ‘miligramo’ren sinbolo nazioartekoa
miaka *Ipar.* ‘miatuz’
miaketa
miatu, mia, miatzen. *du* ad.
miatzaile
miau
miauka
miaulari izond.
miazkatu, miazka(tu), miazkatzen. *du*
 ad.
miaztu, miaz, miazten. *du* ad.
midiku* e. **mediku**
midikuntza* e. **medikuntza**
mihi
 mihi(-)arrain *Fam. Soleidae*

mihidun
mihigabe izond.
mihilu *Foeniculum vulgare subsp. Vul-*
gare var. Azoricum
mihimen
mihipeko iz.
mihise *Sin.* izara, maindire
 mihise(-)denda
mihiseria
mihura *Viscum album*
mihuri *Ipar. g.er.*
mika *Cyanopica* eta *Haematopus* eta
Pica sp.
 mika (arrunt): *Pica pica*
mikatz ‘mingotsa’
mikaztasun ‘mingostasuna’
mikaztu, mikatz/mikaztu, mikazten.
da/du ad. ‘mingostu’
mikelete
miko
mikologia
mikologiko
mikra h. **mikroi**
mikrobio
mikrobiologia
mikrobus
mikrofilm
mikrofono
mikroi
mikrokosmo* e. **mikrokosmos**
mikrokosmos
mikrometro
mikronesiar (herritarra)
mikroskopia
mila: *mila* eta *berrehun*; *mila berrehun*
eta bi; *bosna mila* *pezeta zor dizkigute.*
mila bana: *mila bana* *pezeta ordaindu*
dugu bazkaria.
 milatan *Sin.* **miletan**
 mila esker
milagarren
milagro h. **mirari**, **mirakulu**
milaka
milako iz.
milaren iz.
milesker *Ipar.* eta *Naf.* ‘mila esker’
miletan *Sin.* **militan**
milia
miliar ‘mila milioi’

miliarka
miligramo
milika *batez ere Ipar. eta Naf.:* 1 iz. *bil-dotsak, sortu delarik, behar du amaren milika.* 2 adlag.: *milika ari da.*
milikarazi, *milikaraz*, *milikarazten.* *dio* ad.
milikari
milikatu, *milika(tu)*, *milikatzen.* *du* ad.
mililitro
milimetro
milioi
milioika
militante
militantzia
militar
militarismo
milizia
*milu** e. *mihilu*
mimosa *Acacia dealbata*
min 1 1 iz. 2 izond.: *piper mina; edari mina; adiskide mina.*
min egin
min eman
min hartu
min izan
min hori
min 2 *Bizk.* 'mihia'
minagre *Ipar. h. ozpin*
minbera 1 izond.
minbera 2 iz. *Mimosa pudica*
minberakaitz
minberatasun
minberatsu
minberatu, *minbera(tu)*, *minberatzen.* *da/du* ad.
minbizi
minbizidun
mindegi* e. **mintegi**
mindu, *min(du)*, *mintzen.* *da/du* ad.
mindura
minduri *Ipar.* 'erostaria, hiletaria'
mineral
mineralogia
mingain 'mihia'
mingar *Zub.* 'mingotsa, garratza'
mingarratz *Rumex acetosa*
mingarri
mingor *Gallinago gallinago*

mingorri 'elgorria'
mingostasun
mingostu, *mingots/mingostu*, *mingosten.* *da/du* ad.
mingots
mingrana
mingranondo *Punica granatum*
minigona
minimo *Mat.*
ministergoa* e. **ministerio**
ministerio
ministeritza* e. **ministerio**
ministrari* e. **ministro**
ministraritza* e. **ministerio**
ministro
minki adlag.
minkor
minoria* e. **gutxiengo**
minskar (*herritarra*)
mintasun
mintegi
mitsu
mintu* e. **mindu**
mintz
mintzabide
mintzaera 1 'mintzatzeko modua'
mintzaera 2* e. **mintzaira**
mintzagai
mintzaide
mintzaira
mintzalaria
mintzaldi
mintzaleku
mintzamen
mintzamolde
mintzarazi, *mintzaraz*, *mintzarazten.* *du* ad.
mintzategi
mintzatu, *mintza*, *mintzatzen.* *da* ad.
mintzatzaille
mintzo iz.
mintzo izan *da* ad.
mintzura
minuet
minus *Mat.*
minuskula *Sin.* *letra xehe*
minutu
miñoi
miokardio

miopia

mira iz. 'mirespena'

mira egin: 1 'harritu'. 2 'norbaiten edo zerbaiten falta nabaritu'

miraz (egon, gelditu, jarri,...)

mirabe

mirabetu, mirabe(tu), mirabetzen. *da/du* ad.

mirabetza

miragarri

miragarritzko

miragarriki *Ipar.*

miragarriro

miragarritasun

mirail *Ipar.* 'ispilua'mirakulu *Ipar. Sin.* mirari

mirakuluz

mirakuluzko

mirari

mirariz

mirarizko

mirarigile

miraritsu

miraritu, mirari(tu), miraritzen. 1 *da/du* ad. 'harritu'. 2 *du* ad. 'miretsi'miratu, mira(tu), miratzen. *Batez ere Ipar. da/du* ad.

miresgarri

miresle

mirespen

miretsarazi, miretsaraz, miretsarazten. *dio* ad.miretsi, mirets, miresten. 1 *du* ad.: *haren bertutea miretsi zuten paganoek*. 2 *da* ad.: *han ikusi zuenaz miretsi zen*.

mirotz 'gabiraia'

mirra

mirrin

mirrindu, mirrin(du), mirrintzen. *da/du* ad.mirto *Myrtus communis*miru *Milvus milvus*

misantropo

misera *Homarus gammarus*

miseria

miserikordia *Zah.* 'errukia'miserikordios(o) *Zah.* 'errukiorra'misio *Erl.:* misioetara joan.

misiolari

misiolaritza

misionest *Ipar.* h. misiolari

miskitoera (hizkuntza)

misterio

misteriozko

misteriotsu

mistika

mistiko

miter *Juniperus sabina*

mitiko

mitin

mitinlari

mito

mitologia

mitologiko

mitra

mitradun: *abade mitraduna*.mitrailus* e. *metrailadore*mitxa* e. *metxa*mitxeleta h. *tximeleta*mitxirrika *Gip.* h. *tximeleta*mitxoleta *Papaver rhoeas*mixkandi *Zub.* 'morroia, zerbitzaria'

mizkin

mizpira

mizpirondo *Mespilus germanica*Japoniako mizpirondo *Eriobotrya japonica*

mizto iz. 'suge eta muskerren mihia'

ml 'mililitro'ren sinbolo nazioartekoa

mm 'milimetro'ren sinbolo nazioartekoa

mobitu* e. *mugitu*

moda

modan egon

modan izan

modan jarri

modal

modelo

modernismo

moderno

modestia *Zah.* 1 'apaltasuna'. 2 'lotsa, modu ona (janzkeran)'

modu

modu onean: *modu onean, modu txarrean erantzun; modu onean erositako tresna*.moduko (izen baten ondoren): *han ikusi genuen etxe moduko bat, handia*.

modulu

moduzko izond.: *izan gaitezen apalak, moduzkoak, baketsuak.*

moduzkotasun: *moduzkotasunez jantzi.*

moduztatu, moduzta, moduztatzen. *Bizk. du ad. 'zerbaiti itxura ona edo egokia eman'*

moeta* e. **mota**

mogitu* e. **mugitu**

moila 'kaia'

moja

mojagai

mojategi

mokadu

mokanes *Ipar. 'musuzapia'*

mokasin

moketa

mokil *Bizk. 'mokorra, sokila'*

moko

moko-zuri *Ipar.*

mokodun

mokofin

mokoka

mokokada

mokokatu, mokoka(tu), mokokatzen.

da/du ad.

mokor

mokordo

mokortu, mokor(tu), mokortzen. *da/du ad.*

mol *Kim.*

moldaera

moldakaitz

moldakaizki

moldakaiztasun

moldaketa

moldakuntza

moldarazi, moldaraz, moldarazten. *du ad.*

moldatu, molda, moldatzen. *da/du ad.*

moldatzaile

moldaviar (herritarra)

molde

moldegabe izond.

moldiztegi

molekula

molekular

molestatu, molesta, molestatzen. *Heg.*

du ad. Herr. h. eragotzi

molestia *Heg. Herr. h. eragozpen*

moleta *Ipar. 'arrautzopila'*

molokot egin *Bizk. 'porrot egin'*

moltsa *Ipar. 'diru-zorroa'*

moltsa *Bizk. 'multzo nahasia'*

moltso(tu), moltso(tu), moltso(tzen). *Bizk. da/du ad.*

momentu 1 *Heg. Lgart. h. memento*

momentu 2 *Fis.*

momia

monakoar (herritarra)

monarka

monarkia

monarkiko *Sin. erregetiar*

monastegi* e. **monasterio**

monasterio

moneda* e. **moneta**

moneta 1 h. **diru, dibisa:** *Europako moneta-batasuna* h. *Europako diru-batasuna;* *dirua bi monetatan daukat* h. *dirua bi dibisatan daukat;* *lira Italiako moneta* da h. *lira Italiako dirua* da. 2* e. **txanpon, xehe:** *hiru moneta* e. hiru txanpon*

mongol (herritarra)

mongoliar (herritarra)

mongoliera (hizkuntza)

monje *Heg. Zah.*

monogamia

monografia

monolito

monopolio

monopolizatu, monopoliza, monopolizatzen. *du ad.*

monoteismo

monoteista

monotonia

monotono

monroviar (herritarra)

monstru(o)* e. **munstro**

montevideoar (herritarra)

monumentu

moral

moralismo

moralista

moralitate 'moralitasuna'

moralitasun

mordo

mordoilo

mordoilokeria

mordoilotu, mordoilo(tu), mordoilotzen.

du ad.

mordoilozale

mordoka

mordoxka

mordoxkaka

more

moretu, more(tu), moretzen. *da/du* ad.

morfema

morfina

morfologia

morfologiko

morko* e. murko

morkots

moro h. mairu

morokil

moroniar (herritarra)

moropilo *Bizk.* h. korapilo

morroi

morroilo 'sarraila'

morroin h. borraja

morrontza

morrosko

mortero 1 'kareorea'. 2 'arma'

mortsa *Odobenus rosmarus*

mortu g.er. 'basamortua'

mosaiko

moskete

mosketoi

moskutar (herritarra)

mostaza *Heg.* h. ziape

mosu* e. musu

mota

motel 1 izond.

motel 2 *Lgart.* (dei-hitza gisa erabilia):

bai, motel!

motel 3 (hotel-mota)

motelaldi

moteldu, motel(du), moteltzen. *da/du* ad.

motelgarri

motelki

moteltasun

motibazio

motibo

motin* e. mutin

moto 1 *Ipar.* 'mototsa'

moto 2 'motozikleta, motorra'

motodun

motor 1 'makina'. 2 'motozikleta'

motordun

motore* e. motor

motots

motozikleta

motrailu 'aleak kolpeka apurtzeko tres-na'

motroilo *Bizk.* 1 izond. 'potoloa'. 2 iz. 'multzo nahasia'

motu (hizkuntza)

motxaile 'ijitoa, buhamea'

motxila *Heg.* 'bizkar-zorroa'

motz

motzaldi

motzarazi, motzaraz, motzarazten. *dio* ad.

motzondo

moxal

mozambiketar (herritarra)

mozarabiar (herritarra)

mozarabiera (hizkuntza)

mozkeria

mozketa

mozki *Ipar.:* *mozki eta idorki erantzun zioten.*

mozkin 'etekina'

mozkindu, mozkin(du), mozkintzen.

Ipar. du ad. 'murriztu'

mozkor

mozkorgarri izond. eta iz.

mozkorkeria

mozkorraldi

mozkorraz, mozkorraraz, mozkorra-razten. *du* ad.

mozkorrondo

mozkorti

mozkortu, mozkor(tu), mozkortzen. *da/du* ad.

mozle *Ipar.*

mozolo 1 *Athene noctua*. 2 (irain hitza)

mozolokeria

mozorro

mozorro, mozorrotu, mozorrotzen. *da/du* ad.

moztaile

moztasun

moztu, motz/moztu, moztzen. *du* ad.

muble* e. altzari

mudakor

mudakortasun

- mudantza**
mudarazi, mudaraz, mudarazten. *du* ad.
mudatu, muda, mudatzen. *da/du* ad.
 mueta* e. **mota**
muga
mugaezin izond.
mugagabe izond.
mugagabetasun
mugagaitz
mugagarri
mugaketa
mugakide
mugakidetasun
mugako
mugalde
mugarri
mugarritzatu, mugarritzta, mugarritzta-
 tzen. *du* ad.
mugatu, muga(tu), mugatzen. *da/du* ad.
mugatzaile
mugazain
mugazaingo
mugazaintza
muger 1 *Ipar.* izond. 2 *Bizk.* iz. 'legarra'
mugertasun *Ipar.*
mugertu, muger(tu), mugertzen. *Ipar.*
da/du ad. 'zaildu, laztu, gogortu'
mugiarazi, mugiaraz, mugiarazten. *du*
 ad.
mugida
mugiezin izond.
mugigaitz
mugikor
mugikortasun
mugimendu
mugita *Arrhenaterum elatius*
mugitu, mugi, mugitzen. *da/du* ad.
mugon *g.er.* 'aukera'
 mugonean 'ordu onean'
 mugonez 'ordu onez'
muilatu, muila, muilatzen. *Ipar.* *da/du*
 ad. *Zah.* 'aingura bota'
muin 1 'hezurren barneko gaia'; 'zerbai-
 ten zatirik barnekoena'
muin 2 'musua, aurpegitik at ematen
 dena'
 muin egin
 muin eragin
 muin eman
- muindun**
muinetaratu, muinetara(tu), muinetara-
 tzen. *da/du* ad.
muinkatu, muinka(tu), muinkatzen. *du*
 ad.
muino
muinotxo
muker
mukerkeria
mukertasun
mukertu, muker(tu), mukertzen. *da/du*
 ad.
muki
mukieri
mukitsu
mukizu: *ume mukizua.*
mukur *Bizk.* 'enborra'
 mukurru* e. **mukuru**
mukuru 1 adlag. 2: *hau da zorakeriaren*
mukurua!
mukurutu, mukuru(tu), mukurutzen. *da*
 ad.
mulko *Ipar.* 'multzoa'
mulkoka
multa h. **isun**
multiple *Mat.* 'anizkoitza'
multzo
multzoka
multzokari
multzokatu, multzoka(tu), multzokatzen.
da/du ad.
multzotasun
multzotu, multzo(tu), multzotzen. *da/du*
 ad.
 multzu* e. **multzo**
 mun* e. **muin**
mundu
munduratu, mundura(tu), munduratzten.
da/du ad.
mundutar
munduzale
munizio
muniziotegi
 muno* e. **muino**
munstro
munstrokeria
munta: *munta handiko gertakaria.*
 munta izan. *du* ad.: *zer munta du ho-*
 rrek?

muntatu, munta(tu), muntatzen. *du* ad.
'antolatu'

munukutuba (hizkuntza)

muqdishoar (herritarra)

mur-mur adlag.

muraila *Zah.* 'harresia, murrua'

murde *Ipar. Zah.: Murde Etxepareren liburua.*

murgil

murgil egin

murgilaldi

murgilarazi, murgilaraz, murgilarazten.
du ad.

murgilari

murgildu, murgil(du), murgiltzen. *da/du*
ad.

murko 'suila'

murmur iz. h. **marmar**

murmuratu, murmura, murmuratzen.
Zah. h. **marmar** egin, **marmarka** jar-
dun

murmurazio *Zah.* h. **marmar**

murmurikatu, murmurika, murmurika-
tzen. *Ipar. du* ad.

murriz

murrizgarri 'murrizten duena'

murrizketa

murriztapen

murriztasun

murrizte

murriztu, murrizt/murriztu, murrizten.
da/du ad.

murru

murrutzar

murtik *Bizk.* 'tutik'

murtxatu, murtxa, murtxatzen. *Ipar. du*
ad.

murtxikatu, murtxika, murtxikatzen.
Ipar. du ad. *Sin.* **mamurtu**, **masteka-**
tu; **txikitu**

mus

musa

musde *Ipar. Zah.*

muselina

museo

musika: *musika-terapia.*

musikagile

musikaldi

musikari

musikatu 1, musika(tu), musikatzen.
Ipar. du ad. 'iseka egin'

musikatu 2, musika(tu), musikatzen. *du*
ad. 'musika jarri'

musikazale

musker 1 iz. *Lacertidae*. 2 izond. *Jas.*
'berdea'

muskertu 1, musker(tu), muskertzen.
Ipar. da ad. 'haserretu'

muskertu 2, musker(tu), muskertzen.
da/du ad. 'berdatu'

musketa

muskete* e. **moskete**

muskil 'kimua'

uskildu, muskil(du), muskiltzen. *da* ad.

uskiltsu

uskuilu *Mytilus edulis*

uskulo* e. **uskulu**

uskulu 'giharra'

uslari

mustarda *Ipar.* h. **ziape**

mustio* e. **muztio**

mustra *Ipar.* 'itxura'

mustro* e. **munstro**

mustupil *Ipar.* 'muturra, aurpegia'

mustupilka *Ipar.* 'ahoz beheara'

mustupilkatu, mustupilka(tu), mustupil-
katzen. *Ipar.* 1 *da* ad. 'mustupilka ero-
ri'. 2 *du* ad. 'muturrekoa hartu edo
eman'

mustur* e. **mutur**

musu 1 'lantzana, muina, pota'. 2 'aurpe-
gia, begitartea'

musu eman

musu-huts

musu(-)truk

musuka

musukatu, musuka(tu), musukatzen. *du*
ad.

musulman

musuri *Ipar.*

musurika *Ipar.*

musurikatu, musurika(tu), musurika-
tzen. *Ipar. du* ad. 'lardaskatu'

musuzapi

mutazio *Biol.*

mutiko

mutil

mutil(-)dantza

mutildu, mutil(du), mutiltzen. *da* ad.
mutilgo *Ipar.* eta *Naf.* 'morrontza'
mutilzahar
mutilzahartu, mutilzahar(tu), mutilza-
 harten. *da* ad.
mutilzale
mutin
mutinatu, mutina, mutinatzen. *da* ad.
mutiri *Ipar.* eta *Naf.*
mutiritasun *Ipar.*
mutiritu, mutiri(tu), mutiritzen. *Ipar.* *du*
ad.
mutu
 muturik
mutualdi
mutualitate
mutuarazi, mutuaraz, mutuarazten. *du*
ad.
mutur
muturka
muturkatu, muturka(tu), muturkatzen.
du ad.
muturreko iz.
muturrekoka

muturtu, mutur(tu), muturtzen. *da/du*
ad.
mututasun
mututu, mutu(tu), mututzen. *da/du* ad.
 mututurik
mutxi *Ipar.*
mutxidura *Ipar.*
mutxikin
mutxiko (dantza-mota)
mutxitu, mutxi(tu), mutxitzen. *Ipar.*
da/du ad.
mutxurdin
 mutzitu* e. **mutxitu**
muxar *Diplodus sp.*
muxika
muxurka
muzin
 muzin egin
muzinaldi
muzindu, muzin(du), muzintzen. *da/du*
ad.
muzinka
muzinkeria
muztio

N

n (ene)
naba 1 g.er. 'laua, zelaia'. 2 Zub.* 'ibarra'
nabala *Ipar.* eta *Naf.* h. **labana**
nabar 1 izond. 'kolore askotakoa'
nabar 2 iz. 'goldearen hortza'
nabari
 nabari izan *da/zaio/du* ad.: *nabari da*
zer gertatzen zaigun; nabari zaio ez
dela hemengoa; ez dut uste nabari ez
dugun hutsa huts dei daitekeenik.
nabarigaitz
nabarigarri
nabaritu, nabari(tu), nabaritzen. *du* ad.
nabarmen
 nabarmen izan *da/du* ad.: *udaberria-*
ren zantzu garbiak nabarmen zirene-
an; giro eta joera baten ezaugarriak
nabarmen dituzte aurpegian.
nabarmendu, nabarmen(du), nabarmen-
 tzen. *da/du* ad.

nabarmengarri
nabarmenkeria
nabarmenki
nabarmentasun
nabarmentxo adlag.
nabarri
nabartasun
nabartu, nabar(tu), nabartzen. *da/du* ad.
nabasai Bizk. 'lau hortzeko golde-mota'
nabasi Zub. izond.
 nabigari* e. **nabigatzaile**
nabigatu, nabiga, nabigatzen. *da/du* ad.
nabigatzaile
nabigazio *Sin.* itsasketa
nafar
nafarrera
nafarreri
nafartasun
nafta
naftaleno *Kim.*

naftalina**nagi****nagiak atera****nagialdi****nagiarazi**, nagiaraz, nagiarazten. *du* ad.**nagikeria****nagiki****nagitasun****nagitu**, nagi(tu), nagitzen. *da/du* ad.**nagusi****nagusiarazi**, nagusiaraz, nagusiarazten.*du* ad.**nagusigo****nagusikeria****nagusiki****nagusiorde****nagusitasun****nagusitu**, nagusi(tu), nagusitzen. *da* ad.**nagusitza****naharo*** e. **naro****nahasarazi**, nahasaraz, nahasarazten. *du* ad.**nahasbide****nahasdura** *Ipar*. 'nahasmendua, batez ere burukoa'**nahasgarri****nahasi 1**, nahas, nahasten. *da/du* ad.**nahasian****nahasi 2** izond.: *arazo nahasia da hori*.**nahasialdi****nahasi-mahasi** iz.**nahaskeria****nahasketa****nahasle****nahas-mahas 1** adlag. 'nahasirik'. 2 iz.

'nahastea, nahaspila'

nahasmendu**nahaspila****nahaspilatu**, nahaspila(tu), nahaspilazten. *du* ad.**nahastaile** h. **nahasle****nahastatu**, nahasta, nahastatzen. *Batez ere Bizk. da/du* ad. 'nahasi'**nahaste 1** iz. 2 adlag.: *gizon eta emakume nahaste dantzan ibiltzea*.**nahastean****nahaste-borraste** iz.**nahasteka 1** adlag. 'nahasian'. 2 iz. 'nahastea'**nahastu**, nahas, nahasten. *da/du* ad. h. **nahas****nahastura** 'zenbait gai nahasiz sortzen den gaia'**nahi 1** iz. 2 *Bizk.* junt.**nahi...** **nahi...** *Bizk.*: *nahi txantxetan zoazela, nahi benetan zoazela*.**nahi izan**, nahi izaten, nahiko/nahi izango. *du* ad.**esan nahi izan**: *ez dakit hitz horrek zer esan nahi duen*.**nahiago izan****nahien izan****nahi eta nahi ez****nahiera** iz.**nahierara** adlag.: *mana gozoa biltzea asko zuten nahierara bazkatzeko*.**nahiez** iz.: *ba al da, ezkontzeko, nahieza baino eragozpen handiagorik?*; *lanpostu batean nahiezik dagoena*.**nahigabe** iz.**nahigabealdi****nahigabetsu****nahigabetu**, nahigabe(tu), nahigabetzen. *da/du* ad.**nahikari****nahikeria****nahiko****nahikotu**, nahiko(tu), nahikotzen. *da/du* ad.**nahikunde** 'nahi izatea, nahikaria; bereziki, nahi izate hutsa edo ondoriorik gabea': *batasunaren aldeko gogo bizia nabari genuen: nahia, eta ez nahikundea*.**nahimen****nahita****nahita ere****nahitaez****nahitaezko****nahitanahiez*** e. **nahitaez**, **nahi eta nahi ez****nahitara** *Ipar*. '(bere) gogoz'**nahitasun****nahiz** junt.**nahiz eta****nahiz... nahiz...****nahiz... edo...****nairobiar** (herritarra)

nakar: *nakarrezko kutxatila.*

namibiar (herritarra)

nano iz. eta izond.

narda

narda izan zaio eta *du* ad.

nardagarri

nardarazi, **nardaraz**, **nardarazten.** *du* ad.

nardatu, **narda(tu)**, **nardatzen.** *da/du* ad.

nardo *Valeriana celtica.* **Sin. akara**

nare

narerik

naretasun

naretu, **nare(tu)**, **naretzen.** *da/du* ad.

narkotiko

naro

naroki

naroro

narotasun

narotu, **naro(tu)**, **narotzen.** *da/du* ad.

narra **Sin. lera 1**

narras 1 izond.: *hizkera narrasa.* 2 ad-lag. 'herrestan, arrastaka'

narraska 'herrestan, arrastaka'

narraskeria

narraski

narrastari izond.: *suge narrastariak.*

narrastasun

narrasti

narrastu, **narras(tu)**, **narrasten.** *da/du* ad.

narrats* e. **narras**

narraz* e. **narras**

narrazti* e. **narrasti**

narriatu, **narria(tu)**, **narriatzen.** *da/du* ad. **Zah.**

narrio **Zah.** 'akatsa, orbana'

narritamendu **Zah.**

narritatu, **narrita**, **narritatzen.** *du* ad. 'haserrearazi; zirikatu'

narru **Bizk. h. larru**

nartziso *Narcissus sp.*

nasa

nasai 1 *Ipar.* 'ugaria, zabala'. 2 *Bizk.* 'lasaia'

nasaialdi **Bizk.**

nasaigarri **Bizk.**

nasaikeria **Bizk.**

nasaiki *Ipar.* 'ugaritasunez'

nasaitasun 1 *Ipar.* 'ugaritasuna, joritasuna'. 2 **Bizk.** 'lasaitasuna'

nasaitu, **nasai(tu)**, **nasaitzen.** **Bizk.** *da/du* ad.

naski *Ipar.* 1 'nire ustez'. 2 *bai naski!* ('bai segurki')

nassautar (herritarra)

Natibitate **Herr.** 'Eguberria'

natura

natural

naturalismo

naturalista

naturaltasun

nauruar (herritarra)

nauruera (hizkuntza)

nausa *Ipar.* 'burla, trufa'

nausi* e. **nagusi**

naza *Ipar.* 'erretena, ubidea'

nazaretar

nazi

nazio

nazioarteko

nazioartekotasun

nazional

nazionalismo

nazionalista

nazionalitate

nazionalizatu, **nazionaliza**, **nazionalizatu** *zen.* *du* ad.: *burdinbideak nazionalizatu zituzten.*

nazionalsozialismo

nazionalsozialista

naziotasun: *Finlandiarren naziotasuna asko indartu zen halako epetan.*

nazismo

nazka

nazkagarri

nazkagarrikeria

nazkatu, **nazka(tu)**, **nazkatzen.** *da/du* ad.

ndebelera (hizkuntza)

n'djamenar (herritarra)

neba **Bizk.**

neba-arrebak

nebulosa **Sin.** **izar-laino**

nederlandar (herritarra)

nederlandera

negar

negar(-)anpulu

negar batean

negar egin

negar eragin

negarrari eman
 negarrez
 negar(-)zotin
 negarbide
 negargale *Naf.* 'negargura'
 negargarri
 negargarrizko
 negargura
 negarraldi
 negarrontzi
 negarti
 negartsu
 negartu, negar(tu), negartzen. *du ad.*
 negatibo
 negel *Ipar.* 'larruazaleko erregosia'
 negel(-)belar *Knautia arvensis*
 negoziatu, negozia, negoziatzen. *du ad.*
 negoziazio
 negozio
 negu
 negualde 1 'Iparraldea'. 2 'negualdia'
 negualdi
 neguburu
 negutar izond.
 negute
 negutegi h. berotegi
 negutu, negu(tu), negutzen. *du ad.*
 nehoiz *Ipar.* 'inoiz'
 neholá *Ipar.* 'inola'
 neholere *Ipar.* 'inola ere'
 nehon *Ipar.* 'inon'
 nehor *Ipar.* 'inor'
 nehorat *Ipar.* 'inora'
 nekabide
 nekadura
 nekaezin izond.
 nekagarri
 nekaldi
 nekarazi, nekaraz, nekarazten. *du ad.*
 nekatu, neka, nekatzen. *da/du ad.*
 nekazale
 nekazalgo *Naf.* 'nekazaritza'
 nekazari: nekazari-kooperatibak.
 nekazaritza: nekazaritza-produktuak.
 neke
 neke izan. *da/du ad.:* *neke da beleaz*
aztore egitea; ez zaigu neke horrelako-
ak ulertzea; neke du hizkuntza ilun ba-

tek hizkuntza argi bati gogor egitea;
neke izan duzu euskaraz ikastea?
 nekepe (batez ere leku-denborazko ka-
 suetan)
 neketsu
 nekez 1 adlag.'eragozpen edo zailtasun
 handiz'
 nekez 2 izond. 'neketsua, zaila'
 nekezia *Ipar.*
 nekoso *Heg. Lgart.*
 nekosta *Cupressus sp.*
 nekrologia h. hilberri
 nekropoli
 nektar: jainkoen nektarra.
 neolitiko
 neologismo
 nepaldar (herritarra)
 nepalera (hizkuntza)
 nerabe
 nerabetasun
 nerabezaro
 nerau
 nerbio
 neska
 neskame
 neskametzá
 neskatila
 neskato
 neskátxa
 neskazahar
 neskazahartu, neskazahar(tu), neskaza-
 hartzen. *da/du ad.*
 neskazale
 neskenegun *Zub. h. larunbata*
 net *Ipar. g.er.* 'txit, oso'
 neu ni izord.aren era indartua
 neumatiko* e. pneumatiko
 neumonia* e. pneumonia
 neurastenia
 neure
 neureganatu, neuregana(tu), neuregana-
 tzen. *du ad.*
 neuretu, neure(tu), neuretzen. *du ad.*
 neurgai
 neurgailu
 neurgaitz
 neurgarri
 neurkera
 neurketa

neurkizun
 neurologia
 neurona
 neurosi
 neurotiko
 neurri
 neurribide
 neurridun
 neurrigabe izond.
 neurrigabeko
 neurrigabekeria
 neurrigabeki
 neurrigabetasun
 neurriratu, neurrira(tu), neurriratzen.
da/du ad.
 neurritasun
 neurritsu
 neurrizko
 neurtezin izond. 'ezin neurtuzkoa'
 neurtitz
 neurtu, neur, neurtzen. *du ad.:* zerbaiten
luze-zabala neurtu; soka horrek bost
metro neurtzen ditu: h. soka hori bost
metro luze da.
 neurtzaile
 neutral
 neutralizatu, neutraliza, neutralizatzen.
du ad.
 neutraltasun
 neutro
 neutroi
 newdelhiar (herritarra)
 ni (deklinabidea: *nire, niri, nirekin, nire-*
tzat, etab.)
 niameiar (herritarra)
 nibel
 niganatu, nigana(tu), niganatzen. *da/du*
ad.
 nigar* *Ipar. e. negar*
 nigeriar (herritarra)
 nigertar (herritarra)
 nihaur *Ipar. ni* izord.aren era indartua
 nihilismo
 nikaraguar (herritarra)
 nikel
 nikeleztatu, nikelezta, nikeleztatzen. *du*
ad.
 niketz *g.er.:* mila goraintzi, niketz, ate-
 zainari.

nikosiar (herritarra)
 nikotina
 ninfa
 nini
 ninika iz.
 ninikatu, ninika(tu), ninikatzen. *da ad.*
 nipondar (herritarra)
 nireganatu, niregana(tu), nireganatzen.
da/du ad.: mutil hori nireganatu arte
ez naiz geldituko.
 nirekoi
 nirekoikeria
 nirekoitasun
 niretar
 niretu, nire(tu), niretzen. *du ad.:* niretu
ditut bestek egin dituen bekatu guztiak.
 nitrato
 nitro
 nitrogeno
 nitroglizerina
 no
 nobela 'eleberria'
 nobelagintza
 nobizio
 noble
 noblezia
 noel *Ipar. Liter. 'gabon-kanta'*
 noharroin *Zah. g.er. 'behartsua, errimesa'*
 noiz
 noiz baino noiz
 noizean behin
 noizean behingo
 noizean behinka
 noizean noiz
 noiz edo behin
 noiz edo noiz
 noiz ere: noiz ere uste baituzu urrun
naizela zureganik, orduan zure hurbi-
lean naiz.
 noiz eta ere
 noizetik noizera
 noizik behin
 noizik behingo
 noizik behinean
 noizik behinka
 noizik noizera
 noiz... noiz...
 noiz nola: langilea da? Noiz nola.
 noizaldi Jas.

noizbait
noizbaiteko
noizbehinka
noizdaino
noizdanik
noizdanik(ak)o
noizgura
noizko 1 adlag.: *noizko bukatuko duzue lana?* 2 izlag.: *Jainkoak daki noizkoa den.*
noiznahi
noiznahi den
noiznahiko
noiznolako
noiztenka *Ipar.* 'noizbehinka'
noiztik
noiztik(ak)o
noiztsu
noka adlag.: *noka hitz egin.*
noketa
nola
nola edo hala
nola... ere!
nola eta ez ...-n: *etorriko gara, nola eta ez duen sekulako euri-jasa egiten.*
nola... hala...
nola hala
nola-halako
no labait
no labait ere
no labaiteko
nolakatu, nolaka, nolakatzen. *Ipar. da/du ad.: begira zure gorputza lurpean eta nolakatua gelditzen den.*
nolako
nolakotasun
nolakotsu: *hona, nolakotsua izan zen gure solasa.*
nolanahi
nolanahi ere
nolanahika *Ipar. eta Naf.* 'nolanahi': *ez da, orde, nolanahika egiteko lan bat.*
nolanahiko 1 'edozein motatakoa'. 2 'erdipurdikoa'
nolatan
nolatsu
nolaz h. nola
nolazpait h. no labait
nolerebait h. no labait ere

nomada
nomenklatura
nominatibo
non
hala... non
halako eran (gisaz, maneraz)... non
non edo han
non edo non
non ere 1: *non ere baitzaude, kanpo-ko zara eta arrotz.* 2: *Erromara jo zuen non ere sasoi hartan aurkitzen zen Hugolino.*
non (eta) ez... -n: *etorriko gara, non eta ez duen sekulako euri-jasa egiten.*
non-nahi *Sin.* **nonahi**
non-nahi den *Sin.* **nonahi den**
non-nahiko *Sin.* **nonahiko**
non-nahitik *Sin.* **nonahitik, nondik-nahi**
nonbait
nonbaiteko
nonbaitera h. norabait
nonbaitetik
nonbaitik *Ipar.* 'nonbaitetik'
nonbait han
nonbait hor
nonbre* *Ipar. e. kopuru*
nondar
nondik
nondik(ak)o
nondik edo handik
nondik ere: *hitzak hartu behar dira, nondik ere baitute beren etorkia.*
nondik nora
nondik norako
nondik-nahi *Sin.* **non-nahitik, nonahitik**
nondik-nahiko
nongo
nongotar
nongotasun
nongura *Bizk.*
nonius *Mat.*
nonnahi* *e. nonahi, non-nahi*
nontsu
nor
nor edo nor
nor ere 1: *nori ere pot egingen baitiot, hura da;* 2: *nor ere baitzara, adiskidea, barka iezaadazu ene bizitasuna.*

nor izan: ez naiz *nor* auzi hau erabakitzeke.

nor... nor...: herri berean bizi behar dugu, *nork* batera, *nork* bestera maite dugun herrian.

nora

norabait

nora edo hara

nora ere: *nora ere* doan, *hara* noakizu atzetik.

nora ezean: *itsasontzia nora ezean* zihoan.

nora gabe

norako

norabide: *norabide baten bi noranzkoak.*

norabideratu, *norabidera, norabidera-* tzen. *da/du* ad.

noraezean 'nahitaez, ezinbestean': *ez ohi naiz sartu ardandegietan noraezean baino.*

noraezeko

noragabe izond.: *gerra alferrikako eta noragabea.*

noraino

norainoko

noranahi

noranahiko

norantz

*norantza** e. **noranzko**

noranzko: *norabide baten bi noranzkoak.*

noratsu

noratu, *nora(tu), noratzen. da/du* ad. *Zah.*

norbait

norbaitzuk

norbera *Heg.*

norgehiagoka

norgehiagokako

norgehiagokan

norlehenka

normal

normalizatu, *normaliza, normalizatzen. da/du* ad.

normalizazio

normalki

normaltasun

nornahi

nornahi den *Ipar.* 'nornahi'

nortasun: *nortasun-agiria.*

nortsu: *nortsu zen edo zertsu bizitze eraman zuen.*

nortu, *nor(tu), nortzen. da/du* ad.

nortzuk: *nortzuk dira ene anaiak? h. nor dira ene anaiak?*

norvegiar (herritarra)

norvegiera (hizkuntza)

noski 1 (ziurtasun adierazlea) 'jakina, horixe!': *bai noski!* ('bai segurki!'); **noski baietz!* e. *bai, noski!* 2 *g.er.* 'beharbada, dirudienez'

nostalgia

nota 1 *Mus.* 2: *eskolako notak.*

nota 2 *Ipar. g.er.* 'lohidura, orbana'

notalgo *Ipar.* 'notariotza'

*notari** e. **notario**

notario

notariotza

notizia *Heg. Herr.*

noziarazi, *noziaraz, noziarazten. dio* ad.

nozitu, *nozi, nozitzen. du* ad.

nuakchotar (herritarra)

nuklear

nukleo

nukualofar (herritarra)

nulu *Mat.*

numero *Gram.*

numismatika

*nun** e. **non**

nuntzio

nylon

Ñ

ñ (eñe)

ñabar

ñabardura

ñabartu, *ñabar(tu), ñabartzen. du* ad.

ñañan egin *Haur.*

ñaño *Adkor.*

ñandu *Rhea americana*

ñapur *Ipar.* izond.

ñapurki *Ipar.*
ñapurtu, ñapur(tu), ñapurtzen. *Ipar.*
da/du ad.
ñarro *Ipar.*
ñarrotu, ñarro(tu), ñarrotzen. *Ipar. da/du*
ad.
ñimiño

ñimiñotu, ñimiño(tu), ñimiñotzen. *da/du ad.*
ñir-ñir adlag.
ñir-ñir egin
ñirñir iz.
ñirñirka
ñirñirtu, ñirñir(tu), ñirñirtzen. *da ad.*
ñu *Connochaetes sp. eta Gorgon sp.*

O

o 1 “o” letraren izena
o 2 interj.
oasi
obal izond.
obalo
obediarazi, obediaraz, obediarazten. *dio*
ad.
obedient *Ipar.* ‘esanekoa’
obediente *Heg.* ‘esanekoa’
obedientzia ‘esaneכותasuna’
obeditu, obedi, obeditzen. *du/dio ad.*
obeditzaile
obeditze
obelisko
objektibo
objektiboki
objektibotasun
objektore (*kontzientzia(-)objektore* hitz
 elkartuan bakarrik erabiltzekoa)
kontzientzia(-)objektore Sin. kon-
tzientzia(-)eragozle
objektu
objekzio
kontzientzia(-)objekzio Sin. kon-
tzientzia(-)eragozpen
obligarazi, obligaraz, obligarazten. *Ipar.*
du ad.
obligatu, obliga, obligatzen. *da/du ad. h.*
behartu, obligarazi
obligazio *Ekon.*
obra
obramendu *Heg. Herr.* ‘giza kaka’
obratu, obra(tu), obratzen. *du ad.*
obus
oda
odaiertz h. ostertz
odi* e. hodi

odieria* e. **hoditeria**
odol
odol(-)belar *Parietaria officinalis*
odol(-)emaile
odol(-)hodi
odol(-)kolpe
odolaldi
odolbatu *Sin. odolbildu, odoluri*
odolbide
odolbildu *Sin. odolbatu, odoluri*
odoldu, odol(du), odolitzen. *da/du ad.*
odoldun
odoleztatu, odolezta, odoleztatzen. *Ipar.*
eta Naf. da/du ad. ‘odoldu’
odoleztatze
odolgabe izond.
odolgabetu, odolgabe(tu), odolgabetzen.
da/du ad.
odolgiro izond. ‘odolzalea’
odoljario iz.
odolkara izond. ‘odol kolorekoa’
odolki *Sin. odoloste*
odolkide
odolkidetasun
odolkoi ‘odolzalea’
odolodi* e. **odol(-)hodi**
odoloste *Bizk. Sin. odolki*
odoltsu
odoluri *Ipar. eta Naf. Sin. odolbatu,*
odolbildu
odoluste
odolustu 1, odoluts, odolusten. *da/du ad.*
odolustu 2 iz. ‘odolustea’: *odolustea*
agudoago egiteko, harakinaren lagun-
tzaileak atzeko hanka batetik oratu
zion idiskoari.
odolzale

odontologia

ofenditu, ofendi, ofenditzen. *Heg. du ad.*
'iraindu'

ofentsa

ofentsagarri *Zah.* 'iraingarria'

ofentsatu, ofentsa(tu), ofentsatzen. *Ipar.*
du ad. 'iraindu'

ofentsatzaile *Ipar.* 'iraintzailea'

ofizial 1 izond.

ofizial 2 *Heg. iz.* 'armadako karguduna'.
Sin. ofizier

ofiziale *Ipar. iz.* 'bere kontura ari den
hargina, arotza, etab.'

ofizialki**ofizialtasun**

ofizier *Ipar.* 'armadako karguduna'. *Sin.*
ofizial

ofizio

ofrenda *Zah. h. eskaintza*

ogale *Ipar.* 'azienda-bazka'

ogasun 1 *Bizk.* 'ondasuna'. 2 *Admin.* 'fi-
nantzak'

ogen *Zub. h. hoben*

ogerleko iz.

ogi 1 'jangaia'. 2 *Batez ere Ipar.* 'garia'
ogi-zuhaitz *Artocarpus communis*

ogibide

ogidun *Bizk.* 'ogi-saltzailea'

ogigazta *Bizk. Mustela nivalis. Sin. erbi-
nude*

ogiketa 1 iz. 'gari-uzta; gari-kopurua'.
2 *Ipar. adlag.* 'gari bila; ogi bila': *ogi-
keta joan dira.*

ogipeko iz.

ogitarteko iz.

ogitsu 'garitsua'

ogu(t)zi* e. ahoskatu, ebaki

oh* e. o 2

ohaburu* e. oheburu

ohaburuko* e. oheburuko

ohaide**ohako**

ohantze *Ipar. 1* 'habia'. 2 'etzauntza,
etzalekua'

ohape* e. ohepe

ohar**ohargarri****ohargarriki**

oharkabe adlag.

oharkabean

oharkabeke

oharkabez

oharkabekeria

oharkabetasun

oharkabetu, oharkabe(tu), oharkabetzen.
da ad.

oharkizun *Sin. oharpen*

oharkor

oharmen

oharpen

ohartarazi, ohartaraz, ohartarazten. *du*
ad.

oharti izond.

ohartu, ohart/ohartu, ohartzen. 1 *da/du*
ad.: ez da horretaz ohartu. 2 *Ipar. zaio*
ad.

ohartuki

ohartzaila

ohartzake adlag.

ohatu, oha, ohatzen. *Batez ere Ipar. 1 da*
ad. 'ohean etzan'. 2 *da/du ad.* 'ohera-
tu'

ohatze 1 *Ipar. eta Naf. iz.* 'ohea'. 2 *Ipar.*
'etzauntza'

ohe

ohe(-)bagoi

oheburu

oheburuko iz.

ohepe

oherarazi, oheraraz, oherarazten. *du ad.*

oheratu, ohera(tu), oheratzen. *da/du ad.*

ohi 1 (partikula): zintzo etorri ohi zen.
2 (elkarketako bigarren osagaia): le-
hendakari ohia.

ohiz kanpoko

ohiko

ohikotasun

ohikunde

ohikuntza

ohil *Zub.* 'basa, basatia'

ohildu, ohil(du), ohiltzen. *Zub. du ad.*
'egotzi, bota'

ohitu, ohi(tu), ohitzen. *da/du ad.*

ohitugabe izond.

ohitura

ohiturazko

ohituratu* e. ohitu

ohizko h. **ohiko**
ohoin
ohoingo
ohoinkeria
ohointza
ohol
oholeztatu, oholezta(tu), oholeztatzen.
du ad.
oholtxo
oholtza
ohondikatu, ohondika, ohondikatzten.
Ipar. Zah. 'oinperatu'
ohoragarri
ohoragarriki
ohorarazi, ohoraraz, ohorarazten. *du* ad.
ohoratu, ohora, ohoratzen. *du* ad.
ohoratzale
ohore
ohoretsu
ohorezki *Ipar.*
ohorezko
 ohostu* e. **ostu**
 ohots* e. **ordots**, **orots**
oi 1 interj.
oi 2 'hortz-haginak inguratzen eta finkatzen dituen haragi sendo gorrixka'
 oial* e. **oihal**
 oian* e. **oihan**
oies
oihal
 oihal(-)denda
 oihal(-)etxola *Sin. kanpadenda*
 oihaldegi* e. **oihaltegi**
 oihaldenda* e. **oihal(-)denda**
oihaldun
oihalgile
oihalgintza
oihalki iz.
oihaltegi
oihaltxo
oihan
oihanbide
oihanbar
oihandu, oihan(du), oihantzen. *da/du* ad.
oihaneratu, oihanera(tu), oihaneratzen.
da/du ad.
oihanpe
oihantsu
oihanzain

oihanzaingo
oihartzun
oiher *Ipar. Zah. g.er. 'okerra'*
oihu
 oihu egin
 oihuz
 oihuz egon
oihuka
oihukari *g.er. h. oihulari*
oihukatu, oihuka(tu), oihukatzten. *du* ad.
oihulari
oihuztatu, oihuzta(tu), oihuztatzen. *du* ad.
oilagor *Scolopax rusticola*
oilakaran 'zumalakarra'
oilaki 'oilo-okela'
oilaloka
oilanda
oilar 1 'oiloaren arra'. 2 (arrain mota)
Lepidorhombus sp., etab.
oilaran *Prunus mahaleb*
oilarite *Jas. 'egunsentia'*
oilarkatu, oilarka, oilarkatzen. *Ipar. da/du* ad. 'oilartu; nabarmendu'
oilarkeria
oilartoki
oilartu, oilar(tu), oilartzen. *da* ad. 1 'harrotu'. 2 'nagusitu, gailendu'
oilasko
oilaskoki 'oilasko-okela'
oilategi
oilo *Gallus gallus*
 oilo(-)salda
oilokeria
oiloki 'oiloaren motako hegaztia'
oilotu, oilo(tu), oilotzen. *da* ad.
oin 1 (pertsona, animalia nahiz gauzena).
 2 (bertsoarena). 3 (luzera neurria): *hamabost oin eta hamar ontza luze da.*
oina eman
oinez
oin hartu
oin(-)ohar
oin(-)zola
oinalde
oinarri
oinarritu, oinarri(tu), oinarritzen. *da/du* ad.
oinarritzko

oinatz
oinaze
oinazealdi
oinazegarri
oinazetsu
oinazetu, oinaze(tu), oinazetzen. *du* ad.
oinazkar *Gip.* 'oinaztarria'
oinazpi iz.
oinazpiratu, oinazpira(tu), oinazpiratzen. *da/du* ad.
oinaztarri batez ere *Bizk.* 'lurra jotzen duen tximista': *trumoia* *hots* egin *du* eta oinaztarria dator gure gainera.
oinaztatu, oinazta, oinaztatzen. *Ipar. du* ad. 'oinazetu'
oinaztu *Bizk.* 'tximista'
oinaztura *Naf.* 'tximista'
oinbete* e. oin
oindun
oinetako iz.
oinetakodun: *Karmeldar oinetakoduna.*
oinetxe
oinezko iz.
oinkada
oinkatu, oinka(tu), oinkatzen. *du* ad.
oinorde
oinordeko iz.
oinordekotasun
oinordekotza
oinordetza *Zuz.*
oinpe: *oinpean erabili.*
oinperatu, oinpera(tu), oinperatzen. *du* ad.
oinustu, oinuts/oinustu, oinusten. *da* ad.
'oinetakoak kendu, erantzi': *oinuts zaitetz, zeren lur hau santua den.*
oinuts
oinutsean 'oinutsik'
oinutsik
oixtian *Ipar.* 'arestian'
oixtion
ok egin '(janariz edo edariz) erabat ase'
ok eragin
oka iz. 1 'oka egitea'. 2 'oka egiten dena'
oka egin
oka eragin
okada *Bizk.* 'gorakoa'
okagarri
okaila 'ardien gaitza'

okapi *Okapia johnstoni*
okaran *Bizk.* 'arana'
okasio 1 'aukera, era'. 2 *Gip. Herr.* 'liskarra'. 3 *Bizk.* 'hileta'
okatu, oka(tu), okatzen. *du* ad.
okaztagarri
okaztatu, okazta, okaztatzen. *Batez ere Ipar. du* ad.
okela 'jateko haragia, abere-hegaztiena'
oker izond. eta iz.: *hori gaizki dago, eta beste hori okerrago.*
oker egin: *besteren batek oker eginda, niri nahi zidan erantsi.*
oker egon
oker ibili
okerbide
okerbideratu, okerbidera, okerbideratzen. *da/du* ad.
okerka
okerkeria
okerki
okerraldi
okerrarazi, okerraraz, okerrarazten. *du* ad.
okerrerratu, okerrera(tu), okerrerratzen. *da/du* ad. 'okerrera jo, okertu'
okerrune
okertasun
okertu, oker(tu), okertzen. *da/du* ad.
okertzaille
okil *Picus sp.* eta *Dryocopus sp.* eta *Dendrocopos sp.*
okin
okindegia
okintza 'okinaren lanbidea'
okitu 1 *Ipar.* izond.: *aberats okitua.*
okitu 2, oki, okitzen. *da/du* ad. 'nazkatu'
okotz* e. kokots
oktaedro
oktogono
okulista
okume *Aucoumea klaineana*
okuntza 'laborantzako lur ona'
okuntzatu, okuntza(tu), okuntzatzen. *du* ad.
okupatu, okupa, okupatzen. *da/du* ad.
okupazio
okzitaniar
okzitaniera

ola 1 'burdin lantegia'
ola 2 *Ipar.* 'artzain-etxola, txabola'
ola 3 *Ipar.* 'pilpira'
olagarro *Ord.* *Octopoda*
olagizon
olajaun
olata
olatu *Heg.* 'uhina'
oldar
oldarka
oldarkor
oldarraldi
oldartsu
oldartu, **oldar(tu)**, **oldartzen**. *da/zaio* ad.:
lurrari uhin zabalak azkar oldartzen
zaizkio.
olde 'borondatea, nahia, gogoa'
(neure, bere...) oldez
oldoztu, **oldoz**, **oldozten**. *du* ad. 'pentsatu'
oleazio 'oliadura'
olerkari
olerkaritza
olerki
olerti 'poesia'
oles
oles egin
oleska
olgatu, **olga**, **olгатzen**. *da/du* ad. *Bizk.*
olgeta
olgetan
oliadura (sakramentua)
oliatu, **olia**, **oliatzen**. *du* ad.
oliba
oliba(-)olio
olibadi
olibondo *Olea europaea*
oligarka
oligarkia
oligarkiko
olinpiada
olinpiar
olio
oliontzi
oliotegi
olioticsu
olioztatu, **oliozta**, **olioztatzen**. *du* ad.
olo *Avena sativa*
olo gaizto *Avena fatua*
omandar (herritarra)

omeleta* e. **moleta**
omen 1 'ei'
omen 2 'ospea, fama'
omenez: *A. Irigaray jaunaren omenez-*
ko liburuan.
omenaldi
omendu, **omen(du)**, **omentzen**. *du* ad.
omengarri
omenka
omentsu
Omiatasaindu *Ipar. Sin. Domu Santu(ru)*
omonier *Ipar.* 'kapilaua'
on 1 izond. 2 iz. 3. *Heg. Zah.* (*praeno-*
men gisakoa): *On Manuel Lekuona.*
(neure, bere...) onetik atera, **irten**, **ilki**
on beharrez
onean (**egon**, **jarri**,...) **on eduki**
on egin
onenean ere
onera ekarri
onera etorri
onez onean
onez onez
onezkoak egin
on-gaitz pl.: *proposamen baten on-*
-gaitzak.
onik onenean
on iritzi *dio* ad.
on izan *da/zaio/du* ad.
ontzat eman
ontzat hartu
onargarri
onargarritasun
onarkizun
onarpen
onarrarazi, **onarraraz**, **onarrarazten**. *dio*
 ad.
onartezin
onartu, **onar**, **onartzen**. *du* ad.
onbehar *Jas.* 'behartsua'
onbehartu, **onbehar(tu)**, **onbehartzen**.
da/du ad.
onbera
onberatasun
onbide
onbideratu, **onbidera(tu)**, **onbideratzen**.
da/du ad.
onda* e. **uhin**

ondamu *Jas.* 'bekaizkeria, inbidia'

ondare

ondarez: *Oihenarten paper pila baten jabe ondarez egin zen jaun hori.*

ondasun

ondasundun

ondasunzale

onddo *Mycota*

ondeste 'ipurtestea'

ondikatu, ondika, ondikatzen. *Ipar.* *da/du* ad. 'atsekabetu'

ondiko *batez ere Ipar.* 'atsekabea, zorigaitza'

ondikoz 'damurik, zoritxarrez'

ondo 1 adlag. *Sin.* **ongi**

ondo 2 'alboa; ostea'

ondoan: *etxe ondoan; gerra ondoan.*

ondoko izlag.

ondora

ondorik

ondotik

ondotik(ak)o

ondo

ondo

ondo

ondo 3 *batez ere Ipar.* 'zenbait landare

edo zuhaitzen banakoa'

ondoez iz.

ondoezik

ondoko iz.

ondokotasun

ondoratu, ondora(tu), ondoratzen. *da* ad. 'alboratu, alderatu'

ondore 1 'ondorioa'. 2 'leinua'

ondorean h. **ondoren**

ondoren 1 postpos.

ondorenean

ondorengo izlag.

ondoren 2 iz.: *bekatuaren ondorenak.*

ondorengo iz.

ondoretasun

ondorio

ondorioa(k) *atera: hauxe da nik ateratzen dudan ondorioa.*

ondorioz

ondoriozko *Gram.:* *ondoriozko per-pausak.*

ondoriotasun *Ipar.:* *izan du milioi bateko ondoriotasuna.*

ondoriotsu

ondorioztatu, ondoriozta, ondorioztatzen. *du* ad. 'ondorioa atera'

ondotxo

ondotxoz 'askoz': *ondotxoz oroimen handiagoz hornitua.*

ondo

ondo

ondo

ondo

ondra *Heg. Herr.* 'ohorea'

ondradu *Heg.* izond. *Herr.* 'zintzoa, prestua': *persona ondradua.*

ondratu, ondra(tu), ondratzen. *du* ad. *g.er.* 'ohoratu'

ondu, on(du), ontzen. *da/du* ad.

ondugabe izond.

oneratu, onera(tu), oneratzen. *da/du* ad.

onerizko *Jas.* 'maitasuna'

onerizte *Zah.* 'maitasuna'

onesgarri

oneski

onesle

onespen

onest *Zah.* 'zintzoa, prestua'

onestasun

onetsarazi, onetsaraz, onetsarazten. *dio* ad.

onetsi, onets, onesten. *du* ad.

ongailu

ongailuztatu, ongailuzta, ongailuztatzen. *du* ad.

ongaitz* e. **on-gaitz**

ongarri 1 iz.

ongarri 2 izond.

ongarritsu

ongarritu, ongarri(tu), ongarritzen. *du* ad.

ongarritzatu, ongarritzta, ongarritzatzen. *du* ad. h. **ongarritu**

ongi 1 adlag. *Sin.* **ondo.** 2 iz.: *ongiaren eta gaizkiaren zuhaitza.*

ongi etorri!: *ongi etorri guztiok!*

ongietorri iz.

ongile

ongin *batez ere Bizk. g.er.* 'ongilea'

onginahi

ongintza

ongitu, ongi(tu), ongitzen. *da/du* ad.

ongitxo

ongixko *Ipar.* eta *Naf.*

ongizate

onik adlag.: *onik atera zen.*

onil *Sin.* inbutu

oniritzi 1 iz. 'maitasuna'. 2 iz. 'ontzat ematea, onestea'. 3 izond. 'maitatua': *euskal dantza oniritziak*. 4 izond. 'onetsia'

onize

onomastika

onomatopeia

ontarte

ontasun

ontsa *Ipar.* 'ongi, ondo'

ontsalaz *Ipar.* 'onenean ere'

ontsatu, *ontsa(tu)*, *ontsatzen*. *Ipar. da/du* ad.

ontsataile *Ipar.*

ontsaxko *Ipar.* 'ondotxo, ongixko'

ontsu

ontxo

ontza

ontza urre

ontzaile

ontzako iz. 'ontzako urrea'

ontzi 1 (sukaldekoa). 2 (ur gainekoa)

ontzidi

ontzigile

ontzigintza

ontzikada

ontziola 'itsasontziak egiten diren lantegia'

ontziratu, *ontzira*, *ontziratzen*. *da/du* ad.

ontziratze

ontzitegi 1 'ontziola'. 2 'sukaldeko ontzien apala'

ontziteria 'sukaldeko ontzien multzoa'

ontzitxo

ontzixka

ontzizain

ontzurre* e. **ontza urre**

onura

onuradun

onuragarri

onurakor* e. **onuragarri**

onuratsu

oñoña *Ipar.* 'gozokia'

opa g.er. 'nahia, desira'

opa egin

opa izan, *opa*, *opako*. *dio* ad.

opagai

opaka adlag.

opaku izond.

opaldu, *opal*, *opaltzen*. *du* ad. h. **eskaini opari**

opari egin: *liburu bat egin diogu opari*.

oparitu, *opari(tu)*, *oparitzen*. h. **opari egin**

oparo 1 adlag. 2 izond.

oparotasun

opatu, *opa(tu)*, *opatzten*. *dio* ad. 'opaziz'; 'eskaini'

opera

operatu, *opera*, *operatzen*. *du* ad.

operazio

operazio(-)gela *Sin.* **ebakuntza(-)gela**

opereta

opetsi, *opets*, *opesten*. *Bizk. dio* ad. 'opaziz'

opil

opildu, *opil(du)*, *opiltzen*. *da/du* ad. 1 'zapaldu'. 2 'pilatu, multzotu'

opiltxo

opio

opor 1

opor egin

oporretan

opor 2 h. **gopor**

oporraldi

oposizio

opots 'sega-potoa'

optika

optikari iz.

optiko izond.

optimismo 'baikortasuna'

optimista 'baikorra'

or 'txakurra': *ora otsoen lagun*.

orai* e. **orain**

orain

orainago 1 'geroztik'. 2 'duela gutxi, oraintsu'

oraingo

orainaldi

oraindaino adlag.

oraindainoko

oraindainokoan 'oraindaino'

oraindanik

oraindik adlag.

oraindik ere

oraindik orain 'arestian, oraintsu, duela gutxi' (eta ez 'oraindik').
oraindino Bizk. 'oraindik'
orainen Bizk. 'orina'
oraingo izlag.
oraingoan
oraingoz
oraingotasun
oraingotu, oraingo(tu), oraingotzen. *da/du* ad.
oraino Ipar. 'oraindik'
orainokoan
oraintsu
oraintxe
oraka Bizk. adlag. 'oratzu'
orakada Bizk. iz. 'besarkada'
orakarri Bizk. iz. 'euskarria'
orakatu, oraka, orakutzen. *da* ad.
oraldi 1 'oratzea, heldualdia'
oraldi 2 'orea egitea'
oramahai
orangutan Pongo pygmaeus
orantza Naf. 'legamia, altxagarria'
orapilo* e. **korapilo**
oratorio Mus.
oratu 1, ora, oratzen. *Bizk. dio* ad. 'heldu'
oratu 2, ora, oratzen. *du* ad. 'orea egin'
oratzaille
orbain 'ebakiondoa'
orbaindu, orbain(du), orbaintzen. *da/du* ad.
orban 'zikinunea, akatsa, etab.'
orbandu, orban(du), orbantzen. *da/du* ad.
orbangabe izond.
orbangabetasun
orbankor
orbel
orbeldu, orbel(du), orbeltzen. *da/du* ad.
orbita
orburu Cynara scolymus
ordain
ordainetan
ordainez
ordainezko
ordainagiri
ordainarazi, ordainaraz, ordainarazten. *dio* ad.
ordainbide

ordaindu, ordain(du), ordaintzen. *du* ad.
ordaingai
ordaingarri
ordainketa
ordainkizun
ordainleku
ordainpeko
ordainsari
ordaintoki
ordaintzaile
orde 1 Ipar. adlag. 'ordez': *haren orde joan nintzen.*
orde 2 iz. 'ordaina; ordezkoa'
ordea 1 'baina'
ordea 2* e. **ordena**
ordean g.er. 1 h. **ordez**, **orde**. 2 *Ipar. h. orde*
ordeinu* e. **ordenu**
ordeka Gip. iz. 'ordokia, eremu laua'
ordeko
ordena iz. 1: *munduan ageri den ordena.* 2: *karmeldarren ordena.* 3: *ordenako sakramentua.*
ordenagailu
ordenamendu
ordenantza
ordenatu 1, ordena(tu), ordenatzen. 1 *du* ad. 'antolatu, taxutu'. 2 *da/du* ad. 'ordenako sakramentua hartu edo eman'
ordenatu 2 iz. *Mat.: abzisa eta ordenatua.*
ordenatzaille
ordenazale
ordenu Ipar. 'hilburukoa, testamentua'
ordez
ordezkari
ordezkaritza
ordezkatu, ordezka, ordezkutzen. *du* ad.
ordezko
ordezkotza
ordeztu, ordez(tu), ordezten. *du* ad.
ordinal
ordoki
ordokitu, ordoki(tu), ordokitzen. *Ipar. da/du* ad. 'lautu, berdindu': *mahai bat bezala ordokitzen den harkaitz gora bat.*
ordots 'txerri arra'
ordu
ordu arte

ordu ezker *Sin.* orduz gero
ordu gaiztoan
ordu onean
ordura arte 'ordu arte'
ordurik hona *Bizk.* 'ordutik hona'
orduan
 orduan eta ...-ago
orduantxe
ordubete
ordudanik
orduka adlag.
orduko izlag. eta adlag.
ordukotz *Ipar.* 'orduko': *ordukotz haurrak zazpi urte eginak zituen.*
ordulari 'erlojua'
orduraino
 ordurainoko
ordurako adlag.
ordurarte* c. **ordura arte, ordu arte**
ordutegi
ordutik
orduz gero *Sin.* ordu ezker
ore
oregano *Origanum vulgare*
orein *Cervus elaphus*
 orein-mihi *Asplenium scolopendrium*
oreinki 'orein-okela'
oreka
 orekan: *orekan egon.*
orekatu, oreka(tu), orekatzen. *da/du* ad.
oren *Ipar.*
orezta 'orina'
orga
orgabide
orgagile
orgagintza
organdi
organiko
organismo
organista
organizatu, organiza, organizatzen. *du* ad. 'antolatu, eratu'
organizazio
organo 1 (izaki biziaren zatia)
organo 2 (musika-tresna)
organogile
orgari
orgasmo
orgatara *Ipar.* iz.

orgataraka
orgategi
orgatxo
orgazain *Ipar.*
orgia
orientabide
orientatu, orienta, orientatzen. *da/du* ad.
orientazio
original izond.: *bekatu originala* h. *jatorrizko bekatua.*
orin
oritz
oriya (hizkuntza)
orka *Orcinus orca*
orkatila
orkatz *Capreolus capreolus*
orquestra
orquestratu, orkestra(tu), orkestratzen. *du* ad. *Mus.*
orkidea *Fam. Orchidaceae*
orkoi
orkoro *Bizk.* 'erpurua'
orkume *g.er.* 'oraren kumea'
orlegi 'berdea'
ornitologia
ornitologo
ornitorrinko *Ornithorhynchus sp.*
orno
ornodun
ornogabe izond.
oro
 oro har
 ororen buruan
 ororen gainetik
 orotan gaindi
 orotara
 oroz gainetik
orobat: *hemen ez ezik, orobat gertatzen zen bestetan ere.*
 orobateko
orobatasun
orobatsu
orografia
oroi *g.er.* h. **oroitzapen, oroipen**
oroigailu *g.er.* 'oroigarria'
oroigarri
oroilore *Myosotis sp.*
oroimen
oroipen

oroit *da* ad. *Ipar.* (indikatiaboko orainaldiko eta lehenaldiko adizkiekin): *oroit naiz* (= *oroitzen naiz*)

oroitarazi, oroitaraz, oroitarazten. *du* ad. **oroitarri**

oroitu, oroit, oroitzen. *da* ad. batez ere: *gazteegia naiz hartaz oroitzeko.*

oroitza *g.er.* 'oroipena'

oroitzapen

orojakile izond.

orojale izond.

orokor

orokorki

orokortasun

orokortu, orokor(tu), orokortzen. *da/du* ad.

oroldio* e. **goroldio**

orotar

orotariko

orots *Ipar.* '(abere) arra'

orpo

orpoz orpo

orratz

orratzontzi

orraz *Ipar.* 'abaraska, abaoa'

orrazi

orrazkera

orrazketa

orraztaldi

orraztatu, orrazta, orraztatzen. *Ipar. da/du* ad. 'orraztu'

orraztoki 'orratz-ontzia'

orraztu, orratz/orraztu, orrazten. *da/du* ad.

orre 1 *Ipar.* 'ipurua'

orre 2* e. **ore**

orri

orrialde

orrika* e. **kurrika**

orro

orro egin

orroa* e. **orro**

orroe* e. **orro**

orroka

orrolari

ortodoxia

ortodoxo

ortografia

ortopedia

ortopediko

ortozik *Bizk.* 'oinutsik'

ortu *Bizk.*

ortuari *Bizk.* 'barazkia'

ortutsik *Ipar.* 'oinutsik'

ortuzain *Bizk.* 'baratzezaina'

ortzadar *Ipar.* eta *Naf.* h. **ostadar**

ortze* e. **ortzi**

ortzegun *Lap.* eta *Naf.* h. **ostegun**

ortzi 'zeru-sabaia, izartegia'

ortzirale *Lap.* eta *Naf.* h. **ostiral**

orube

osaba

osabide

osaera

osagai

osagarri 1 *Ipar.* iz. 'osasuna'

osagarri 2 iz. 'osetzen duena'; 'sendagaia'

osagile *Bizk.* 'medikua'

osakera* e. **osaera**

osasun

osasunbide

osasangarri

osasuntsu

osatu, osa, osatzen. 1 *du* ad. 'osotasuna eman, oso bihurtu'. 2 *Bizk. da/du* ad. 'sendatu'. 3 *Naf. du* ad. 'zikiratu'

osatugabe izond.

osatzaille

osin

oskarbi

oski

oskigile

oskol

oskoldun *Sin.* **krustazeo**

oskorri

osloar (herritarra)

osmosi

oso: *ogi osoa jan zuen; oso ederra da.*

osoko (batzar edo bilerez ari garela):

osoko bilkura.

osoki

osorik

osoro

osotasun

osotoro *Gip.* 'osoki'

osotu, oso(tu), osotzen. *du* ad. h. **osatu**

ospa interj. *Lgart.*

ospa egin

ospakizun

ospatu, ospa, ospatzen. *du* ad.: *norbaiten mendeurrena ospatu* (bilera ospatu* e. bilera egin)

ospe

ospedun

ospegabe izond.

ospel 1 iz. 'hotzak eragindako handitua'

ospel 2 iz. eta izond. *Sin. laiotz*

ospeldu, ospel(du), ospeltzen. *da* ad. 'ospelak atera'

ospetsu

ospitale

ospitaleratu, ospitalera(tu), ospitaleratzzen. *du* ad. 'ospitalera eraman'

ostadar

ostalari

ostalaritza

ostaler *Ipar. h. ostalari*

ostargi

ostargi-belar *Iris germanica*

ostarku *Bizk.*

ostarte *Sin. hodeiarte*

ostatari *batez ere Bizk. h. ostalari*

ostatatu, ostata, estatatzen. *da/du* ad. 'ostatu hartu edo eman'

ostatu 1: *ostatu eske gabiltza*. 2 *Ipar. eta Naf.* 'taberna'

ostatu eman

ostatu hartu

ostatuz egon

ostaturatu, ostatura(tu), ostaturatzen. *da/du* ad.

oste 1 'taldea'

oste 2 'atzea'

ostean

ostegun

osteka *Ipar.* 'talde handietan'

ostendu, osten, ostentzen. *Bizk. da/du* ad. 'ezkutatu'

ostera 1 'joan-etorria'

ostera 2 1 adlag. 'berriro'. 2 lok. 'berriz, aldiz, aitzitik'

osterantzean

osterantzeko

ostertz

ostertzuri *Cichorium endivia crispum*

ostia

ostikada

ostikadaka

ostikarazi, ostikaraz, ostikarazten. *Ipar. du* ad.

ostikatu, ostika, ostikatzen. 1 *Batez ere Ipar. du* ad. 'ostikopean erabili'. 2 *du* ad. 'ostiko egin'

ostiko 1: *ostiko bat eman zion.*

ostiko egin

ostikoz jo: *pilota ostikoz joaz.*

ostiko 2 'zutik dagoen zerbait bermatze-ko jartzen zaion euskarria': *hormari ostikoak ipini.*

ostikoka

ostikolari

ostikopean

ostikopetu, ostikope, ostikopetzen. *du* ad.

ostiral

ostots

ostra *Ostrea edulis*, etab.

ostruka *Struthio camelus*

ostu, ostu, osten. *du* ad.

otabera *Genista hispanica*

otadi

otagara

otalako *Ipar.* 'abereak jateko aska'

otalore

otamen

otar 'ote-mota gogorra'

otardi

otarrain *Palinurus elephas*

otarrainxka *Penaeus kerathurus*

otarre

otarregile

otarregintza

otarretegi

otarretxo

otarteko* e. **ogitarteko**

otatxori

ote 1 iz. *Ulex sp.*

ote beltz *Ulex minor*

ote zuri *Ulex europaeus*

ote 2 *Gram.:* *etorri ote da?*

oteketa *batez ere Ipar.* 'ote bila'

oteme

oti *Fam. Acrididae*

otitis

otoi

otoika

otoitu, otoi(tu), otoitzen. *Batez ere Zub. du* ad. 'otoiztu'

otoitz
otoitzean
otoitz egin
otoitzez
otoitzaldi
otoizgile
otoizka
otoizlari
otoiztegi
otoiztu, **otoitz/otoiztu**, **otoizten**. *Batez ere Ipar. du ad. 1 'otoitz egin': otoiz-ten zaitugu, Jauna. 2 'arrenka eskatu'*
otondo 'ogi-apurra'
otondo-belar *Stachys officinalis*
otordu
otoz otoan Bizk. 'ezustean, ustekabeen'
otsail
otsalizar *Sorbus aucuparia*
otsein
otseintza
otseme
otso *Canis lupus*
otsoko iz.
otsokume
otsotzar
ottawar (herritarra)
otu, **otutzen**. *Batez ere Bizk. zaio ad. 'bururatu; gogoak eman'*
oturuntza
oturuntzatu, **oturuntza(tu)**, **oturuntza-tzen**. *Ipar. da ad.*
otzan
otzandu, **otzan(du)**, **otzantzen**. *da/du ad.*
otzantasun
otzara Bizk. 'otarrea, saskia'
otzaragile Bizk.
otzarakada Bizk.
otzaratxo Bizk.
oxala interj.: *oxala hola mintzo balira!*
oxidatu, **oxida**, **oxidatzen**. *da/du ad.*

oxidatzaille
oxidazio
oxido
oxigenatu, **oxigena**, **oxigenatzen**. *da/du ad.*
oxigenatze
oxigenazio
oxigeno
ozar 1 Ipar. Zah. 'ora'
ozar 2 Ipar. edo Jas. 'lotsagabea'
ozarkeria Ipar. 'lotsagabekeria'
ozarki Ipar. 'lotsagabeki'
ozartasun Ipar. 'lotsagabetasuna'
ozartu, **ozar(tu)**, **ozartzen**. *Ipar. da/du ad. 'lotsagabetu'*
ozeaniar
ozeano: *Ozeano Atlantikoa; Indiako Ozeanoa.*
ozeanografia
ozelote *Felis (Leopardus) pardalis*
ozen
ozendu, **ozen(du)**, **ozentzen**. *du ad.*
ozenki
ozentasun
ozka* e. hozka
ozono
ozpin 1 iz.: *tomatea ozpin-oliotan. 2 izond.:* *hitz zorrotz eta ozpinak.*
ozpin-euli *Drosophyla melanogaster*
ozpin-olio
ozpindu, **ozpin(du)**, **ozpintzen**. *da/du ad.*
ozpinkeria
ozpintsu
ozta
ozta-ozta
oztoparazi, **oztoparaz**, **oztoparazten**. *du ad.*
oztopatu, **oztopa**, **oztopatzen**. *da ad.*
oztopo
oztopo egin
oztopobide

P

p (pe)
pa *Haur.*
pa eman
pabana

pabiloi
padera 1 Ipar. eta Naf. 'danbolina'.
2 Heg. 'zartagina'
padura Bizk.

paella**pafa****pafa-pafa** *Ipar.* 'bafadaka pipatzen'**paga** 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'lansaria': *apezen paga*. 2 *Heg.* (haurrei ematen zaiena)**pagadi****paganismo****pagano****paganotasun****paganotu**, **pagano(tu)**, **paganotzen**. *da/du* ad.**pagarazi**, **pagaraz**, **pagarazten**. *dio* ad.**pagatu**, **paga(tu)**, **pagatzen**. *du* ad.**pagatxa** 'pagoaren fruitua'**pagatzaile****pagauso** *Columba palumbus***pago**pago-uso* e. **pagauso****pagoda****pagoki** iz. 'pagoaren zura'**pagondo****pagotxa** (bazka-landarea) *Trifolium incarnatum***pagu** 'ordainketa'**pailazo****pailazokeria****pairabide****pairaezin****pairagaitz****pairakor****pairakortasun****pairamen****pairarazi**, **pairaraz**, **pairarazten**. *dio* ad.**pairatu**, **paira**, **pairatzen**. *du* ad.**pairu** *Ipar.* 'eroapena'**pairutsu** *Ipar.***paisaia****paita** *Bizk.* 'ahatea'**pake*** e. **bake****paketatu**, **paketa**, **paketatzen**. *du* ad.**pakete****pakistandar** (herritarra)**pala****palakada****palanka****palanka(-)joko****palankari****palari****palatal****palatalizatu**, **palataliza**, **palatalizatzen**.*da/du* ad.**palatalizazio****palauar** (herritarra)**palauera** (hizkuntza)**palazio** *g.er.* 'jauregia'**paldo** *Ipar.* 'makila, zutoina'**paleografia****paleolitiko****paleontologia****paleta** (kirolean eta pinturan)**paliera** (hizkuntza)**palikirtar** (herritarra)**palma** 'palmondoaren adarra'; 'palmondo': *palma-adarrak eskuetan*.**palmondo** *Phoenix dactylifera*, etab.**palotara** *Ipar.***palote** *Ipar.***palu** *Bizk. Lgart.***paludismo****pana** 1 *Heg.* (ehun-mota). 2* e. **matxura****panamar** (herritarra)**panda** 1 *Ailuropoda melanoleucus*. 2 *Ailurus fulgens***pandero** 1 (musika-tresna). 2 *Ipar.* 'per-tza'**pandero(-)jotzaile****paneka** *Gadiculus sp.* eta *Trisopterus sp.***pankrea****panorama****panp(a)** *Ipar.* onomat. (kolpe batena)**panpaka** *Ipar.* eta *Naf.* adlag. 'kolpeka'**panpalina** *Ipar.* 'txilina'**panpin*** e. **panpina****panpina****panpinatu**, **panpina(tu)**, **panpinatzen**.*Ipar. da/du* ad. 'panpina bezala apaindu'**panpox****panpoxa** (emakumeentzat markatua)**pantaila****pantaloi** *Bizk.* 'azpiko galtzak'**panteismo****panteista****panteoi****pantera** *Panthera (panthera) pardus*.*Sin. lehoi nabar***pantomima****papagai** *Psittacula sp.***papagaitxo** *Melopsittacus undulatus*

papaia 'papaiondoaren fruitua'
papaiondo *Carica papaya*
papao *Bizk.* 'mamua'
papar
papardo *Brama brama*
papargorri *batez ere Bizk.* 'txantxangorria'
paparo 1 'hegaztien hestegorriaren zabalgunea'. 2 *Ipar.* 'papoa, paparra'
paparurdin* e. **papo-uridin**
paper: *komuneko papera.*
paperez tatu, *paperezta, papereztatzen.*
du ad.
papergile
papergintza
paperontzi
papertegi
papiro *Cyperus papyrus*
papo 1 *Ipar.* 'paparra'
papo-uridin *Luscinia (Cyanosylvia) svecica*
papo 2 *Haur.* (zerbait bukatu dela adierazteko erabiltzen den esapidea)
papogorri *Ipar.* 'txantxangorria'
papur *batez ere Ipar.* 'apurra'
papurtu, *papur(tu), papurtzen. da/du ad.*
papurtxo
para *Bizk.* 'labean erabiltzen den pala'
parabola 1 *Liter.:* *Ebanjelioko parabolak.*
parabola 2 *Mat.*
paraboliko
parada 'aukera, egokiera'
paradigma
paradis
paradisuko *hegazti Paradisea sp.*
paradoxa
paradoxiko
parafina
parafrasi
paragrafo
paraguaitar (herritarra)
paraje *Heg. Herr.*
paralela* e. **paralelo**
paralelepipedo *Geom.*
paralelo *iz. eta izond.:* *lerro paraleloak.*
paralelogramo *Geom.*
paralelotasun
paramariboar (herritarra)
parametro

paramezio *Fam. Parameciidae*
paramilitar
paranoia
paraplegia
parapsikologia
parapsikologiko
parapsikologo
parasitismo
parasito
parasola *Ipar. Herr.* 'aterkia'
paratu, *para, paratzen.* 1 *du ad.* 'jarri; prestatu': *bertsoak paratu; liburu baten edizioa paratu.* 2 *da ad.* 'jarri': *gaiztagin guztien aurrean paratu zen.*
paratzaile
pardel* e. **fardel**
pare
-en pare
parean
parera
paretik
parez pare
paregabe *izond.*
paregabeko
paregabetasun
parekatu, *pareka(tu), parekatzen. da/du ad.*
pareko
parekotasun
parentesi
pareta
pareta(-)belar *Parietaria officinalis.*
Sin. horma(-)belar
paretsu
paretsuan
pariatu, *paria, pariatzen. Ipar. du ad.*
'apustu egin'
pariatzaile *Ipar.*
pario *Ipar.* 'apustua'
paristar (herritarra)
parkatu* e. **barkatu**
parke
parking h. **aparkaleku**
parlamentari *iz.:* *parlamentarien bilera.*
parlamentario *izond.:* *talde parlamentario (hala ere, hobe parlamentu[ko] talde)*
parlamentu
parpaila *iz. (apaingarri-mota)*

parra-parra* e. **barra-barra**
 parrafo* e. **paragrafo**
 parranda *Heg. Herr.*
 parrasta
 parrastan
 parrastaz
 parrastada
 parrastaka
 parrokia
 parroko *Heg.*
 parropia* e. **parrokia**
 partaide 'parte-hartzailea': *zure nahiga-bean partaide naiz ni ere.*
 partaidetza
 partalier *Ipar.*
 partaliertasun *Ipar.*
 parte
 -en partetik
 -en partez
 parte eman
 parte hartu
 parte(-)hartzaile
 parte(-)hartzetza
 parte izan
 parte oneko
 parte txarreko
 partekatu, parteka, partekatzen. *Ipar. du*
 ad. 1 'zatikatu'. 2 'erdibanatu'
 partiarazi, partiaraz, partiarazten. *du* ad.
 partida 1 (jokoa). 2 *Ipar.* 'aurkaria': *lana dut partida.*
 partidu *Heg.* 1 h. partida. 2 h. alderdi
 partiketa
 partikula
 partikular
 partila 'irabazien banaketa'
 partila egin
 partitibo *Gram.*
 partitu, parti, partitzen. *Zah. edo Herr.*
 1 *du* ad. 'zatitu, banatu, bereizi'. 2 *Ipar.*
 da ad. 'joan, irten, abiatu'
 partitzaile
 partizipio *Gram.*
 partxe *Heg. Herr.* 1 'adabakia'. 2 'en-plastoa, mantarra'
 partzial
 partzuer 'esku-hartzailea': *bi gizon partzuer direnean nekean eta gozoan adiskide mamitzen dira.*

partzuergo
 pasa (pilota jokoa)
 pasa-marra
 pasa egin 'pasa-marra igaro'
 pasabide 'igarobidea'
 pasadizo *Heg. Herr.* 'gertaera'
 pasagarri izond. 'neurri batean onar daitkeena'
 pasaka (pilota-jokoa)
 pasakari iz.
 pasakor
 pasaporte
 pasaratu, pasara, pasaratzen. *Heg. du*
 ad.: *galtzerdi saretua pasaratu.*
 pasarazi, pasaraz, pasarazten. *du* ad.
 pasarte
 pasatu, pasa, pasatzen. 1 *da/du* ad. 'igarro': *albotik pasatu da (albotik pasa da: Heg. Lgart.).* 2 *da* ad. 'gertatu'
 pase: *paseko hegaztia.*
 pasealeku
 paseatu, pasea, paseatzen. *da/du* ad.: *karrozian paseatu ziren; bere astoa paseatzen du.*
 paseo *Heg.*
 pasibo
 pasibotasun
 pasiera *Heg.*
 pasillo *Heg. h.* korridore
 pasio 1 ('Jesukristoren) nekaldia'. 2 *g.er.*
 'irrika, grina'
 pasio-lore *Passiflora sp.*
 pasiotar
 pasmo 1 'gangrena'. 2 'zornea'
 pasmo-belar *Anagallis arvensis*
 paso 1 (karta-jokoa erabiltzen dena).
 2 *Ipar.* iz. 'zartakoa'
 pasodoble
 pasta 1 *Zub.* 'lan bat egiteko behar diren ekaia'
 pasta 2 'orea'
 hortzetako pasta
 pastel *Heg. Sin.* pastiza
 pastelgile
 pastilla
 pastiza *Ipar. Sin.* pastel
 pastoral 'Zuberoako teatroa'
 patar *Ipar.* eta *Naf.* 'aldapa'
 patari *Bizk.* 'piztia'

patartsu *Ipar.*

patata *Solanum tuberosum*

patata(-)zomorro *Leptinotarsa de-cemlineata*. *Sin.* **patata(-)koko**

patena

patentatu, *patenta*, *patentatzen*. *du ad.*

patente

paternalismo

patin 1 *Bizk.* 'putzu artifiziala'

patin 2 *h.* *irristailu*

patio

patogeno

patologia

patologiko

patriarka

patrika *Heg.* 'sakela'

patroi

patruila

pats

pattar 'edari bizia'

patu *Heg.* 'zoria'

patxada

patxadatsu

patxaran (edaria)

pauma *Pavus cristatus*

pausaje *Heg. Herr.* 'ibilera, pausoa emateko modua'

pausaldi

pausaleku

pausarazi, *pausaraz*, *pausarazten*. *du ad.*

pausatu, *pausa*, *pausatzen*. *Batez ere Ipar. 1 da ad.* 'atseden hartu; hil; jarri'.

2 du ad. 'jarri, ipini'

pauso *Heg.* 'urratsa': *pauso bat egin, eman.*

pausoka

pausu 'atsedena, geldialdia'

paxtuera (hizkuntza)

pazia 'pertz'a'

pazientzia

pazientzia hartu

pazko

pe 1 "p" letraren izena

pe 2 *Ipar.* (leku-denborazko kasuetan): *zuhaitz baten pera badoa etzatera.*

peaje* *e.* **bidesari**; **ordaintoki**

pedagogia: *pedagogia-metodoa.*

pedagogiko

pedagogo

pedal

pedante

pedantekeria

pedaxu* *e.* **petatxu**

pederasta

pediatra

pediatria

pediera (hizkuntza)

pegar

pegargile

pegartara *Ipar.*

pegartegi

pehleviera (herritarra)

peioratibo

peita* *e.* **beita**

peitu *Zah. edo Jas.:* *ur peituz zimeltzen den lorea.*

peitu izan *da ad.* 'falta izan': *gauza baten peitu naiz.*

peitutasun *Ipar. Zah.* 'urritasuna, gabezia'

peka *Heg.* 'orina'

pekada *Ipar.* 'oilagorra'

pekari *Tayassu sp.*

pekatsu *Heg.*

pekatu* *e.* **bekatu**

pekazto *Bizk.* 'pekatsua'

pekindar (herritarra)

peko *Ipar.* 'azpikoa, mendekoa'

pelagiko

pelegrin *Ipar.* 'erromesa'

pelikano *Pelecanus onocrotalus*

pelikula *Heg. h.* *film*

pelota* *e.* **pilota**

peluka* *e.* **ileorde**

pena

pena izan *da ad.* (3. pertsona singularrean soilik erabiltzen da)

penagarri

penalti

penarazi, *penaraz*, *penarazten*. *du ad.*

penatu, *pena(tu)*, *penatzen*. *da/du ad.*

pendiz 'aldapa'

pendulu

penintsula *Sin.* **erdiuharte**

penitente

penitentzia

penizilina

pentagono

pentametro

pentano *Kim.*
pentoka *Ipar.* 'muinoa'
pentsabide
pentsaera
pentsaezin
pentsaketa 1 *Ipar.* adlag. 'pentsatzen':
pentsaketa dago. 2 'pentsatzea': gizo-
nak anitz pentsaketa egiten du.
pentsakizun
pentsakor
pentsalari
pentsamen 'pentsatzeko ahalmena'
pentsamendu
pentsamolde
pentsarazi, pentsaraz, pentsarazten. *dio*
ad.
pentsatu, pentsa, pentsatzen. *du ad.*
pentsatzaile
pentsio
pentsiodun
pentsu 1 *Ipar.* 'gogoeta, pentsamendua'
pentsu 2 *batez ere Heg. Herr.* '(abereen)
bazka, janaria'
pentze 'belardia'
pentzudan *Bizk.:* arazo hori nire pentzu-
dan utz ezazue ('nire ardurapean').
peoi
peonia *Paeonia officinalis*
peontza
pepelerdo *Bizk.* (irain-hitza)
pepino *Heg. Cucumis sativus. Sin. luzo-*
ker
perdigoi *Sin. draia*
perediku 'pastoralen hitzaurreari eta az-
kenari ematen zaien izena'
perfektu 1 izond. 2* *Gram. e. burutu*
perfekzio
perfekzionatu, perfekziona, perfekzio-
natzen. da/du ad.
perfume
pergamino
pergola
peria* e. *feria*
perifraisi
perigeo
peril *Zah.* 'arriskua'
perimetro
periodiko 1 izond. 'aldizkakoa': *sistema*
periodikoa. 2 *Heg. iz. h. egunkari*

periodo *batez ere Fis.*
periskopio
peritonitis
peritu
peritutza
perka *Perca fluviatilis*
perkal
perla
perla(-)ostra *Pinctada margaritifera*
perlesia *Heg. Herr.* 'elbarritasuna'
perlesiadun izond. eta iz. 'elbarria'
perlesiatu *Ipar.* izond. eta iz. 'elbarria'
perloi *Fam. Triglidae. Sin. arraingorri*
pernil *Bizk.* 'urdaiazpikoa'
perpaus
perpendikular
perra* e. *ferra*
perraitz *Anthriscus cerefolium*
perreka *Ipar.* izond. 'baztergarria, balio-
rik gabekoa'
perretxiko
perrexil *Petroselinum crispum*
perruka* e. *ileorde*
persiera (hizkuntza)
perspektiba
pertika
pertola (arrantza-tresna). *Sin. butroi*
pertsegitu, pertsegi, pertsegitzen. *Heg.*
du ad.
pertsegitzaile
pertsekuzio
pertsiana *Heg.* 'sareta'
pertsona
pertsonaia
pertsonal izond.
pertxenta
pertz
perutar (herritarra)
pesia *Ipar.* 'kopuru handia; uholdea'
pesiaka
pesimismo 'ezkortasuna'
pesimista 'ezkorra'
peskiza *Ipar.* 'itxaropena'
peskizan
peso 'hainbat herritako (batez ere Hego
Ameriketako) dirua'
petalo 'lore-hostoa'
petatxatu, petatxa, petatxatzen. *du ad.*
petatxatzaile

petatxu 'adabakia'

peto 1 *Batez ere Bizk.* izond. 'berdina, erabatekoa': *aitaren petoa da seme gaztea; euskaldun petoa; azkoitiar petoa.* 2 *Ipar.* iz. 'balio gutxiko dirua'; 'hutsegitea'

peto-peto 'erabatekoa, benetakoa'

petral 1 izond.

petral 2 iz. 'teilatuko armadurako egur luzekakoa, gapirioei eusten diena'

petraldu, **petral(du)**, **petraltzen**. *da/du* ad.

petralkeria

petrikilo

petrolio

petunia *Petunia* sp.

petxa 1 *Heg.* 'zerga'

petxa 2 *Zub. g.er.* 'hutsa, akatsa'

petxatu, **petxa(tu)**, **petxatzen**. *Heg. du* ad. 'zerga ipini'

petzero *Ipar.* 'mendekoa'

peza *Ipar.* 1 'zattia, puska'. 2 'makina-tresnetako zati alda daitekeena'. 3 'txanpona'

pezako 'zati bakarrekkoa': *pezako gal-tzak.*

pezeta

pezoi 'lurrezko) hesia'

pezoin* e. **pezoi**

pezu *Zub.* iz. eta izond. 'pisua'

phnompenhdar (herritarra)

pianista

piano

piano(-)jotzaile

piastra

pier* e. **fier**

pieza

pigmentazio

pigmentu

pigmeo

pijama

pijo *Gip.* 'trebea, behar bezalakoa': *andre prestu eta pijoa; Bautista Basterretxe mutiko pijoa.*

pik *Ipar.* adlag. (pilotan)

pika 1 *Heg.* 'lantza, ezten-haga'

pika 2 *Ipar.* 'mika'

pikabuztan *Ipar.*

pikadore *Heg.*

pikaldi *Ipar.* 'ebakialdia'

pikante 'mina, bizia'

pikarazi, **pikaraz**, **pikarazten**. *dio* ad.

pikardia *Heg. Herr.:* kurloiek **pikardia** handiak egiten dituzte garitan eta artotan; **pikardiak** esan.

pikaro *Heg. Herr.*

pikarra *Zub.* adlag. 'biluzik': **pikarra** ezarri zuten.

pikart *Ipar.* 'nabarra'

pikatu, **pika**, **pikatzen**. *du* ad. 1 'ebaki'. 2 '(harria) landu'. 3 'zorroztu (sega, etab.)'

pikatzaile

pike 1 (oihal-mota)

pike 2* e. **bike**

pike 3* e. **piko** 2

piko 1 *Ipar.* iz. 1 'ebakia': *zauriaren gaineko piko.* 2 'esaldi zirrikagarria, mingarria; ateraldi bizia'. 3 (dantzakoa). 4 (bertsokoa)

piko 2 izond. 'aldapatsua'

piko 3* e. **piku**

pikoi *Ipar.* iz. 'goldearen hortza'

pikondo *Ficus carica*

pikor: *gari-pikorrak; ardi-pikorrak; pikor bat* (pixka bat)

pikorka 'apurka'

pikorkatu, **pikorka(tu)**, **pikorkatzen**. *da/du* ad. 'xehatu, pikorretan desegin'

pikorta

pikortatsu

pikortsu

pikota *Ipar.* 'nafarrereria'

pikotx

piku

piku(-)masustondo *Ficus sycomorus*

pikutara

pikutara bidali

pikutara bota

pikutara joan

pil-pil adlag. 1 'pilpiratuz'. 2 'borborka'

pil-pilean: *bakailaoa pil-pilean.*

pilpilka

pila 1 'multzo handia'

pila 2 'bateria'

pilaka

pilare

pilatu, **pila(tu)**, **pilatzen**. *da/du* ad.

pilatzaile
pilda *Ipar.* iz. 'piltzarra'
pilixka *Ipar.* 'pixka, kopuru txikia': *sos-pilixka bat.*
pilo *batez ere Bizk.*
pilota
pilota(-)plaza *Ipar.* 'pilotalekua'
pilotagile
pilotaleku
pilotari
pilotazale
pilotu
pilotutza
pilpira
pilpiraka
pilpiratu, **pilpira(tu)**, **pilpiratzen**. *zaio* ad.
piltzar *Ipar.* 1 iz. 'chun-zati hondatua': *piltzarrez jantzia.* 2 izond. 'zarpaila, arlotea'
piltzarketari *Ipar.*
piltzarki 'piltzar-zatia'
piltzartu, **piltzar(tu)**, **piltzartzen**. *da/du* ad.
pilula
pinaburu
pinakoteka
pinazi
pindar *Ipar.* 'txinparta'
pindarka
pindartsu
pindartu, **pindar(tu)**, **pindartzen**. *da/du* ad. 'haserretu'
pinguino *Spheniscus sp.*
pinpilinpauza *Liter.* 'tximeleta'
pinpirin 1 *Ipar.* iz. 'tximeleta'. 2 izond. 'pextenta'
pinporta
pinta (eduki-neurria)
pinta(-)erdi
pintada *Numida meleagris*
pintarazi, **pintaraz**, **pintarazten**. *dio* ad.
pintarratu izond. 'nabarra'
pintatu, **pinta**, **pintatzen**. *du* ad. *Sin.*
margotu
pintatzaile
pinto izond.: *behi pintoa.*
pintore
pintura *Sin.* **margo**

pintz *Ipar.* 'baba, pusla'
pintzel
pinu *Pinus sp. Sin.* **ler**
pinudi *Sin.* **lerdoi**
piongiangdar (herritarra)
pipa
pipa erre
pipa hartu
pipakada
pipatara *Ipar.* 'pipakada'
pipatu, **pipa(tu)**, **pipatzen**. *Ipar. du* ad.
piper *Capsicum annuum*
piper egin 'sasieskola egin'
piper(-)opil
piperbeltz
pipermin *Capsicum annuum*
pipermorro *Capsicum annuum*
piperrada
piperrauts
pipertsu
pipertu, **piper(tu)**, **pipertzen**. *da/du* ad.
pipi
pipiak jo
pipi(-)hauts
pipiatu, **pipia**, **pipiatzen**. *da/du* ad.: *ma-hai pipiatuak.*
pipil
pipildu, **pipil(du)**, **pipiltzen**. *da* ad.: *landarea pipildu da.*
pipita 'hegaztien aholagarra'
piragua
piramide
piraña *Pygocentrus sp.* eta *Pygopristis sp.* eta *Serrasalmo sp.*
pirata
pirita
piro '(antzara edo ahate) kumea'
piroteknia
piru 'haria; izpia; zuntza'
piruka
pisaldi
pisatu, **pisa**, **pisatzen**. *du* ad.
pisatzaile
pishpekar (herritarra)
pista 'bidea'
pistatxo
pistatxondo *Pistacea vera*
pistilo *Sin.* **lore(-)orratz**
pistoi

pistola

pisu 1 iz. 'lurraren erakarmen-indarra'; 'tresna, pisatzekoa'. 2 izond. 'astuna, pisu handikoa'

pisu izan

pisuzko: *pisuzko arrazoiak.*

pisudun

pisugarri 'astungarria'

pisutasun

pisutsu

pisutu, pisu(tu), pisutzen. *da/du* ad. 'astundu, pisuago bihurtu'

piszina* e. **igerileku**

pitar

pitean: *pitean behin; pitean-pitean; txitean-pitean.*

pitika *Ipar.* 'antxumea'

pitilin *Heg. Lgart.* 'zakila'

pitin

pitinka

pitinka-pitinka

pitoi *Pythonidae*

pitrail* e. **petral** 2

pits* e. **bits**, **fits**

pitxer

pitxerdi

pitxergile

pitxerkada

pitxertara *Ipar.* 'pitxerkada'

pitxi* e. **bitxi**

pitxo *Ipar. Lgart.* 'zakila'

pitzadura

pitzarazi, pitzaraz, pitzarazten. *du* ad.: *sua pitzarazi.*

pitzarazle

pitzatu, pitzta, pitzatzen. *da/du* ad.

pixa

pixa egin

pixagale

pixagaletu, pixagale(tu), pixagaletzen. *da/du* ad.

pixar *Adkor.* 'pizarra'

pixka

pixka bat

pixkaka

pixkana

pixkanaka

pixoihal

pixontzi iz. eta izond.

pizar 'pixka, apur': *diru pizar bat bildu dute.*

pizberritu, pizberri, pizberritzen. *da/du* ad. 'berpiztu'

pizgailu

pizgarri

pizkor* e. **bizkor**

pizkunde

pizta *Bizk.* 'makarra'

piztarazi* e. **piztarazi**

piztia

piztikeria

piztitxo

piztitzar

piztu, pitz, pizten. *da/du* ad.

piztuera

pizu* e. **pisu**

pizza

plagiatu, plagia, plagiitzen. *du* ad.

plagio

plaka

plama *Ipar.* 'orrialdea'

plan

planeta: *planeta-sistema.*

planetario 1 iz.: *Iruñeko planetarioa.*

2 izond.: *sistema planetarioa* h. *planeta-sistema.*

plangintza

plankton

plano iz.

planta 'itxura': *hura zen mutilaren planta!; planta ederrean iritsi zinen zeure txapela galduta.*

plantak egin 'itxurak egin'

plantain *Plantago maior. Sin. zain-belar*

planteamendu

planteatu, planteaa, planteatzen. *Heg. du*

ad.

planto egin *Lgart.*

planto interj.

plantxa 1 h. **xafila**

plantxa 2 h. **lisaburdina**

plantxatu, plantxa(tu), plantxatzen. *du*

ad. h. **lisatu**

plasma

plasta-plasta adlag.

plastada

plastika

plastiko

plat *Ipar.* h. **plater**
plataforma
platano 1 *Platanus hybrida.* *Sin.* albo 2
platano 2 *Heg.* h. **banana**
platanondo *Heg.* h. **bananondo**
plater: *platera hautsi.*
plater(-)ikuzgailu
platerkada
platino
plato 'telebista edo zinemako agertokia'
platondar iz. eta izlag.
platoniko izond.
platuxa *Pleuronectes platessa*
plaunkai *Ark.*
plaust *Bizk.* interj. onomat.
plaustada *Bizk.* 'jaustea, erortzea'
plaza
plazagizon
plazaratu, plazara(tu), plazaratzen.
da/du ad.
plazatxo
plazenki *Ipar.* 'atseginex'
plazent *Ipar.* izond. 'atsegina'
plazer: *plazerezko negarrez bustirik be-
giak.*
plazer izan. *du ad.*
plebe
plebeio
plebiszitu
plegarazi, plegaraz, plegarazten. *Ipar. du
ad.*
plegatu, plega, plegatzen. *Ipar. da/du ad.*
1 'tolestu'. 2 'makurtu, menderatu'
plegu batez ere *Ipar.* 1 'tolesa'. 2 'ohitu-
ra'
plei-plei adlag. 'erabat, osoki; ugari'
pleini izan *Ipar.* 1 *da ad.* 'kexatu': *zer-
taz pleini zara?* 2 *du ad.* 'erruki izan':
pleini dut nagusi honen langilea.
pleinitu, pleini(tu), pleinitzen. *Ipar. da
ad.* 'pleini izan': *flakaturik zirela plei-
nitzen ziren.*
pleinu *Ipar.* 'auhena, intziria'
pleka: *laxoan, errebotean edo plekan;
plekako joko.*
plekari iz.
pleura
pleuresia
pleuritis

plisti-plasta
plomada* e. **plomu 1**
plomatu, ploma, plomatzen. *du ad.* 'plo-
muan ezarri'
plomu 1: *pareta plomuan ezarri.*
plomu 2 h. berun
plubiometro h. euri(-)neurgailu
plural
plus *Mat.*
plutonio
pneumatiko
pneumonia
pobre
pobreki
pobretasun
pobretu, pobre(tu), pobretzen. *da/du ad.*
pobrezia *Ipar. eta Naf.* 'pobretasuna'
poderio (-en *poderioz* egituran erabilia):
*bertako eta kanpoko indarren pode-
rioz.*
podium
podologia
podologo
poema
poemagintza
poesia
poeta
poetika
poetiko
poetikotasun
poker 1 (karta-jokoa)
poker 2 *Ipar.* 'korrokada'
polaina *Heg.*
polbora* e. **bolbora**
polemika
polemiko
polemista
polen *Sin.* lore(-)hauts
poliandria
poliedro
poliester
polifonia
polifoniko
poligamia
poligamo
poliglota
poligono
poliki 1 'aski egoki'. 2 'astiro'
poliklinika

polikopia
polikopiatu, polikopia(tu), polikopia-
 tzen. *du* ad.
polimerizatu, polimeriza, polimeriza-
 tzen. *du* ad. *Kim.*
polimero *Kim.*
polinizatu, poliniza, polinizatzen. *du* ad.
polinizazio
polinomio
poliomielitis
polipo *Fil. Coelenterata*
polisemia
polisemiko
polit
politasun
politeismo
politeista
politika
politikari
politikero *Pei.*
politiko izond.
politikoki
polito *Bizk.* 'poliki, aski egoki'
politu, polit(u), politzen. *da/du* ad.
poliza 'agiria'
polizia 1 (elkartea). 2 'garbitasuna; ardu-
 ra'. 3 h. **poliziako**, **poliziakide**
polizia(-)etxe
poliziako iz. (kidea)
poliziakide iz.
polka
polo
poloniar (herritarra)
poloniera (hizkuntza)
poltsa
poltsatxo
poltsero *Heg. Lgart.* 'diruzaina'
poltsiko *Heg.* 'sakela'
poltsikoratu, poltsikora(tu), poltsikora-
 tzen. *Heg. du* ad.
ponpa *Sin.* **uhaga**
ponpatu, ponpa(tu), ponpatzen. *du* ad.
ponte
popa 1 'itsasontziaren atzealdea'.
 2 *Lgart.* 'ipurdia'
haizea poparean
pope 'ortodoxoen apaiza'
populatu, popula, populatzen. *du* ad.
populazio

populismo
populu *Ipar.*
pordoi
pordondantza
porlan
pornografia
poro
porotsu
porro *Ipar.* 'puska'
porrokatu 1, porroka, porrokatzen. *du*
 ad. 'hautsi, xehatu'; 'suntsitu, desegin'
porrokatu 2 izond.: *langile porrokatuak.*
porrot
 porrot egin
 porrot eragin
porru *Allium porrum*
porrujorra
porrusalda
portaera
portatu, porta, portatzen. *da* ad.
portauprincetar (herritarra)
portlouistar (herritarra)
portmoresbiar (herritarra)
portofspaindar (herritarra)
portonovoar (herritarra)
portu
portugaldar *Sin.* **portuges**
portugalera *Sin.* **portuges**
portuges 1 (herritarra). *Sin.* **portugal-**
dar. 2 (hizkuntza). *Sin.* **portugalera**
porturatu, portura(tu), porturatzen.
da/du ad.
porturatz
portzelana
portzentaje h. ehuneko
posibilitate
posible
 posible izan. *da* ad.
positibo
posizio *Tekn.*
pospolin 'galeperra'
pospolo
posta
 posta(-)kode
 posta(-)kutxa
 posta(-)tren
postari
postetxe
postontzi

postposizio *Gram.*
postu
postura *Bizk.* ‘apustua’
pot
pot egin
pota *Ommastrephes sagittatus*
potasa
potasio
pote *Heg. h. poto*
potentzial
potin *Bizk.* (txalupa-mota)
potka
poto *Heg. 1* (ontzia). *2* (bertsolaritzakoa)
poto egin
potolo
potret *Ipar.* ‘argazkia, erretratua’
potro *Lgart.* ‘barrabila’
potrogorran
pottoka ‘Euskal Herriko zaldi txikia’
pottoko ‘zaldikumea’
potoxolo *Adkor.*
poxelagarri *Ipar. iz.*
poxelatu, **poxela**, **poxelatzen**. *Ipar. du* ad.
poxelatzaile *Ipar.*
poxelu *Ipar.* ‘oztopoa, eragozpena’
poxi *Ipar.*
poxi bat ‘apur bat’
poxika
poxpolin izond. ‘pertzenta, liraina’
poxpolu* e. **pospolo**
poz
pozak (egon, ibili)
pozaren pozez
pozaldi
pozarren adlag. ‘(oso) pozik’
pozbid
pozgabetasun
pozgabetu, **pozgabe(tu)**, **pozgabetzen**.
da/du ad.
pozgarri izond. eta iz.
pozik
pozkar *Bizk.* ‘poza, alaitasuna’
pozkada *Jas.* ‘kontsolazioa’
pozkidatu, **pozkada(tu)**, **pozkidatzen**.
Jas. da/du ad.
pozkor
pozoi
pozoidun

pozoikeria
pozoitsu
pozoitu, **pozoi(tu)**, **pozoitzen**. *da/du* ad.
pozoitzaile
poztasun
poztu, **poz(tu)**, **pozten**. *da/du* ad.
pragatar (herritarra)
pragmatika
pragmatiko
pragmatismo
praiatar (herritarra)
praka pl.: *praka-pare bat*.
praka(-)barren: *praka barrena hartu*.
prakrito (hizkuntza)
praktika
praktikatu, **praktika(tu)**, **praktikatzen**.
du ad.
praktiko
praktikotasun
praxi
predikari
predikatu 1, **predika**, **predikatzen**. *du* ad.
predikatu 2 iz. *Gram.* eta *Log.*
predikatzaile
prediku
prefazio
prefektu: *Erromako prefektua*.
prefet *Ipar.*
prefosta *Zub.* ‘dudarik gabe’
pregoi
pregoilar
pregonatu, **pregona**, **pregonatzen**. *du* ad.
prehistoria h. **historiaurre**
prejitu* e. **frijitu**
prelatu iz.
preludio
premia
premiadun
premia izan. *du* ad.
premialdi
premiatsu
premiatu, **premia(tu)**, **premiatzen**. *du* ad.
‘behartu’
premiatzko
premis
premu *Ipar.* ‘seme nagusia’; ‘oinordekoa’
premugo *Ipar.*
premutasun *Ipar.*

prenda *Heg.* 1 *Beh.* 'bahia'. 2 *Zah.* 'do-haina'

prentsa

prentsatu, prentsa(tu), prentsatzten. *du* ad.

prentsaurreko

preparatu, prepara, preparatzen. *Zah.* 'prestatu, apailatu'

preposizio

presa 1

presa izan. *du* ad.

presako

presa 2 'urtegia': *ura joanda presa egin.*

presaka

presakako

presarazi, presaraz, presarazten. *du* ad.

presati

presatu, presa(tu), presatzen. *da/du* ad.

presentatu, presenta, presentatzen. *Batez ere Ipar.* *du* ad. 'aurkeztu'

presente

presentzia

preseski

presidente 'lehendakaria, burua'

presidenteorde

presidentetza

presio

presku *Bizk.* 'mertxika'

preso

preso altxatu

presondegi

presozain

prest: *dantzara joateko borondate presta;* *prest dago edozertarako.*

prest-presta *Ipar.*

prestaera

prestaketa

prestakizun

prestakuntza

prestalan

prestamen: *biderako prestamenak egin.*

prestarazi, prestaraz, prestarazten. *du* ad.

prestasun

prestatu, presta, prestatzen. 1 *da/du* ad. 'gertatu, apailatu'. 2 *du* ad. *g.er.* 'maillegatu'

prestatzaile

prestigio

prestik *Zub. Zah.*

prestu

prestuki

prestutasun

prestutu, prestu(tu), prestutzen. *da/du* ad. *g.er.*

pretoriar (herritarra)

prezagarri *Ipar.*

prezarazi, prezaraz, prezarazten. *Ipar.* *du* ad.

prezatu, preza, prezatzen. *Ipar.* 1 *du* ad. 'balioetsi, aintzakotzat hartu, estimatu': *ekaitza iragan denean prezatzen duzu eguraldi ona.* 2 *da* ad. 'harrotu': *zeure ohoinkeriaz prezatzen bazara.*

prezeski* e. **preseski**

preziagarri* e. **prezagarri**

preziatu izond. 'balio handikoa': *harri preziatuak (= harribitxiak)*

prezio

pribatu izond.

pribilegio

primario 'lehena, nagusia; beste zerbairen aurretikoa; oinarritzkoa'

primate

primitibo izond.: *Euskal Herriko gizon primitiboa (= lehen gizona)*

printza 1 '(egurraren) zatitxoa'. 2 'izpia': *eguzki printzak.*

printzatu, printza(tu), printzatzen. *da/du* ad. 'zartatu'

printze

printzerri: *Kataluniako Printzerria.*

printzesa

printzipio 1 'hastapena, oinarria'. 2* e. **hasiera, haste, hastapen**

priore

prisma

proba: *liburuaren lehen probak; Unibertsitate sartzeko probak; idi-probak.*

probalari

probaleku

probatu, proba(tu), probatzen. *du* ad. 1: *idiak probatu; laguna probatzeko esan zuen hori.* 2 'dastatu': *ez dut urtebetean ardorik probatu.*

probeta

probetxatu* e. **aprobetxatu**

- probetxu**
probetxuzko
probetxugabe izond.
probetxugarri
probidentzia
probintzia
probintzial iz. eta izond.
problema
produktu
produktzio 'ekoizpena'
produzitu, produzi, produzitzen. *du* ad.
 'ekoitzi'
profanatu, profana, profanatzen. *du* ad.
profanatzaille
profanazio
profano
profesa *Erl.*
profesio
profesional izond. eta iz.
profesionalizatu, profesionaliza, profesionalizatzen. *da/du* ad.
profesionaltasun
profeta
profetiko
profetizatu, profetiza, profetizatzen. *du* ad.
profezia
profitatu, profita, profitatzen. *Ipar. du* ad. *Herr.*
programa
programatu, programa(tu), programatzen. *du* ad.
programatzaile
programazio
progu 'dolua'
proiektagailu
proiektatu, proiektu, proiektatzen. *du* ad.
proiektil* e. **jaurtigai**
proiektu
prokontsul
prokuradore
proletario
promes
 promes egin
promestu, promes(tu), promesten. *du* ad.: *Lur promestua.*
prometatu, prometa, prometatzen. *Ipar. du* ad. *Zah.* 'promestu, agindu'
pronostiko
- pronto** *Heg. Herr. h. prest*
propaganda
propano
propietate
propio
proportzio 1 'erlazioa, egokitasuna'
proportzio 2 *Heg. Herr.* 'aukera'
proportzional
proportzionaltasun
proposamen
proposatu, proposa, proposatzen. *du* ad.
prosa
prosalari
prosazale
proselitismo
proselito
prosodia
prostata
prostituta
prostituzio
protagonismo
protagonista
proteina
protesi
protesta *Heg.*
 protesta egin
protestante
protestantismo
protestatu, protesta(tu), protestatzen. *du* ad.
protoi
protokolo
protoplasma
protozoo
prozedura 1 'eginbidea, jarraibidea'
prozedura 2 *Ipar. h. isun*
prozesio
prozesu
psike
psikiatra
psikiatria
psikoanalisi
psikoanalista
psikolinguista
psikolinguistika
psikologia
psikologiko
psikologo
psikopedagogia

psikosi
 psikoterapia
 pterodaktilo
 pubertaro
 pubertasun
 publikatu, publika, publikatzen. *du* ad.
 publiko *Sin.* ageriko, jendaurreko; he-
 rri(-)
 publikoki
 publikotasun
 publizitate
 puda *Ipar.* (aihotz-mota)
 puding* e. budin
 puertoricar (herritarra)
 puies *Ipar.*
 puiesak eman
 pulpitu *Heg.*
 puitsu
 pulunpa *Ipar.* 'murgilaldia'
 pulunpaka
 pulunparazi, pulunparaz, pulunparatzen.
 du ad.
 pulunpatu, pulunpa(tu), pulunpatzen.
 da/du ad.
 puma *Felis (puma) concolor*
 punjabera (hizkuntza)
 punpa 'pilotaren botea'
 punpa(-)laster
 punpaka
 punpuila *Ipar.* 'burbuila'
 punpuilaka
 punta
 puntada
 puntadun
 puntapax (iltze mota)
 puntu
 puntu kardinal
 puntuazio
 pure
 pure egin
 puregailu
 purga
 purgatorio
 purgatu, purga(tu), purgatzen. *du* ad.
 purismo
 purista
 puritano
 purpura

purra interj.
 purrust
 purrust egin
 purrustada
 purrustadaka
 purrustaka
 purrustan adlag. *Ipar.* 'ugari'
 purtzil izond.
 purtzilkeria
 puru 1 izond. 'hutsa, garbia'
 puru 2 *Heg.* 'zigarroa'
 pusaka *Ipar.* 'bultzaka'
 pusatu, pusa, pusatzen. *Ipar. du* ad. 'bul-
 tzatu'
 puska
 puskaka
 puskatu, puska(tu), puskatzen. *du* ad.
 puskatxo
 puskatzaile
 puskatzar
 pusqueta *Gip.*
 pusketaka *Gip.*
 pusketatxo *Gip.*
 pusla *Bizk.* 'larru azaleko handitu urtsua'
 puta
 putakume
 putar *Ipar.* 'zaldiaren edo astoaren osti-
 koa'
 putaseme
 putazale
 putiko *Ipar.* 'mutikoa'
 putre *Gyps fulvus. Sin.* sai
 putz
 putzak eduki
 putzak eman
 putzak hartu
 putz egin
 putzontzi izond. 'harroa'
 putzu
 putzuratu, putzura, putzuratzen. *da* ad.
 puxika *Bizk.* 'maskuria'
 puxtarri
 puzgailu
 puzka
 puzker
 puztu, putz/putzu, puzten. *da/du* ad.
 puzzle

Q

q (ku)
qatartar (herritarra)
quasar

quitoar (herritarra)
quorum

R

r (erre)
rabatar (herritarra)
radar
radio
raja
rally
ramadan
rangundar (herritarra)
ranking
rapsoda
rapsodia
 razional* e. **arrazional**
 razionalismo* e. **arrazionalismo**
 razionalista* e. **arrazionalista**
 record* e. **errekor**
referendum
 rekete* e. **errekete**
renio

reykjavikar (herritarra)
riadar (herritarra)
 rifle* e. **errifle**
rigatar (herritarra)
 rito* e. **erritu**
robot
rock-and-roll
rodio
rol
ron
roseautar (herritarra)
royalty
ruandar (herritarra)
rubidio
 rugby* e. **errugbi**
 ruleta* e. **erruleta**
rutenio

S

s (ese)
sabai
sabaiaurreko *Hizkl.*
sabaikari *Hizkl.*
sabel
sabelalde
sabelaldi
sabelandi izond.
sabeldu, **sabel(du)**, **sabeltzen**. *da/du* ad.:
 horma sabeldu da.
sabeleratu, **sabelera**, **sabeleratzen**. *du* ad.
sabeleri ‘ardien eta ahuntzen beherakoa’
sabelkeria
sabelki ‘sabeleko okela’

sabelkide izond.
sabelkoi
sabelkoikeria
sabelmin
sabi *Amaranthus sp.*
sable 1 (arma mota)
sable 2 *Ipar. Zah.* ‘hondarra, harea’
sabotaje
saburdin *Trachinus vipera*
sadiko
sadismo
saduzear
safari
sagailo ‘itsaskia; itsaso nahasia’

sagar
sagara *Erl.*
sagarapen *Erl.*
sagaratu, sagara(tu), sagaritzen. *du ad.*
Erl.
sagaratze *Erl.*
sagardi *Sin.* sagasti
sagardo
sagardotegi
sagarroi *Ipar.* eta *Naf.* *Erinaceus euro-*
paeus. *Sin.* kirikino, triku
sagarrondo *Malus sylvestris*
sagasti *Sin.* sagardi
sagu
 sagu-arte 'sagutegia'
 sagu(-)belar *Hieracium pilosella*. *Sin.*
 errabia(-)belar
sagutegi
sagutxo
saguzar
saharar (herritarra)
sahaski
sahasti
sahats
sahatsuri *Ipar.* 'satitsua'
 sahets* e. **saihets**
sai *Gyps fulvus*. *Sin.* putre
saiakera
saiaketa
saiakuntza
saialdi
saiarazi, saiaraz, saiarazten. *du ad.*
saiatu, saia, saiatzen. 1 *da ad.*: ikasle saia-
 tua. 2 *du ad.*: dendan zortzi alkandora
 saiatu zituen, baina denak txiki zituen.
saieta
saietera 'saieta-zuloa'
saihesbide 'hirigunea saihesten duen bi-
 dea'
saiheska
saiheski *id.*
saihestu, saihets, saihestu, saihesten.
 1 *da ad.* 'bidetik atera, baztertu'. 2 *du*
ad.: traba eta debekuak saihesteko.
saihets
 saihets(-)hezur
sail
 sailean 'ilaran'
sailburu

sailburuorde
sailburuordetza
sailka
sailkapen
sailkatu, sailka(tu), sailkatzen. *du ad.*
 sailordetza* e. **sailburuordetza**
saindu *Ipar.* eta *Jas.* h. **santu**
sainduetsi, sainduets, sainduesten. *du ad.*
sainduki *Ipar.*
sainkistar (herritarra)
saintgeorgestar (herritarra)
saintjohnstar (herritarra)
saintvincentar (herritarra)
saio
saka egin 'bultza egin'
sakabanatu, sakabana, sakabanatzen.
da/du ad.
sakabanatzaille
sakadura
sakan
sakangune
sakarina
sakatu 1, saka(tu), sakatzen. *du ad.*
 1 'jo'. 2 'zapaldu'. 3 'engainatu'
sakatu 2, saka(tu), sakatzen. *du ad.* 'sa-
 kea atera'
sakatzaille
sake
sakela
sakeladun
sakelaratu, sakelara, sakelaritzen. *du ad.*
sakon
sakondu, sakon(du), sakontzen. *du ad.*
sakonera
sakonki
sakontasun
sakonune
sakramentino
sakramentu
sakratu izond.
sakre *Ipar.* 'madarikazioa'
sakreka adlag.
sakrifikatu, sakrifika, sakrifikatzen. *da/du*
ad.
sakrifizio
sakrilegio
sakrilego
sakristau
sakristautza

sakristia
sakro *Anat.*
sala 'aretoa'
salabardo
salaketa
salakuntza
salami
salarazi, salaraz, salarazten. *dio* ad. 1 'salatzera behartu'. 2 'saltzera behartu'
salatari
salataritza
salati
salatu, sala(tu), salatzen. *du* ad.
salatzaile
salbabide
salbagarri
salbai *Ipar.* 'basatia'
salbaikeria *Ipar.*
salbaiki *Ipar.*
salbamen
salbamendu
salbarazi, salbaraz, salbarazten. *du* ad.
Salbatore *Ipar.* 'igokundea'
salbatu, salba, salbatzen. *da/du* ad.
salbatzaile
salbazio
salbe
salbia *Salvia sp.*
salbide
salbu: *fededun guztiak, salbu zaharrak eta eriak; horiekin denekin, hasi berri diren zenbaitekin salbu, kantatu dut askotan.*
salbuespen
salbuetsi, salbuets, salbuesten. *du* ad.
salda
saldatsu
saldo *Ipar.* eta *Naf.* 'talde (handia)'
saldoka
saldu, sal, saltzen. *du* ad.
saldukeria
salerosi 1, saleros, salerosten. *du* ad. *g.er.*
salerosi 2 iz.
salerosketa
salerosle
salerospen
saleroste
salerostegi
salerostun
salesiano

salestar
saletxe 1 (ardiena). 2 'saltokia'
salgai 1 pred.: *salgai dagoen liburua*.
 2 iz.: *Europa guztiko salgaiak itsasoz zabaltzen zituen.*
salketa
salletar
salmahai
salmenta
salmo
salmogile
salmonella *Gen. Salmonella*
salmonellosi
salneurri
salomondar (herritarra)
saltagailu
saltaka
saltarazi, saltaraz, saltarazten. *du* ad.
saltatu, salta, saltatzen. *da* ad. 'salto egin'
saltegi
salto *Sin. jauzi*
salto egin
saltoka
saltokari
saltoki
saltsa
saltsatu, saltsa(tu), saltsatzen. *du* ad.
saltsero *Heg. Herr.*
saltxitxa
saltzaile
salvadortar (herritarra)
sama *Bizk.* 1 'lepoa'. 2 'eztarria'
samalda *Gip.* 'aldra, talde handia'
samaldan
samaldaka
samar: *berandu samar etorri da; aurretatu samarra du bere lana.*
samariar
samartu *da/du* ad. (aspektu burutuan bakarrik erabiltzen da, aurretik partizipioa edo izenondoa duela): *isildu samartu zirenean.*
samats *Ipar.* 'ongarria, simaurra'
samin
saminaldi
saminarazi, saminaraz, saminarazten. *du* ad.
samindu, samin(du), samintzen. *da/du* ad.
samindura

samingarri
saminki
saminkor
samintasun
samoar (herritarra)
samoera (herritarra)
samur 1 izond. 'gogortasunik ez duena'.
 2 *Ipar*. iz. 'haserrea'
samurdura *Ipar*.
samurgo *Ipar*. 'haserrea'
samurkeria
samurki
samurkor *Ipar*.
samurraldi *Ipar*.
samurrarazi, samurraraz, samurrarazten.
 Ipar. *du* ad.
samurtasun
samurtu, samur(tu), samurtzen. *da/du*
 ad. 1 'bigundu'. 2 *Ipar*. 'haserretu'
san
sanatar (herritarra)
sanba
sandalia
sandalo *Santalum sp.*
sandia 1: urlia, *sandia eta berendia*.
sandia 2 h. **angurri**
sandu *Naf.* h. **santu**
sandwich
saneatu, sanca, saneatzen. *du* ad.
sango (hizkuntza)
sanjosetar (herritarra)
sanjuandar (herritarra)
sanmarinoar (herritarra)
sano 1 izond. 'osasuntsua': *gizon sanoa*;
 sagar sanoa. 2 *Bizk.* adlag. *Herr.* 'oso;
 asko'
sansalvadortar (herritarra)
sanskrito
santa
 santa sekula(n) 'sekula santan'
santaluziar (herritarra)
santiagotar (herritarra)
santifikatu, santifika, santifikatzen.
 da/du ad. *g.er.* 'santutu'
santodomingoar (herritarra)
santu
santugile
santuki adlag.
santutasun

santutegi
santutu, santu(tu), santutzen. *da/du* ad.
 santzo* e. **zantzo**
saotometar (herritarra)
sapa 1 *batez ere Ipar.* 'sargoria'. 2 'txi-
 ma': *ile-sapa*.
 sapai* e. **sabai**
sapar
sapelar *Stellaria media*
sarajevoar (herritarra)
saraldi 'jorraldia'
sar-atera *Ipar.* iz.: *sar-atera bat* egin.
 sarats* e. **sahats**
saratu, sara, saratzen. *du* ad. 'jorratu'
sarbidet
sarda: *antxo-sardak*.
sardana (dantza-mota)
sarde
sardeka *Ipar.* iz. 'bi hortzeko sardea'
sardetu, sarde(tu), sardetzen. *da* ad.: *bi-
 dea sardetzen den lekura* iritsi ginen.
sardexka
sardina *Sardina pilchardus*
 sardina zahar
sardinzar *Clupea harengus harengus*
sardio (harri fin mota)
sardonize 'agata horixka'
sare
sarealdi
saregile
sarekada
sareratu, sarera(tu), sareratzen. *da/du* ad.
sareta: *leihoko saretatik argia sartzen* zen.
saretu, sare(tu), saretzen. *da* ad.: *jertsea
 ukondoetan saretzen* hasi zaio.
sarezain
sareztatu, sareztu, sareztatzen. *Ipar.* *du*
 ad. 'pasaratu'
sargazo *Sargassum sp.*
sargia *Ipar.* 'sarrera'
sargori
sargoritu, sargori(tu), sargoritzen. *du* ad.
sargune
sari
sarigarri izond. eta iz.: *obra sarigarriak*;
 sarigarritzat zerbait ematen badiozu,
 emana gehiagorekin itzultzen dizu.
sariketa
sar-ilki iz. *Ipar.*

saripeko iz. 'soldapekoa'
saritu, sari(tu), saritzen. *du* ad.
sariztaile
sariztatu, sarizta, sarizatzen. *Batez ere*
Ipar. du ad. 'saritu': *asko alditan ge-*
zurra da sariztatua.

sariztatzaile
sar-jalgi iz. *Ipar.*

sarjentu
sarkor
sarkorki
sarkortasun
sarleku
 sarobe* e. saroi

saroi
sarpoil *Thymus serpyllum*

sarraila
sarrailagile
sarrailagintza

sarraldi
sarrarazi, sarraraz, sarrarazten. *du* ad.
sarrarazle

sarraski
sarraskitu, sarraski(tu), sarraskitzen. *du*
 ad.

sarrastatu* e. zarrastatu

sarrazeno
sarrera

sarri 1 adlag. 'berehala; maiz': *berriz*
piztuko dela sarri; kontatzen dituen
gertaerak huskeriak dira sarri; ahal
bezain sarri (Ipar. 'ahal bezain laster').
 2 izond.: *baso sarria; oihal sarria.*

sarri arte 'gero arte'
sarri askotan
sarritako
sarritan 'maiz'

sarritxo
sartalde
sartaldeko

sartaldetar
sartaurre 'hitzaurrea'
sartu, sar, sartzen. *da/du* ad.
sartu-irten *Heg.:* *sartu-irten bat egin.*
sartzaile
sartze iz.: *hiri-sartze guztietan ezarria.*

sasi
sasi-txori *Hippolaïs polyglotta*
sasiama *Lonicera sp.*

sasiarte
sasidi
sasieskola
sasieskola egin
sasiezkontza
sasijainko
sasijakintsu
sasijakitun
sasiko: *irakurgai hori ez da sasikoa,*
badu bere jabea.

sasikume
sasiletradu *Heg.:* *sasiletraduentzat ez*
dago legerik.

sasimediku
sasipe iz.: *sasipe batean ezkutaturik.*
sasiprofeta

sasite
sasitegi
sasitsu
sasitu, sasi(tu), sasitzen. *da/du* ad.
sasitza *Bizk.*

saski
saskibalo
saskigile
saskigintza
saskika
saskil *Bizk.* 'narrasa'
saskiratu, saskira(tu), saskiraten. *da/du*
 ad.

saskitara *Ipar.*
saskitaraka
sasoi: *ereiteko sasoi; non zegoen sasoi*
hartan horien nagusitasuna?
sasoian *egon*
sasoiko: *gazteak, sasoiakoak eta zaha-*
rrak; sasoiako barazkiak.

sasoitsu
sastada
sastaka
sastakada
sastakai
sastakatu, sastaka(tu), sastakatzen. *du*
 ad. 'arma zorrotz bat sartu'
sastako *batez ere Ipar.*
sastakoan *Ipar.* 'bat-batean'
sastatu, sasta, sastatzen. *du* ad. 'ziztatu'
sastegi *Bizk.* 'simauregia'
sastraka iz.
sastre *Heg. h. jostun*

satagin *Naf.* 'basasagua'
satan
satandera *Bizk.* 'erbinudea'
sataneria
satelite
satira
satiriko
satiro
satisfazio *Zah.:* *neure bekatuen satisfa-*
ziotan.
satitsu *Crocidura russula*
sator *Talpa europaea*
sator(-)lan
sator(-)pila
sator(-)zulo
sats *Bizk.* 'simaurrea'
satsu 'lohia, zikina'
satsadura
satsukeria
satsutasun
satsutu, **satsu(tu)**, **satsutzen**. *da/du* ad.
saudiarabiar (herritarra)
sauna
saxofoi
saxofonista 'saxofoi-jotzailea'
scanner* e. **eskaner**
scout* e. **eskaut**
sebo *Heg.* 'bilgorra'
seda* e. **zeta**
seduktore 'limurtzailea'
seduzitu, **seduzi**, **seduzitzen**. *du* ad. 'li-
 murtu'
sefardi
sega 1 (baserritarren lanabesa): *sega pi-*
katu. Sin. kodaina. 2 *Ipar. g.er.* 'zerra'
sega(-)apustu
sega egin
sega pikatu
sega(-)poto
segada *Ipar.* 'lakioa'
segail
segalari
segarri
segatu, **sega(tu)**, **segatzen**. *du* ad. 'sega
 egin'
segeretu* e. **sekretu**
segida
segidako
segidan

segika *Heg.*
segitu, **segi**, **segitzen**. *dio (Heg.)* edo *du*
(Ipar.) ad.: *lehengo bideari segitzen*
dionak; lanean segitu du 70 urte arte.
segituan 'berehala'
segitzaile
segizio 1 'ehorzetako giza taldea'. 2 'ja-
 rraitzaileen multzoa'
segmentu
segundo
segur *Ipar.*
hain segur
segur aski
segur izan. *da* ad.
segurantz
segurantzia *Heg. Herr.* 'segurantzia'
seguratu* e. **segurtatu**
segurik
segurki *Ipar.*
segurtamen *batez ere Ipar.*
segurtasun
segurtatu, **segurta**, **segurtatzen**. *Ipar. du*
ad. 'ziurtatu'
seguru *Heg.:* *gauza segurua da.*
seguru asko
seguru egon
sehaska
sehi *Ipar.* 'etxeko zerbitzaria'
sei
seiehun
seiehungarren
seigarren
seiko
seikote
seilu *Heg.* 'zigilua'
sein *Bizk.*
seina
seinaka
seinalagarri
seinalarazi, **seinalaraz**, **seinalarazten**. *du*
ad.
seinalatu, **seinala**, **seinalatzen**. *du* ad.
seinale
seinale izan *du* ad.: *gizon horrek sei-*
nale du behakotik norbait hil duela.
seindun *Bizk.* 'haurduna'
seingintza *Bizk.* 'haurgintza'
seintxo *Bizk.*
seintzain *Bizk.*

seintzaro Bizk.
seira Ipar. 'seina'
seirazka Ipar. 'seinaka'
seirehun* e. **seiehun**
seiren iz.
sekail* e. **segail**
seko adlag. Herr. 'hilda': *lau tiro eman eta seko utzi zuen.*
sekretario h. **idazkari**
sekretu
 sekretuan 'isilean, ezkutuan'
sekta
sektario
sektore
sektorial
sekuentzia
sekula
 sekula ere
 sekula guztian g.er.
 sekula santan
sekula(-)belar *Trifolium pratense*
sekulako 1 izlag. 2 adlag.: *galdua naiz sekulako.*
sekulakotasun 'betikotasuna'
sekulakotz Ipar. h. **sekulako**
sekulan* e. **sekula**
sekular
sekuoia *Sequoia* sp.
seizio 1 Zientz. eta Tekn.: *ornomuinaren zeharkako sekzioa*. 2* e. **atal**
selauro Ipar. 'aletogia'
selekzio
selenio Kim.
semaiko: *ez du bi semaiko balio.*
semantika
semantiko
seme
 seme-alabak
 seme ponteko
semebitxi
semeorde
semetasun
semetxo
semetzako
seminario 'apaizgaitegia'
semiologia
sen 1 Bizk. 'zentzu ona': *ez dezagun sena gal.* 2: *senak urrutiratzen gaitu arriskutik.*

senadore* e. **senatari**
senar
 senar-emazteak
senardun
senargabe izond.
senargai
senatari
senatu
sendabelar
sendabide
sendaezin
sendagai
sendagaila Ipar. Zah. 'balentria'
sendagailu
sendagaitz
sendagarri
sendagile 'medikua'
sendagintza 'medikuntza'
sendaketa
sendakuntza
sendalari 'petrikiloa, sasimedikua'
sendarazi, **sendaraz**, **sendarazten**. Ipar. *du* ad.
sendatu, **senda**, **sendatzen**. *da/du* ad.
sendatzaile
sendesle
sendetsi, **sendets**, **sendesten**. *du* ad. 'berrets'i'
sendi 'familia'
sendi izan Ipar.: *ez nuen holako dohai-nik sendi ene baitan.*
senditu* e. **sentitu**
sendo
sendoagotu, **sendoago(tu)**, **sendoago-tzen**. *da/du* ad.
sendogarri iz. eta izond. 'sendotzen due-na'
sendoki
sendokote
sendor 1* e. **sendo**
sendor 2 'zama; sorta'
sendorik
sendoro
sendotasun
sendotu, **sendo(tu)**, **sendotzen**. *da/du* ad.
sendotza Erl.
sendotzaile
sendun 'zentzuduna'
senegaldar (herritarra)

seneko 'zentzuduna'
seneratu, senera(tu), seneratzen. *da/du* ad.
sengabe izond. 'zentzugabea'
sengabeko
senide
senidetasun
senidetu, senide(tu), senidetzen. *da* ad. 'senide bihurtu'
senidetza
senikera *Bizk.* 'senidetasuna, ahaidetasuna'
seniparte
senitarte
senitarteko iz. 'ahaidea, familiakoa'
senper
senperrenak *ikusi*
sententzia 'epaia'
sentiari sentiari, sentiari, sentiari. *dio* ad.
sentibera
sentiberatasun
sentidu *Heg.* h. **zentzu**, **zentzumen**
sentiera
sentikor izond. 1 '(pertsona) minbera'. 2 'sentibera'
sentikortasun
sentikortu, sentikor(tu), sentikortzen. *da* ad. 'mindu'
sentimen
sentimendu
sentimental
sentipen
sentitu, senti, sentitzen. *du* ad. 1: *udaz-keneko hotzikara sentitzen dugula gorputzean*. 2 *Heg.* 'damu izan, atsekabe izan'
senton *Ipar. Zah.* 'pertsona zaharra'
sentondu, senton(du), sentontzen. *Ipar. da/du* ad. 'zahartu'
sentsu *Ipar.* 'zentzumena'
separatismo
separatista
serafin
serbiar
serbiera 'serbokroaziera'
serbokroaziera
serenata
serie *batez ere Elek.*
serio *Heg.*

serios *Ipar.*
serioski *Ipar.*
seriostasun *Ipar.*
seriostasun *Heg.*
sermoi
sermoigile
sermolari
serora 1 *Ipar.* 'moja, lekaimea'. 2 'eliza-ren ardura duen andrea'
andre-serora *Ipar.* 'elizaren ardura duen andrea'
serora(-)etxe
seroragai *Ipar.* 'mojagaia'
seroratasun *Ipar.*
serorategi 1 'moja komentua'. 2 'serora-ren etxebizitza'
seroratu, serora(tu), seroratzen. *Ipar. da* ad. 'moja egin'
serraila* e. **sarraila**
sesamo *Sesamum indicum*
sesio *Gip.* eta *Naf.* 'liskarra'
seska *Arundo donax*
seskadi
seta
setakeria
setati
setatsu
setatu, seta(tu), setatzen. *da* ad.
setiatu, setia, setiatzen. *du* ad.: *sartu zen Nafarroako eremuan eta setiatu zuen Iruñea*.
setiatzaile
setio
setoso *Gip. Herr.*
seuldar (herritarra)
sexu: *sexu-harremanak*.
sexual
sexualitate
sexubakar izond.
seychelletar (herritarra)
siderurgia
sierraleonar (herritarra)
siesta *Sin.* **biao**
siesta egin
sifili
sifilitiko
sigi-saga
sigi-sagan
sigi-sagaka

sinpleki
sinpletasun
sinpletu, *sinple(tu)*, *sinpletzen*. *da* ad.:
aspaldiko laguna guztiz sinpletuta aur-
kitu nuen.
sinplifikaezin
sinplifikagarri
sinplifikatu, *sinplifika*, *sinplifikatzen*. *du*
ad.
sinplifikazio
sinposio
sintagma
sintaktiko
sintaxi
sintesi
sintetiko
sintetizatu, *sintetiza*, *sintetizatzen*. *du* ad.
sintoma
sintomatiko
sinu *Mat.*
sinusitis
sinusoidal
sinusoide
sionismo
sionista
sirats *Zub.* ‘patua, zoria’
sirena: *sirenen kanta eztiak; sirena-hotsak.*
siriari (herritarra)
siriera (hizkuntza)
sirimiri* e. **zirimiri**
sismologia
sistema
sistematiko
sits *Tineola biselliela*
siziliar
skopjetar (herritarra)
slogan edo **eslogan**
smoking edo **esmokin**
so 1 1 iz. ‘begirada’. 2 adlag. ‘begira’
 so egin
 so egon
so 2 interj. ‘abereekin erabiltzen den
 agindu-hitza’
sobera adlag. ‘gehiegi’
 soberarik *Ipar.*
soberakin iz.
soberania *Ipar. Zah.* ‘gehiegia; soberaki-
 na’
soberaniazko ‘gehiegizkoa’

soberatu, *sobera(tu)*, *soberatzen*. 1 *da*
 ad. ‘soberakin gisa gelditu; goititu’.
 2 *du* ad. ‘aurreratu, aurreztu’: *ez dut*
deus enetzat soberatu.
sobiet
sobietar
sobra *Heg. Herr.* ‘sobera, gehiegi’
sobratu, *sobra(tu)*, *sobratzen*. *Heg. Herr.*
 1 *da* ad. 2 *du* ad.: *mutil zintzoak Ame-*
riketan sobra lezake dirua.
soda
sodiko
sodio
sodomia
sodomita
sofa
sofiar (herritarra)
sofisma
sofista
sofritu* e. **sufritu**
soho* e. **so**
soia* e. **soja**
soil
 soilik
 soil-soilik
soildu, *soil(du)*, *soiltzen*. *da/du* ad.
soilgune
soilketa
soilki
soiltasun
soiltze
soin 1 ‘sorbalda’. 2 *g.er.* ‘soinekoa, janz-
 kia’
 soinean
soineko
soingaineko iz.: *bere soinekoak erantzi*
eta purpurazko soingaineko bat jantzi
zioten.
soinu 1 ‘hotsa’. 2 (musika-tresna).
 3 ‘musika, batez ere herri-dantza saio-
 etakoa’
 soinu(-)jotzaile
soinulari
soja *Glycine max.*
soka
 soka-laster *Ipar.* ‘urka-bilurra’
sokadantza ‘aurreakua’
sokagile
sokamutur

sokasalto *Heg.* iz.
sokatira
sokil 'lur-zatia'
sokor* e. **zokor**
sokorri *Ipar.* iz.: *sokorri bila joan.*
sokorritu, *sokorri(tu)*, *sokorritzen.* *Ipar.*
du ad.
sokorru *batez ere Bizk.* 'laguntza'
solairu
solas
solasean
solas egin
solasaldi
solasbide
solasgai
solaskide
solastatu, *solasta*, *solastatzen.* *da ad.*
solastoki
solasturi *Ipar. Jas.* 'hiztuna'
soldadu
soldadugo
soldaduska *Heg.*
soldadutza
soldata
soldatapeko
soldatu, *solda*, *soldatzen.* *du ad.*
soldu* e. **zoldu**
soleitu, *solei*, *soleitzen.* *Ipar. da/du ad.:*
erriak ariman eta gorputzean soleitze-
ko.
solfa* e. **solfeo**
solfeatu, *solfea*, *solfeatzen.* *du ad.*
solfeo
soliba
solidario
solidaritate
solidaritzatza* e. **solidaritate**
solido
solidu* e. **solido**
solista *Mus. Sin.* *bakarlari*
solo 1* e. **soro**
solo 2 *Mus.*
solomilo* e. **azpizun**
solomo *Sin.* *azpizun*
solte: *aldizkariaren ale solteak.*
soluzio 1 *Fis.* eta *Kim.* 2 *Mat.* 3 'kon-
ponbidea, irtenbidea'
somaliar (herritarra)
somaliera (hizkuntza)

somatu* e. **sumatu**
sonier
sona *Gip. Herr.* 'ospea, omena'
sonar
sonata
sonatu *Gip.* *izond. Herr.* 'entzutetsua'
sonda* e. **zunda**
soneto *Sin.* *hamalaudun*
soninkera (hizkuntza)
soprano
sor 1 *Zah.* 'gorra'. 2 'sentiberatasunik
gabea'
sor eta gor: *sor eta gor nago.*
sor eta lor: *denak sor eta lor gelditu*
ziren.
sorabiera (hizkuntza)
soraio 1 *batez ere Ipar. Zah.* 'legenduna'.
 2 *Ipar.* eta *Naf.* 'sentiberatasunik gabea'
soraioarazi, *soraioaraz*, *soraiotazten.*
du ad.
soraiozeria
soraioetasun
soraioitu, *soraio(tu)*, *soraiotzen.* *da/du*
ad.
sorbalda
sorbaldako iz.
sorbaldaratu, *sorbaldara*, *sorbaldara-*
tzen. *du ad.*
sorbatz 'ezpataren etab.en ahoa'
sorbeltz *Apus apus*
sorberri* e. **sortu berri**
sorberritu, *sorberri(tu)*, *sorberritzen.*
da/du ad. 'berriro sortu'
sorbide
sorburu 1 'iturburua'
sorburu 2 'sorbalda'
sorgarri 'sor uzten duena': *gorputz-ne-*
keen sorgarri egin duzu gau iluna.
sorgin
sorgin(-)afari
sorgin(-)baratxuri *Allium vineale*
sorgin(-)belar *Atropa belladonna*
sorgin(-)dantza
sorgin(-)ehiza
sorgin(-)haize
sorgin(-)jiratz *Athyrium filix-femina*
sorgin(-)joilo 'tximeleta'
sorgin(-)jorratz *Libellula*
sorgin(-)jorrasi *Cardus crispus*

sorgindu, sorgin(du), sorgintzen. *da/du* ad.

sorginkeria

sorgintasun

sorgor 'sor eta gor dagoena'

sorgortasun

sorgortu, sorgor(tu), sorgortzen. *da/du* ad.

sorgortzaile

sori izan. *da* ad.

sorkan 'elkarren kontra bultzaka'

sorkari iz. 'ezerezetik ilkia izan den iza-
kia edo gauza'

sorketa

sorki 1 'buruan, suila-eta eramateko, jar-
tzen den zapia'. 2 *g.er.* 'oihala'

sorkunde

sorkuntza

sorleku

sor-marka: *gazta horrek badu sor-mar-
ka.*

sormen

sor-mintzaira *Ipar.* 'ama-hizkuntza'

soro

soropil

sorosle

sorospen

sorotsi, sorots, sorosten. *du* ad. 'lagundu'

sorrazazi, sorrazaz, sorrazatzen. *du* ad.

sorrazazle

sorrera 'sortzea': *munduaren sorrera.*

sorta

sortaka

sortalde 'ekialdea'

sortatu, sorta(tu), sortatzen. *du* ad. *Batez
ere Ipar. Zah.* 'zamatu'

sortegun

sorterri

sorterritar

sortetxe

sortu 1 sor, sortzen. *da/du* ad.

sortu 2 sor(tu), sortzen. *da/du* ad. 'sor
gelditu edo utzi'

sortzaile

sortze

sos: *hamar sosekoa.*

sosdun

sosegatu, sosega, sosegatzen. *da/du* ad.
g.er.

sosegu

soska

soslai

sostengatu, sostenga, sostengatzen. *du*
ad.

sostengatzaile

sostengu

sostenidu* *Mus. e. diese*

sostor* *e. zoztor*

sotana

sothoera (hizkuntza)

sotil: *gorputz sotila, mehea; haren arra-
zoibide sotilak.*

sotildu, sotil(du), sotiltzen. *da/du* ad.

sotilki

sotiltasun

soto

sozial

sozialdemokrata

sozialdemokrazia

sozialismo

sozialista

sozializatu, sozializa, sozializatzen. *du* ad.

sozietate 1* *e. gizarte.* 2 (elkarte mota):
sozietateen alorreko legeria.

sozio *h. bazkide*

soziolinguistika

soziolinguistikiko

soziologia

soziologiko

soziologo

spaghetti* *e. espageti*

sprint* *e. esprint*

srilankar (herritarra)

standard* *e. estandar*

stockholmdar (herritarra)

stop

stress* *e. estres*

su

suan 1 *infernuko suan.* 2 *Ipar. eta
Naf.:* behar dela artoa suan erre.

su(-)arma

suak hartu

su eman

su eta gar

su-eten

su-lama

su hartu

suko *Ipar. eta Naf.*

su(-)leize
sura *Ipar.* eta *Naf.*
su(r)tako *Heg.*
su(r)tan *Heg.:* *urreea su(r)tan garbia-go egiten da.*
su(r)tara *Heg.:* *su(r)tara bota papera.*
su(r)tatik *Heg.*
sutik *Ipar.* eta *Naf.*
sutan 1 'suak harturik': *basoa sutan dago.* 2 'haserre bizian': *sutan jarri zen gure gizona.*
 suakartu* e. **su hartu**, **suak hartu**
sualdi
suberatu, **subera**, **suberatzen.** *du ad.* 'al-tzairua-eta berriro berotu'
subertsibo
subertsio
subil
subilaro
subirano
subiranotasun
subjektibismo
subjektibo
subjektibotasun
subjektu
subjuntibo
substantibo
substantzia *Fil.*
sudandar (herritarra)
sudun *batez ere Ipar.* 'sua duena'
sudur
 sudur(-)hauts
 sudur(-)zapi
sudurkari *Hizkl.*
sudurreko iz. 1 'sudurrean hartzen edo ematen den kolpea'. 2 'betaurreko-mota zaharra'
suediar (herritarra)
suediera (hizkuntza)
suertatu, **suerta**, **suertatzen.** *da ad.* 'ger-tatu, egokitu'
suerte *Ipar.* 1 'mota'. 2 *Herr.* 'zoria'
sute *Bizk.* 'sukaldea'
sufragio
sufragista
sufre
sufredun
sufretsu
sufreztatu, **sufrezta**, **sufreztatzen.** *du ad.*

sufriarazi, **sufriaraz**, **sufriarazten.** *dio ad.*
sufriarazle
sufrikario
sufrimendu
sufritu, **sufri**, **sufritzen.** *du ad.*
sugai
sugaiketa *Ipar.* 'sugai bila'
sugandila *Podarcis sp.*
 horma(-)sugandila *Podarcis muralis*
sugar
sugartu, **sugar(tu)**, **sugartzen.** *da/du ad.*
suge *Subord. Ophidia*
 suge(-)belar *Arum sp.*
 suge(-)jilar 1 *Fagopyrum esculentum.*
 2 *Nigella sativa*
sugegorri *Fam. Viperidae*
sugekume
sugetzar
suhar
suharki
suharri
suhartasun
suhi
suhigai
suhiltzaile
suil
suiltara *Ipar.*
 suin* e. **suhi**
suite 1 *Mus.:* *J.S. Bachen suiteak.* 2 (ho-teleko gela-mota)
suitzar (herritarra)
sujet *Ipar.* 1 *Zah.* 'mendekoa': *Jainkoaren sujet izateko.* 2 'gaia': *tobera mus-traren sujeta.*
 sujeto* e. **subjektu**
sukaldari
sukaldaritzza
sukalde
sukaldezain
sukar
 sukar beltz
 sukar ustel
sukardun
sukarraldi
sukarti
sukartsu
sukoi
sukor: *gizon sukorra.*
sukortasun

sulfato
sulfidriko
sulfito
sulfuriko
sulfuro
sulfuroso
sultan
sultanerri: *Omango Sultanerria.*
suma 1 *Zah.* 'kopurua'
suma 2 'usaimena'
sumaezin
sumagai
sumagaitz
sumagarri
sumarazi, *sumaraz,* *sumarazten.* *dio* ad.
sumatu, *suma(tu),* *sumatzen.* *du* ad.: *nik ez diot zinemari deus ikusgarririk sumatzen.*
sumendi
sumeriera (hizkuntza)
sumin
suminaldi
sumindu, *sumin(du),* *sumintzen.* *da/du* ad.
sumindura
sumingarri
suminki
suminkor
suminkortasun
suminkortu, *suminkor(tu),* *suminkortzen.* *da/du* ad.
sunda *Bizk.* 'usaina (gehienetan ez atsegina)'
suntsiarazi, *suntsiaraz,* *suntsiarazten.* *du* ad.
suntsiezin
suntsigarri
suntsiketa
suntsikor
suntsipen
suntsitu, *suntsi,* *suntsitzen.* *da/du* ad.
suntsitzaile
suntsitze: *Babiloniako erresumaren suntsitzea.*
suomiera (hizkuntza). *Sin.* *finlandiera*
suomitar 'finlandiarra'
supazter
superlatibo
supermerkatu

supersoniko
superstizio 'sineskeria'
superstizioso
supitu *Zah.* 'bat-batekoa'
supituan
supituki *Ipar. Zah.* 'bat-batean'
supizki *Ipar.*
supizteko 'pospoloa'
suprefet *Ipar.*
surf
surinamdar (herritarra)
surmur *Gip.* 'zurrumurrua'
susa* e. **ziza**
susaldi
susaldu, *susal,* *susaltzen.* *da* ad.: *behia aste honetan susaldu da.*
susara adlag.
susmaezin
susmagaitz
susmagarri
susmarazi *susmaraz,* *susmarazten.* *dio* ad.
susmatu, *susma,* *susmatzen.* *du* ad.
susmo
susmo izan. *du* ad.
suspense *Liter. Zin.*
suspergarri
susperraldi
susperrarazi, *susperraraz,* *susperrarazten.* *du* ad.
suspertu, *susper,* *suspertzen.* *da/du* ad.
suspertzaile
suspirio
sustagarri
sustantibo* e. **substantibo**
sustantzia *Herr.:* *sustantzia gutxiko gizona.*
sustar* e. **zuztar**
sustatu 1, *susta,* *sustatzen.* *du* ad. 'suspertu, bultzatu'
sustatu 2, *susta,* *sustatzen.* *Heg.* *da/du* ad. *Herr.* 'ikaratu'
sustatzaile
sustengatu *Ipar. h.* *sostengatu*
susto *Heg. Herr. h.* *ikara,* *beldur*
sustoa eman
sustoa hartu
sustrai
sustraigabe *izond.*

sustraitsu
sustraitu, sustrai(tu), sustraitzen. *da/du* ad.
sutauts 'bolbora'
sute
sutegi
sutondo
sutopil
sutsu

sutu, su(tu), sutzen. *da/du* ad.
sutzaile
sutzar
suvatar (herritarra)
suziri
swahili (hizkuntza)
swaziera (hizkuntza)
swazilandiar (herritarra)

T

tabako *Nicotiana tabacum*
tabako(-)denda
taberna
tabernakulu
tabernari
tabernaritza
tabernazale
tabu
tadjikera (hizkuntza)
tadjikistandar (herritarra)
tagalo (hizkuntza)
tai gabe batez ere *Zub.* 'gelditu gabe, aertu gabe'
tailer *Heg.* h. **lantegi**
tailu 1 'gorputz osoko irudia'. 2 'gorputzaren neurria': *tailu txikiko gizona*.
 3* e. **taxu**
tailugile 'eskultorea'
taipeitar (herritarra)
taiu* e. **taxu**
taiwandar (herritarra)
taka *Zub.* 'orbana'
taka-taka
takar 'zakarra, latza'
takateko iz.
taket batez ere *Bizk.*
takigrafia
takikardia
takoi 1 *Ipar.* 'orpoa'. 2 'zapata-orpoa'
taktika
taktiko
talaia
talaian 'zelatan'
talaiari
talde
taldean

taldeka
taldekatu, taldeka(tu), taldekatzen. *du* ad.
taldekeria
taldekide
talentu 1 'diru-banakoa'. 2 'gaitasun berezia'
talka 'elkar jotzea'
talka jo
talkaka
talkari izond.
talko '1 minerala, magnesio silikatoa'.
 2 'talko-hautsa, hauts bihurtutako talko minerala'
tallinndar (herritarra)
Talmud
talo 1 'arto-irinezko opila, mehea eta biribila'
talo(-)burdina
talo 2 *Bot.* 'landare batzuen (talofitoen) gorpuzkera'
talofito
talogile
tam-tam iz.
tamaina *Heg.*
tamaina hartu
tamal
tamalez
tamalgarri
tamarindo *Tamarindus indica*
tamariz *Tamarix gallica*
tamilera (hizkuntza)
tandem
tanga 1 *Bizk.* 'tanta'. 2 *Ipar.* 'ezkila-hotsa'. 3 (jantzi mota)
tangente

tango

tankan adlag. 'airerik ez beste gasik iga-
rotzen uzten ez duela': *tankan itxia*.

tanke

tankera

tankeratu, tankera(tu), tankeratzen. *du*
ad.

tanpa-tanpa *Ipar*.

tanpez *Ipar*. 'bat-batean'

tanpoi

tanta: *ur-tanta*; *odol-tanta*.

tantai iz. eta izond.

tantaitsu

tantaka

tanto 1 'joko eta kirol batzuetako pun-
tua'. 2 'orbana': *zeru-zola urre-tantoz*
josten.

tantotu, tanto(tu), tantotzen. *da/du* ad.
'tantoz bete'

tantu* e. **tanto**

tanu 'larruak ontzeko erabiltzen den
gaia'

tanzaniar (herritarra)

taoismo

taoista

tapa

tapa-tapa

tapaki

tapatu, tapa(tu), tapatzen. *da/du* ad.

tapioka

tapitu izond. 'sarria': *bahe tapitua*.

tapiz

tapizaketa

tapizatu, tapiza, tapizatzen. *du* ad.

tapizatzaille

tapizeria: *tapizeria ederra paretetan*.

tapiztegi

tapoi

tapotz *Bizk*. 'tapoia, zipotza'

tarantula *Lycosa tarentula*

taratulu* e. **daratulu**

tarifa

tarin *Carduelis spinus*

tarrapata *Ipar*. 'zalaparta'

tarrapataka 'tarrapatan'

tarrapatan 'itsumustuan'

tarratada 'urratua'

tarratatu, tarrata, tarratatzen. *du* ad.
'urratu': *tenploko oihala tarratatu zen*.

tarro *Ipar*. 'handi samarra'

tarrotu, tarro(tu), tarrotzen. *Ipar*. *da/du*
ad. 'koskortu'

tarta

tartamutu *Heg*. 'totela'

tartarika iz. *Ipar*. 'berriketa, kalaka'

tartarikan adlag.

tarte

tartean

tarteko: *ez gorri eta ez zuri, tartekoa*
baizik.

tarteka

tarteka-marteka

tartekatu, tarteka(tu), tartekatzen. *du* ad.

tarteko iz. 'bitartekoa; senidea'

tarteko izan

tartetu, tarte(tu), tartetzen. h. **tartekatu**

tartiku *Euphorbia lathyris*

tashkentar (herritarra)

tasun iz. 'ezaugarria, nolakotasuna'

tatarrez *Bizk*. 'arrastaka'

tati egin 'eskaini eta ez eman'

tato *Bizk*. 'zati handia': *okela-tatoa*.

tatuatu, tatua, tatuatzen. *da/du* ad.

tatxa

tatxagabe

taula

taulada *Ipar*.

taulen *Ipar*. 'baratze-arloa'

taupada

taupadaka

taupaka

tautologia

taxi

taxidermia

taxidermista

taxilari

taxista* e. **taxilari**

taxu

taxuz

taxugabe

taxugabeko

taxutu, taxu(tu), taxutzen. *du* ad.

tbilistar (herritarra)

te 1 "t" letraren izena

te 2 *Thea sinensis*

teatro

teatrogile

teatrozale

tegi iz. 1 'abere edo tresnenezako toki itxia'. 2 *Bizk. g.er.* 'aldra, multzo handia'

tegucigalpar (herritarra)

teherandar (herritarra)

teila

teila-perretxiko

teila-belar *Sempervivum tectorum.*

Sin. **teilatu-belar**

teilaberritu, teilaberrri, teilaberritzen. *du* ad. 'erreteila egin'

teilagín

teilagintza

teilape

teilatu

teilatu-belar *Sempervivum tectorum.*

Sin. **teila-belar**

teilatupe

teileria

teinkatu* c. **tenkatu**

teiu *Zub.* 'zikina, lohia'

teiotu, teiu(tu), teiutzen. *Zub. da/du* ad. 'zikindu'

tekla *Heg.*

teknika

teknikari iz.

tekniko izond.

teknokrata

teknokrazia

teknologia

teknologiko

tela

telebista

teleferiko

telefonatu, telefona, telefonatzen. *dio* ad.: *bihar telefonatuko dizut.*

telefonía

telefonista 'telefonozaina'

telefono

telefonoz deitu

telefonozain

telegidatu, telegida, telegidatzen. *du* ad.

telegrafía

telegrafista

telegrafo

telegrama

teleikusle

telekomunikazio

teleologia

teleosteo

telepatía

telepatiko

telesaió

teleskopio

telex

telugu (hizkuntza)

tema

temati

tematsu

tematu, tema(tu), tematzen. *da* ad.

temoso *Herr.*

teniente *Heg. Sin.* **lotinant**

tenis

tenislari

tenk egin 'gelditu'

tenka *Tinca tinca*

tenkatu, tenka, tenkatzen. *du* ad. 'tiratuz zurrundu'

tenor

tenore 'garaia, ordua'

temperatura

tenplu

tentabide

tentagarri iz. eta izond.

tentaldi

tentatu, tenta, tentatzen. *du* ad.

tentatzaile

tentazio

tente

tente-potente adlag.: *ate aitzinean zegoen tente-potente.*

tentel

tenteldu, tentel(du), tenteltzen. *da/du* ad.

tentelkeria

tenteltzar

tentetu, tente(tu), tentetzen. *da/du* ad.

tentsio

tentu

teodízea

teodolito

teogonia

teokrazia

teologal

teologia

teologiko

teologo

teontzi

teorema

teoria
 teorialari
 teoriko
 teosofia
 terapeuta
 terapeutika
 terapeutiko
 terapia
 tergal
 terma
 termal
 termiko
 terminal iz.
 termino 'teknika hitza': *hizkuntzalaritza-ko terminoa*.
 terminologia
 termita
 termitategi
 termodinamika
 termodinamiko
 termometro
 termostato
 terrakota
 terral 'lehor-haizea'
 terresa
 terresa *Bizk.* 'garbitzeko ontzia'
 terrenta *Ipar.*
 terrenteria *Ipar.*
 terrore
 terrorismo
 terrorista
 tertulia *Heg.*
 tertzio *Bizk.* 'unea, puntua'
 tertzioan 'neurri egokian'
 tesi
 tesoro *Heg.* h. *altxor*
 test
 testamentu
 testigantza *Heg.* 'lekukotasuna'
 testigu *Heg.* 'lekukoa'
 testigutza *Bizk.* 'lekukotasuna'
 testu
 testuinguru
 testulari *Bizk.* 'elkarrizketan, pasarte errimadunak lotzen saiatzen dena'
 tetanos
 tetele *Ipar.* eta *Naf.* 'ergela'
 tetelekeria *Ipar.* eta *Naf.*
 tetraedro

tetrarka
 thailandiar (herritarra)
 thailandiera (hizkuntza)
 thimphutar (herritarra)
 tibetera (hizkuntza)
 tifo
 tifus
 tigre *Panthera (tigris) sp.*
 tiki-taka
 tila* e. ezki(-)lore
 tilape 'itsasontziaren urpeko zatia'
 tilista* e. dilista
 timo *Anat.*
 tina 1 'suil-mota'
 tina 2 'kuskula'
 tinbal *Akust.*
 tinbre *Akust.*
 tinbutar (herritarra)
 tindarazi, tindaraz, tindarazten. *dio ad.*
 tindategi
 tindatu, tinda, tindatzen. *du ad.* 1 'ilea, ehunak... kolorez aldatu'. 2 *Ipar.* 'margotu, pintatu'
 tindatzaile
 tindu 1 'tindatzeko gaia'. 2 *Ipar.* 'pintatzeko gaia'
 tini *Zub.* 'goiko alde'
 tink adlag. *Zah.* 'tinki'
 tinkaldi
 tinkarazi, tinkaraz, tinkarazten. *dio ad.*
 tinkatu, tinka, tinkatzen. *du ad.*
 tinkatzaile
 tinki adlag.
 tinko izond. eta adlag.
 tinkotasun
 tinta
 tintatu* e. tindatu
 tintoletta *Prionace glauca*
 tintontzi
 tipi-tapa
 tipiko
 tipo
 tipografia
 tipologia
 tipula *Allium cepa*
 tipulatx *Allium ascalonicum*
 tipustapan *Ipar.* g.er. 'bat-batean, betetan'

tipustapast *Ipar.***tipustapastean** 'bat-batean'**tipustapasteko** 'bat-bateko'**tira 1** *Heg.:* zortzi orduko lana?; askotxo duk, baina, tira, nahi duenak egin dezala; frantsesa? tira, tira! nola izango da ba frantsesa?**tira ahala (tira)** 'indar guztiarekin': tira ahala lanean; jo aitzina tira ahala tira.**tira 2 iz.** 'eskari edo salmenta handia' tira egin**tirabira** 'gorabehera, liskarra'**tirabiran****tirabira egin** *Bizk.* '(itsasontziak) irauli'**tirabiraka****tiradera****tiragale:** tiragalea(k) egin; tiragaleak atera.**tirain** *Ipar.* 'olatua'**tiraka****tiraldi****tiramen****tiranar** (herritarra)**tirania****tiranizatu**, tiraniza, tiranizatzen. *du* ad.**tirano****tiranokeria****tiranotasun****tirari** *Ipar.* 'tiro egilea'**tiratu**, tira(tu), tiratzen. *du* ad.**tiratzaile****tiro****tiro egin****tirogai****tiroka****tirokatu**, tiroka(tu), tirokatzen. *du* ad.**tiroketa****tirria****tirriagarri****tirriarazi**, tirriaraz, tirriarazten. *du* ad.**tirriatu**, tirria(tu), tirriatzen. *da/du* ad.**tirrin** onomat.**tirrit** *Ipar.***tisi** *Heg. Herr.* 'hetika, tuberkulosia'**tisiko** *Heg. Herr.***tita** *Ipar.* 'orban txikia'**titare****titi****titiburu****titiko** iz. 'titia hartzen duen haurra': haurren eta titikoen ahotik.**titulikatu**, titulika, titulikatzen. *Ipar. du* ad. 'balakatu, losintxatu'**titulu****tituludun****tiuta** *Ipar.* 'txioa'**tiutaka****to 1** 'gizonezkoei edo animalia arrei deitzeko hitza'**to 2** 'tori'**tobera****tobera-mustra****togoar** (herritarra)**toil 1** *Mustelus mustelus***toil 2** batez ere *Ipar.* izond. 'pisua, motela': gorputza toil delarik, loa uxatzea zail da.**toildu**, toil(du), toiltzen. *da/du* ad.**tok** pisin (hizkuntza)**toka 1** adlag. 'gizonezko bati hika'**toka 2** iz. 'jokoa'**tokamen** *Heg.:* irabazietan bakoitzari dagokion tokamena.**tokatu**, toka(tu), tokatzen. *Heg. da/zaio* ad. *Herr.***toketa** 'gizonezkoarekiko hitanoa'**tokhariera** (herritarra)**toki****-en tokian****tokian tokiko****tokitan:** tokitan dabil!**tokitara:** tokitara joan da!**tokialdaketa****tokialdatu**, tokialda, tokialdatzen. *da/du* ad.**tokika** adlag. 'han eta hemen'**tokikotasun****tokikotu**, tokiko(tu), tokikotzen. *da* ad. 'bertakotu'**tokilabilaso** *Ipar.* 'aitonaren aitona, tokilaso'**tokilaso** *Ipar.***tokilo** *Ipar.* 'moldakaitza, jendetasunik gabea'**tokiotar** (herritarra)**tokiratu**, tokira(tu), tokiratzen. *da/du* ad.**tolare*** e. **dolare**

tolerante
tolerantzia
toles
tolesdun
tolesgabe
tolesgabeki
tolesgabetasun
tolesgarri
toleskeria
toleskor
tolestaile
tolestatu h. **tolestu**
tolestu, toles(tu), tolesten. *du* ad.
tolestura
tolet 'arraunei eusteko ziria'
tolostu* e. **tolestu**
tomate *Lycopersicon esculentum*
tomismo
tomista
tomo *Sin.* **liburuki**
tona 1 'mila kilo'
tona 2 *Zub.* 'orbana'
tonatu, tona(tu), tonatzen. *Zub. da/du* ad.
 'orbandu, lohitu'
tonba *Ipar. Zah.* 'hilobia'
tonbola
tonelada* e. **tona 1**
tongatar (herritarra)
tongera (hizkuntza)
tontakeria
tonto 1 'ergela, zozoa'. 2 *Ipar.* 'motela'
tontoki
tontor
tontordun
tontorka 'gainezka': *bi saski handi tontorka beteak.*
tontortu, tontor(tu), tontortzen. *du* ad.:
 egurrez tontortutako gurdia; isatsa tontorturik.
tontotasun
tontotu, tonto(tu), tontotzen. *da/du* ad.
tontotzar
tonu
topa
 topa egin
topaleku
topatu, topa(tu), topatzen. *du* ad.
topazio
tope 'talka'

topeka 1 adlag. 'talkaka'. 2 iz. 'talka':
 ahari-topeka ikustera.
topiko iz. eta izond.: *hizlari horrek topiko ugari erabiltzen du; gai topikoa.*
topina* e. **tupina**
topo
 topo egin
 topo eragin
 topoz **topo**
topografia
topografo
topologia
toponimia
toponimo
torax
toreatu, torea, toreatzen. *du* ad.
toreatzaile
tori
torloju
torlojugintza
tormenta *Ipar. Zah.* 1 'ekaitza'. 2 'tormentua'
tormentatu, tormenta(tu), tormentatzen.
 du ad.
tormentu
tornado
tornu
torpedo
torrada: *inauterietan torradak jaten dira.*
torraka *Ipar.* 'igurtziz'
torratu, torra, torratzen. *Ipar. da/du* ad.
 'igurtzi'
torre* e. **dorre**
torropilo *Ipar.* izond. 'potoloa': *mutiko torropiloa.*
torta *Ipar.* izond. 'motela': *pilota torta.*
tortika: *ehun urteko tortika zuen lapiko haren ipurdiak.*
tortikatu, tortika(tu), tortikatzen. *da/du* ad.
tortilla *Heg.* 'arrautzopila'
tortolos
 tortolosetan
tortura
torturatu, tortura(tu), torturatzen. *du* ad.
torturatzaille
tortxa *Ipar.* 'zuzia'

toska: *toska edo lur zuriarekin portzelana egiteko.*

tosta 'txalupetako jarlekua'

tostarte

tostarteko

total 1 *Ipar.* 'laxoa, zabarra'. 2 'osoa, erabatekoa'

total egin *Gip. Herr.* 'mozkurtu' (batez ere partizipio moduan erabilia): *total egina zegoen.*

totalitario

totalitarismo

totalkeria *Ipar.* 'laxokeria, zabarkeria'

total

total-motel

total-moteltasun

total-moteltsu adlag.

totaldu, **total(du)**, **toteltzen**. *da/du* ad.

totalka

totalkeria

toteltasun

totem

toto 1 *Haur.* 'txakurra'. 2 'auzolanean-eta ari izan direnei eskaintzen zaien otordua'

totolo 1* e. **potolo**

totolo 2 'ergela'

totolotu, **totolo(tu)**, **totolotzen**. *da/du* ad.

toxa 'tabakoa gordetzeko zorroa'

toxiko

toxikologia

toxikotasun

toxina

traba

traba egin

trabagarri

trabailarazi, **trabailaraz**, **trabailarazten**.

Ipar. Zah. du ad.

trabailari *Ipar. Zah.*

trabailatu, **trabaila**, **trabailatzen**. *Ipar. Zah.* da ad.

trabailu *Ipar.*

trabatu, **traba(tu)**, **trabatzen**. *da/du* ad.

trabes 1 iz. 'apustua'

trabes 2 *Bizk.* adlag. h. **trebes**

trabeskatu, **trabeska(tu)**, **trabeskatzen**. du ad. 'zeharkatu'

trabesti

trabuko *Heg.*

traditu, tradi, traditzen. *du* ad. *Zah.* 'saldu, saldukeria egin'

tradizio

tradizional

tradizionalismo

tradizionalista

tradiziozale

trafikari

trafikatu, **trafika**, **trafikatzen**. *du* ad.

trafikatzaile

trafiko (merkataritzakoa eta drogena)

tragatu, **traga**, **tragatzen**. *du* ad. 1 *Gip.*

Zah. 'irentsi'. 2 *Bizk. Lgart.* 'hil (batez ere animaliak)'

tragaza 'gezia'

tragedia

tragiko

trago

trahitu* e. **traditu**

traidore

traidorekeria

traila: *behia trailan hartuta etxera eramandu.*

trailer

traineru

traje *Heg.*

traka *Ipar.* 'itxura': *trakatik ageri da laboraria dela.*

trakea

trakeotomia

trakeskeria

trakeski

trakestu, **trakets/trakestu**, **trakesten**. *da/du* ad.

trakets

traktore

trakzio

tramana *Myliobatis aquila*

tramankulu

trambia

trankart *Bizk.* 'iruzurra'

trankart egin *Bizk. g.er.*

trankil

trankildu, **trankil(du)**, **trankiltzen**. *da/du* ad.

trankilki *Ipar.*

trankiltasun

trampa

trampal 'bi maila-sailen arteko zati laua'

transatlantiko
transformadore
transformatu, transforma, transforma-
 tzen. *da/du* ad. 'eraldatu, formaldatu'
transformazio
transformismo
transfusio
transistore
transkribatu, transkriba, transkribatzen.
du ad.
transkripzio
translazio *Geom., Astr.*
transmisio
transmititu, transmiti, transmititzen. *du*
 ad.
trantsitu *Gip.* 'korridorea'
trantsizio
trantze *Heg. Herr.: heriotzako trantzea.*
trapezio
trapu
trapukeria
trapuketari 'piltzarketaria'
 trasatlantiko* e. **transatlantiko**
 traskil* e. **trauskil**
traste
trasteleku
 trastero* e. **trasteleku**
tratabide
trataera
tratamendu
tratante *Heg. h. tratulari*
tratatu, trata, tratatzen. *du* ad.
tratu
 tratuan
tratugile h. **tratulari**
tratulant *Ipar. h. tratulari*
tratulari
trauma
traumatiko
traumatismo
traumatizatu, traumatiza, traumatiza-
 tzen. *da/du* ad.
traumatologia
trauskil
trauskildu, trauskil(du), trauskiltzen.
da/du ad.
trauskilkeria
traza 1 *Ipar.* 'azterna'. 2 *Herr.* 'itxura'
trazatu, traza(tu), trazatzen. *du* ad.

trebakuntza
trebarazi, trebaraz, trebarazten. *du* ad.
trebatu, treba, trebatzen. *da/du* ad.
trebe
trebekeria
trebeki
trebes adlag. 'zeharka'
trebeska
trebetasun
trebezia
trebukagarri *Ipar.*
trebukatu, trebuka, trebukatzen. *Ipar.*
da/du ad. 'oztopatu, behaztopatu'
trebuku *batez ere Zub.*
treffa *Ipar. h. hirusta*
tregoa 'menia, su-etena, gudu-etena'
 tregoharri* e. **trikuharri**
 treneru* e. **traineru**
tremes
tren
 tren(-)geltoki
 tren laster
trenbide
trenkada *Ipar.* 'holtza, pareta mehea'
trenkarazi, trenkaraz, trenkarazten. *Ipar.*
du ad.
trenkatu, trenka, trenkatzen. *Ipar. du* ad.
trenkatzaile
trenpatu *Ipar. g.er. du* ad. 'busti'
trenpu *Ipar.*
trenputxartu, trenputxar, trenputxartzen.
Ipar. da/du ad. 'alditxartu'
trenzain
trepeta 'tramankulua, tresna'
trepetxu pl. 'lanabesak': *txabola bat tre-*
petxuak gordetzeko.
tresabi *Gip.* 'ganbela, aska'
tresna
tresnagabetu, tresnagabe(tu), tresnaga-
 betzen. *du* ad.
tresnatu, tresna(tu), tresnatzen. *du* ad.
 'tresnak ipini zamariari-eta'
tresnatzar
tresneria
tresor *Ipar. Zah. (-r- bakunarekin)* 'al-
 txorra'
tretza 'arrantzurako soka amuduna'
triangelu
tribu

tribunal *g.g.er.* 1 'auzitegia'. 2 'epaima-haia'

triedro

trigonometria

trigonometriko

trikaldi *g.g.er.* 'geldialdia'

trikatu, trika, trikatzen. *Ipar. Zah. g.g.er.* 'gelditu'

trikatz

triki-traka adlag.: *triki-traka joan.*

trikimailu

trikimako *Bizk. pl.* 'zurezko zangoak'

trikina *Trichinella spiralis*

trikinosi

trikiti

trikitilari

trikota *Ipar.* 'jertsea'

trikotatu, trikota(tu), trikotatzen. *Ipar. du ad.*

trikotatzail

triku *Erinaceus sp. Sin. kirikino, sagarroi*

trikuharri

trikun-trakun egin *Ipar.* '(buhameek) ebatsi'

trilioi

trimindu, trimin, trimintzen. *Bizk. du ad.* 'suntsitu, desegin, birrindu'

trineo* e. lera 1

trinitate h. hirutasun

trinitatear (herritarra)

trinket

trinketlari

trinko

trinkotasun

trinkotu, trinko(tu), trinkotzen. *da/du ad.*

trintxa 'zura lantzeko tresna'

trintxera *Heg. g.er.* 'lubakia'

tripa

tripa-handi

tripako min

tripakada

tripaki

tripala 'tripako mina'

tripaldi *Lgart.* 'tripakada'

tripaundi *Heg. Lgart.*

tripazain

tripazainkeria

triperre *Lgart.* 'ipurterrea'

tripoliar (herritarra)

tripontzi

tripot *Ipar. eta Naf.* 'odolkia, odolostea'

tripotx 'ardi-erriak'

triptiko

triptongo

triska 'jauzia, dantza'

triska egin

triskantza

triskari

triskatu, triska(tu), triskatzen. *du ad.* 'apurtu, suntsitu'

triskilatu, triskila(tu), triskilatzen. *du ad.* 1 'triskatu, desegin'. 2 'ardiei-eta ilea moztu'

tristagarri

tristarazi, tristaraz, tristarazten. *du ad.*

tristatu, trista, tristatzen. *da/du ad.*

triste

tristeagotu, tristeago(tu), tristeagotzen. *da/du ad.*

tristeki

tristerik

tristetason

tristetu* e. **tristatu**

tristezia

tristura

triziklo

trobadore

trofeo

troglodita

troinu *Bizk.* 'korapiloa'

troka

trokate

trokatu, troka(tu), trokatzen. *Bizk. da/du ad.* ('oinak eta) bihurritu'

trolebus

tronadura *Ipar.* 'zolidadura'

tronatu, trona, tronatzen. *Ipar. du ad.* 'tronadura ezarri'

tronboi

tronbosi

tronko *Zah. h. enbor*

trono* e. **tronu**

tronpa

tronpagarri *Ipar. Herr.*

tronpatu, tronpa(tu), tronpatzen. *Ipar. da/du ad. Herr.* 'nahasi, engainatu'

tronpatzail *Ipar. Herr.*

tronperia *Ipar. Herr.* 'engainua'
tronpeta
tronpetari
trontza *Sin. arpan*
trontza(-)zerra
trontzalari
tronu
tropa
tropel 1 *Zah.* 'samalda'. 2 *Kirol.* (txi-
 rrindularitzakoa)
tropelean
tropelka
tropikal
tropiko
tropo
troposfera
troska 'karezko geruza'
troska(-)ur 'ur kareduna'
troskismo
troskista
trosta: *trostan dabil zaldia, ez lauhazka.*
trostaka adlag. 'trostan'
troxa pl. 'haur-oihala'
troxatu, troxa(tu), troxatzen. *du ad.*
trufa *Ipar.* 'iseka, burla'
trufaz
trufaka
trufania *Ipar.* 'epifania'
trufari *Ipar.*
trufatu, trufa(tu), trufatzen. *Ipar. da/du ad.*
trufatzaile *Ipar.*
truk 1 *batez ere Ipar.* adlag. 'truke'. 2 iz.
 (karta-jokoa): *trukean ari ziren.*
trukada 'truketa, trukatzea'
truakaera
trukakor *Mat.*
trukatu, truka, trukatzen. *du ad.*
trukatzaile
trukatze
truke 1 iz. 'trukatzea': *diru-trukea.* 2 ad-
 lag.: *hire gorputza nire arimaren truke.*
trukean: *ardoaren trukean irungo di-*
zut; besteentzat dirutan eta zuretzat
laztan-trukean.
trukes 1 *Ipar.* iz. *batez ere pl.* 'kurrikak'.
 2 izond. 'traketsa'
trumilka
trumoi
trumoitu

trumonada *Bizk.* 'trumoia'
trumonira *Bizk.* 'San Juan iratzea'
trunpilo batez ere *Ipar.* 'handitua, kos-
 korra'
trust *Ekon.*
truxu batez ere *Bizk.* 'euri-jasa'
tsar
tsarina
tse-tse euli *Glossina morsitans*
tsongera (hizkuntza)
tswanera (hizkuntza)
ttantta *Adkor.*
ttattar 1 *Ipar.* iz. 'tximeleta-irudiko le-
 poko xingola'. 2 izond. 'txatxarra'
ttipi *Ipar. edo Lit.* 'txikia'
ttuntun *Adkor.* 'tuntuna, danbolina'
tu
tu egin
tuaxa *Ipar.* 'mertxika'
tuberkulosi
tuhuta* e. **turuta**
tuka
tulipa *Tulipa gesneriana* etab.
tulunbio *Ipar. edo Lit.* 'amildegia'
tuna* e. **tona** 2
tunante *Heg. Herr.*
tunel
tungsteno
tunika
tunisiar (herritarra)
tunistar (herritarra)
tuntik *Ipar.* (ezezko perpausetan) 'tutik'
tuntun 1 iz. 'danbolina'
tuntun 2 izond. (emakumeez mintzatuz)
tuntundu, tuntun(du), tuntuntzen. *da/du*
ad.
tuntur 1 *Bizk.* 1 iz. 'muturra'. 2 izond.
 'kakotua, makurra'
tuntur 2 *Ipar.* izond. 'konkorduna'
tuntux (arrantzarakoa)
tupa 'tuparria'
tuparri
tupiki (burdin mota)
tupina
tupinagile
tupust egin 'oztopatu'
tupust eragin
tupustarri
tupustean *Ipar.* 'bat-batean'

tupusteko *Ipar.* 'bat-batekoa'
turbina
turbustu, turbuts/turbustu, turbusten.

Zub. da/du ad. 'uhertu, arretu'

turismo

turista

turkesa

turkiar (herritarra)

turkiera (hizkuntza)

turkmeniera (hizkuntza)

turkmenistandar (herritarra)

turko

turroi

turrusta *Ipar.:* *iturriko turrusta.*

turrustan

turrustaz

turrustaka

turrut

turрут *egin Ipar.* 'porrot egin'

turtuki 'azelina'

turuta

tute *Heg.* (karta-jokoa): *tutean jokatu.*

tutik (ezezkoetan) 'ezer ere ez': *euska-*
raz tutik ez zekiela; nire erreguek ez
dute tutik ere balio.

tutore

tutoretza

tutu 1 'hodia'. 2 'turuta, adarra'

tutulikatu, tutulika, tutulikatzen. *g.er. du*
 ad. 'engainatu, liluratu'

tutxulo* e. **dutxulu**

tuvalutar (herritarra)

tuztatu, tuzta, tuztatzen. *du* ad.

txabola

txadar (herritarra)

txahal

txahalki

txairo

txairotasun

txakal *Canis aureus* eta *Canis adustus*
 eta *Canis mesomelas*

txakil *Bizk. g.er.* 'ahula'

txakolin

txakolindeg

txakur *Canis familiaris*

txakur(-)amets

txakur(-)eztul

txakur handi

txakur txiki

txakurkeria

txakurki 1 iz. 'txakur-haragia'

txakurki 2 adlag. 'maltzurki'

txakurkume

txakurtegi

txalaparta

txalapartari

txalburu *Gip.* 'zapaburua'

txaldan

txaldandu, txaldan(du), txaldantzen.

da/du ad.

txaldankeria

txaleko *Heg.* 'barneko motza'

txalet *Heg.*

txalma (basta mota)

txalmagin

txalmagintza

txalmatu, txalma(tu), txalmatzen. *du* ad.

txalo

txalo(ak) jo

txalo egin

txalogarri

txaloka

txalokatu, txaloka(tu), txalokatzen. *du* ad.

txalotu, txalo(tu), txalotzen. *du* ad.

txalupa

txaluparatu, txalupara(tu), txalupara-
 tzen. *da/du* ad.

txalupari

txamarra 'jaka'

txanbelin *g.g.er.* 'polita'

txanbil *g.er.* 'suila'

txanda

txandan

txanda-pasa egin

txandaka

txandakako

txandakatu, txandaka(tu), txandakatzen.

da/du ad.

txandal *Heg.*

txandatu, txanda(tu), txandatzen. *da/du*
 ad.

txanel (txalupa mota)

txango

txangurru *Maja squinado*

txanka 1 *Bizk.* 'hanka'. 2 pl. 'makuluak'.
 3 (karta)

txano 1 'burua estaltzekoa'. 2 'kafe-
 -ira(ga)zkia'

txanpa 1 'estropadetan' arraunaldi bizkorra'

txanpa 2 *Zub.* 'zaunka'

txanpain* e. xanpain

txanpiñoi *Heg. Herr.* h. barrengorri

txanpon

txanpu* e. xanpu

txantxa

txantxetako

txantxetan

txantxangorri *Erithacus rubecula*

txantxar

txantxil 'ontzi zilindrikoa, esnea neurtu eta banatzekoa'

txapa *Heg.*

txapel

txapeldun

txapelgorri 'mikeletea; erreketea'

txapelketa

txapeloker *Lgart.* 'guardia zibila'

txapin

txapista *Heg.*

txaplata *Bizk.* 'enplastua'

txapligu *Bizk.* 'suziria'

txar

txara 1 'zuhaixka'. 2 'txara-eremua'

txaraka 'txara'

txaratila

txarkeria

txarki

txarpoil *Zub.* 'ezkaia'

txarraldi

txarranpin *Gip.* 'elgorria'

txarrantxa

txarrantxari

txarrantxatu, txarrantxa(tu), txarrantxatzen. *du* ad.

txarretsi, txarrets, txarresten. *du* ad.

txarriboda *Bizk.*

txarro *Gip.* 'pitxerra'

txartasun

txartel

(txartel-)leihatila

txarteldegi

txarto *Bizk.*

txartu, txar(tu), txartzten. *da/du* ad.

txatal

txa-txa-txa

txatxala *Bizk.* 'mamala'

txatxar *Bizk.* 'hutsala'

txatxu

txatxukeria

txatxutu, txatxu(tu), txatxutzen. *da/du* ad.

txegoste 'digestioa'

txeke

txeketegi

txekiar (herritarra)

txekiera (hizkuntza)

txekor *Gip.*

txekoslovakiar

txelo 'biolontxelo'

txepel

txepeldu, txepel(du), txepeltzen. *da/du* ad.

txepelkeria

txepeltasun

txepetx *Troglodytes troglodytes*

txera

txeratsu

txeratu, txera(tu), txeratzen. *du* ad.

txermen *Gip.* 'udarea, madaria'

txerpolari

txerrama

txerren

txerri *Sus scrofa*

txerri(-)bazka

txerri-jan

txerri(-)korta *Bizk.*

txerrikeria

txerriki

txerrikume

txerritegi

txerritoki

txerrizain

txertaka

txertaketa

txertatu, txerta, txertatzen. *du* ad.

txertatze

txerto

txetxu *Bizk.* 'eduki-neurri zaharra, pinta-laurdena'

txewera (hizkuntza)

txibia *Sepia officinalis*

txibierro

txibista 'begizta'

txigor

txigorgailu

txigorki

txigortu, txigor(tu), txigortzen. *du* ad.:
ogi txigortua.

txiker *Bizk.* 'txikia'

txikertu, txiker(tu), txikertzen. *Bizk.*
da/du ad.

txiki

txikitan

txiki-txiki egin

txikiagotu, txikiago(tu), txikiagotzen.
da/du ad.

txikierdi (edukiera-neurria)

txikigarri

txikikeria

txikitasun

txikito 'baxoerdia'

txikitu, txiki(tu), txikitzen. *da/du* ad.

txikitxo 'aukeran txikiegia'

txikizio

txikle *Heg.*

txiko *Bizk.* 'moxala'

txikoria *Cichorium intybus subsp. Sati-*
vum

txikot *Bizk.* 'soka lodia'

txil egin '(batez ere jokoetan) amore
eman'

txila *g.er.* 'almutea'

txilaba

txilar

txilardi

txiletar (herritarra)

txilibitari

txilibitu 1 (musika-tresna)

txilibitu 2 *Labrus bimaculatus*

txilin

txilin-belar

txilina* e. **txilin**

txilio

txilioka

txima

tximeleta *Lepidoptera*

tximinia

tximino *Ord. Primates*

tximinokeria

tximista

tximistargi

tximistorratz

tximitx* e. **zimitz**

tximu *Gip. h.* **tximino**

tximuera

txinal

txinalka

txinatar

txinbo *Sylvia sp.*

txindi 'pindarra, txingarra'

txindor *Bizk.* 'txantxangorria'

txindurri 'inurria'

txinel 'herrizaina'

txinera (hizkuntza)

txinga

txinga(-)eroate

txinga(-)proba

txingar

txingartu, txingar(tu), txingartzen. *da/du*
ad.

txinget *Bizk.* 'kisketa'

txingoka

txingor: *txingorra ari du, txingorra egin*
du.

txingorrada

txingude* e. **ingude**

txingurri* e. **txindurri**

txinpantze *Pan troglodytes*

txinparta

txinpartaka

txinpartatsu

txinpartatxo

txinta '(txorien) kantua'

txintaka

txintik: *txintik ere atera gabe*.

txintzarri 'zintzarri txikia'

txintxilla *Chinchilla laniger*

txintxirrin 'bularreko haurren jostailua'

txio 1 'txorien kantua'

txio 2 *Phylloscopus collybita*

txioka

txioketa

txiolari

txip *Inform.*

txipa *Phoxinus phoxinus. Sin. ezkailu*

txipi h. **txiki**

txipiroi *Loligo vulgaris*

txirbil *Sin. txirlora*

txiribiri 1 *Bizk.* 'tximeleta'. 2 'txirbila,
txirlora'

txirikorda

txirikordatu, txirikorda(tu), txirikorda-
tzen. *du* ad.

txirimoia *Annona cherimolia*

txirimoiondo

txirio* e. **xirio**

txirla

txirlo 'birla'

txirlora *Bizk. Sin. txirbil*

txiro

txirotasun

txirotegi

txirotu, **txiro**(tu), **txirotzen**. *da/du* ad.

txirpi *Bizk.* 'landareen mintegia'

txirribita* e. **xirribika**

txirrika

txirrin 'deitzeko tresna'

txirrindulari *Sin. bizikletari*

txirrindularitza

txirringa 'gurpila'

txirriskila *Serinus serinus*

txirrista

txirristada

txirritxirri *Bizk.* 'kilkerra'

txirtxilatatu, **txirtxila**, **txirtxilatzen**. *du* ad.:
katamotzen atzaparretan txirtxilatua.

txirtxir 'kilkerra'

txirula

txirulari

txiste *Heg. Herr.* 'izkirimiria'

txistor

txistu

txistu egin

txistuka

txistukari

txistukatu, **txistuka**(tu), **txistukatzen**. *du* ad.

txistulari

txit: *Jaun txit argia.*

txita

txitaldi

txitama

txitan adlag.: *oiloa txitan egon, ezarri.*

txitako: *txitako arrautzak.*

txitatu, **txita**(tu), **txitatzen**. *du* ad.

txitean-pitean

txito 1* e. **txita**

txito 2* e. **txit**

txitxar *Cicadinae*

txitxardin *Sin. angula*

txitxare* e. **zizare**

txitxarro *Trachurus trachurus*

txitxarro beltz *Trachurus picturatus*

txitxi *Haur.* 'haragia'

txitxi(-)burruntzi

txitxirio *Cicer arietinum*

txiza batez ere *Bizk.*

txiza egin

txizagura

txizalarri

txizati

txizontzi

txo Bizk. 'mutilentzako dei-hitza'

txofer *Heg. Herr.*

txoil Naf. adlag. 'guztiz, erabat': *nire kulpa txoil handiaz.*

txoko *Heg. Adkor.*

txokolate

txokolategile

txokor 'arto koskorra'

txolarre *Passer domesticus*

txolarte

txolin 'buruarina'

txolindu, **txolin**(du), **txolintzen**. *da/du* ad. 'pixka bat mozkortu'

txondor

txondortu, **txondor**(tu), **txondortzen**.
da/du ad. 'metatu'

txongo 'txerri-hezur giharduna'

txonta *Fringilla coelebs*

txopa

txopin 1 *Gip.* 'litro-erdia'

txopin 2 *Naf.* 'zotina'

txorakeria *Heg. Adkor.* 'zorakeria'

txoratu, **txora**, **txoratzen**. *Heg. da/du* ad.
Adkor. 'zoratu'

txori 1

txori(-)denda

(**txori**)-**jizugarri** 'txorimaloa'

txori 2 1 'koskorra'. 2 'ile-mototsa lo-
tzen duen begizta'

txoriburu

txorikume

txorimalo

txorizo

txoro *Adkor.* 'zoroa'

txorro *Heg.* 'zurrusta'

txorrota

txorrotxio

txorrotxioka

txorru *Carduelis chloris*

txorta 1* e. **sorta**

txorta 2 *Arrunk.*
txorta jo
txortan egin
txortalo *Mentha pulegium*
txorten
txor-txor adlag.: *txor-txor hizketan ari ziren, isildu gabe.*
txortxor iz. 'txorrotxioa'
txosna
txosten
txota *Heg.* 'txanka (karta)'
txotx
txotxo 'mutilentzako dei-hitza'
txotxolo
txotxolokeria
txotxolotu, **txotxolo(tu)**, **txotxolotzen.**
da/du ad.
txotxongilo
txu *Bizk.* 'txistua, listua, tua'
txukatu* e. **xukatu**
txukun izond.
txukundu, **txukun(du)**, **txukuntzen.**
da/du ad.

txukunkeria
txukunketa
txukunki
txukunkiro
txukuntasun
txuleta *Heg.*
txuliatu, **txulia(tu)**, **txuliatzen.** 1 *du* ad. 'toreatu'. 2 *da/du* ad. 'burla, iseka egin norbaiti'
txulo* e. **zulo**
txundigarri
txunditu, **txundi**, **txunditzen.** *du* ad.
txuntxur
txupatu, **txupa**, **txupatzen.** *Heg. du* ad. *Herr.*
txuri* e. **zuri**
txurro *Heg.*
txurrogile
txutxu-mutxu
txutxu-mutxuka
tzar
tzakeria
tzartasun

U

u "u" letraren izena
uagadugutar (herritarra)
ubarroi *Phalacrocorax sp.*
ubazter *g.er.* 'ur-bazterra'
ubel
ubeldu 1, **ubel(du)**, **ubeltzen.** *da/du* ad.
ubeldu 2 iz.: *ubeldu edo odolez betea.*
ubeldura
ubeltasun
ubelune
ubeluri *Ipar.* 'ubeldua'
ubeluritu, **ubeluri(tu)**, **ubeluritzen.** *Ipar.*
da/du ad. 'ubeldu'
ubera 1 'itsasontziak uzten duen arras-toa'
ubera 2 'itsasbehera'
ubide
uda
udaberri
udagoien *Bizk.* 'udazkena'

udal
udalbatza
udalbatzar
udalde
udaldi
udalehen *Bizk.* 'udaberria'
udaleku
udalerri
udaletxe
udaltzain
udaltzaingo
udara *Gip.* 'uda'
udare
udare(-)arbola 'udareondoa'
udareondo *Pyrus communis*
udaretze *Ipar. g.er.* 'udareondoa, mada-riondoa'
udate 'udaldia'
udatiar
udazken

uf interj. 'nekearen-eta adierazlea'
ufa 1 interj. 'pozaren adierazlea'
ufa 2 1 iz. 'ufakoa'. 2 izond. '(fruituez mintzatuz) hutsa'
ufada g.er. 'ufakoa'
ufaka adlag.
ufako *Ipar*.
ufatu, ufa(tu), ufatzen. *du* ad.
 ugadera* e. **igaraba**
ugalarazi, ugalaraz, ugalarazten. *du* ad.
ugalde 1 *Naf*. 'ibaia'
 ugalde 2* e. **uholde**
ugald, ugal, ugaltzen. *da/du* ad. 'ugari-tu'
ugalketa
ugalkor
ugalkortasun
ugaltze: *ugaltze-aparatua*.
ugandar (herritarra)
ugaraxo *Bizk*. 'igela'
ugari izond.: *uzta ugaria*; adlag.: *lana ugari dagoen tokia*.
ugariagotu, ugariago(tu), ugariagotzen. *du* ad.
ugariarazi, ugariaraz, ugariarazten. *du* ad.
ugaritasun
ugaritera (hizkuntza)
ugaritu, ugari(tu), ugaritzen. *da/du* ad.
ugaritze
 ugarte* e. **uharte**
ugatz
ugazaba
ugazabandre *Bizk*.
ugazama 'amaordea'
ugaztun
uger *Bizk*. 1 'herdoila': *ugerrak hartu dizkio horri bere ondasunak*. 2 'zolda'. 3* e. **igeri**
ugerdo *Bizk*. izond. 'zikina'
ugertsu *Bizk*.
ugertu, uger(tu), ugertzen. *Bizk. da/du* ad. 1 'herdoildu'. 2 'zikindu'
uhaga *Sin. ponpa*
 uhain* e. **uhin**
uhaitz *Zub*. 'ibaia'
uhal
 uhalde* e. **uholde**
uhanditu, uhandi, uhanditzen. *da/du* ad. g.er. 1 'harrotu'. 2 'urez hanpatu'

uhandre (*Euproctus*, *Triturus* eta *Amphiuma* espezieetako urlehortar batzuen izena)
uhar *Ipar*. 1 'uholdea'. 2 'euri-erauntsia'
uharka 1 adlag. 'erauntsika'
uharka 2 iz. 'urtegia'
uharroila *Zub*. 'erretena, ubidea'
uharte
uhartedi
uhartetar
uher batez ere *Ipar*. 'arrea'
 uherka* e. **uharka**
uhertasun
uhertu, uher(tu), uhertzen. *da/du* ad.
uhertze
uhin: *itsasoko uhinak*; *hots-uhinak*.
uholde
uhuri *Ipar*. 'hontzek eta egiten duten oihu luzea'
uhurika
ui *Bizk*. 'bikea'
 ujlde* e. **uholde**
ukabil
ukabildu, ukabil(du), ukabiltzen. *du* ad. 'eskua itxi'
ukabilka
ukabilkada
ukabilkari
ukabilkatu, ukabilka(tu), ukabilkatzen. *du* ad. 'ukabilez jo'
ukabilketa
ukabilko 'ukabil-kolpea'
ukaezin 'ezin ukatuzkoa'
ukaitza *Ipar*. 'jabetza, ondasuna'
ukakor
ukaldi 'kolpea'
ukaldika
ukaldikari
ukaldikatu, ukaldika(tu), ukaldikatzen. *da/du* ad.
ukalondo batez ere *Gip*. 'ukondoa'
ukamen
ukan, ukaiten. *Ipar. du* ad. 'izan'
ukandun *Ipar. g.er*.
ukapen
ukarai *Ipar*. 'eskumuturra'
ukarazi, ukaraz, ukarazten. *dio* ad.
ukatu, uka, ukatzen. *du* ad.
ukatzaila

ukatze
 ukazio
 ukendu
 uki iz. 'ukitzea'
 ukiarazi, ukiazaz, ukiazazten. *dio* ad.
 ukiera
 ukiezin
 ukiezintasun
 ukigabe
 ukigai
 ukigarri
 ukigune
 ukimen
 ukipen
 ukitu, uki, ukitzen. *du* ad.
 ukitzaile
 ukitze
 uko
 uko egin
 ukondo
 ukrainar (herritarra)
 ukrainera (hizkuntza)
 ukuilu
 ukurtu, ukur, ukurtzen. *Ipar.* eta *Naf.*
 da/du ad. 'makurtu'
 ulanbatortar (herritarra)
 ulergaitz
 ulergaitzasun
 ulergarri
 ulergarritasun
 ulermen
 ulertarazi, ulertaraz, ulertarazten. *dio* ad.
 ulerterraz
 ulertezin
 ulertezintasun
 ulertu, uler, ulertzen. *du* ad.
 ulertzaile
 ulitxa *Lap.* eta *Naf.* 'eltxoa'
 ulstertar (herritarra)
 ultimatum
 ultrahots
 ultramore
 ultrasoinu
 ulu *Bizk.*
 uluka
 umarazi, umaraz, umarazten. *du* ad.
 umatu, uma, umatzen. 1 *Ipar.* *du* ad. 'ji-
 poitu'. 2 *da* ad. 'umea(k) egin': *behia*
 umatu da.

ume
 umealdi *g.er.* 'sabelaldia'
 umedun
 umegile 'ume asko egiten dituen'
 umegorri *batez ere Bizk. Pei.*
 umekeria
 umeki iz.
 umekondo *Bizk.*
 umel *Bizk.* izond. 1 '(fruitu) heldu-hel-
 dua'. 2 'hezea'
 umeldu, umel(du), umeltzen. *Bizk. da/du*
 ad.
 umemoko
 umerri
 umetasun
 umeteria *Bizk.* 'ume-taldea'
 umetoki
 umetu 1, ume(tu), umetzen. *da/du* ad.
 'ume bilakatu'
 umetu 2* e. *umatu* 2
 umetxo
 umezain
 umezaro 'hautzaroa'
 umezurtz
 umezurztegi
 umidura 'hezetasuna'
 umil
 umildade *Heg. Herr.* 'umiltasuna, apal-
 tasuna'
 umildu, umil(du), umiltzen. *da/du* ad.
 umiliagarri *Ipar.*
 umiliatu, umilia, umiliatzen. *Ipar. da/du*
 ad. 'umildu, apaldu'
 umilki
 umiltasun
 umo
 umoki *g.er.*
 umontzi
 umore
 umoretsu
 umorista
 umotasun
 umotegi
 umotu, umo(tu), umotzen. *da/du* ad.
 unada *Bizk.* 'denboraldia, bolada'
 unadura *Ipar.* 'nekea, akitzea'
 unagarri *Ipar.*
 unai 'behizaina'
 unaldi *Ipar.* 'nekaldia'

unama 'soka sendoa'
unarazi, unaraz, unarazten. *du* ad.
unatu, una, unatzen. *Ipar. da/du* ad. 'ne-
 katu'
une
 unean-unean
 unean uneko
 unhatu* e. **unatu**
unibertsal
unibertsitario
unibertsitate
unibertso
unide *Ipar.* 'inudea'
uniforme
unitarismo
unitate
untxi *Oryctolagus cuniculus*
 untzi* e. **ontzi**
upa *Bizk.* 'upela'
upagin *Bizk.* 'upelgilea'
upategi
upel
upeleratu, upelera(tu), upeleratzen. *du*
 ad.
upelgile
upelgintza
upeltegi
ur
 ur(-)ahi 'paperak-eta itsastekoa'
 ur-bazter
 ur(-)emari
 ur-etorri iz.
 ur handi: *ur handitako arrantza*; *ur*
 handitako arraina ('eskarmentu handi-
 ko pertsona')
 ur(-)hegazkin
 ur-jauzi
 ur-laster
 uraga* e. **uhaga**
urakan
uraldi 'uholdea'
uralita *Heg.*
 uranditu* e. **uhanditu**
uranio
urardo
urardotu, urardo(tu), urardotzen. *du* ad.:
hizkuntza bera urardotua zegoen.
urartuera (hizkuntza)
uraska 'urez beteriko aska'

uraza *Lactuca sativa*
urbanizatu, urbaniza, urbanizatzen. *du*
 ad.
urbatu iz. 'baba, handitu urtsua'
urberritu, urberri, urberritzen. *du* ad.
 'ura aldatu': *garbitu den arropa urbe-*
 rritu.
urburu *Ipar.* 'iturburua'
urdai
urdaiazpiko
urdail
urdaileratu, urdaileira(tu), urdaileiratzen.
du ad.
urdain *Zah. g.er.* 'urdezaina'
urdaitegi
urdaki *Zub.* 'urdaia'
urdalde
urdama *g.er.* 'txerri ama'
urandegi *g.er.*
urdanga 1 'zerri emea'. 2 'emagaldua'
urde 1 iz. 2 izond.
urdekeria
urdeki iz.
urdetu, urde(tu), urdetzen. *da/du* ad.
g.er. 'zikindu'
urdezain *Ipar.*
urdin
urdinbelar *Isatis tinctoria*
urdinu, urdin(du), urdintzen. *da/du* ad.
urdinkara
urdintasun
urdinxka
urdu (hizkuntza)
urdun 'urtsua'
urduri
urduialdi
urdurikeria
urduritasun
urduritu, urduri(tu), urduritzen. *da/du* ad.
 uregazkin* e. **ur-hegazkin**
ureztabide
ureztatu, urezta, ureztatzen. *du* ad.
ureztatze
urgatzi, urgatz, urgazten. *Ipar. du* ad.
Zah. / Heg. dio ad. 'lagundu'
urgazle: *euskaltzain urgazlea.*
urgazpen *g.er.*
urgente
urgentzia

urguileria *Ipar.* Zah. 'harrokeria'
urguilu *Ipar.*
urguilutsu *Ipar.*
urgun *Naf.* 'herrena'
urgunka *Naf.*
uri 1* e. **euri**
uri 2* e. **hiri**
urin *batez ere Ipar. eta Naf.* 1 'gantz, koipea'. 2 'zukua'
urinean eman (haragikiak)
urindatu, urinda, urindatzen. *Batez ere Ipar. eta Naf. du ad.* 'gantzutu, koipetu'
urineko *Ipar. eta Naf. iz.* 'haragiki urinetan egosi-landua'
urinezatatu, urinezta, urineztatzen. *Batez ere Ipar. eta Naf. du ad.* 'koipeztatu'
urintsu *batez ere Ipar. eta Naf.* 'koipe-tsua'
urjauzi* e. **ur-jauzi**
urka
urka-bilur 'korapiloa, tiratuz begia estutzen zaiona'
urkabe
urkamendi
urkarazi, urkaraz, urkarazten. *du ad.*
urkatu, urka(tu), urkatzen. *du ad.*
urkatzaile
urkatze
urketa 1 *Ipar. adlag.* 'ur bila'
urketa 2 *Ipar. iz.* 'ur-piloa'
urki *Betula sp.*
urkidi
urkila
urkitz *Jasminum officinale*
urko* e. **hurko**
urkor
urkuldu, urkul, urkultzen. *Bizk. du ad.* 'aletu, aleak kendu'
urlehortar *Sin. anfibio*
urlia
urmael
urmargo *Sin. akuarela*
urmariatu, urmaria, urmariatzen. *Ipar. da/du ad. g.g.er.* 'suntsitu'
uro *Bos taurus primigenius*
uroilanda *Porzana sp.*
uroilo *Gallinula sp.*
uros *Ipar.* 'zorionsua'
uroski *Ipar.*

urostasun *Ipar.*
urpekari
urpeko iz. 'itsaspekoa'
urperatu, urpera, urperatzen. *da/du ad.*
urpetu, urpe(tu), urpetzen. *du ad.* 'urak estali, azpian hartu'
urra *Bizk. interj.* 'purra'
urraburu *Sparus aurata*
urradura
urragarri
urrako *Ipar. iz.* 'urratua, urradura'
urrakor
urrarazi, urraraz, urrarazten. *du ad.*
urraska adlag. 'urratsak eginez'
urrats
urratu 1, urra, urratzen. *du ad.*
urratu 2 iz.: *landareari urratu bat egin.*
urratzaile
urratze
urraza* e. **uraza**
urre
urrearrain *Carassius auratus*
urroboti *Ranunculus sp.*
urregile
urregin *Bizk.* 'urregilea'
urregintza
urregorri *batez ere Bizk.* 'urrea'
urrelili *Chrysanthemum sp. Sin. krisan-temo*
urrendu, urrent, urrentzen. *Zub.* 'bukatu, amaitu'
urreria
urretxindor *Luscinia megarhynchos*
urretxori *Oriolus oriolus*
urrezko
urreztatu, urrezta, urreztatzen. *du ad.*
urreztatzaile
urrezuri *batez ere Bizk.* 'zilarra'
urri 1 izond.
urri 2 iz. 'urtearen hamargarren hila'
urribelar 'bibelarra, bigarren epaiko belarra'
urrieta *Zub. iz.* 'urria'
urrikalarazi, urrikalaraz, urrikalarazten. *Ipar. du ad.*
urrikaldu, urrikal, urrikaltzen. *Batez ere Ipar. da/zaio ad.* 'errukitu': *Jauna, urrikal zakizkit; nagusia urrikaldu zen mirabe hartaz.*

urrikalkizun *Zah.* pred. eta izond. 'urri-
kalgarria, errukarria'

urrikalkor *Ipar.*

urrikalmen 'errukia'

urrikalmendu *Ipar.* 'errukia'

urrikalmendutsu *Ipar.* 'errukiorra'

urrikaltsu *Goi.:* Jainko urrikaltsua.

urrikaltze

urrikari *Ipar.* iz. 'errukia'

urrikarri izond. 'errukarria'

urriki 1 'damua'. 2 'errukia'

urrikitu, urriki(tu), urrikitzen. *da* ad.
1 *Ipar.* eta *Naf.* 'damutu'. 2 *Heg. g.er.*
'errukitu'

urrikitze

urri h. **urri** 2.

urrilo 'mandragora'

urrin 1 'usain ona'. 2 'usaina'

urrin 2* e. **urru**n

urrindatu, urrinda, urrindatzen. *Batez*
ere Ipar. du ad. 'lurrindu, usain gozoa
hedatu'

urrindatze

urrindu, urrin(du), urrintzen. *da/du* ad.

'kirastu, usain txarra hedatu'

urrineztatu, urrinezta, urrineztatzen. *du*
ad. 'urriñez igurtzi'

urrineztatze

urringai

urrints'u 'usain ona hedatzen duena'

urririk *Ipar.* 'doan'

urriroso *Ipar.* 'urribelarra, bibelarra'

urritasun

urritu, urri(tu), urritzen. *da/du* ad.

urritx *Russula cyanoxantha*

urritz* e. **hurri**tz

urrixa izond. '(abere) emea'

urruma

urrumaka

urrumatu, urruma(tu), urrumatzen. *du* ad.

urrun 1 adlag.: *herritik urrun bizi da.*
2 izond.: *Ekialde Urruna.*

urrunarazi, urrunaraz, urrunarazten. *du*
ad.

urrundanik *Ipar.* 'urrundik'

urrundu, urrun(du), urruntzen. *da/du* ad.

urrunkari *Ipar. g.er.* 'urrun heltzen
dena, helmen handikoa': *arma urrun-*
karia.

urrunkor

urruntasun

urruntxo

urrunxko

urruti 1 adlag. 2 izond.: *bazter urrutie-*
tatik zetozela.

urrutian

urrutira

urruti-min

urrutiratu, urrutira(tu), urrutiratzen.
da/du ad.

urrutitasun

urrutiitxo

urrutiixko

urrutizkin *g.g.er.* 'telefonoa'

urruxa* e. **urri**xa

urtabe (*urtabe ona, urtabe txarra* esapi-
deetan erabiltzen da, 'uzta oneko ur-
tea', 'uzta txarreko urtea' adieretan)

urtaldi *Ipar.* 'urtabea'

urtar

urtarazi, urtaraz, urtarazten. *Ipar. du* ad.

urtaro

urtarri

Urtats *Ipar.* 'Urteberri eguna'

urtatu 1, urta, urtatzen. *Ipar. du* ad.
'busti, ureztatu'

urtatu 2 izond. *g.er.* 'urte askokoa'

urte

Urteberri

urtebete: *urtebete pasatu zuen Amerike-*
*tan; *urtebete bat egon zen gaixorik e.*
urtebete egon zen gaixorik.

urtebetetze

urtebi iz. 'sagar-mota'

urteburu

urtegi

urtekal *Zub.* adlag. 'urtero'

urtekari

urtemuga

urtero

urteroko

urtetsu

urtetxo: *bere urtetxoak ditu aitona ho-*
rrek.

urteurren

Urtezahar

urtsu

urtu, ur(tu), urtzen. *da/du* ad.

urtukor* e. **urkor**
urtume 'urteko umea'; 'urteko adarra'
urtxakur 1 'arrantzaleei txalupako lane-
 tan laguntzen dien txakurra'. 2 'igara-
 ba'
urtxintxa *Sciurus sp.*
urtxori g.er. 'buztanikara'
urtzaile
urtze
 urtzi* e. **ortzi**
urtzintz *Ipar.* 'usina, doministikua'
uruguaitar (herritarra)
urxapal *Zub.* 'usapala'
urzale
urzo *Ipar.* h. **uso**
usadio
usagari *Nigella sativa*
usaia *Ipar.* eta *Naf.*
 usaian
 usaiako
usaimen
usain
 usain egin
 usain(-)belar
usaindu, **usain(du)**, **usaintzen**. 1 *da* ad.
 'usain txarreko bihurtu'. 2 *du* ad. 'us-
 natu, usain egin'
usaindun
usaingabe
usaingarri
usainka
usaintsu
usakume
usantza
usapal *Streptopelia turtur*
usategi
usatortola *Heg. g.er.* 'usapala'
usatu, **usa**, **usatzen**. 1 *du* ad. 'erabili'.
 2 *da* ad. *Zah.* 'ohitu'
usin 'doministikua, urtzintza'
 usin egin
 usin eragin
usna *Ipar.*
usnarazi, **usnaraz**, **usnarazten**. *du* ad.
usnatu, **usna(tu)**, **usnatzen**. *du* ad.
usnatze
uso *Columba sp.*
 uso-tortoil *Ipar.* 'usapala'
usoki

uspel 1 *Ipar.* 'ubela'
uspel 2 *Ipar.* 'ospela, laiotza'
uspeldu, **uspel(du)**, **uspeltzen**. *Ipar. du*
 ad. 'ubeldu'
uspeldura
uspelgune
uste
 uste izan
 uste on
 ustez
ustebide g.er.
ustekabe
 ustekabeen
 ustekabeko
 ustekaberik
 ustekabez
ustekeria *Ipar.*
ustekizun g.er.
usteko izond.: *hutsak eta huts ustekoak.*
ustel 1 izond.
ustel 2 iz. 'musean-eta, partida batean
 irabazi den saioaren adierazlea'
ustelarazi, **ustelaraz**, **ustelarazten**. *du* ad.
usteldu, **ustel(du)**, **usteltzen**. *da/du* ad.
usteldura *Ipar.*
ustelezin
ustelgaitz
ustelkeria
ustelkor
ustelkortasun
usteltasun
usteltze
ustezko izlag.: *ustezko laguna.*
ustiapen
ustiatu, **ustia**, **ustiatzen**. *du* ad.
ustiatze
usu 1 1 adlag. 'maiz, sarri'. 2 izond.:
gertaera usuak; ile usua 'ile ugaria'
 usuenik
usu 2 *Ipar.* 'zornea'
usuki *Ipar. g.er.* 'usu, maiz'
usutasun
usutu, **usu(tu)**, **usutzen**. *Ipar. da/du* ad.
ut *Bizk.* 'utikan': *ut hortik!*; *ut, ut, ut.*
utikan
utopia
utopiko
utzarazi, **utzaraz**, **utzarazten**. *dio* ad.
utzi, **utz**, **uzten**. *du* ad.

utzietsi, utziets, utziesten. *Ipar. du* ad. 'bertan behera utzi'

utziezin

uve "v" letraren izena

uve bikoitz "w" letraren izena

ux Bizk. interj. 'etxeko abereak uxatzeko hitza'

uxadan *Ipar. g.er.* 'izaina'

uxaldu, uxal, uxaltzen. *da/du* ad. 'zimel-du'

uxara *Ipar.* 'beherakoa'

uxaratu, uxara(tu), uxaratzen. *Ipar. da* ad. 'beherakoa izan'

uxarka

uxarrean

uxatu, uxa, uxatzen. *du* ad.

uxatzaile

uxo *Adkor.* 'uso'

uxter *Ipar.* 1 'samurra, beratza'. 2 'erra-za'

uxtertu, uxtter(tu), uxtterzen. *Ipar. da/du* ad. 'samurtu, beratu'

uzbekera (hizkuntza)

uzbekistandar (herritarra)

uzbeko (herritarra)

uzi Bizk. g.g.er. 'grina, irrika'

uzkailarazi, uzkailaraz, uzkailarazten. *Ipar. du* ad.

uzkaili, uzkail, uzkailtzen. *du* ad. 'irauli'

uzkaldu, uzkal, uzkaltzen. *du* ad. *g.er.*

'lotu, estekatu'

uzker Bizk. eta Ipar. 'puzkerra'

uzki

uzkin 'hondarra'

uzkinaxo *Ipar. Garrulus glandarius. Sin.* eskinoso

uzkur

uzkur egin

uzkurka

uzkurkeria

uzkurki

uzkurkor

uzkurraldi

uzkurtasun

uzkurtu, uzkur(tu), uzkurtzen. *da/du* ad.

uzkurtze

uzta

uztai

uztail

uztapiku '*Ficus carica*-ren fruitua'

uztar *Ipar.* 'ostikoa'

uztar-behi

uztar-idi

uztardura

uztargi 'ostadarra'

uztargile

uztargintza

uztarka *Ipar.* 'ostikoka'

uztarkide

uztaro

uztarpe

uztarperatu, uztarpera(tu), uztarperatzen. *du* ad.

uztarpetu, uztarpe(tu), uztarpetzen. *du* ad.

uztarrarazi, uztarraraz, uztarrarazten. *dio* ad.

uztarri

uztarri motz

uztartu, uztar(tu), uztartzen. *du* ad.

uztatu, uzta(tu), uztatzen. *Ipar. g.er. du* ad. 'uzta bildu'

uzte

V

v (uve)

vaduztar (herritarra)

valletar (herritarra)

vanuatuar (herritarra)

varsoviar (herritarra)

vatikanoar (herritarra)

vedette

vediko (hizkuntza)

vendera (hizkuntza)

venezuelar (herritarra)

versus

victoriar (herritarra)

vienar (herritarra)

vientiandar (herritarra)

vietnamdar (herritarra)
vietnamera (hizkuntza)
vilatar (herritarra)
vilniustar (herritarra)
vodka

volapük (hizkuntza)
volt
voltmetro
voyeur

W

w (uve bikoitz)
walkie-talkie
walkman
washingtondar (herritarra)
waterpolo
watt
wattmetro
wellingtondar (herritarra)

western
whiski
whiskitegi
windhoektar (herritarra)
windsurf
wolfram
wolofera (hizkuntza)

X

x (ixa)
xabal *Adkor.* 'zabala'
xabalina
xaboi
xabor 1 *iz. Ipar. Adkor.* 'zaborra'.
 2 *izond. Zub.* 'hauskorra'
xafía
xafílatu, **xafía(tu)**, **xafílatzen**. *du* ad.
xagu* e. **sagu**
xaguxar* e. **saguzar**
xah (Pertsiakoa)
xahako *Ipar.* 'zahatoa'
xahal* e. **txahal**
xahar *Adkor.*
xahu *Ipar.* *izond.* 'garbia'
xahu naiz, **xahu gara** 'galdua naiz;
 galduak gara'
xahuarazi, **xahuaraz**, **xahuarazten**. *dio*
 ad.
xahubide
xahugarri
xahuki
xahupen

xahutasun
xahutu, **xahu(tu)**, **xahutzen**. *du* ad.
 1 *Ipar. eta Naf.* 'garbitu'. 2 'eralgi,
 gastatu'. 3 *Ipar.* 'suntsitu, hondatu'
xahutzaile
xahutze
xai *Ipar. g.er.* 'sotoa, upategia'
xainda* e. **txanda**
xake
xake-joko
xake-mate
xakel *Gip.* 'igela'
xakelari
xakur *Lap. eta Naf. Adkor.*
xalant 1 *Ipar.* 'txanela'
xalant 2 'galaia'
xalantzain
xalantzaingo
xalo
xaloki
xalotasun
xalupa* e. **txalupa**
xamar 1 *Ipar. eta Naf.* 'jantzia'

xamar 2 *Adkor.* 'samarra'
xamardun *Ipar.* 'xamarra janzten duena; baserritarra'
xamur *Adkor.* 'samurra'
xanda* e. **txanda**
xanfarin *Ipar.* 'buru-arina'
xango 1 *Ipar.* 'txanka (karta)'
xango 2 *Ipar. Adkor.* 'zangoa'
xangrin *Ipar.* 'atsekabea'
xano* e. **txano**
xanpain
xanpu
xantaia
xantre *Ipar.* 'eliz kantaria'
xapel* e. **txapel**
xar* e. **txar**
xara* e. **txara**
xaramela *Ipar.*
xaramelatu, xaramela(tu), xaramelatzen. *Ipar. du ad.*
xaratila* e. **txaratila**
xarbo *Ipar. Adkor.* 'zarboa'
xarbot *Ipar.* 'ezkaia'
xardina *Ipar. eta Naf. Adkor.* 'sardina'
xare 'pilota-jokoa'
xaribari
xarlango *Ipar.* 'erbi-txakurra'
xarma *Ipar.*
xarmagarri *Ipar.*
xarmant *Ipar.*
xarmatu, xarma(tu), xarmatzen. *Ipar. du ad.*
xarmatzaile *Ipar.*
xarpa *Ipar.* 'ehunezko zerrenda zabala': *hautetsien xarpa.*
xarrantxa* e. **txarrantxa**
xartatu* e. **txertatu**
xartel* e. **txartel**
xarto* e. **txerto**
xatar 'oihala'
xaxari *Ipar.*
xaxatu, xaxa, xaxatzen. *Heg. du ad.*
xedapen
xedarratu, xedarra, xedarratzen. *Ipar. du ad.* 'inausi, murriztu'
xedarri* e. **zedarri**
xedatu, xeda, xedatzen. *du ad.*
xede
xedera *Ipar. edo Jas.* 'lakioa, artea'

xehakarazi, xehakaraz, xehakarazten. *du ad.*
xehakatu, xehaka, xehakatzen. *du ad.*
xeharazi, xeharaz, xeharazten. *du ad.*
xehatu, xeha, xehatzen. *du ad.*
xehatzaile
xehatze
xehe I izond. 1 'gorabehera txikikoa': *harri xeheak.* 2 'zehatza': *azalpen abe-ratsa eta xheha.* 3 *letra xheha* (= minuskula). II iz. 'diru xheha' (mugaturik erabilia: *xheha bihurtu; emak xheha*)
xheka *Zub.* 'kopuru txikitan (erosi, saldu)'
xhekeria
xheki
xehela* e. **xela**
xeheria *Ipar.* 'gauza xhehen multzoa'
xehero *Ipar. Zah.* 'xheki'
xehetasun
xehetu* e. **xehatu**
xela *Ipar.* 'kereta'
xeke 'buruzagi arabiarra'
xelebre *Heg. Herr.*
xelebrekeria *Heg. Herr.*
xenda *Naf. eta Zub.*
xendra *Ipar.* 'bidezidorra'
xenofobia
xentimo *Heg. Adkor.*
xerka *Ipar.* 'bila'
xerkatu, xerka(tu), xerkatzen. *du ad.*
xerlo *Ipar. Zah.* 'ile-sorta'
xerra
xerraka
xerrama *Ipar. eta Naf. Adkor.*
xerrenda* e. **zerrenda**
xerri *Ipar. eta Naf. Adkor.*
xertatu* e. **txertatu**
xerto* e. **txerto**
xextra 'eztabaida, kalapita'
xhosera (hizkuntza)
xiberera h. **zuberera**
xiberotar h. **zuberotar**
xidor *Adkor. g.er.* 'zidorra'
xifritu, xifri, xifritzen. *Ipar. da/du ad.* 'kezkatu, larritu, bere onetik atera'
xigor* e. **txigor**
xiismo
xiita

xikigarri* e. **txikigarri**
 xikiro* e. **zikiro**
 xilibitu* e. **txilibitu**
 xilina* e. **txilin**
xilintxa *Ipar.* 'txilina'
xilofono
xilografia
 ximaur* e. **sima**
ximel *Adkor.* 'zimela'
 ximeleta* e. **tximeleta**
ximiko *Ipar.* eta *Naf. Adkor.* 'zimikoa'
 ximino* e. **tximino**
 ximist* e. **tximista**
 ximitx* e. **zimitz**
ximixta *Lap.* eta *Naf. Adkor.*
ximur *Adkor.* 'zimurra'
xinaurri *Lap.* eta *BNaf.* 'inurria'
 xinaurritegi* e. **inurritegi**
xingar *Ipar.* eta *Naf.* 'urdaiazpikoa'
xingarki
xingola
xingolarrain *Cepola macrophtalma*
xinple *Adkor.*
xintximari *Ipar.* 'izaina'
 xipa* e. **txipa**
 xipi* e. **txiki**
 xirimiri* e. **zirimiri**
xirimola *Ipar. Adkor.* 'zirimola'
xiringa
xiringatu, **xiringa(tu)**, **xiringatzen**. *du ad.*
xirio *Ipar.* 'kandela'
 xirla* e. **txirla**
xirmi-xarma *Ipar.* 'aztikeria'
xirribika *Ipar.*
 xirrika* e. **txirrika**
 xirringa* e. **txirringa**
xirripa *batez ere Ipar.: zelaian zehar doan ur-xirripa.*
 xirula* e. **txirula**
 xisma* e. **zisma**
 xispildu* e. **zispildu**
xistera 'pilota-jokoetako tresna'
 xistu* e. **txistu**
 xit* e. **txit**
 xita* e. **txita**
xitu, **xit**, **xitzen**. *Ipar. Zah. du ad.* 'gain-ditu'

xixa* e. **zixa**
xixare h. **zizare**
xixpa *Ipar. Adkor.* 'zizpa'
xixta *Adkor.* 'zizta'
 xixtako* e. **ziztako**
 xoil* e. **txoil**
xoko *Ipar. Adkor.* 'zokoa'
 xokolate* e. **txokolate**
 xolarre* e. **txolarre**
xomorro *Heg. Adkor.* 'zomorroa'
 xopa* e. **txopa**
xoragarri *Ipar. Adkor.* 'zoragarria'
xoratu, **xora**, **xoratzen**. *Ipar. eta Naf. da/du ad. Adkor.*
 xori* e. **txori**
xoro *Ipar. Adkor.* 'zoroa'
xorrotx *Ipar. eta Naf. Adkor.* 'zorrotza'
xorta *Ipar.* '(likidoekin) apur bat'
xortaka
xotx *Lap. eta BNaf. Adkor.* 'zotza'
xuhur 'zikoitza, zekena'
xukadera 'eskuzapia'
xukagarri
xukapaper
xukarazi, **xukaraz**, **xukarazten**. *dio ad.*
xukatu, **xuka**, **xukatzen**. *du ad.*
xukatzaile
xuko *Ipar. adlag.* 'lehor, agorturik'
xularme g.g.er. 'poroa'
xume
xumetasun
xumetu, **xume(tu)**, **xumetzen**. *da/du ad.*
xurgagailu
xurgatu, **xurga**, **xurgatzen**. *du ad.*
xurgatzaile
xurgatze
 xuri* e. **zuri**
xurrupe *Adkor.* 'zurrupa, hurrupa'
xurrupe, **xurrupe(tu)**, **xurrupe**. *Adkor. du ad.* 'zurrupatu, hurrupatu'
xut *Ipar. Adkor.* 'zut'
xuxen *Ipar. eta Naf. Adkor.* 'zuzena'
xuxurla
xuxurlari
xuxurlatu, **xuxurla(tu)**, **xuxurlatzen**. *du ad.*

Y

y (i greko)
 yanki
 yarda
 yarendar (herritarra)
 yemendar (herritarra)
 yen

yiddish
 yoga
 yogi
 yogur* e. jogurt
 yuppie

Z

zabal
 luze-zabal
 zabalagotu, zabalago(tu), zabalagotzen.
du ad.
 zabalaldi *g.er.*
 zabalarazi, zabalaraz, zabalarazten. *du*
 ad.
 zabaldegi
 zabaldi
 zabaldu, zabal(du), zabaltzen. *da/du* ad.
 zabalera
 zabalgarri
 zabalgune
 zabalik
 zabal-zabalik
 zabalki
 zabalkor
 zabalkote
 zabalkunde
 zabaltasun
 zabaltzaile
 zabaltze
 zabalune* e. zabalgune
 zabar
 zabarkeria
 zabarki
 zabarrarazi, zabarraraz, zabarrarazten.
du ad.
 zabartasun
 zabartu, zabar(tu), zabartzen. *da* ad.
 zabor
 zabor-bilketa
 zaborreria
 zaborrontzi
 zabortegi

zabu iz. 'kulunka'
 zabu egin
 zabuka
 zadorlari *g.g.er.* 'idazkaria'
 zafiro
 zafla *Ipar.* 'zaflakoa'
 zaflada
 zaflako *Ipar.* 'masailekoa'
 zaflakoka
 zaflatu, zafla(tu), zaflatzen. *Batez ere*
Zub. du ad. 'masaileko (leun) bat

eman'
 zafra *Ipar.* eta *Naf.* 'jipoia'
 zafraka
 zafraldi
 zafratu, zafra(tu), zafratzen. *Ipar.* eta
Naf. du ad. 'jipoitu'
 zagrebar (herritarra)
 zahagi
 zahar
 zahar(-)etxe
 zahar-hitza: zahar-hitzak, zuhur hitzak.
 zaharberrikuntza
 zaharberritu, zaharberri, zaharberritzen.
du ad.
 zaharberritze
 zahardade *Gip.* 'zahartzaroa'
 zahargarri: hotz larregia, zaharren hil-
 garria eta gazteen zahargarria.
 zaharkeria
 zaharkin: antzinako zaharkinak.
 zaharkitu, zaharki, zaharkitzen. *da* ad.
 zaharmindu, zaharmin, zaharmintzen.
Ipar. 'olioak-eta zahar-kutsua hartu'
 zaharo 'makila, zigorra'

zaharoztatu, zaharozta, zaharoztatzen.
du ad. ‘zigortu, makilatu’

zahartasun

zahartu, zahar(tu), zahartzen. *da/du* ad.

zahartza g.g.er. ‘zahartzea, zahartzaroa’

zahartzaro

zahartze

zaharzale

zahato

zahi 1: *zahietan zuhur, irinetan ero*. 2: *buruko zahia*.

zahitsu

zai* e. **zain**

zaia *Ipar.* ‘gona’

zaiazpiko

zail izond. 1 ‘nekez urratzen dena’. 2 ‘samurra ez dena’: *haragi zaila*. 3 ‘erraza ez dena’

zaildu, *zail(du)*, *zailtzen*. *da/du* ad.

zailki

zailtasun

zailu 1* e. **zalu**

zailu 2* e. **zoli**

zain 1 iz.: *haritz baten zainak; nire zainetako odol guztia; zainak indartsuak dituen harri-jasotzailea*.

zain 2 g.g.er. ‘zaintzailea’: *ni ote naiz ene anaiaren zaina?*

zain 3 adlag.

zain egon

zain-belar *Plantago major*. *Sin.* **plantain**

zainarazi, *zainaraz*, *zainarazten*. *dio* ad.

zainart *Ipar.* ‘kementsua, indartsua’

zainartatu 1, *zainarta*, *zainartatzen*. *Ipar. du* ad. ‘bihurdura bat izan’: *uste nuen zangoa hautsi nuela, halere ez dut zainartatu baizik*.

zainartatu 2 iz. ‘zaintiratua’

zainbihurtu ‘zaintiratua’

zaindari

zaindaritza

zaindegi

zaindu, *zain(du)*, *zaintzen*. *du* ad.: *zain ezazu zeure burua*.

zaineldu ‘arranpa, karranpa’

zaingabetu, *zaingabe*, *zaingabetzen*.

Ipar. g.er. da/du ad. ‘indargabetu’

zaingela

zaingo

zaingorri *Bot.*

zainildu, *zainil*, *zainiltzen*. *Ipar. da/du* ad. ‘ahuldu, indargabetu’

zainketa

zainpeko

zaintiratu

zaintsu

zaintza

zaintzaile

zaintzailetza

zaintze

zainzuri

zakar 1 iz.: *zakarretara bota*.

zakar 2 izond.: *hizkera zakarra*.

zakarkeria

zakarki

zakarraldi

zakarrerria ‘zakar-pila’

zakarrontzi

zakartasun

zakartegi

zakartsu

zakartu, *zakar(tu)*, *zakartzen*. *da* ad.

zakatz

zake1* e. **xake**

zakil

zakote

zaku

zakuka

zakukada

zakuki: *zakukia zeraman soinean, eta gainetik alargun-jantzia*.

zakur *Lap.* eta *Naf.* ‘txakurra’

zakurkeria* e. **txakurkeria**

zakurki* e. **txakurki**

zakurkume* e. **txakurkume**

zakurtegi* e. **txakurtegi**

zakurtzar

zakuto

zakutxo

zalamandrana iz. *Ipar. Lgart.*

zalanntza

zalanntzan

zalanntzakor

zalanntzaldi

zalanntzati

zalanntzatu, *zalanntza(tu)*, *zalanntzatzen*. *da* ad.

zalaparta

zalapartaka
zalapartari
zaldabai 'panderoa'
zaldain 'oinezkoentzako zubixka edo igarobidea'
zaldale
zaldar 'pertsonen larruazaleko gaitza'
zaldi
 zaldi-baba *Ipar.* 'baba-mota'
 zaldi-orrazi
zaldiko
 zaldiko-maldiko
zaldikume
zaldiño
zalditegi
zalditeria: *karlisten zalditeria.*
zaldito *Bizk.* 'zaldi handia'
zaldizain
zaldizko iz.: *oinezkoak eta zaldizkoak.*
zaldun
 zaldun-inaute
zaldungo 'zalduntza'
zalduntxo: *Azkoitiko zalduntxoak.*
zalduntza
zale
zalearazi, zalearaz, zalearazten. *du ad.*
zalegarri *g.g.er.*
zalekeria
zaletasun
zaletu, zale(tu), zaletzen. *da/du ad.*
zalge* e. **zalke**
zalgurdi
zali
zalikada *Heg. Sin. zalitara*
zalitara *Ipar. Sin. zalikada*
zalke *Vicia sativa*
zaltoki 'zela'
zaltuts *Ipar.* 'zaltokirik gabe'
zalu *Ipar.* 'arina, lasterra': *haizea bezain zalua badarama lasterra.*
zaluarazi, zaluaraz, zaluarazten. *Ipar. du ad.*
zalui* e. **zalu**
zaluki *Ipar.*
zalurik *Ipar.*
zalutasun *Ipar.*
zalu(tu), zalutzen. *Ipar. da/du ad.*
 'algutu, arindu'
zaluxko *Ipar.*

zama
zamagarri
zamaka
zamaketa
zamaketari
zamalan
zamaldun *Ipar. Zah.*
zamalkatu, zamalka, zamalkatzen. *Ipar. da ad.* 'zaldiz ibili': *astean bizpahiru aldiz zamalkatzen gara mendi aldera.*
zamalko *Ipar. eta Naf. g.er.* 'zaldikumea'
zamaltzain
zamar 1 'jantzi lodia, iletsua, beste jantzien gainean jartzen dena'
zamar 2 *Bizk.* 'izpia; zakarra'
zamar 3 *Ipar.* 'ilea'
zamar 4 *Ipar. g.er.* 'karramarroa'
zamargin
zamari
zamatu, zama(tu), zamatzen. *du ad.*
zamatzaile
zamatze
zamau *Bizk.* 'mahai-zapia'
zamaxka
zambiar (herritarra)
zamo 'karpa (arraina)'
zamuka *Ipar. 1* 'bastaren azpiko babesgarria': *zamuka gainean basta. 2* 'espartzua'
zanbro 1 'larruazaleko urradura edo erredura': *zanbroak sortzeraino zigortu. 2* 'arbiaren gaitza'
zanbrotu, zanbro(tu), zambrotzen. *da/du ad.*
zanbulu 1 'zabu egitea, kulunkatzea'.
 2 'zabua, kulunka'
 zanbulu(ak) egin
zanbuluka
zanga 1 *Sula bassana*
zanga 2 onomat.: *zanga-zanga edan.*
zanga 3 'erreten luzea'
zangalatrau 1 adlag.: *zaldi baten gainean zangalatrau. 2 iz.: horrelako zangalatrau nabarmenik ez da gertatzen inoiz Etxeparegan.*
zangaluze
zangar 1 *Ipar. eta Naf. iz.* 'oinaren eta belaunaren arteko zangoaren zatia'
zangar 2 izond. 'ausarta, bihoztuna'

zangarte *g.er.* 'zangotraba'

zangarteka

zango

zango-luze

zango-motz *Ipar. eta Naf.*

zangopilatu, zangopila, zangopilatzen.

Ipar. du ad.

zangorri* e. **zaingorri**

zangotraba

zangurru* e. **txangurru**

zank *Ipar. adlag.* 'bat-batean'

zankez 'bat-batean'

zanpa-zanpa *Ipar. eta Naf. adlag.* 'eten-gabe'

zanpa-zanpa egin

zanpaka *Ipar. eta Naf.* 'kolpeka'

zanpako *Ipar. eta Naf.* 'kolpea'

zanpaldi *Ipar. eta Naf.*

zanpantzar iz. 'inauterietako lastozko irudia'

zanpateko 'kolpea'

zanpatu, zanpa, zanpatzen. *du ad.* 1 'jo, jipoitu'. 2 *Gip. g.er.* 'zapaldu'

zanpatzaile

zanpez 1* e. **tanpez**

zanpez 2 *Ipar.* 'ahoz behera'

zantar *Bizk.* izond.

zantarkeria *Bizk.*

zantzo *Bizk.* 'irrintzia'

zantzoka

zantzolari

zantzu 'seinalea, aztarna'

zapa: *ile-zapa* 'ile-multzoa'

zapaburu

zapaka *batez ere Ipar.* 'zapalduz, saka-tuz'

zapa

zapalda 1 'eskailera-maila'. 2 'apala, arasa'

zapaldi *Ipar. eta Naf.*

zapaldu, zapal(du), zapaltzen. *du ad.*

zapalgailu

zapalgarri

zapalketa

zapalkuntza

zapaltzaile

zaparazi, zaparaz, zaparazten. *Ipar. du ad.*

zaparrada

zaparri 'motrailua'

zapparrote *Bizk.* 'lodi eta garaiera txiki-koa'

zapart

zapart egin

zapart-egingarri

zapartaka *Ipar.*

zapartarazi, zapartaraz, zapartarazten.

Ipar. du ad.

zapartatu, zaparta, zapartatzen. *Ipar. da ad.* 'lehertu'

zapata

zapata-denda

zapatagin

zapatagintza

zapatari

zapategi* e. **zapata-denda**

zapatila *Heg. h. txapin*

zapatu 1, zapa, zapatzen. *Ipar. eta Naf. du ad.* 'zanpatu'

zapatu 2 *Heg.* 'larunbata'

zapazto *Bizk.* 'narrasa'

zapelatz *Buteo sp.*

zapi

zapla 1 'masailekoaren onomatopeia'. 2 'bat-batekotasuna adierazteko onomatopeia'

zaplada

zapladako iz. 'zaplada'

zaplateko

zaplazteko

zapo 1 (ornodun urlehortarra) *Bufo bufo*, etab. 2 (arraina) *Lophius*

zapokeria

zaporatu, zapora, zaporatzen. *Zah. g.er. du ad.* 'ahogozatu'

zapore 'ahogozoa'

zaporetsu

zapotz *Bizk.* 'zipotza'

zaputz 1

zaputz egin

zaputz 2 *Bizk.* 'lepondoa': *zaputzetik oratu.*

zaputzaldi

zapuzgarri 'arbuiaagarria'

zapuzkeria

zapuzti

zapuztu, zaputz/zapuztu, zapuzten. 1 *da ad.* 'zaputza hartu'. 2 *du ad.* 'arbiuatu': *txoriak habia zapuztu du.*

zaragar *batez ere Ipar.* 'hazteria'
zaragardun
zaragartsu
zarakar 'larruazaleko gogorrune-mota'
zarama *Bizk.* 'zaborra'
zaran *Bizk.* 'saski handia'
zaran(-)belar *Chelidonium majus*
zarangin
zarata
zarataka
zaratatsu
zaratots
zarba
zarbo 1 *Gobius cruentatus*
zarbo 2 *Bizk. g.er.* 'maltzurra'
zardai 1 iz. 'haga, makila luzea'.
 2 izond. 'liraina'
zarden *Bizk.* 'zardaia, liraina'
zare *Ipar. eta Naf.* 'otarrea'
zaregile *Ipar.*
zaretara *Ipar.:* *zaretara bat ogi.*
zarika 1 'sahatsa, zumea'. 2 *Ipar. g.er.*
 'isatsa' *Cytisus scoparius*
zarma (hizkuntza)
zarpa 1 *Ipar. g.g.er.* 'sakela'
zarpa 2 'piltzarra, pilda'
zarpail izond.
zarpaildu, *zarpail(du)*, *zarpailtzen. da/du*
ad.
zarpailkeria
zarpailki
zarpatsu
zarpiatu, *zarpia*, *zarpiatzen. du ad.:* *pa-*
reta lehenik zarpiatu eta gero igeltsuz-
tatu.
zarrada *batez ere Bizk.* 'zirrara'
zarradagarri
zarrakatu, *zarraka*, *zarrakatzen. Gip.*
da/du ad. 'arrakalatu'
zarramiko *Ipar.*
zarraparra *batez ere Bizk.* 'zarata'
zarrapo 'atzaparkada'
zarrapoka
zarrasta *Ipar.* 'urradura'
zarrastaka
zarrastatu, *zarrasta(tu)*, *zarrastatzen.*
Ipar. eta Naf. du ad.
zarratatu, *zarrata*, *zarratatzen. Gip. eta*
Naf. du ad. 'urratu'

zarratu 1, *zarra*, *zarratzen. Bizk. du ad.*
 'itxi'; 'bildu, laburtu'; '(apustua) egin'
zarratu 2 izond. '(baso) sarria'
zart onomatopeia
zart egin
zirt edo zart
zarta 1 *Ipar. eta Naf.* 1 'klaska, zirta-
 koa'. 2 'masailekoa, ipurdikoa'
zarta 2 *Bizk. g.er.* 'makila, zigorra'
zartada *Heg.*
zartagailu *Ipar.* 'lehergailua'
zartagin
zartailu 'zigortzeko tresna'
zartako iz.
zartakoka
zartarazi, *zartaraz*, *zartarazten. du ad.:*
lehergailu bat zartarazi.
zartateko
zartatu, *zarta*, *zartatzen. 1 da/du ad.* 'pi-
 tzatu, arrakalatu'. 2 *da ad.* 'lehertu'.
 3 *du ad.* 'jo'
zata *Caprimulgus sp.*
zatar 1 iz. 'trapua'
zatar 2 *Heg.* izond. 'itsusia'
zatarkeria
zatarki
zatarto
zatartu, *zatar(tu)*, *zatartzen. da/du ad.*
zati
zatiarazi, *zatiaraz*, *zatiarazten. du ad.*
zatiбанatu, *zatiбana*, *zatiбанatzen. da/du*
ad. 'barreiatu'
zatiбанatze
zatiбitu, *zatiбi(tu)*, *zatiбitzen. da/du ad.*
zatidura
zatiezin
zatigaitz
zatigarri *Mat.*
zatigarritasun *Mat.*
zatika *adlag.*
zaticako
zaticatu, *zatika(tu)*, *zaticatzen. da/du ad.*
zaticatzaille
zaticatze
zaticeta
zaticiki 1 *Mat.* 2 'zati txikia'
zaticizun
zaticor
zaticu, *zati(tu)*, *zaticitzen. du ad.*

zatitxo
zatitzaile
zatitze
zatixka *Ipar.*
zauli* e. **zalu**
zaunka 1 iz. 2 adlag.: *zaunka ari zen.*
zaunka egin
zaunkaz
zaunkaka
zaunkari
zaunkatu, **zaunka(tu)**, **zaunkatzen**. *du*
ad. 'zaunka egin'
zauri
zauritsu
zauritu, **zauri(tu)**, **zauritzen**. *da/du ad.*
zauritze
zauriztatu, **zaurizta**, **zaurizatzen**. *Batez ere Ipar. da/du ad. 'zauriz bete'*
zaurtu, **zaurt**, **zaurtzen**. *Ipar. da/du ad. 'zauritu'*
zaurtzaile
zauskada *Heg. 'zirrara'*
zazpi
zazpitan 'zazpi aldiz'
zazpiehun
zazpigarren
zazpihortz
zazpiki
zazpiko
zazpikote
zazpina
zazpinaka
zazpira *Ipar. 'zazpina'*
zazpirazka *Ipar. h. zazpinaka*
zazpiren
zazpisukalde *Bizk. g.er. 'bizkarroia'*
zazpiurren
zazpizango *Ipar. g.er. 'ehunzangoa'*
ze 1 "c" letraren izena
ze hautsi "ç" letraren izena
ze 2 *Lgart.* 1 h. **ezen**, **zeren**. 2 h. **zer**, **zein**
zealdo iz. 'zabua'
zealdoka
zebatu, **zeba**, **zebatzen**. *Ipar. du ad. 'hezi'*
zebra *Equus zebra*
zebra(-)bide
zebu *Bos indicus*

zedarri
zedarritu, **zedarri(tu)**, **zedarritzen**. *du ad. zedarritzatu*, *zedarritzta*, *zedarritzatzen*.
Ipar. du ad.
zeden 1 *Dermestes maculatus*
zeden 2 *Bizk. 'pipia'*
zedro *Cedrus sp.*
zedula
zeelandaberritar (herritarra)
zefalopodo
zegan *Bizk. 'zenbatean, zenbat dirutan': zegan erosi dituzu oilaskoak?*
zehakatu* e. **zehakatu**
zehir: *zehir-galderak.*
-n zehir: *kalean zehir doaz.*
-tik zehir '-n zehir'
zehir-haize 'ipar-mendebaleko hai-zea'
zehirazi, **zehiraz**, **zehirazten**. *du ad.*
zehirbide
zehirbidez
zeharka
zeharka-meharka
zeharkako
zeharkatu, **zeharka(tu)**, **zeharkatzen**.
1 g.g.er. *da ad. 'alboratu': astoa bidetik zeharkatu zen.* 2 *du ad. 'zeharka igaro'*
zeharo
zeharrargi iz. eta izond.
zehirretara
zehirrola
zehatu, **zaha**, **zehatzen**. 1 *du ad. 'jipoi-tu'*. 2 *Zuz. 'zigortu'*
zehatz
zehatz-mehatz
zehatzaile
zehatzezin
zehazki
zehazkiro
zehaztapen
zehaztasun
zehaztu, **zehatz/zehaztu**, **zehazten**. *du ad.*
zehaztugabe
zehe *Ipar. 'arra'*
zeia g.g.er. 'merkatua'
zeihar izond.
zein
zein baino zein... -ago
zein ere

zein-nahi *Sin.* **zeinahi**
zeinare *Zub. Zah. h.* **seinale**
zeinatu, zeina, zeinatzen. *da* ad.
zeinen *batez ere Gip.*
zeingehiagoka *g.er.*
zeintsu
zeintzuk *batez ere Bizk.* ‘zein’
zeinu 1 *batez ere Ipar.* ‘ezkila’
zeinu 2 1 ‘keinua’. 2 ‘ikurra, marka’
zeinutegi *batez ere Ipar.* ‘kanpandorrea’
zekale *Secale cereale*
zeken
zekendu, zeken(du), zekentzen. *da/du*
ad.
zekenkeria
zekenki
zekentasun
zekor
zekorketa
zekorki
zela ‘zaldiaren gaineko jarlekua’
zelai iz. eta izond.
zelaidi
zelaigune
zelaitu, zelai(tu), zelaitzen. *du* ad. ‘lautu,
 berdindu’
zelako *Bizk.* ‘nolakoa’
zelan *Bizk.* ‘nola’
zelanbait *Bizk.* ‘nolabait’
zelata
zelatan
zelataka *Bizk. g.er.* ‘zelatan’
zelatari
zelataritza
zelatatu, zelata(tu), zelatatzen. *du* ad.
zelatu, zela(tu), zelatzen. *du* ad. ‘zela ja-
 rri’
zelo *Zah.* 1 *Ipar.* ‘kartsutasuna’. 2 *Heg.*
 ‘arreta’
zelofan
zelta
zeltiberiera (hizkuntza)
zelula
zelulabakar
zeluloide
zelulosa
zemai ‘mehatxua’
zemaika
zemaitu, zemai(tu), zemaitzen. *du* ad.

zemaitzaile
zemendi *Bizk.* ‘azaroa’
zementu
zen *mug.:* *gure aita zenak esaten zuenez;*
ene bi anaia zenek erran zutena.
zenbait
zenbaitetan
zenbaitxo
zenbaitzuk *h.* **zenbait**
zenbakaitz
zenbakarri
zenbakera
zenbaketa
zenbaki
zenbana
zenbanahi *Sin.* **zenbat-nahi**
zenbat
zenbat ere
zenbatetan
zenbatez
zenbat ere... -ago
zenbat eta... -ago
zenbatenaz... **hainbatenaz**
zenbat... **hainbat**
zenbateraino
zenbat-gura
zenbat-nahi *Sin.* **zenbanahi**
zenbateko iz. ‘kopurua’
zenbatezin ‘zenbakaitza’
zenbatgarren
zenbatsu: *zenbatsu urte ditu?*
zenbatu, zenbat(u), zenbatzen. *du* ad.
zenbatzaile
zenbatze
zenbera ‘gazur egosiaren hondarra’
zendu, *da* ad. (era burutueta bakarrik
 erabiltzen da): *lau urte badu zendu*
zela; euskaltzain zenduen oroitzapene-
tan.
zenit
zentabo *Heg. g.er.*
zentiarea
zentigradu
zentigramo
zentilitro
zentimetro
zentimo *Heg.*
zentinela *Zah.* ‘begiralea’
zentoi *g.g.er.* ‘erraldoia’

zentral 1 izond.
zentral 2 iz. 'indarretxea'
zentralismo
zentralista
zentralizatu, zentraliza, zentralizatzen.
du ad.
zentralizatzaile
zentralizatze
zentro
zentrokide
zentsu 'errola'
zentsura
zentsuratu, zentsura(tu), zentsuratzen.
du ad.
zentzabide
zentzagarri
zentzakaitz
zentzaldi
zentzarazi, zentzaraz, zentzarazten. *du* ad.
zentzarazle
zentzarazpen
zentzatu, zentza, zentzatzen. *da/du* ad.
zentzatzaille
zentzatze
zentzordatu, zentzorda, zentzordatzen.
Batez ere Zub. da/du ad. 'nahasi, asal-datu'
zentzu 1 'zuhurtasuna'. 2 'esanahia, adiera'. 3 'konortea'
zentzudun
zentzugabe
zentzugabeko
zentzugabekeria
zentzugabeki
zentzugabetasun
zentzugabetu, zentzugabe(tu), zentzugabetzen. *da/du* ad.
zentzukide
zentzumen
zentzutasun 'zentzua'
zepa 'metalen hondakina'
zepelin
zepo
zer (-r bakuna) 1 galdera-hitza: *zerk ikaratu zaitu?* 2 iz.: *bizi honetako zerek ez gaituzte asetzen; gure zeretan ez duzu ikustekorik.*
zer edo zer

zer ere
zer-nolako
zera mug.: *beraz, hori zera da, hori iraunkorra da.*
bai, zera
ez, zera
zeramika
zeraamikari
zeratu, zera(tu), zeratzen. *da/du* ad.
zerba *Beta vulgaris* var. *Cicla*
zerbait
zerbaitxo
zerbeza *Heg. h. garagardo*
zerbieta* e. **aho-zapi**
zerbitu* e. **zerbitzatu**
zerbitzaldi
zerbitzarazi, zerbitzaraz, zerbitzarazten.
dio ad.
zerbitzari
zerbitzatu, zerbitza, zerbitzatzen. *du* ad.
zerbitzu
zerbitzugintza
zere *Balaenoptera* sp.
zerebelo 'garuntxoa'
zerebro *Heg. h. burmuin*
zeregin
zeremonia
zeren
zeren eta
zerendako *Ipar. eta Naf.* 'zergatik'
zerengatik 1 'zergatik'. 2 junt. 'zeren'
zerentzat *Ipar.* 'zergatik'
zeresan
zerga
zerga-bilketa
zergadun
zergalari
zergaldi
zergapeko
zergapetu, zergape(tu), zergapetzen. *du* ad. 'zerga ezarri'
zergategi
zergati iz. 'zergatikoa'
zergatik
zergatiko iz.: *liburuaren zergatikoa eta zertarakoa.*
zergura *Bizk.* 'zernahi'
zerikusi
zerio 'elementu kimikoa'

zerki iz. *g.er.*

zerkopiteko *Cercopithecus sp.*

zernahi

zero: *zero bider zero berdin zero.*

zeroi *Physeter catodon. Sin. kaxalote*

zerok *zuek* izord.aren era indartua

zerori *zu* izord.aren era indartua

zerra 1 1 'ebakitzeko tresna'. 2* e. **xerra**

zerra(-)arrain *Pristis pectinata*

zerra 2 *Mergus sp.*

zerraila* e. **sarraila**

zerraku *Ipar.* 'esparrua'

zerraldo 1 'andak'. 2 'hilkutxa'. 3 adlag. 'hilik bezala'

zerrama *batez ere Ipar. eta Naf.* 'txerrama'

zerramakina

zerrapo 'sarraila'

zerrari

zerrategi

zerratoki

zerratu 1, *zerra(tu)*, *zerratzen. Ipar. eta Naf.* 1 '(atea, landa) itxi'. 2 '(trabesa, tratua) egin'

zerratu 2, *zerra(tu)*, *zerratzen. du ad.* 'zerraz ebaki'

zerrauts

zerren *Ipar.* 'sitsa'

zerrenda

zerrendaka

zerrendatu, *zerrenda(tu)*, *zerrendatzen. du ad.*

zerri *batez ere Ipar. eta Naf.* 'txerria'

zerrikeria h. **txerrikeria**

zerrote

zertako 1 'zertarako'. 2 *Ipar. eta Naf.* 'zergatik'

zertan iz. *Ipar. Zah.* 'lehorra, lurra': *ir-lak oihana baitu zertanak bezala.*

zertarako iz. 'helburua'

zertaratu, *zertara(tu)*, *zertaratzen. da/du ad.*

zertasun

zertifikatu* e. **ziurtagiri**, **sinestamendu**

zertsu: *horra zertsu dakigun horri buruz.*

zertu, *zer(tu)*, *zertzen. da/du ad.:* *asmo-ak zertu.*

zertxobait

zertzelada

zertzeta *Anas crecca*

zeru

zeruertz 'ostertza, zerumuga'

zerumuga

zerupe

zeruratu, *zerura*, *zeruratzen. da/du ad.*

zeruratze

zerutar

zertzela *Ipar.* 'zertzeta'

zesio 'elementu kimikoa'

zesta-punta

zesto *Heg. Herr.* 'saskia'

zeta 1 "z" letraren izena

zeta 2: *zetaz jantzirik.*

zetabe

zetaka

zetakatu, *zetaka(tu)*, *zetakatzen. Batez ere Ipar. da/du ad.* 'zikindu'

zetatxu *Zub.* 'zetabea'

zetro

zeu *zu* izord.aren era indartua

zeuek *zuek* izord.aren era indartua

zeuen

zeuenganatu, *zeuengana(tu)*, *zeuengana-tzen. du ad.*

zeure

zeureganatu, *zeuregana(tu)*, *zeuregana-tzen. du ad.*

zeurekoi

zeurekoikeria

zeuretu, *zeure(tu)*, *zeuretzen*

zezeil *Bizk.* 'otsaila'

zezel

zezeldu, *zezel(du)*, *zezeltzen. da/du ad.*

zezelka

zezen

zezen-plaza

zezenketa

zezenketari

zezenki

zezenko

zezensuzko

zezentoki

zezenzale

zezin

zezinatu, *zezina(tu)*, *zezinatzen. du ad.*

zezingai

zi 1 *Zub.* 'ezkurra'. 2 *Bizk.* 'ihia'

- ziaboga**
zianhidriko
zianuro
ziape *Brassica juncea*
ziatika
ziazerra *Spinacia oleracea*
ziba 'jostailua, puntu baten gainean birarazten zaiona'
zibernetika
zibernetiko
zibil
zibilizatu, **zibiliza**, **zibilizatzen**. *da/du* ad.
zibilizazio
ziborio
zibota 'ziba'
zidor
ziega
zientifiko
zientzia
zientzialari
zifra
zigar *Sarcoptes scabiei*
zigarreta 'erretzeko erabiltzen den tabakoa, paper finez estalia'
zigarro 1 'tabako-hostoz egindako zilindro modukoa': *Habanako zigarro bat opa didate*. 2 *Heg.* 'zigarro txikia' h. **zigarreta**
zigilatu, **zigila**, **zigilatzen**. *du* ad.
zigilu 1: *erregeren zigiluarekin*. 2 (gutun-azaleakoa)
zigilu-marka
zigilu-markatzekoa
zigoina* e. **zikoina**
zigor
zigorgarri
zigorkari
zigorkatu, **zigorka**, **zigorkatzen**. *du* ad.
zigorketa
zigorpe
zigorpean
zigorpeko
zigorrada
zigorraldi
zigorraz, **zigorraz**, **zigorrazten**. *du* ad.
zigortu, **zigor(tu)**, **zigortzen**. *du* ad.
zigortzaile
ziguin 'malba'
zihatu, **ziha**, **zihatzen**. *Ipar. da/du* ad.
zihi* e. **ziri**
ziho *Ipar.*
zihodun *Ipar.*
zihotsu *Ipar.*
zihoztatu, **zihozta**, **zihoztatzen**. *Ipar. da/du* ad.
zikin
zikin-estali izond.
zikindu, **zikin(du)**, **zikintzen**. *da/du* ad.
zikingarri
zikinkeria
zikinki
zikintasun
zikintsu
zikintzaile
zikiratu, **zikira**, **zikiratzen**. *du* ad.
zikiratzaille
zikirio 'zekalea'
zikiro
zikiroki
ziklismo
ziklista 'txirrindularia'
ziklo
ziklo-kros
zikloi
ziklomotor
ziklope
zikloturismo
zikoina *Ciconia sp. Sin. amiamoko*
zikoitz
zikoizkeria
zikoizki
zikoiztasun
zikoiztu, **zikoitz/zikoiztu**, **zikoizten**. *da/du* ad.
zil iz.
zil izan *Naf.* 'zilegi izan'
zilar
zilarbizi
zilargile
zilargin
zilargintza
zilarkara
zilarki
zilarrerria
zilarrezatu, **zilarrezta**, **zilarreztatzen**. *du* ad.

zilbor
zilbor-heste
zilbot
zildai
zildu, zil(du), ziltzen. *da* ad.: *tipula zil-du da*.
zilegi
zilegi izan. *da/du* ad.
zilegitasun
zilegitu, zilegi(tu), zilegitzen. *du* ad.
zilibokata *Ipar*. 'nahaspila'
zilibokatu, ziliboka(tu), zilibokatzen. *du* ad. 'engainatu, atzipetu'
zilindriko
zilindro
zilintzan 'zintzilik, dilindan; zalantzan'
ziliporta *Ipar*. 'zipriztina'
ziliportaka
ziliportatu, ziliporta(tu), ziliportatzen. *du* ad.
zilipurdi iz. 'itzulipurdia'
zilipurdika
zilizio
zilo *Ipar*. h. **zulo**
zilueta* e. **silueta**
zimarkun *Ipar*. 'maltzurra'
zimarkunkeria *Ipar*.
zimarroi *Heg*. 'hegalaburra'
zimauro* e. **simauro**
zimawetar (herritarra)
zimel
zimelarazi, zimelaraz, zimelarazten. *du* ad.
zimeldu, zimel(du), zimeltzen. *da/du* ad.
zimelezin
zimeltasun
zimendatu, zimenda, zimendatzen. *du* ad.
zimendatzaile
zimendu
zimentarri
zimikatu, zimika, zimikatzen. *Ipar. du* ad.
zimiko
zimiko egin
zimikoka
zimino *Ipar*. 'tximinoa'
zimitorio *Gip*. 1 *Zah*. 'hilerria'. 2 'elizarri atxikitako aterpea'

zimitx* e. **zimitz**
zimitz
zimur
zimurdikatu, zimurdika, zimurdikatzen. *Ipar. du* ad. 'zimurtu'
zimurdura
zimurgune
zimurkeria
zimurrarazi, zimurraraz, zimurrarazten. *du* ad.
zimurtsu
zimurtu, zimur(tu), zimurtzen. *da/du* ad.
zin
zinak eta minak
zin-egile
zin egin
zinetan
zinetako
zinez
zinezko
zin-zinetan
zin-zinez
zinabrio
zinausle
zinbal
zindo
zindotasun
zindotu, zindo(tu), zindotzen. *da/du* ad.
zine h. **zinema**
zinegotzi
zinema
zinema(-)areto
zinemagile
zinemagintza
zinemaratu, zinemara(tu), zinemaratzten. *du* ad.
zinemaskope
zinemateka
zinematika
zinematografia
zinemazale
zinetiko
zingil batez ere *Ipar*. eta *Naf*. izond. 'ahula eta mehea'
zingila iz. 'petrala'
zingilatu, zingila(tu), zingilatzen. *du* ad. 'zingila ezarri'
zinginarri iz. 'kutuna'
zingira

zingiradi
zingiratsu
ziniko
zinismo
zink
zinka 1 adlag. 'zin eginez'
zinka 2 *Ipar.* iz. 'irrintzia'
zinkaka 'irrintzika'
zinkatu, **zinka(tu)**, **zinkatzen**. *du* ad.:
irrintziak zinkatu.
zinki 'zinez'
zinkulin-minkulin *Ipar. Adkor.* 'gupera,
 milika'
zinkulineria
zinkurin 'intzeria'
zinkurinka
zinpeko izlag.
zinta
zintarri 'espaloiaaren ertzean jartzen den
 harri-ilara'
zintasun
zintz
 zintz egin
 zintz eragin
zintzarri
zintzarrots 'toberak'
zintzatu, **zintza**, **zintzatzen**. *Ipar. da* ad.
zintzilik
zintzilika *Gip.* 'zintzilik'
zintzilikario
zintzilikatu, **zintzilika(tu)**, **zintzilikatzen**.
da/du ad.
zintzo
zintzoki
zintzorik
zintzoro
zintzotasun
zintzotu, **zintzo(tu)**, **zintzotzen**. *da/du* ad.
zintzur
 zintzur-heste
zintzurkoi *Ipar.* 'sabelkoia'
zio
zipla 'zirikada'
ziplo 'bat-batean'
zipote *Ipar.* 'gizena'
zipoteka adlag. 'itsumustuan'
zipotz
zipozkeria
zipres 'nekosta'

zipretar (herritarra)
zipriztin
zipriztindu, **zipriztin(du)**, **zipriztintzen**.
du ad.
zipu *Ipar.* 'putzua'
zira
ziraia *Ipar. Sin.* **betun**
ziraldoka 'zealdoka'
ziratu, **zira(tu)**, **ziratzen**. *Ipar. du* ad. 'zi-
 raia eman'
ziraun *Anguis fragilis*
zirga
zargari
zargatu, **zirga(tu)**, **zirgatzen**. *du* ad.
zirgatzaille
zirgilo
ziri
 ziria sartu
zirika 1 iz. *g.er.* 'zirikatzea'. 2 adlag. 'zi-
 rikatuz'
zirikada
zirikagarri
zirikarazi, **zirikaraz**, **zirikarazten**. *du* ad.
zirikatu, **zirika(tu)**, **zirikatzen**. *du* ad.
zirikatzaille
ziriketa 'zirikaldia'
ziriku
zirimiri
zirimola *Ipar.* 'zurrumbiloa'
zirimolaka *Ipar.*
zirimolatsu *Ipar.*
zirin 1 iz. 'hegaztien gorotza'; 'gorotz
 mehea'. 2 izond. *Batez ere Bizk.* 'ziri-
 katzaillea'
zirindu, **zirin(du)**, **zirintzen**. *da* ad. 'ziri-
 neria izan'
zirineri '(abereen) beherakoa'
zirkin batez ere Bizk. 'higidura txikia'
 zirkin egin: *zirkinik ere ez du egin.*
zirkindu, **zirkin(du)**, **zirkintzen**. *da/du*
ad. 'zirkin egin'
zirkonio
zirkonita
zirku
zirkuitu
zirkular
zirkulatu, **zirkula(tu)**, **zirkulatzen**. *du* ad.
zirkulazio
zirkulu

zirkuluerdi
 zirkunbalazio* e. ingurabide
zirkunferentzia
zirkunferentzierdi
 zirkunzidatu, zirkunzida, zirkunzida-
 tzen. *du ad. Zah.* 'erdaindu'
 zirkunzizio 'erdainkuntza'
zirrara
zirrargarri
zirri
 zirri egin
 zirriboratu, zirriborra, zirriborratzen.
du ad.
zirriborro
 zirrika 1 adlag. 'zirri eginez'. 2* e. txi-
 rrika
 zirrikitu *Sin.* zirritu
 zirrimarra
 zirrimarratu, zirrimarra(tu), zirrimarra-
 tzen. *du ad.*
 zirrinta *Ipar.* 1: *argi-zirrinta* ('egunsen-
 tia'). 2 'izpia': *eguzki-zirrintak.*
 zirritu *Sin.* zirrikitu
 zirriztu h. zirrikitu, zirritu
 zirrosi
 zirt onomat.: *gaztainek egiten zituzten*
zirt eta zart izugarriak.
 zirt edo zart: *erabakia zirt edo zart*
hartu behar da.
 zirt edo zart egin
 zirt eta zart *g.er.* 'distiratzuz'
 zirta batez ere *Ipar.* eta *Naf.*
 zirtaka batez ere *Ipar.* eta *Naf.* adlag.
 zirtako iz.
 zirtatu, zirta(tu), zirtatzen. *du ad.*
 zirti-zarta: *leioan zirti-zarta ari den*
kazkabarra.
 zirtu *Ipar.* 'erantzun zorrotza eta erima-
 duna': *zirtuak bota.*
 zirtolari
 zirtzikatu, zirtzika, zirtzikatzen. *Ipar. du*
ad. 'birrindu, desegin'
 zirtzil
 zirtzildu, zirtzil(du), zirtziltzen. *da/du*
ad.
 zirtzilkeria
 zirtzilu batez ere pl. 'belarritakoak'
 zirujau *Bizk. Zah.* iz. 'barberua'
 zirujia* e. kirurgia

zirurika *Ipar.* adlag. 'firurika'
 zirurikan *Ipar.*
 zirurikatu, zirurika(tu), zirurikatzen.
Ipar. du ad.: makila zirurikatu.
 zisku 'poltsa'
 zisma
 zismatiko
 zisne *Cygnus sp.*
 zistertar
 zita h. hitzordu
 zitadela *Ipar.* 'gotorlekua'
 zital
 zitaldu, zital(du), zitaltzen. *da/du ad.*
 zitalkeria
 zitalki
 zitaltasun
 zitara
 zitatatu 1, zita(tu), zitatzen. *du ad.* 1 'epai-
 learen aurrean aurkezteko deitu'.
 2 *g.er.* 'aipatu'. 3 *Heg.* 'hitzordua izan'
 zitatatu 2, zita(tu), zitatzen. *Bizk. du ad.*
 'zirikatu, xaxatu'
 zitologia
 zitoplasma
 zitori *Lilium candidum*
 zitriko izond.
 zitroin *Ipar.* 'limoia'
 zitu 1 *Naf.* 'uzta'. 2 'fruitua'
 ziur
 ziur asko
 ziurgabetasun
 ziurgarri
 ziurki
 ziurtagiri
 ziurtapen
 ziurtasun
 ziurtatu, ziurta, ziurtatzen. *du ad.*
 ziza
 zizaila
 zizare
 zizare-belar *Artemisia abrotanum*
 zizare-nagusi *Ipar.* *Taenia solium*
 zizeilu
 zizel
 zizelkari
 zizelkaritza
 zizelkatu, zizelka, zizelkatzen. *du ad.*
 zizelkatzaile
 zizka-mizka batez ere pl.

zizpa
zizpoleta *Ipar.* 'pistola'
zizpuru
zizpuruka
zizt onomat.
zizta iz.
ziztada *Heg.*
ziztagarri
ziztailu
ziztaka
ziztako *Ipar.* eta *Naf.* iz.
ziztakoa adlag. 'apur batean, une batean'
ziztatu, **zizta(tu)**, **ziztatzen**. *du* ad.
ziztatzaile
zizter *Ipar.* 'zatia, puska'
ziztor 1 1 izond.: *erreka ziztorra* 'errekakatxo'. 2 iz.
ziztor 2* e. **txistor**
ziztrin
ziztu 1 'lastertasun handia': *ziztu bizian*.
ziztu 2* e. **txistu**
zodiako
zohar
zohardi *Zub.* 1 iz. 'oskarbia'. 2 izond.: *zerua zohardi zen; begitarte zohardi batez so egiten*.
zohi 'lur-zati iraulia'
zohikatu, **zohika**, **zohikatzen**. *du* ad.
zohikatz
zoko
zoko-moko
zokogune
zokondo
zokor
zokoragarri
zokorarazi, **zokoraraz**, **zokorarazten**. *du* ad.
zokoratu, **zokora(tu)**, **zokoratzen**. *da/du* ad.
zola 1 *Ipar.* 1 'hondoa'. 2 'lurra, zorua'. 3 'oinetakoen azpia, zorua'
zola(-)erdi *Sin.* **zoru(-)erdi**
zola 2* e. **mihi-arrain**
zolaberritu, **zolaberri**, **zolaberritzen**.
Ipar. du ad. 'oinetakoei zola berriak ezarri'
zoladura *Ipar.*
zolagabe 'hondogabea'

zolagain
zolagune
zolat, **zola(tu)**, **zolatzen**. *Ipar. du* ad. 1 'zolaberritu'. 2 'zolari estalgarria ezarri'
zolda
zolda-belar *Symphytum officinale*
zoldu, **zoldu**, **zoltzen**. *Bizk. da/du* ad.
zoli 1 'ozena'. 2 'zentzumen bizkorrekoa'
zolitasun
zolitu, **zoli(tu)**, **zolitzen**. *da/du* ad.
zolu* e. **zola**
zomorro
zona
zonbatar (herritarra)
zoo
zoologia
zoologiko
zoologo
zoom
zopa
zopatu, **zopa(tu)**, **zopatzen**. *du* ad.: *ardoan zopatua*.
zor
zor izan
zorabiagarri
zorabialdi
zorabiatu, **zorabia**, **zorabiatzen**. *da/du* ad.
zorabiatzaile
zorabio
zoragari 'iraka'
zoragarri
zoragarritzko
zoragarritasun
zorakeria
zoraldi
zoramen
zoramendu *Ipar.*
zorarazi, **zoraraz**, **zorarazten**. *du* ad.
zorarazle
zoratu, **zora**, **zoratzten**. *da/du* ad.
zoratzaille
zorbide 'bide-mota, lur jabedunean zehar igarotzen dena'
zordun
zordundu, **zordun(du)**, **zorduntzen**. *da/du* ad.: *hartzen duena zorduntzen da*.

zorgabetu, zorgabe, zorgabetzen. *da/du* ad.

zori 1 iz.

-tzeko **zorian**: *galtzeko zorian*.

zori 2 izond.: *fruitu zori eta helduak*.

zorigabe

zorigaitz

zorigaizto

zorigaiztoko

zorion

zorionak 1 interj. 2 iz. pl. 'goresmenak': **gaur nire zorionak dira e. gaur nire urtebetetzea da*.

zorionean

zorioneko

zorionez

zorionbide

zoriondu, **zorion(du)**, **zoriontzen**. *du* ad.

1 *Zah.* 'dohatsutu'. 2 'zorionak eman, zorionak esan'

zoriondun

zoriontasun

zoriontsu

zoritu, **zori(tu)**, **zoritzen**. *da/du* ad.

zoritxar

zoritxarrez

zoritxarrean

zoritxartu, **zoritxar(tu)**, **zoritxartzen**.

da/du ad. 'zoritxarrak jo': *itsasontzi zoritxartu bat*.

zornatu, **zorna**, **zornatzen**. *da/du* ad.

zorne

zorne-belar *Senecio vulgaris*

zornetsu

zoro

zoro-zoroan

zoroaldi

zorobilatu, **zorobila**, **zorobilatzen**. *Zub.*

da/du ad. 'zorabiatu'

zoroetxe

zoroki

zororik

zorotasun

zoroxka

zorpetu, **zorpe(tu)**, **zorpetzen**. *da/du* ad.

zorri *Pediculus humanus*

zorri-belar *Delphinium staphisagria*

zorritsu

zorritzto *Bizk.* 'zorritsua'

zorrizu *Ipar.* eta *Naf.* 'zorritsua': *ume zorritzua*.

zorro

zorrokada

zorroratu, **zorroratu(tu)**, **zorroratzen**.

da/du ad.

zorroten 'teilatutik jaisten den hodia'

zorrotz

zorrotzaile

zorrotzarazi, **zorrotzaraz**, **zorrotzaraz-**
ten. *du* ad.

zorrozkailu

zorrozkeria

zorrozketa

zorrozki

zorrozkiro

zorroztarri

zorroztasun

zorroztu, **zorrotz/zorroztu**, **zorrozten**.

da/du ad.

zorte batez ere *Ipar.* 'zoria'

zortzi

zortzitan 'zortzi aldiz'

zortziehun

zortzigarren

zortziko iz.

zortzikote

zortzimaraiko iz.

zortzina

zortzinaka

zortzira *Ipar.* 'zortzina'

zortziren

zortziurren

zoru 1 'lurra'. 2 'oinetakoen azpia'

zoru(-)erdi

zorzor onomat.: *kukuak kuku, zozoak zorzor*.

zotal

zotal(-)egun

zotal(-)ikatz

zotin

zotinka

zotukatu, **zotuka**, **zotukatzen**. *Batez ere Zub.* *da/du* ad. 'higitu, mugitu'

zotuku batez ere *Zub.* 'higidura, mugimendua'

zotz

zotz egin

zotzabar

zozabar ‘arabazozoa’
zozkatu, zozka, zozkatzen. *du* ad. ‘zotze-
 gin’
zozketa
zozketatu, zozketa(tu), zozketatzen. h.
zozkatu
zozo 1 ‘txoria’ *Turdus merula*. 2 ‘ergela,
 inozoa’
ur-zozo *Cinclus cinclus*
zozokeria
zozoki ‘ergelki’
zozomikote
zozotu, zozo(tu), zozotzen. *da/du* ad.
zoztor
zu
zuberera
zuberotar
zubi
zubigile
zubigintza
zubipe
zubizain
zudu *Ipar*. ‘arreta, ardura’
zuek
zuenganatu, zuengana(tu), zuengana-
 tzen. *da/du* ad.
zuetaratu, zuetara(tu), zuetaratzen.
da/du ad.
zuganatu, zugana(tu), zuganatzen. h. **zu-**
reganatu
zuhail *Ipar*. izond. ‘margula’
zuhain 1 *batez ere Zub*. ‘zuhaitza’.
 2 *Ipar*. ‘(ganadu-)bazka’
zuhaitz
zuhaixka
zuhaizpe
zuhaizti
zuhaiztu, zuhaitz/zuhaiztu, zuhaizten.
da/du ad.
zuhamu *Ipar*. ‘zuhaitza’
zuhamupe *Ipar*.
zuhamutsu *Ipar*.
zuhamuxka *Ipar*.
zuhandor *Cornus mas*
zuhar* e. **zumar**
zuhaur *zu* izord.aren era indartua
zuhirin ‘pipi-hautsa; zerrautsa’
zuhirindu, zuhirin(du), zuhirintzen. *Ipar*.
da/du ad. ‘pipiatu’

zuhur ‘zentzuduna’
zuhurkeria
zuhurki
zuhurtasun
zuhurtu, zuhur(tu), zuhurtzen. *da/du* ad.
zuhurtzia
zuihauek *zuek* izord.aren era indartua
zuin ‘marra’
zuka
zuketa
zuku: *haragi-zukua; laranja-zukua*.
zukurutz
zukuruztu, zukurutz/zukuruztu, zuku-
 ruzten. *da/du* ad. ‘beldurtu, izutu’
zukutu, zuku(tu), zukutzen. *du* ad.
zulagailu
zulagarri: *deiadar zulagarria*.
zulakaitz ‘zizela’
zulaketa
zulatu, zula, zulatzen. *du* ad.
zulatzaille
zulatze
zuldar ‘abereen gaitza’
zulo
zulodun
zulogile ‘lur-emailea’
zuluera (hizkuntza)
zumalakar *Frangula alnus*
zumar *Ulmus sp.*
zumardi
zumartxuri ‘zurzurria’ *Populus alba*
zume *Salix sp.*
zumintz ‘aloea’ *Aloe sp.*
zumitz
zumo* e. **zuku** (edo, elkarketan, **-ur**: *la-*
ranja-ura)
zunda
zundaketa
zundatu, zunda(tu), zundatzen. *du* ad.
zundatzaile
zundatze
zuntai ‘zutoina, batez ere zurezkoa’
zuntz
zuntzun izond. 1 *batez ere Ipar*. ‘ergela’.
 2 *batez ere Bizk*. ‘tuntuna’
zur
zuraje
zurbeltz ‘artea’ *Quercus ilex*
zurbil

zurbildu, zurbil(du), zurbiltzen. *da/du* ad.

zurbilki

zurbiltasun

zurda 1 1 '(zaldiaren, basurdearen, etab.en) ile latza'. 2 'haria'

zurda 2 *Bizk. g.er.* 'izotza'

zurdadun

zurdaki

zurdatz 'zilizioa'

zureganatu, zuregana(tu), zureganatzen. *da/du* ad.

zureria 'zurajea'

zuresi

zuretar

zuretu, zure(tu), zuretzen. *da/du* ad.

zureztatu, zurezta, zureztatzen. *du* ad.

zurgihar

zurgin

zurgindegi

zurgingo 'zurgintza'

zurgintza

zurgizen

zuri

zuriarazi, zuriaraz, zuriarazten. *du* ad.

zuribide

zurigarri

zurikail *Jas.* 'zurbila'

zurikatu, zurika, zurikatzen. *du* ad. 'lo-sintxatu'

zurikatzaile

zurikeria

zuriketa

zurikin

zuriko

zuringo

zuritasun

zuritu, zuri(tu), zuritzen. *da/du* ad. 1 'zuriz margotu'. 2 '(patatari eta) azala kendu'. 3 'nor bere edo besteren hutssegitea zuzentzen saiatu'. 4: *elurra egin du, baina ez du zuritu.*

zuritzaille

zuritze

zuriune

zurixka

zurkaitz

zurkaiztu, zurkaitz/zurkaiztu, zurkaizten. *du* ad.

zurki *Ipar.* 'zur-zatia'

zurkulu *Bizk.* 'zokoa'

zurmindu, zurmin, zurmintzen. *Ipar. da/du* ad. 'lizundu'

zurmindura

zurpail *Ipar.* 'zurbila'

zurpaildu, zurpail(du), zurpailtzen. *Ipar. da/du* ad.

zurra *g.er.*

zurratu, zurra(tu), zurratzen. *du* ad. 1 '(larrua) ondu, apaindu'. 2 'jipoitu'

zurreen: *merke-zurreean* 'merkeena bilatuz'; *labur-zurreean* 'labur beharrez'

zurruburru *Ipar.*

zurruburruka *Ipar.*

zurrukutun

zurrumurru 1 'marmarra'. 2 'berri egiaztatu gabea'

zurrun 1 izond. 'malgutasunik ez duena'. 2 iz. 'haga'

zurrunbilo

zurrunbiloka

zurrunbilotsu

zurrunbilotu, zurrunbilo(tu), zurrunbilotzen. *du* ad.

zurrundu, zurrun(du), zurrunutzen. *da/du* ad.

zurrunga

zurrunga egin

(lo) **zurrungan**

zurrungaka

zurrunhari

zurrungatu, zurrunga(tu), zurrunгатzen. *du* ad. 'zurrunga egin'

zurruntasun

zurrupa

zurrupaka

zurrupakari

zurrupatu, zurrupa(tu), zurrupatzen. *du* ad.

zurrupatzaile

zurrust *Bizk.* onomat.

zurrusta: *iturriko zurrusta.*

zurrustaka

zurrut

zurrut egin

zurrutean

zurruta

zurrutan

zurrutada

zurrutaka
zurruitero *Lgart.*
zurt adlag. 'erne': *adi eta zurt zegoen.*
zurtoin
zurtu, zur(tu), zurtzen. *da/du* ad. 'harritu'
zurtz
zurubi
zurztasun
zurzuri *Populus alba*
zut 1 izond.: *lerro zuta*. 2 adlag.: *haiekin*
nenbilen, burua zut.
zut-zuta *lpar.*
zutabe
zutarri
zutiarazi, zutiaraz, zutiarazten. *du* ad.
zutiarazle
zutik
zutikai *g.er.* 'euskarria'
zutiko iz. 'euskarri zuta'
zutikor
zutikortasun
zutitasun
zutitu, zuti, zutitzen. *da/du* ad.: *nire aur-*
ka nire gaiztakeriak zutitu ninduen.
zutoin
zutoitarte* e. **habearte**
zutundu, zutun, zutuntzen. *Bizk. da/du*
ad. 'zutitu'
zutunik *Bizk.* 'zutik'
zuzemen: *bitarte hau, bere anaia etxera-*
tzeko zuzemenak egiten igaro zuen.
zuzen
zuzenangeluar* e. **angeluzuzen**
zuzenarazi, zuzenaraz, zuzenarazten. *du*
ad.

zuzenbide
zuzendari
zuzendariondoko
zuzendariorde
zuzendariorde
zuzendaritza
zuzendu, zuzen(du), zuzentzen. *Heg.*
da/du ad.
zuzenean
zuzeneko
zuzenerdi
zuzenetsi, zuzenets, zuzenesten. *du* ad.
zuzengabe
zuzengabeko
zuzengabekeria
zuzengaitz
zuzengarri *Zah.* 'zentzagarria'
zuzenkatu* e. **lerrokatu**
zuzenketa
zuzenki 1 adlag.
zuzenki 2 iz. 'zuzen-zatia'
zuzentasun
zuzentza 'justizia'
zuzentzaile
zuzentze
zuzi
zuzitu, zuzi, zuzitzen. *Batez ere Bizk. du*
ad. 'birrindu'
zuzkidura
zuzkitu, zuzki, zuzkitzen. *du* ad.
zuzpeltu* e. **suspeltu**
zuztar
zuztartu, zuztar(tu), zuztartzen. *da/du*
ad. *g.er.* 'sustraitu'
zuzter* e. **zuztar**

